

T.C.

EGE ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü

**NORMATİF PARADİGMA BAĞLAMINDA
SOYKIRIM YASAĞI NORMU OLUŞUM SÜRECİ VE
THE NEW YORK TIMES HABERLERİNİN ANALİZİ**

Doktora Tezi

Bilal SÜSLÜ

Radyo-Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı

İZMİR

2019

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

**NORMATİF PARADİGMA BAĞLAMINDA
SOYKIRIM YASAĞI NORMU OLUŞUM SÜRECİ VE
THE NEW YORK TIMES HABERLERİNİN ANALİZİ**

Doktora Tezi

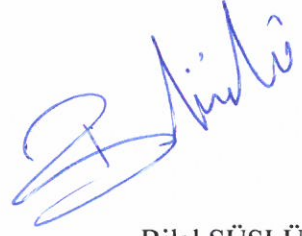
Bilal SÜSLÜ

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Güliz ULUÇ

Radyo Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı
Radyo Televizyon ve Sinema Doktora Programı

ETİK KURALLARA UYGUNLUK BEYANI

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne sunduğum “Normatif Paradigma Bağlamında Soykırım Yasağı Normu Oluşum Süreci ve The New York Times Haberlerinin Analizi” adlı doktora tezinin tarafımdan bilimsel, ahlak ve normlara uygun bir şekilde hazırlandığını, tezimde yararlandığım kaynakları bibliyografyada ve dipnotlarda gösterdiğimi onurumla doğrularım.

Bilal SÜSLÜ

DOKTORA
TEZ SAVUNMA TUTANAĞI

ÖĞRENCİNİN

Adı Soyadı : Bilal SÜSLÜ

Numarası : 92130003636

Anabilim Dalı : Radyo- Televizyon ve Sinema

Tez Başlığı (Türkçe) : Normatif Paradigma Bağlamında Ermeni Meselesinin Medyada Analizi

Tez Başlığı (İngilizce) : Analysis Of Armenian Issue in Media in terms of Normative Paradigm

Tez Savunma Tarihi : 11/10/2019

Tez Başlığı Değişikliği Varsa Yeni Başlık: Normatif Paradigma Bağlamında Soykırım Yasağı Normu Oluşum Süreci ve The New York Times Haberlerinin Analizi (The Formation Process of the Genocide Ban Norm within the Framework of Normative Paradigm and the Analysis of The New York Times News)

JÜRİ ÜYELERİ

Jüri Başkanı

Unvan, Adı, Soyadı : Prof.Dr. Güliz ULUÇ

Karar : ☒ Başarılı ☐ Başarısız ☐ Düzeltme

İmza :

Jüri Üyesi (Tez İzleme Komitesi Üyesi)

Unvan, Adı, Soyadı : Prof. Dr. Zühal ÖZEL SAĞLAMTİMUR

Karar : ☒ Başarılı ☐ Başarısız ☐ Düzeltme

İmza :

Jüri Üyesi (Tez İzleme Komitesi Üyesi)

Unvan, Adı, Soyadı : Dr. Öğretim Üyesi Zerrin Ayşe ÖZTÜRK

Karar : ☒ Başarılı ☐ Başarısız ☐ Düzeltme

İmza :

Jüri Üyesi

Unvan, Adı, Soyadı : Prof. Dr. Ahsen ARMAĞAN

Karar : ☒ Başarılı ☐ Başarısız ☐ Düzeltme

İmza :

Jüri Üyesi

Unvan, Adı, Soyadı : Prof. Dr. Aslı TUNÇ

Karar : ☒ Başarılı ☐ Başarısız ☐ Düzeltme

İmza :

TEZ HAKKINDA JÜRİNİN GENEL GÖRÜŞÜ

(Jüri Başkanı Tarafından Doldurulacaktır)

Tez savunması sonucunda öğrenci tarafından hazırlanan çalışma;

Oybirliğiyle ☒

Oy çokluğuyla ☐

Başarılıdır

Düzeltilmelidir

Başarısızdır

ÖNSÖZ

Bu çalışma ile uluslararası kabul gören normların oluşumu safhasında etken olan faktörlere, medyanın da toplumsal algı ve kamuoyu oluşturma yoluyla soykırım yasağı normunun oluşumuna önemli katkı sağlayarak katıldığına dair tez, The New York Times gazetesinin analizi üzerinden ortaya konmaya çalışılmıştır.

Bu bağlamda, çalışma süresince, uluslararası ilişkiler literatüründen yararlanılarak norm oluşum süreci normatif paradigma ekseninde irdelenmiş olup, soykırım yasağı normunun fikir olarak ortaya atılma ve uluslararasılaşma sürecini kapsayan haberler medyanın normun içselleştirilmesine dair kamuoyu oluşumundaki etkisini gösterdiği fikrinden hareketle analiz edilmiştir.

İZMİR 18.08.2019

Bilal SÜSLÜ

ÖZET

Normların oluşum sürecine, toplumsal koşulların ve küresel aktörlerin yanı sıra, kitleler üzerinde önemli etkiye haiz olan medya da kamuoyu oluşturma işleviyle katılmaktadır. Medya, özellikle uluslararası ilişkilerin söz konusu olduğu durumlarda, devlet politikalarına toplumsal meşruiyet kazandırmaya yönelik algı oluşturmada aktörlerce vazgeçilemez bir güç olarak kullanılmaktadır. Bu bağlamda, normatif paradigma içinde filizlenen dünya vatandaşlığı tezinin gereği olarak uluslararası toplumu ve küresel barışı tehdit eden soykırım gibi suçları tanıma kavuşturmada ve hukuki yaptırımla desteklemede medya metinleri kamuoyu oluşturma aracı olarak kullanılmaktadır.

İkinci Dünya Savaşı'nın teknolojik silahlar eşliğinde gerçekleştirilen yıkıcı ve tarifi güç bir Nazi şiddetini resmetmesi ve Avrupalı Yahudi nüfusuna yönelik bu sistematik şiddeti tanımlamaya dair var olan boşluk, Polonyalı Hukukçu Raphael Lemkin'i yeni bir norm oluşumu yolunda çabaya sevk etmiştir. Normun ihlaline hukuksal güvence sağlamaya yönelik çabalar sonucu oluşan küresel konsensüs ise, ancak Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda imzalanan Soykırım Sözleşmesi ile nihai hedefine ulaşmıştır.

Dolayısıyla, bu çalışmada, İkinci Dünya Savaşı sonrasında kavramsallaştırılan soykırım suçunun soykırım yasağı normuna dönüşmesi sürecinde medyanın rolünün olup olmadığı The New York Times gazetesinin 1939-1949 yılları arasında yapmış olduğu haberlere içerik analizi içerisinde yer alan çerçeveleme yöntemi uygulanarak ölçülmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Medya, normatif paradigma, norm, soykırım yasağı normu.

ABSTRACT

Media, which has a significant impact on the masses, has accompanied the formation process of the norms by the function of creating public opinion in addition to social conditions and global actors. Media is used by the actors as an indispensable force in the perception of providing social legitimacy to state policies, especially in the cases of international relations. In this context, media texts are used as a means of creating public opinion in recognition of crimes such as genocide, which threatens international community and global peace, and supporting with legal sanctions as a requirement of the world citizenship thesis that sprouted in the normative paradigm.

The fact that the Second World War depicted a destructive and hard-to-describe Nazi violence with technological weapons and the existing gap in defining this systematic violence against the European Jewish population led Polish lawyer Raphael Lemkin to strive to create a new norm. The global consensus, which is the result of efforts to provide legal assurance against the violation of the norm, has only reached its final goal with the Genocide Convention signed at the United Nations General Assembly.

Accordingly, in this study, it is tried to measure whether the media effect during the transformation of the genocide crime conceptualized after the Second World War into the genocide ban norm or not by applying the framing method included in the content analysis of the New York Times newspaper between the years 1939 and 1949.

Keywords: Media, normative paradigm, norm, genocide ban norm.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ.....	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ	vii
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ.....	viii
GRAFİKLER LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR	x
Giriş	1
<i>BİRİNCİ BÖLÜM</i>	6
<i>KAVRAMSAL ÇERÇEVE: NORMATİF TEORİ VE TRAJEDİ</i>	6
1.1. Kuramsal Çerçevede ‘Norm’	6
1.2. Normların Oluşumu ve Uluslararasılaşması	8
1.3. Normatif Teori ve Tarihsel Arka Plan	19
1.3.1. Kozmopolitanizm ve Komüniteryanizm	25
1.3.2. Kozmopolitanizm	26
1.3.3. Komüniteryanizm	28
1.3.4. Kozmopolitan ve Komüniteryan Yaklaşımların Farklılaştıkları Noktalar ...	30
1.4. Uluslararası İlişkiler Boyutuyla ‘Trajedi’	38
<i>İKİNCİ BÖLÜM</i>	46
<i>BİR NORM OLARAK SOYKIRIM YASAĞI</i>	46
2.1. Soykırım Kavramı ve Soykırım Suçu.....	46
2.2. Soykırım Suçunun Nedenleri ve Koşulları.....	51
2.2.1. Hükümet Kurumları	51
2.2.2. Bağlam	52
2.2.3. Saikler (dürtüler).....	53
2.3. Soykırım Suçunun Aşamaları	54
2.4. Nazi Almanyasında Avrupalı Yahudilerin Durumu	62
2.5. Nürnberg İlkeleri ve Nürnberg Mahkemesi.....	67
2.6. Soykırım Kavramının Kabulüne Dair Hukuki Çabalar: Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nun 96 Sayılı Kararı	70
2.7. 1948 Soykırım Suçunu Önleme ve Cezalandırma Sözleşmesi.....	72
<i>ÜÇÜNCÜ BÖLÜM</i>	80
<i>NORM OLUŞUM SÜRECİNDE HABER ANALİZ MODELLERİ</i>	80
3.1. Teoriler Bağlamında Haber Sunumu	80

3.2. Gündem Koyma ve Saptama.....	81
3.3. Gündem Kurma	88
3.4. Öne Çıkarma	93
3.5. Çerçeveleme	95
3.5.1. Birey ve Haber Çerçeveleri.....	99
3.5.2. Haber Çerçeveleme Analizi	107
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	109
SOYKIRIM YASAĞI NORMU OLUŞUM SÜRECİNDE THE NEW YORK TIMES	
HABERLERİNİN ANALİZİ.....	109
4.1. Araştırmanın Önemi	109
4.2. Araştırmanın Amacı.....	109
4.3. Araştırmanın Yöntemi	110
4.4. Araştırmaya Dair Belirlenen Haber Çerçeveleri	110
4.4.1. Savaş Çerçevesi.....	110
4.4.2. İnsan Hakları Çerçevesi.....	111
4.4.3. Kanun ve Nizam Çerçevesi	112
4.4.4. Ortak Güvenlik Çerçevesi.....	112
4.5. The New York Times Gazetesi	114
4.5.1. The New York Times Gazetesinin Tarihçesi ve Politik Vizyonu	118
4.6. Soykırım Yasağı Normu Kabul Sürecine İlişkin Medya Çerçeveleri	126
4.7. Dört Haber Çerçevesi Bağlamında The New York Times Haber Analizleri.....	137
4.8. Seçilmiş The New York Times Haberlerinin Norm Oluşum Sürecine Katkılarının Analizi	142
Sonuç	194
KAYNAKÇA	200
EK: Seçilmiş NYT Haberleri.....	214
TEŞEKKÜR.....	271
ÖZGEÇMİŞ.....	272

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 1. Norm Oluşum Aşamaları.....	12
Tablo 2. Yerleşik Normlar	18
Tablo 3. Kozmopolit ve Komüniteryen Anlayışların Yorum Farklılıkları	36
Tablo 4. Gündem Kurmanın Üç Boyutu.....	92
Tablo 5. Araştırmaya Dair Haber Çerçeveleri ve Anahtar Kelimeler	113
Tablo 6. Norm Oluşum Süreci ve Medya İlişkisi	195

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Normların Yaşam Döngüsü	10
Şekil 2. Gündem Kurma Sürecinin Üç Ana Bileşeni.....	90
Şekil 3. Bütünleşik Bir Çerçeveleme Model Süreci	104
Şekil 4. Çerçeve Araştırmalarında Bir Süreç Modeli	105

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Fotoğraf 1. Auschwitz Toplama Kampı.....	55
Fotoğraf 2. Auschwitz Toplama Kampı.....	56
Fotoğraf 3. Soykırım Sürecinde Ruanda Kimlik Kartı	58
Fotoğraf 4. Auschwitz Toplama Kampı.....	66
Fotoğraf 5. The New York Times'ın İlk Binası, Henry J. Raymond ve George Jones	119
Fotoğraf 6. The New York Times, 18 Eylül 1851	119
Fotoğraf 7. The New York Times, 25 Ekim 1896	121
Fotoğraf 8. The New York Times, 10 Şubat 1897.....	121
Fotoğraf 9. Adolph S. Ochs, Arthur Hays Sulzberger ve Arthur Ochs Sulzberger Jr.....	123
Fotoğraf 10. The New York Times'ın Yönetim Kurulu Toplantısı	124

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. 1939-1949 Yılları Arası NYT “Raphael Lemkin” Haber Sayısı.....	126
Grafik 2. 1939-1949 Yılları Arası NYT “Genocide” Haber Sayısı	127
Grafik 3. 1939-1949 Yılları Arası NYT “War Crime” Haber Sayısı	128
Grafik 4. 1939-1949 Yılları Arası NYT “Crimes Against Humanity” Haber Sayısı ...	129
Grafik 5. 1939-1949 Yılları Arası NYT “Racial Extermination” Haber Sayısı	130
Grafik 6. 1939-1949 Yılları Arası NYT “Mass Destruction” Haber Sayısı	131
Grafik 7. 1939-1949 Yılları Arası NYT “International Crime” Haber Sayısı.....	132
Grafik 8. 1939-1949 Yılları Arası NYT “Nuremberg Trials” Haber Sayısı.....	133
Grafik 9. 1939-1949 Yılları Arası NYT “War Crime Court” Haber Sayısı	134
Grafik 10. 1939-1949 Yılları Arası NYT “International Tribunal” Haber Sayısı	135
Grafik 11. 1939-1949 Yılları Arası NYT “International Court” Haber Sayısı.....	136
Grafik 12. 1939-1949 Yılları Arası NYT “Savaş” Haber Çerçevesi	137
Grafik 13. 1939-1949 Yılları Arası NYT “İnsan Hakları” Haber Çerçevesi.....	138
Grafik 14. 1939-1949 Yılları Arası NYT “Kanun Ve Nizam” Haber Çerçevesi	139
Grafik 15. 1939-1949 Yılları Arası NYT “Ortak Güvenlik” Haber Çerçevesi	139
Grafik 16. 1939-1949 Yılları Arası NYT Haber Çerçeveleri Karşılaştırma.....	141

KISALTMALAR

ABD.....	Amerika Birleşik Devletleri
BM.....	Birleşmiş Milletler
BMGK.....	Birleşmiş Milletler Genel Kurulu
ECOSOC.....	Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi
ICTY.....	Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi
NYT.....	The New York Times
SNCC.....	Şiddete Dayanmayan Öğrenciler Koordinasyon Komitesi
S.S.C.B.	Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
UCM.....	Uluslararası Ceza Mahkemesi

Giriş

Dünya problemleri, farkına varılan ve yeryüzünde yaşayan birçok insanın insan olarak olanaklarını gerçekleştirebilmesine elverişsiz oldukları ya da bu gerçekleştirmeyi olanaksız kıldıkları için istenmeyen durumlardır. Bir durum, hazır ortada durmaz; ancak ortaya konunca ve adı takılınca o belirli durum olur.

İoanna Kuçuradi¹

Kuçuradi'nin yukarıdaki sözlerine atıfla, insanın kendini gerçekleştirmesi ve yapabilirliklerinin sınırlarını zorlayabilmesi olası engellerin ortadan kaldırılmasına, mevcut koşullarda iyileştirmeler yapılmasına ve yeni imkânlar oluşturulmasına bağlıdır. Dolayısıyla, insanın kendini gerçekleştirmesi öncelikle kendini fiziksel ve psikolojik olarak güvende hissettiği bir ortamın varlığına bağlıdır. Ne var ki, savaşlar insanların kendilerini gerçekleştirmeleri önünde en büyük ve en önemli engellerden biri olarak belirmektedir. Çünkü savaşlar esnasında şiddeti sonuçlayan kuralsızlık bazen kural haline dönüşmekte ve yapılanlar soykırım olarak adlandırılan en büyük insanlık suçunu sonuçlayabilmektedir. Öte yandan, toplumsal düzen kurallarının her biri farklı bir ihtiyacı karşılamaya cevaben oluşturulmuş normlardır. Uluslararası toplumun da insanlığa karşı yerine getirmesi zaruri görevleri bulunmakta olduğundan, bu durum yerel veya küresel aktörleri yeni normların oluşumuna dair sorumluluk almaya zorlamaktadır.

1948 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda (BMGK) Nazi İktidarının Avrupalı Yahudilere yönelik uyguladığı sistematik şiddeti en büyük insanlık suçu olarak kabul etmek üzere Polonyalı hukukçu Raphael Lemkin'in çabaları sonucu tanımlanan soykırım suçu, yasaklanması yönünde önlem alınması gereken bir dünya problemi olarak ortaya konmuştur. Soykırım yasağı normunun Lemkin'in fikirleri doğrultusunda oluşması ve uluslararası kabul görmesi ise onun, müzakerelerle desteklenen bir norm olduğuna işaret etmektedir.

¹ İoanna Kuçuradi, **İnsan Hakları: Kavramları ve Sorunları**, Türkiye Felsefe Kurumu, Ankara, 2016, s. 154.

Soykırım suçu, suçun işlendiğine kanaat getirildiğinde faillere ağır yükümlülükler getirmektedir. Bu gerçek hatırlandığında kimlik oluşumunda, var olan kimliğin güçlendirilmesinde ya da ekonomik, politik vb. ulusal çıkarların baş gösterdiği zamanlarda aktörlerin ötekine doğrulttuğu bir silaha dönüşmektedir. Bu durumun önemli bir nedeni, en büyük insanlık suçu olarak kabul gören soykırıma dair sınırları belirli bir tanım yerine, yoruma açık tartışmalı bir tanımın kabul edilmesidir.

Bu bağlamda, dünyanın farklı zamanlarında ve mekanlarında Nazi iktidarından önce yaşanmış birçok olay için de soykırım iddiaları gündeme getirilmektedir. Çünkü yaşanmış ya da yaşandığı iddia edilen bir olayın soykırım olarak tanımlanması ve kabul görmesi ulusların tarihsel kimliklerini güçlendirmesi bakımından önemlidir. Unutulmamalıdır ki, ulus kimlik bilinci yalnızca geçmişte elde edilen zaferlerle değil, mağduriyetlerle de inşa edilmektedir.

Öte yandan soykırım yasağı normu, bir yaşam hakkı ve kendini geliştirme hakkı bağlamında insan hakları içinde filizlenen ve gelişen bir normdur. Dolayısıyla, insan hakları için rahatlıkla başlı başına ‘normatif bir güce sahip’ tir denebilir.² İoanna Kuçuradi’ye göre, insan hakları siyasal sömürüye açık, korkulan bir konudur. Çünkü insanlar yaşamdaki çığnēmelerini kimi zaman deneyimleyerek kimi zaman da dünya ülkeleri televizyonlarında her gün tanıklık ederek öğrenmektedir.³ Bu tanıklık, aynı zamanda, insan hakları çığnēmelerinin önüne geçebilecek normların oluşum sürecinde toplumsal konsensüs sağlanması gereğini doğurmaktadır. Modern dönemin kitle toplumuna bu hizmeti sağlayan ise kuşkusuz kitle iletişim araçları olmaktadır.

Medyanın etki gücünün zirveye ulaştığı dönemler özellikle yirmibirinci yüzyılın ilk yarısına tekabül eden ve içine iki dünya savaşı sığdıran modern zaman dilimidir. Uluslararası ilişkiler de modern dönemde bir disiplin olarak doğmuştur. Bu bağlamda kitle toplumuna erişmeyi mümkün kılan kitle iletişim araçlarını norm oluşum sürecinde dikkate almak zorunlu hale gelmektedir.

Bir normun fikir aşamasından uluslararası norma dönüşmesine kadar olan süreçte medya, aktörlerin toplumsal algı oluşturmak amacıyla sıklıkla başvurdukları

² Mahmut Mutman, “İnsanlığın Kıyısında: Haklar”, **Toplum ve Bilim**, Sayı: 87, 2000/2001, s. 47.

³ Kuçuradi, s. 161.

araçlardandır. Başka bir deyişle, özellikle, toplumsal algının şekillendirilmesinde önemli işlevlere sahip olan medya, olayı işleyiş kalıpları ile normun uluslararasılaşma sürecine doğrudan katkı sağlamaktadır. Dolayısıyla medyanın bu gücünün bilincinde olan aktörler, kısa veya uzun vadeli hedefler ya da ülke çıkarları doğrultusunda medya metinlerine müdahale ederek normun toplumsal kabul edilebilirliğine ve yaygınlaşmasına pozitif katkı sunabilmektedir.

Soykırım suçunun çeşitli boyutlarda tartışılıyor ve araştırılıyor olması gerçeğinden hareketle bu araştırmanın asıl amacı meseleyi medya bağlamında tartışmaya açmaktır. Bu doğrultuda ‘soykırım’ yasağının uluslararası bir norma dönüşmesinde medyaya nasıl bir rol biçildiği ve medyanın bu görevi nasıl yerine getirdiğini ortaya koymak üzere “normların oluşum ve uluslararasılaşma sürecinde medya etkin bir faktör müdür, değil midir?” temel araştırma sorusuyla yola çıkılmıştır. Ayrıca;

- Bir normun oluşum ve içselleşme sürecinde medyanın etkinliği var mıdır, varsa bu etkinlik hangi düzeydedir?
- Medya, normların uluslararasılaşma sürecine nasıl dâhil edilmektedir?
- Soykırım yasağının uluslararası bir norm olarak kabul görmesinde medya rol oynamış mıdır?

gibi alt soruların cevaplarını bulmaya yönelik çaba sarfedilecektir.

Bu soruların cevabı ise, soykırım yasağının BMGK’da kabul edilerek uluslararası bir norm haline dönüşmesi sürecinde Amerika’nın en güçlü gazetelerinden The New York Times (NYT)’ın 1939-1949 yılları arasını kapsayan haber ve makaleleri analizi üzerinden medyanın rolü ölçülerek aranmaya çalışılacaktır. Bu tarih aralığının seçilmesinin nedeni, 1939-1949 yılları arası dönemin soykırım suçunun İkinci Dünya Savaşı’nın son yıllarından başlayarak uluslararasılaştığı ve yasaklanmasının Birleşmiş Milletler (BM) çatısı altında sözleşmeyle nihayete erdirildiği sürece tekabül etmesidir. Ayrıca, kavrama yönelik tartışmaların başlangıç noktasından günümüze süreklilik arz etmesi gelişen ve çeşitlenen iletişim teknolojileri düşünüldüğünde dönemsel sınırlamayı gerekli kılmış, ve araştırmanın belirli bir döneme odaklanarak yapılmasını zorunlu hale getirmiştir. Meselenin tarihselliği, medya analizinde verilere rahatlıkla erişebilme

kısıtlılığı gibi diğer bir problemin nedenini oluşturmakta olup, teknolojik gelişmelere paralel medya araçlarında gerçekleşen nicelik artışı da veri sınırlandırmasını zorunlu hale getirmiştir.

Öte yandan, uluslararası ilişkiler disiplini içerisinde filizlenen normatif paradigma norm oluşum sürecine genel olarak kozmopolitan ve komüniteryan tartışmalar eşliğinde yer vermektedir. Bu bağlamda, soykırım suçunun uluslararası boyutta yasaklanarak bir norma dönüştürme sürecini doğru analiz edebilmek ve medya tartışması açabilmek için öncelikle normatif paradigmadan beslenmek gerekmektedir. Çünkü, soykırım ve soykırımı çağrıştıran kavramların medya metinlerinde nasıl, ne sıklıkta yer aldığı, hangi amaçlara hizmet ettiği ve normatif paradigma bağlamında (kozmpolitan/komüniteryan yaklaşımlar açısından) nasıl bir görünüme sahip olduğu sağlıklı bir medya çözümlemesi için önem arz etmektedir. Norm oluşumunda kimliksel kodların önemini dile getiren komüniteryan bakış açısının karşısında kozmpolitan bakış, sınırların önemsizleştiği ve bu nedenle küresel bir kimlikten hareketle herkes için her yerde geçerli olabilecek uluslararası normların önemine vurgu yapmaktadır. Her ne kadar soykırım tartışmalarında kozmpolit yaklaşım temelinde tartışmanın süreklilik kazandığı görölse de, fail/mağdur konumunda olan aktörler açısından komüniteryan bakış kaynaklı normların kabulü de kimlik oluşumu ve korunması çerçevesinde önem teşkil etmektedir. Bu bağlamda araştırmada, öncelikle normatif paradigma ekseninde norm oluşumu ve normların uluslararasılaşması süreci açıklanarak “kozmpolitan” ve “komüniteryan” yaklaşımlar irdelenecek ve normatif teori çalışmanın kuramsal alt yapısını oluşturacaktır. Dolayısıyla, tezin birinci bölümünde normatif paradigma irdelenecektir.

Çalışmanın ikinci bölümünde, soykırım kavramının uluslararası belgelerdeki kullanımlarına yer verilerek, kavramın tarihsel arka planı, hukuksal serüveni ve aşamaları incelenecektir. Bu bağlamda soykırım suçuna hangi koşulların neden olduğu ve hükümetler vb. aktörleri bu suçu işlemeye hangi motivasyonların sürüklemiş olabileceği üzerine tartışmalar açılarak sürecin tarihsel geçmişini anlamaya yönelik literatür desteği alınacaktır. Yine bu bölümde, soykırım kavramını tanımlamaya giden hukuksal süreç irdelenecek ve suçun tanımlanması sürecini hızlandıran Hitler yönetimi

altındaki Avrupalı Yahudilerin durumuna ışık tutulacaktır. Kavramın küresel boyutlu bir savaş ardından oluşması ise, savaş sonrası suçluları yargılamak üzere kurulan Nürnberg Mahkemesi sürecini incelemeyi gerektirecek ve dolayısıyla bu mahkemeyi soykırım yasağı normunun oluşumuna zemin hazırladığı düşüncesi üzerinden okumak faydalı olacaktır.

Haber analiz modellerinin incelendiği üçüncü bölüm medyanın gündem koyma ve saptama, öne çıkarma, çerçeveleme teorilerinden hareketle toplumu etkilediğini ileri süren sınanmış iletişim literatüründen oluşacaktır. İletişim bilimlerinde etki araştırmaları dünya tarihinin modern dönemine tekabül etmektedir. Temel karakteristik özelliğin medya ile kitle toplumu arasında tek yönlü iletişim üzerinden okunduğu bu dönemin teorik tartışmalarına yer vermek, çalışmanın analiz kısmıyla tarihsel mutabakat sağlanması bakımından önem teşkil edecektir. Dolayısıyla, medyanın iletişim sürecinde hakim konumda olduğu ve kitle toplumu algısının şekillenmesinde önemli rol oynadığı dönem koşulları düşünüldüğünde norm oluşum sürecinde bazı medya teorilere ışık tutmak zorunluluk haline gelecektir.

Tezin analiz kısmına yer verilen dördüncü bölümde ise, Amerika'nın en eski ve etkin gazetelerinden biri olan NYT'a ait 1939-1949 yılları arasındaki haberler, soykırım yasağı normunun oluşum sürecinde medyanın etkin bir aktör olduğunu ortaya koymak amacıyla içerik analizi altında konumlanan çerçeveleme yöntemi kullanılarak incelenecektir. Çerçeveleme yöntemi kullanılmasının nedeni, söz konusu yöntemin medya çerçeveleri üzerinden haberin içeriğine yönelik sınıflandırma yapılmasına ve haberin sınanan çerçeveler üzerinden okunmasına imkân tanınmasıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE: NORMATİF TEORİ VE TRAJEDİ

1.1. KURAMSAL ÇERÇEVEDE ‘NORM’

Normlar, en genel anlamıyla, belirli bir grubun üyeleri arasındaki davranışların ve ilişkilerin nasıl kurulacağını belirlemek ve bir düzen getirmek için türetilen olgulardır. Çünkü, belirli bir toplumsal rolü üstlenen ya da kendini o rol içinde bulan kişinin bu rolü oluşturan normlara göre davranması, başka kişilerin yaptıklarını da bu normlara göre değerlendirmesi beklenmektedir.⁴

İoanna Kuçuradi’ye göre normlar, doğrulukları-yanlışlıkları sınanamayacak olduğundan bilgi önermeleri değil, genellikle gereklilik önermeleri olarak değerlendirilmelidir. Kuçuradi bunu, normların en temel epistemolojik özelliği olarak ifade etmekte ve bu özelliği de aynı zamanda bir normu doğrulanma-yanlışlanma bağlamında değerlendirirken karşılaşılan güçlüğü kaynağı olarak göstermektedir. Dolayısıyla ona göre normlar, *farklı bilgisel nitelikte öncüllerden ve farklı akıl yürütmelerle türetilen düşüncelerdir*. Kuçuradi, normları oluşum koşullarına göre iki türde inceler. Kültürel norm(lar) olarak ifade ettiği ilk türden normları belirli doğal-toplumsal koşullar ve farklı kültürlerin insan anlayışları olarak açıklamaktadır. Bu türden normlar, değersel niteliğine bakılmaksızın bir grupta sadece düzen kurmayı veya mevcut düzeni korumayı amaçlayan davranış normlarıdır. Kuçuradiye göre, türetildikleri koşullar devam ettikçe işlevsel olan bu normlar, koşullar değiştiğinde işlevlerini ve anlamlarını yitirirler. İnsan değerinden ve bu değere zarar veren insani ya da tarihsel koşulların bilgisinden türetilen ikinci türden normlara ise Kuçuradi, insan hakları normlarını (‘işkence yapmamak gerekir’, ‘ırk ayrımı yapmamak gerekir’, ‘soykırım yapmamak gerekir’ gibi) örnek olarak göstermektedir.⁵

Öte yandan, uluslararası ilişkiler açısından normlar, belli bir kimliğe sahip aktörün bir durum esnasında alması gereken (içinde endişe taşıyan) kararın veya yerine

⁴ Kuçuradi, ss. 62, 63.

⁵ Kuçuradi, ss. 63-65.

getirmesi gereken davranışın hangisinin onu ‘iyi’ ve ‘doğru’ olana götüreceğini saptayan etik çerçeveler olarak ifade edilmektedir. Ancak tanım gereği bu etik çerçevelerin (normların) doğrulanamaz-yanlışlanamaz önermeler olması, uluslararası ilişkiler alanında alınan kararların zaman zaman tartışılmasını beraberinde getirmektedir.

Norm kavramının, *belli bir kimliğe sahip aktörlerin uyması gereken davranış standardı* olarak tanımlanması hususunda genel bir mutabakat sağlanmasına rağmen terim ile ilgili kavramsal tartışmalar devam etmektedir. Çünkü, norm tanımından ‘kötü norm’ yoktur anlamı çıkarılmaktadır. Oysa, uzun dönemler köle sahipleri ve köle sahibi olmayan birçok kişi, köleliğin uygun bir davranış formu olduğuna inanmış ve bu inanç ile desteklenen normlar sayesinde kölelik müessesesinin kurulması mümkün hale gelmiştir.⁶ Dahası, bir dönem Haiti’de iktidarda bulunan siyahların zalim rejiminden dem vurularak medeniyeti öğrenmeleri için köleliğin gerekli bir süreç olduğu dahi savunulmuştur.⁷

Ancak, Keohane ve Nye’e göre, bir dönem kabul gören uygulamaların ve çıkarların, normatif değişim nedeniyle daha sonraki dönemlerde gerileyebildiği, hatta gayrimeşru hale gelebildiği olmuştur. Kölelik ve kolonyalizme ilişkin değişen görüşler buna örnek gösterilebilir.⁸ Çünkü normlar, adalet ve insani değerlilik taleplerini dillendirmektedirler.⁹ Kurucuları tarafından normların “iyi” olduklarına inanıldığından “iyi” olarak görülmeyen bir normun inşa edilmesi mümkün gözükmemektedir. Bu bağlamda süreç içerisinde sosyal çevrenin de etkisiyle ulusal ya da uluslararası normlar değişebilmektedir.¹⁰ Dolayısıyla, kölelik gibi bir uygulamanın normatiflik dayanağını yitirmesi aynı zamanda, söz konusu uygulamanın meşruiyetini kaybetmesi anlamına geleceğinden, bir normun uzun ömürlü olması ancak işlevselliğinin sürekliliğiyle

⁶ Martha Finnemore & Kathryn Sikkink, “International Norm Dynamics and Political Change”, **International Organization**, Vol. 52, No. 4, 1998, ss. 891, 892.

⁷ G. W. F. Hegel, “Hegel’s Philosophy of Right”, (1821/1967), s. 239’dan aktaran Sezai Ozan Zeybek, “Avrupa Düşüncesinin Tali Unsurları: Kölelik ve Sömürgecilik”, *İnsan ve Toplum Dergisi*, Cilt:3, Sayı:6. 2013, s. 91.

⁸ Robert O. Keohane & Joseph Nye, “Güç ve Karşılıklı Bağımlılık Yeniden Ele Almak”, **Uluslararası İlişkiler Dergisi**, Cilt: 12, Sayı: 46, 2015, s. 97.

⁹ Seyla Benhabib, **Eleştiri, Norm ve Ütopya**, çev. İsmet Tekerek, İletişim Yayınları, İstanbul, 2005, s. 32.

¹⁰ “How Ideas Work: How Exactly Do Ideas & Norms Work?”, **Norms & Ideas in Intl Relations**, 2016, <https://utnorms.wikispaces.com/How+Ideas+Work>, (26.12.2016).

mümkün olacaktır.

Toni Erskine'e göre, normlar kural koyucu güçlere sahiptir ve aktörlerin belirli durumlarda ne yapmaları ya da ne yapmaktan uzak durmaları gerektiğine dair kurulmuş kodlar oluştururlar. Neyin gerekli, izin verilebilir ya da yasaklı olduğuna ilişkin rehber olmaları bağlamında normlar geniş anlamda etik ağırlığa sahiptirler ve dolayısıyla etik beklentiler üretirler.¹¹

Öte yandan, uluslararası ilişkiler bağlamında normlar nitelikleri bakımından, düzenleyici, kurucu ve kural koyucu olmak üzere farklılık göstermektedir. Düzenleyici normlar, devletlerin yapabilecekleri ya da yapamayacakları davranışları tanımlarken; kurucu normlar, yeni aktörler, davranışlar ya da çıkarlar oluştururlar. Kural koyucu normlar ise, kimi durumlarda alınacak tedbirleri ya da sergilenecek davranışları emrederler.¹² Düzenleyici normlara self-determinasyon ya da müdahale etmeme; kurucu normlara Avrupa Birliği normu; kural koyucu normlara ise nükleer silahların yayılmasını önleme veya soykırım yasağı normu örnek olarak gösterilebilir.

1.2. NORMLARIN OLUŞUMU VE ULUSLARARASILASMASI

Toplumsal ihtiyaçlara cevap verme güdüsü taşıyan bir fikir normun ilk adımı olarak düşünülmektedir. Söz konusu fikrin hedef ihtiyaçları karşılayacağına dair inanç, fikrin küresel düzeyde norm haline dönüşmesini tetikleyen unsur olmaktadır. Ancak, normlar, eyalet sistemiyle yönetilen ülkelerde eyaletler arasında farklılık göstermesi durumunda olduğu gibi, her zaman küresel boyutlu olamayabilmekte, yerel nitelik de taşıyabilmektedirler.¹³ Bu bağlamda, kimi zaman yerel normlar uluslararası normların işleyişi ile iç içe geçmiş durumdadır. Dolayısıyla, birçok uluslararası norm yerel norm olarak ortaya çıkmış ve çeşitli girişimler sonucu uluslararasılaşmıştır. Örneğin kadınların oy kullanma hakkı önceleri ülke içinde bir iç değişim talebi olarak ortaya

¹¹ Toni Erskine, "Normatif UI Teorisi", **Uluslararası İlişkiler Teorileri: Disiplin ve Çeşitlilik**, (Ed. Tim Dunne, Milja Kurki ve Steve Smith), Çev. Özge Kelekçi, Sakarya Üniversitesi Kültür Yayınları, Sakarya, 2016, ss. 50-51.

¹² "How Ideas Work: How Exactly Do Ideas & Norms Work?", 2016.

¹³ Finnemore & Sikkink, s. 892.

çıkılmış ve nihayetinde uluslararası bir norm haline dönüşmüştür.¹⁴ Ayrıca, giderek uluslararası nitelik kazanan yerel normlar (insan hakları normları gibi) başka ulusal ve uluslararası değişimlerin de (eşit şekilde yaşam, beslenme, barınma vb.) nedeni olmuştur. Dahası, kendi ülkelerindeki insan haklarına dair düzenleme yapılma ihtiyacının farkına varan ülkeler diğer ülkeleri de kendi vatandaşlarının temel haklarına kavuşması için düzenleme yapılması gereğine dair¹⁵ farkındalık oluşturmada etkilemişlerdir.¹⁶

Öte yandan normların uluslararasılaşması süreci; ortaya çıkma (emergence), yaygınlaşma (cascade) ve içselleştirme (internalization) olmak üzere üç aşamada gerçekleşmektedir. Birinci aşamada norm ortaya çıkmakta, ikinci aşamada kabul görmekte, üçüncü aşamada ise içselleştirilmektedir.¹⁷ “Yaşam döngüsü” (Life Cycle) olarak adlandırılan bu süreç bir fikrin/düşüncenin norm haline dönüşebilme sürecini açıklamaya çalışır. Henüz norm halini almamış bir fikir üzerinde yeterli konsensüs sağlanmamışsa o fikir norm haline gelemmez. Finnemore ve Sikkink’e göre normlar, “olması gerektiği gibi olma durumu” niteliği taşırlar. Dolayısıyla, ancak, bir fikrin “iyiliği” üzerinde geniş bir uzlaşa söz konusu olduğunda bu fikir bir norma dönüşebilir.¹⁸

¹⁴ Dubois 1994’den aktaran Finnemore & Sikkink, s. 893.

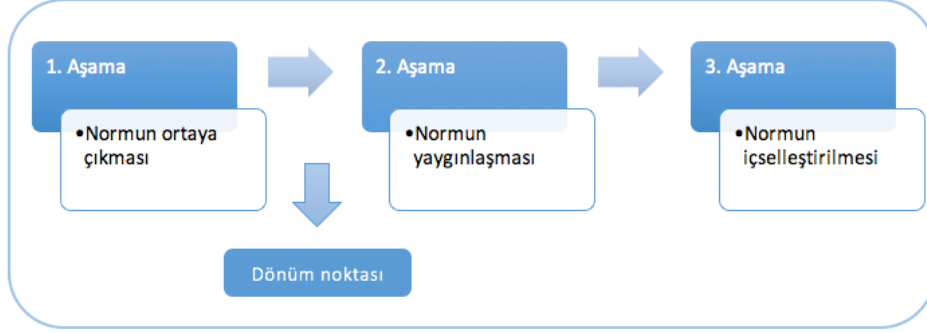
¹⁵ Stephanie G. Neuman, Uluslararası İlişkiler disiplindeki en yaygın kavramların/normların Batılı fikirlerin normatif duruşunu kanıtladığını, ve dolayısıyla bu normların Üçüncü Dünya ülkelerine uygulandığında nesnel gerçekliğe çok az karşılık geldiğini belirtmektedir. Bkz. Stephanie G. Neuman, “International Relations Theory and the Third World: An Oxymoron?”, **International Relations Theory and the Third World**, Ed. Stephanie G. Neuman, St. Martin’s Press, New York, 1998, s. 2. Eylem E. Tepeciklioğlu’na göre de, evrensel olduğu düşünülen kimi normların postkolonyal ülkeler için de kullanımı, normların başarısız olarak nitelendirilmesine neden olmaktadır. Bkz. Elem E. Tepeciklioğlu, “Postkolonyal Kuram Uluslararası İlişkiler Disiplinini Dekolonize Etmek”, **Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi**, Cilt:4, Sayı:2, 2013, s. 86.

¹⁶ “How Ideas Work: How Exactly Do Ideas & Norms Work?”, 2016.

¹⁷ Finnemore & Sikkink, s. 895.

¹⁸ “How Ideas Work: How Exactly Do Ideas & Norms Work?”, 2016.

Şekil 1. Normların Yaşam Döngüsü

Kaynak: Şekil 1'in orijinali için Bkz. Finnemore & Sikkink, s. 896.

Normun ortaya çıktığı evre olan birinci safhada, norm liderleri olarak adlandırılan aktörler, yeni bir normun uluslararası alanda geçerlilik kazanmasında en büyük rolü oynarlar. Norm liderlerini yeni bir normun oluşturulması için çaba harcamaya iten temel motivasyonlar; toplumun genel iyilik ve gelişimi yönünde çalışma, fedakârlık gösterme, paylaşımda bulunma ve bu yeni normun toplumsal yaşamı daha iyiye götüreceğine dair taşıdıkları inanç olarak görülmektedir. Ayrıca, norm liderleri yeni bir normun oluşturulmasında, kurumsal bir takım platformlardan ve hükümet-dışı örgütlerden yararlanırlar. Örneğin; doğal çevrenin korunması ile ilgili yeni bir normun kabulü için Greenpeace örgütünden yararlanılması gibi. Belirli sayıda devletin ikna edilmesi sonucunda bu yeni norm bir “dönüm noktası” (tipping point) eşiğine ulaşmaktadır. İlk iki safha arasında yer alan “dönüm noktası” eşiği, bir normun ortaya çıkmasından sonra belirli sayıdaki aktörün onu benimsemeleri yoluyla yaygınlık kazanmaya başladığı kritik süreci ifade etmektedir.¹⁹ Bu nokta aynı zamanda normun üçüncü safhaya evrilip evrilemeyeceğinin belirlendiği eşik olarak belirtilebilir. Dönüm noktasına takılıp yaygınlaşamayan ve bu nedenle süreci tamamlayamayan normlar ise, fikir boyutunu aşmış ancak uluslararasılaşmamış yerel bir norm olarak kalacaktır. İkinci safhada, devletler, uluslararası kuruluşlar ve iletişim ağları normların yaygınlaşmasını sağlayacak temel aktörler olarak belirlemektedir. Devletler uluslararası

¹⁹ Zerrin A. Bakan, “Uluslararası İlişkiler Teorileri Arasında Normatif Teorinin Yeri ve Kapsamı”, *Avrasya Dosyası*, İstihbarat Özel, Cilt: 8, Sayı: 2, 2002, ss. 433, 434.

toplumun bir üyesi olma güdüsü ile bu yeni normu benimseme yoluna giderler. Bunun anlamı, toplumun içinden gelen bir baskı olmasa dahi devletlerin kendilerini, uluslararası alanda politik kimliklerini ispat etme, meşruluk kazanma ve itibar görme dürtüsü ile yeni normları kabul etmek zorunda hissetmeleridir. Çünkü bir devlet tarafından benimsenen norm, o devletin diğer devletler arasında hangi gruba ait olduğunu belirlemede etkin rol oynayacaktır. Üçüncü safhada ise, normların içselleştirilmesi ve uluslararası geçerlilik kazanması sağlanmaktadır. Bu, aynı zamanda, normların artık uluslararası alanda geniş ölçüde geçerlilik kazanan ve kurumsallaşan bir kimlikle sistemin kendisinden ayırt edilemeyecek hale geldiği safhadır. Üçüncü safhaya erişebilen normlar; yasalar, bürokrasi ve meslekî örgütlenmelerin mesleki eğitimi yolu ile yerleşik hale gelirler. Örneğin, içselleştirilen norm sonucu askerler bundan böyle belirli bir stratejik amaç için hayatlarından vazgeçmeye hazırdırlar.²⁰

²⁰ Bakan, ss. 434, 435.

Tablo 1. Norm Oluşum Aşamaları

	<i>1.Aşama</i> <i>Normun ortaya çıkması</i>	<i>2.Aşama</i> <i>Normun yaygınlaşması</i>	<i>3.Aşama</i> <i>Normun içselleştirilmesi</i>
<i>Aktörler</i>	Örgütsel platformlarla desteklenmiş norm girişimcileri	Devletler, Uluslararası kuruluşlar, Ağlar	Hukuk (Yasalar), Meslek birlikleri, Bürokrasi
<i>Motivasyonlar</i>	Fedakarlık, empati, düşünsellik, sorumluluk	Meşruiyet, İtibar, Saygınlık	Uygunluk
<i>Baskın Mekanizmalar</i>	İkna Süreci	Toplumsallaşma, Kurumsallaşma, Kanıtlama	Alışkanlık/Adet, Kurumsallaşma

Kaynak: Tablo 1'in orijinali için Bkz. Finnemore & Sikkink, s. 898.

Daha öncede ifade edildiği üzere normlar sabit, değişmez nitelikli değildirler; sosyal çevrenin etkisi sonucu değişebilirler. Bilhassa nükleer silahlanma ve yayılmasını önleme politikaları sosyal çevrenin normları nasıl değiştirebileceğinin en çarpıcı örneklerini oluşturmaktadır. 1945 yılında Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nin Hiroşima ve Nagasaki'yi bombalaması, uluslararası düzeyde nükleer silahların kötülük doğurabileceğine dair güçlü bir konsensüs oluşmasını sonuçlamıştır. Oysa, bombalamaların yaşandığı tarihten önce nükleer silahların yıkıcılığı hakkında bir fikir birliği bulunmuyordu. Aksine, 1950'lerde Amerikalı liderler, nükleer silahların diğer konvansiyonel silahlar gibi görülmesi gerektiğini savunuyorlardı. Günümüzde ise kimsenin bu argümanı savunması mümkün gözükmemekte ve bu durum, nükleer

silahlarla ilgili inanç ve tutumların uluslararası sosyal çevre etkisiyle nasıl değiştiğini göstermektedir. Daha da önemlisi, nükleer silahların yayılmasına karşı çabalar sonucu oluşan bir koruma normu, diğer normun (nükleer silahların diğer konvansiyonel silahlar gibi görülmesi gerektiğini içselleştiren norm) “yaşam döngüsü”nü tamamen tüketmektedir. Çünkü bu norm, nükleer silah ve malzemelerin kötülükleri hakkında bir fikir olarak ortaya çıkmakta ve geniş bir uzlaşa sonucu norm halini almaktadır. Yine de sürecin bu kadar basit değerlendirilmemesi gerekmekte olup, söz konusu normun etkisinin, bilhassa sosyal çevre tarafından algılanış ve işleniş biçimlerine göre değişebilmekte olduğu unutulmamalıdır. Örneğin, insanların nükleer bombaların Hiroşima ve Nagasaki’de neden olduğu korku ve yıkım hakkında daha fazla bilgi sahibi olması, Japon kurbanların durumları ile empati kurmaya başlamalarını sağlamıştır. Devamında ise, patlamaların neden olduğu radyasyon zehirlenmesinin uzun vadeli etkilerinin öğrenilmesi, fikrin daha da güçlü bir konsensüsle norm haline dönüşmesinin sebebi olmuştur. Neticede, ‘Çernobil’²¹ ve ‘Şanslı Ejderha’²² gibi birçok olay, insanlara nükleer tehlikeler hakkında korkunç görüntüler sunmuştur; ve bugün nükleer silahların

²¹ Çernobil (Chernobyl); 26 Nisan 1986 tarihinde Ukrayna’nın Çernobil kasabasında bulunan nükleer reaktörlerde görevli personelin turbogeneratör denemeleri sırasında birçok güvenlik sistemini devre dışı bırakması sonucunda reaktörde patlamaya neden olması ve patlama sonucu geniş bir coğrafyanın yoğun radyasyona maruz kalması olayıdır. Etkisinin genişliğinin nedeni, reaktörün gövdesinin imha edilmesi ile atmosfere büyük miktarda radyoaktif madde salınması ve Çernobil kasabasının üzerindeki bulutlarda bulunan radyoaktif maddelerin rüzgârlarla dağılarak Sovyetler Birliği’nin geniş alanlarına ve kuzey yarımküredeki bölgelere yayılmış olmasıdır. Zamanla bulutlarda biriken radyoaktif maddelerin yağışla birlikte yeryüzüne inmesi ise, günümüze değin süren büyük trajik ölümlere veya ciddi sağlık sorunlarına sebep olmuştur. Bkz. World Health Organization Geneva, **Health Consequences of the Chernobyl Accident: Results of the IPHECA pilot projects and related national programmes Summary Report**, Switzerland, 1995, ss. 3, 4.

²² Şanslı Ejderha (Lucky Dragon); Hiroşima ve Nagasaki’nin bombalanmasından kısa bir süre sonra 1954 yılının Mart ayında ABD, Pasifik Okyanusunda nükleer denemelere başlamış ve 1 Temmuz 1954 tarihinde hidrojen bombasının ilk tam ölçekli testini gerçekleştirmiştir. Hiroşima’da patlayan bombadan bin kat daha güçlü olduğu ifade edilen bu patlamanın etkisi, ABD yetkilileri tarafından test için sınırlanan bölgenin çok ötesine yayılmış ve içinde 23 balıkçı bulunan Japon balıkçı teknesi Lucky Dragon No. 5 (Daigo Fukuryū Maru)’i etkilemiştir. Tekne, radyoaktif mercan tozu olarak bilinen beyaz küllerle kaplanmıştır. Ertesi gün 23 mürettebat baş ağrısı, mide bulantısı ve radyoaktiviteye maruz kalmaktan kaynaklanan diğer semptomlar nedeniyle acı çekmiş, tekne Japonya’ya geri döndükten kısa süre sonra da, telsiz operatörü Aikichi Kuboyama hidrojen bombasının ilk kurbanı olmuştur. Öte yandan, olaydan sonra Tokyo’da bir kadın grubunun liderliğinde nükleer silahları yasaklamaya yönelik 30 milyondan fazla imza toplanmıştır. Bkz. Daniel P. Aldrich, “Post-Crisis Japanese Nuclear Policy: From Top-down Directives to Bottom-up Activism”, **Asia Pacific Issues Working Paper**, No.103, 2012, s. 2. Bkz. Nakagawa Masami et al., “Bikini: 50 Years of Nuclear Exposure”, **The Asia-Pacific Journal/Japan Focus**, Vol.2, Issue.3, 2004, s. 1.

yayılmama normu içselleştirilmiş bir norm haline gelmiştir.²³

Normların içselleştirilme sürecinde “kritik/önemli devlet” pozisyonunda olma durumu da artan düzeyde önem taşımaktadır. Ancak bu durum, normların kabul sürecinin “tarafsız” bir biçimde sürdürülmesini kuşkulu hale getirebilmekte olup, ancak tüm ulusların eşit seviyede tutulduğu uluslararası normlara dair uzlaşmaların tarafsız nitelikte olacağı görüşüne anlam kazandırmaktadır. Ne var ki, Çevresel Kyoto antlaşmasında ABD’nin imzacı ülkeler arasında yer almamasının sözleşmenin meşruluğunu bir miktar tartışmalı hale getirmesi durumunda olduğu gibi,²⁴ dünya sahnesinde bir norm içselleştirilirken güçlü uluslara gereğinden fazla vurgu yapılabilmektedir. Ayrıca, yeni normların geliştirilmesi sürecinde örgütsel platformların önemini de belirtmek gerekmektedir. Örneğin iklim değişikliği konusunda, sivil toplum kuruluşları ve uluslararası kuruluşlardan normun geliştirilmesi sürecinde alınacak destek (çünkü bu uluslararası örgütler aktörlerin davranışlarında değişiklik yapabilecek gerekli bilgi ve tecrübe donanımına sahiplerdir) son derece önem arz etmektedir.²⁵

Öte yandan, bir normun birçok devlet tarafından içselleştirilmesi o normun tartışmasız olduğu anlamına gelmemektedir. Çünkü, söz konusu normun bazı devletler lehine çıkar politikalarını meşrulaştırma aracı yapıp yapılmadığı hususu tartışma konusu olabilmektedir. Bu bağlamda, Michel-Rolph Trouillot, soykırım tartışmalarının ABD’nin, Avrupa’nın ve İsrail’in çeşitli devlet politikalarını sürdürmede yararlı olduğunu belirtmektedir.²⁶ Trouillot gibi Norman Finkelstein’da, Nazi soykırımının tahrif ve istismarının İsrail’in suç dolu politikalarını meşrulaştırdığını ve bu politikalar için ABD’den destek almasını sağladığını ifade etmektedir.²⁷

Ayrıca, ‘iliştirilmiş gazetecilik’ (embedded journalism) kavramı da, Irak Savaşı

²³ “How Ideas Work: How Exactly Do Ideas & Norms Work?”, 2016.

²⁴ Dr. Steve Best’e göre, 178 ülkenin kabulüne karşın Bush yönetimi, endüstriyel toplumların gaz emisyonlarını azaltmasını gerektiren 1997 Kyoto protokolünü Amerikan ekonomisine pahalıya patlayacağı gerekçesiyle reddetmiştir. Bkz. Steve Best, “From Earth Day to Ecological Society,” **IMPACT Press**, Issue #50, April-May 2004, <http://www.impactpress.com/articles/aprmay04/best4504.html> (23.02.2017).

²⁵ “How Ideas Work: How Exactly Do Ideas & Norms Work?”, 2016.

²⁶ Michel-Rolph Trouillot, **Geçmiş Susturmak: Tarihin Üretilmesi ve İktidar**, çev. Sezai Ozan Zeybek, İthaki Yayınları, İstanbul, 2015, s. 39.

²⁷ Norman G. Finkelstein, **Holokost Endüstrisi: Yahudilerin Çektiği Çilelerin İstismarı**, çev. Utku Umut Bulsun, Kırmızı Kedi Yayınevi, İstanbul, 2011, s. 22.

öncesinde medyanın savaş alanlarında haber yapabilmesi üzerine yaşanan tartışmaların sonucu olarak, yeni bir norm olarak karşımıza çıkmıştır. İliştirilmiş gazetecilik, *savaş ve sıcak çatışma alanlarında, çatışmanın bir tarafındaki askerlerle beraber hareket eden ve savaşı onların açısından görüp yansıtan muhabirler için kullanılan bir deyim*²⁸ dir. Irak Savaşı ile birlikte El-Cezire televizyonunun²⁹ Batılı haber kaynaklarının alternatifi olarak gündeme gelmesi ve popülerlik kazanması, savaş alanlarında medya-asker işbirliği fikrinin oluşmasına neden olmuştur. Bu fikir, Brookings Enstitüsü'nün haftalık toplantılarında tartışılmış ve askeri operasyonları tehlikeye atmadan medya ile askerin nasıl çalışabileceği sorunsalı çerçevesinde bir rehber hazırlanmasını sonuçlamıştır. İliştirilmiş gazetecilerin çatışma zamanlarında, Stockholm Sendromuna³⁰ benzer şekilde, askerlere karşı tarafsızlıklarını kaybedebilecekleri ve haberleri kısa sürede iletmek istemeleri sonucunda kamuoyunu zaman zaman yanlış bilgilendirebilecekleri konusunda eleştirilmeleri dahi normun içselleştirilmesini engelleyememiştir. Oysa, askeri birliklere iliştirilen gazetecilerin operasyonların gizliliği bağlamında çizilen sınırlar dâhilinde görev yapmaları, bu normun Amerikan askeri birliklerin çıkarlarına hizmet etmekte olduğu düşüncesini güçlendirmiştir.³¹ Bu bağlamda Toni Erskine, uluslararası düzeyde paylaşılan ahlaki normlardan söz edilemeyeceğini³², çünkü normların akılcılık, insan hakları, insan doğası ya da kendi amaçları doğrultusunda meşruiyet kurmaya çalışanların yapıları olarak anlaşılabileceğini söylemektedir. Ona

²⁸ Cemal Tunçdemir, “İliştirilmiş Gazetecilik (embedded journalism) Nedir?”, 6 Ocak 2014, <http://amerikabulteni.com/2014/01/06/ilistirilmis-gazetecilik-embedded-journalism-nedir/>, (14.09.2018).

²⁹ Al-Jazeera Televizyonu, Katar’da BBC’nin altyapı ve Katar Emirliği’nin desteği ile kurulmuştur. Kanal özellikle 2003 Irak Savaşı’nda bölgeden yaptığı alternatif yayınlarla dünya genelinde popülerlik kazanmıştır.

³⁰ Stockholm Sendromu (Stockholm Syndrome); rehin alınanlar ile rehin alanlar arasında, aşırı gerilim duymaktan kaynaklanan karşılıklı yakınlaşmayı ifade etmektedir. Adını, Stockholm’da meydana gelen bir banka soygunundan almaktadır. Banka soymaya kalkışan ve polis tarafından kuşatılan bir soyguncu, bankada çalışan üç kadın görevliyi rehin alır ve birkaç gün sonra da polise teslim olur. Ancak kurtarılan rehinelere mahkemeye çıkarıldıklarında soyguncudan şikayetçi olmazlar. Öyle ki, rehinelere bir tanesi soyguncuyla evlenir. Bkz. Nuri Bilgin, **Sosyal Psikoloji Sözlüğü: Kavramlar, Yaklaşımlar**, Bağlam Yayıncılık, İstanbul, 2007, ss. 370, 371.

³¹ Savaşta medya-asker işbirliğinin sağlanabilmesi için geliştirilen ‘iliştirilmiş gazetecilik’ normu ile ilgili detaylı bilgi için bkz. Haldun Yalçınkaya, “Savaşlarda Asker-Medya İlişkilerinin Geldiği Son Aşama: İliştirilmiş Gazetecilik”, **Uluslararası İlişkilerde Çatışmadan Güvenliğe**, Der. Mustafa Aydın ve diğ., İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2012.

³² Mustafa Küçük’e göre, ancak belli normları paylaşan ve ortak bir kimlik geliştiren devletler sorunlarını askeri güç kullanmadan çözüme kavuşturmakta ve ortak güvenlik politikaları izlemektedir. Bkz. Mustafa Küçük, “Uluslararası İlişkiler Kuramında ‘Konstrüktivist Dönüşü’ Anlamak”, **Ege Akademik Bakış**, Cilt: 9, Sayı: 2, 2009, s. 775.

göre, normların etik ağırlığına yapılan vurgunun pratikte karşılığının her zaman mümkün olmaması etik beklenti bağlamında durumu ironiye dönüştürebilmektedir. Bu bağlamda Erskine göre, dünya politikasında ahlaki emirler olarak tanımlanan normların –sivillerin hedef alınmaması ya da soykırımın önlenmesi ve durdurulması gibi- hiçbir zaman çiğnenmediğini söylemek komik olacaktır.³³ Çünkü, bazı eylemlere karşı öfkelenenler, aynı derecede ciddi olan başka eylemleri –bunlardan sorumlu olan rejimler onların çıkarlarını paylaştıkları için- önemsememe eğilimi gösterirler.³⁴ Oysa, normlar uyulması gereken doğruyu temsil etmektedir. Aktörler normları sadece izlemekle kalmaz, doğruluğuna ve meşruluğuna inanarak normları içselleştirirler.³⁵ İçselleştirildiği ölçüde normlar ve kurallar ‘benliğin’, yani kimliğin bir parçası olurlar; araç olmaktan çıkar, amaç olurlar.³⁶ Öyle ki, söz konusu içselleştirme günümüze soykırım inkarının yasaklandığı revizyonist yasaları sonuçlayan bir miras bile bırakabilir.

Öte yandan, herhangi bir durumda normların ihlalinin söz konusu olması, normun varlığı için tehlike teşkil etmemektedir. Mervyn Frost, bu durumu (yani, bir normun gerektirdiğinin aksi yönde hareket etmenin o normu ortadan kaldırmaması durumunu), normların yerleşik özelliğine bağlamaktadır.

Normu inkar eden (ya da normu geçersiz kılan) herhangi bir argümanın özel bir gerekçelendirme gerektirdiğini kabul ettiği yerde, bir normu yerleşmiş olarak göreceğim. Bir normun yerleştiğini iddia ettiğimde çoğu insanın (ya da devletin) aslında bu norma uyduğunu iddia etmiyorum. Başka bir deyişle, bir normun yerleşik olduğu iddiası, insanların (veya devletlerin) gerçekte norma göre hareket edip etmedikleri üzerinden tartışılmaz. Örneğin, bir devletin bir başka devletin içişlerine müdahalesini yasaklayan normu ihlal eden birçok ülkenin varlığı, müdahale yasağının modern devlet söylem alanına yerleşik bir norm olduğuna dair görüşümü zayıflatmaz.³⁷

Frost’a göre, devletler verili bir normu çiğneyen birtakım uygulamalarda bulunduklarında, bu uygulamaları genellikle kapalı bir şekilde yürütmeleri ve yerleşik

³³ Erskine, ss. 50, 51.

³⁴ United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), **Second Medium-Term Plan (1984-1989)**, Paris, 1983.

³⁵ Finnemore, 1996a, 1996b; Finnemore & Sikkink, 1998, s. 912’den aktaran Küçük, s. 784.

³⁶ Searle, 1995; 27; Onuf, 1989; Kratochwil, 1989, s. 21’den aktaran Küçük, s. 784.

³⁷ Mervyn Frost, **Ethics in International Relations: A Constitutive Theory**, Cambridge University Press, New York, 1996, s. 105.

norma aykırı olarak yaptıklarını hiçbir zaman kamuoyunda savunmaya girişmemeleri, bir normun yerleşik olup olmadığını anlamak için önemli bir göstergedir.³⁸ Bu bağlamda Frost, uluslararası politikada ‘yerleşik normlar’ olarak adlandırdığı ilkeleri evrensel olarak gözlenip gözlenmedikleri ya da düzgün biçimde temellendirilip temellendirilmedikleri üzerinden değil; ihlallerinin gizli tutulması üzerinden tartışmaktadır.³⁹

Mervyn Frost, uluslararası ilişkilerde faydalı olduğu kabul edilen belli başlı yerleşik normlar sınıflandırmıştır. Bu sınıflandırmaya göre, “Egemenlik Normları” olarak adlandırılan normlardan hiyerarşik bir sistemde ilk iki sırada yer alan “egemen devletler sisteminin korunması” ve “devlet egemenliği” normları diğer tüm normların üstünde yer almaktadır. Çünkü, diğer tüm normlar bu iki normun bir türevidirler ve doğaları gereği bu iki normun kabulünü gerektirirler.⁴⁰

³⁸ Frost, (Constitutive Theory), ss. 105, 106.

³⁹ Erskine, s. 51.

⁴⁰ Yerleşik normlar ile ilgili daha detaylı bilgi için bkz. Frost, (Constitutive Theory), ss. 106-112.

Tablo 2. Yerleşik Normlar

1. Egemen devletler sisteminin korunması	1. Uluslararası hukuk	1. Devletlerin modernleşmesi	1. Demokratik kurumlara sahiplik
2. Devlet egemenliği	2. “ <i>Ius ad bellum</i> ” (Savaş açma hakkı)	2. Ekonomik işbirliği	2. İnsan hakları
3. Emperyalizm karşılığı	3. “ <i>Ius in bello</i> ” (Savaşın adil idaresi)		
4. Güçler Dengesi	4. Ortak güvenlik (belirli şartlar altında ekonomik yaptırımlar)		
5. Vatanperverlik	5. Diplomatik sistem		
6. Vatandaşların çıkarlarının gözetilmesi			
7. İşlerine müdahale etmeme			
8. Kendi kaderini tayin hakkı			
Egemenlik Normları	Uluslararası Hukuk Normları	Modernleşme Normları	Devlet İçi Normlar

Kaynak: Mervy Frost’un “Ethics in International Relations: A Constitutive Theory” başlıklı çalışması ss.106-112’den uyarlanmıştır.

Erskine göre, Frost’un altını çizdiği yerleşik normlar isabetli gerekçeler olmadan açık bir biçimde ihlal edilemezler. Çünkü Frost’un yerleşik norm tanımı, savaş koşullarında sivillerin hedef alınmasının yasaklanması ve soykırımı önlemek gibi görevleri de içeren bir dizi uluslararası ahlaki normun tanınmasına izin vermektedir. Böylesi normlar, eylemleri ve bu eylemleri meşrulaştırma biçimlerini ciddi biçimde etkilemektedir.⁴¹

Normlar, sosyal ve siyasal ilişkileri inşa eden kurallar olduğundan, bu kuralların ahlakiliğinin temellendirilmesi, oluşan ilişkiler ağının değerlendirilmesi ve gerektiğinde

⁴¹ Erskine, s. 51.

dönüştürülmesi gerekmektedir.⁴² Bunun sağlanıp sağlanmadığını ya da sağlanıyorsa bunun nasıl mümkün hale gelebildiğini anlamak ise normatif teorileri incelemeyi gerektirmektedir.

1.3. NORMATİF TEORİ VE TARİHSEL ARKA PLAN

Uluslararası politika, savaş-barış, adalet-adaletsizlik, insan hakları ve devlet egemenliğine müdahale gibi insanların yaşamlarında karşılaştığı normatif konulardan bazılarını içerdiğinden normatif teori, en temelde, toplumlar veya devletler arasındaki ilişkilerin etik boyutunu ele almaktadır.⁴³

Uluslararası alanda cereyan eden olaylarda başvuru şiddetin, devletlerin askeri kapasitelerinin teknolojik gelişmeler sayesinde akıl almaz boyutlara ulaşması ve bu kapasitelerin zaman zaman kitlesel kıyımlara neden olabilecek şekilde kullanılması; Soğuk Savaş'ın sona erdiği 1980'lerin sonlarında Yugoslavya'da milliyetçi akımların güçlenmesi ve Sovyetler Birliği'nin yıkılması akabinde⁴⁴ (kimlik, kültür ve normlar gibi düşünsel ve toplumsal öğelerin uluslararası politikada canlanması sonucu⁴⁵) ortaya çıkan etnik savaşların vahşete dönüşmesi ve insanlık trajedilerine yol açması; uluslararası ilişkiler alanında normatif teorinin canlanmasına zemin hazırlamıştır.

Normatif teorinin dünya siyasetindeki normlar, kurallar, değerler ve standartlar üzerinde yoğunlaşması⁴⁶ ve Sovyetler Birliği'nin çöküşünün, Gorbaçov'un sosyal norm ve değerlerde oluşturduğu kırılmayı ele almadan açıklanamaması⁴⁷ normatif teorilerin uluslararası ilişkilerde dikkat çekmeye başlamasının ve değer kazanmasının nedenleri

⁴² İhsan Dağı, "Normalif Yaklaşımlar: Adalet, Eşitlik ve İnsan Hakları", **Devlet, Sistem ve Kimlik: Uluslararası İlişkilerde Temel Yaklaşımlar**, (Ed. Atilla Eralp), İletişim Yayınları, İstanbul, 2013, s. 186.

⁴³ Robert Jackson & Georg Sørensen, **Introduction to International Relations: Theories and Approaches**, Oxford University Press, 2007, s. 297.

⁴⁴ Özgür Beyazıt, "La Haye Uluslararası Ceza Mahkemesine Giden Süreçte Uluslararası Ceza Yargılaması", **TAAD**, Cilt: 1, Sayı: 5, 2011, s. 331.

⁴⁵ Küçük, s. 772.

⁴⁶ Graham Evans & Jeffrey Newnham, **Uluslararası İlişkiler Sözlüğü**, çev. H. Ahsen Utku, İstanbul: Gökkuşbu, İstanbul, 2007, s. 451.

⁴⁷ Marc A. Genest, *Conflict and Cooperation: Evolving Theories of International Relations*, 2004, s. 261'den aktaran Bilgehan Emeklier, "Uluslararası İlişkiler Disiplininde Epistemolojik Paradigma Tartışmaları: Postpozitivist Kuramlar", **Bilge Strateji**, Cilt:2, Sayı:4, 2011, s. 161.

olarak görülmektedir. Uluslararası ilişkiler disiplinine hakim olan realist teorinin⁴⁸ Sovyetler Birliği'nin dağılmasının nedenleri ve sonuçları üzerine yeterli açıklamayı yapamamış olması disiplin üzerine çalışanları yeni arayışlara sevk etmiş ve normatif teoriler realist teorinin açıklamakta zorlandığı olgular için alternatif bir yol olarak benimsenmeye başlamıştır.

Dolayısıyla normatif çalışmalar özellikle, devlet ve sınırların ahlaki önemi, savaş ve barışın etiği, insan haklarının doğası, müdahale gerekçesi ve uluslararası kaynak dağılımı adaletinin gereklilikleri gibi ihtilaflı meseleler üzerine

⁴⁸ Uluslararası İlişkiler'in bir disiplin olarak, yirminci yüzyılda, Birinci Dünya Savaşı'nın ardından ortaya çıktığı üzerinde genel bir konsensüs vardır. Bunun nedeni olarak, savaşın yol açtığı felaketlerin tekrarını önlemek gibi pragmatik bir gerekçe öne sürülmektedir. Bkz. A. Nuri Yurdusev, “‘Uluslararası İlişkiler’ Öncesi”, **Devlet, Sistem ve Kimlik: Uluslararası İlişkilerde Temel Yaklaşımlar**, (Ed. Atilla Eralp), İletişim Yayınları, İstanbul, 2013, ss. 24, 25. Aslında, uluslararası ilişkilerin ayrı bir akademik araştırma alanı olarak kurulması normatif düşüncelerden yola çıkılarak gerçekleştirilmiştir. Konu ilk önce, anarşik devlet sisteminde savaşın kalıcılığı probleminin ‘çözüm’ aramak üzerinden tartışılmıştır. Bkz. Evans & Newnham, s. 451. Savaş felaketinin ardından özellikle Avrupalı ve Amerikalı bazı entelektüeller ve siyasetçiler savaşın neden çıktığını sorgulamaya ve araştırmaya başlamışlardır. Daha sonraki yıllarda genelleştirilerek ‘devletler neden birbiriyle savaşıyor ve bu savaşlar nasıl önlenabilir’ ya da ‘devletler arasında kalıcı bir barış nasıl sağlanabilir’ şekline dönüşen bu temel soruyla ilgili ilk akademik görüşler, iki dünya savaşı arası dönemde (1919-1939) ortaya çıkmıştır. Birçok yazar, akademisyen, entelektüel ve siyasetçi, bu soruyla ilgili olarak bir dizi eser ve fikir ortaya koymuştur. Bu fikirler ve eserler incelendiğinde, hepsinin ortak bir teori ortaya koyduğu görülmüştür. Bu teori, daha sonraki yıllarda Uluslararası İlişkiler disiplininde kısaca idealizm olarak adlandırılmıştır. Bkz. Ramazan Gözen, “İdealizm”, **Uluslararası İlişkiler Teorileri**, (Der. Ramazan Gözen), 3. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul, 2016, ss. 67, 68. Realist teori ise, Birinci Dünya Savaşı'nın ardından Uluslararası İlişkiler disiplininde egemen olan idealist görüşün İkinci Dünya Savaşı'nın çıkışını öngörememesi/önleyememesi üzerine gelişen, birey ve devletlerin siyasi davranışlarının ve uluslararası politikanın anarşik yapısının nasıl düzenli bir yapıya dönüştürülebileceği tartışmasında, self-determinasyon, ortaklaşa güvenlik, demokratikleşme, ortak hukuk yapılarının oluşturulması ve bireyin rasyonelliğini vurgulayan liberal bakış açısının eleştirisi ve alternatifi olarak ortaya çıkmıştır. Bkz. Mustafa Aydın, “Uluslararası İlişkilerin ‘Gerçekçi’ Teorisi: Kökeni, Kapsamı, Kritiği”, **Uluslararası İlişkiler**, Cilt: 1, Sayı: 1, 2004, s. 34. İdealizmin sorgulandığı ve realizmin temellerinin atıldığı bu dönemin önemli düşünürlerinden biri olan E. H. Carr’a göre realizm, Uluslararası İlişkiler alanını emekleme döneminden olgunlaşmaya götürecek ve normatif yaklaşımlar yerine çözümlemeye ağırlık vermeyi sağlayacak bakış tarzıdır. Bkz. Eralp, ss. 69, 70. Öte yandan, pozitivist uluslararası ilişkiler uzmanlarının çoğu ampirik teori ile normatif teori arasında temel bir ayrım yapar. Bu uzmanlar, normatif teoriyi sadece kuralcı olarak görürler. Başka bir deyişle onlara göre, ampirik teori, gerçekte ne olduğunun bir gerçekler teorisidir, oysa normatif teori, ideal bir dünyanın değerler teorisidir. Oysa çoğu normatif teorisyen bu ayrımı yanıltıcı bulmakta ve reddetmektedir. Onlara göre, normatif teori hem gerçekler hem de değerlerle ilgilidir. Normatif teorinin gerçekleri, savaş veya insan haklarıyla ilgili, normatif içeriğe sahip varoluşsal kurallar, kurumlar ve pratiklerdir. Normatif teori, esasen, şu anda veya geçmişte devlet sisteminde yer alabilen kuralların, kurumların ve uygulamaların teorik bir hesabını vermekle ilgilenmektedir. Teorisyenler, dış politika ve diğer uluslararası faaliyetlerin yürütülmesinde yer alan normatif sorunları, çatışmaları ve ikilemleri açıkça ortaya koymaya çalışır. Başka bir deyişle, normatif teori kendi tarzında ampiriktir. Ayrıca, normatif teorisyenler normatif olmayan teorilerin de değer temelli olduğuna işaret eder. Pozitivizmi ise, normatif teorisyenlerin uluslararası ilişkilerin en temel meseleleri olarak gördükleri ahlaki kararlar ve ikilemleri ele alamayan kusurlu bir metodoloji olarak kabul etmektedir. Bkz. Jackson & Sørensen, ss. 297-299.

odaklanmaktadır.⁴⁹ Bu bağlamda normatif teorisyenler, uluslararası ilişkilerin temel ahlaki meselelerini netleştirmeye çalışırlar.⁵⁰

Jackson & Sørensen'e göre, normatif teori politik tarihin bir parçasıdır; ve antik Avrupa tarihine kadar izi sürülebilir.⁵¹ Bu, aynı zamanda, normatif teorilerin köklü bir gelenekten beslendiğinin göstergesidir.

Normatif kuramların kurucu teorisyenleri olarak kabul edilen başlıca bilim insanları; uluslararası sorunlar üzerinde duran Vatten, Wolff, Pufendorf, Locke ile Mill ve Bentham gibi 'faydacı ahlak' teorisyenleridir.⁵² Sözü geçen kuramcılar uluslararası meseleleri pragmatik bakış çerçevesinden analiz etmiş ve sorunlara ahlaki perspektiften çözüm üretme görev bilinciyle hareket etmiştir.

'Ne yapmalı-yapılmalı' sorusunu irdeleyen normatif önermeler, "ulusal çıkar" tanımlamasının öngördüğü dayatmacı mantığı reddeder⁵³ ve bu bağlamda kendini realist teorinin karşısında konumlandırır. Çünkü normatif kuramlar, uluslararası ilişkilerin ahlaki ve etik boyutlarıyla ilgilenmektedir.⁵⁴ Diğer bir deyişle, 'olan' yerine 'olması gereken' üzerine odaklanan normatif teoriler; ahlak, etik, kural ve normlar sistematüğını öncüllemekte ve somut 'olgular' yerine soyut 'değerler dünyasına' önem vererek pozitivist bilgi kuramına alternatif olabilecek bir epistemolojik seçenek sunmaktadır. Ancak normatif teoriler ve kuramcılar, 'olması gereken' üzerine fazlaca odaklanarak 'olan'ı analiz edemedikleri ve böylelikle de uluslararası ilişkiler gündemini kaçırdıkları gerekçesiyle realist teorisyenler tarafından eleştirilmektedir. Realistlere göre, normatif düşünürler bu şekilde davranarak uluslararası ilişkilerin doğasına ve kimliğine aykırı hareket etmektedirler.⁵⁵

'Normatif' (normative), genel olarak kural koyucu anlamında düşünülebilir. Daha açık bir ifadeyle davranış, norm ve değerlerin standartlarına ilişkin bir terim

⁴⁹ Evans & Newnham, s. 451.

⁵⁰ Jackson & Sørensen, s. 297.

⁵¹ Jackson & Sørensen, s. 297.

⁵² Emeklier, s. 167.

⁵³ Dağı, s. 186.

⁵⁴ Evans & Newnham, s. 451.

⁵⁵ Emeklier, ss. 168, 169.

olarak anlaşılabilir.⁵⁶ Oysa ‘normatif’ kavramı en geniş anlamıyla olması gerekeni söyleyen teorileri ifade etmek için kullanılır. Dolayısıyla, İngiliz Okulu, Eleştirel ve Feminist teoriler gibi realist teoriye alternatif paradigmalardan hepsi normatif teorisin şemsiyesi altında toplanır. Olması gereken ile uğraşmaları ve pozitivizmi reddetmeleri ise onların en temel iki özelliğini göstermektedir.⁵⁷ Ayrıca, hürriyet (liberty), adalet dağılımı (equity distribution), egemenlik (sovereignty), şiddet (violence), savaş (war), insan hakları (human rights) gibi devlet-merkezli küresel pratiklerin etik yanlarını araştırma konusu edinmesi⁵⁸ teorisin çalışma dağarcığının genişliğine işaret etmektedir.

Öte yandan, normatif meselelerin uluslararası gündeme daha yoğun taşındığı 1970’li yıllar dikkate alındığında döneme dair başlıca sorunlar; nükleer savaş tehlikesi, dünyanın çeşitli yerlerindeki çatışmalar ve çatışmalar esnasında veya sonucunda yaşanan ağır insan hakları ihlalleri, üçüncü dünya ülkelerinde süregiden aşırı fakirlik, petrol krizi ve çevre kirliliğinin ileri boyutlara ulaşması vb. dir. Bu gibi sorunların doğruluk, eşitlik ve adalet nosyonları açısından da değerlendirilmesi ve bu çerçevede uluslararası alanda hakların ve yükümlülüklerin gündeme taşınması gerekliliğine olan ihtiyaç⁵⁹ paradigmanın güçlü temeller üzerinden yükselmesini sağlamıştır.⁶⁰

Normatif çalışmalar, gerçek dünya olaylarından kaynaklanmıştır; tıpkı Vietnam Savaşı’nda olduğu gibi, savaş etiği ile ilgili normatif sorunları gündeme taşımıştır.⁶¹ Başka bir deyişle, 1967 Arap-İsrail Altı Gün Savaşları⁶² ve Vietnam Savaşı (1959-75)⁶³

⁵⁶ Erskine, s. 41.

⁵⁷ Muhammet Faruk Çakır, “Ahlak ve Uluslararası İlişkiler”, **Postmodern Uluslararası İlişkiler Teorileri 2**, (Der. Tayyar Arı), Dora Basım Yayın, Bursa, 2014, s. 273.

⁵⁸ Bakan, s. 436.

⁵⁹ Çakır, s. 273.

⁶⁰ Normatif meselelerin 1970’li yılların ortasında canlandığını söylemek, yaklaşımın ilgi odağındaki sorunların söz konusu tarihlerden önce yaşanmadığı anlamına gelmemelidir. Söylemdeki kasıt, normatif paradigmanın uzun bir aradan sonra uluslararası konulara açıklık getirmeye çalışarak yeniden ilgi çekmeye başlamasını ve alanda hakim konumda olan realist teoriye alternatif olmasını dile getirmeye çalışmaktır.

⁶¹ Evans & Newnham, s. 452.

⁶² Arap-İsrail Altı Gün Savaşları; 5 Haziran 1967 tarihinde İsrail Hava Kuvvetlerinin Mısır’a saldırması ile başlamış, 10 Haziranda İsrail Kuvvetleri Suriye’nin başkenti Şam’a doğru ilerlerken büyük devletlerin araya girmesiyle sona ermiştir. Savaş sonucunda İsrail, topraklarını yaklaşık dört kat genişletmiştir. Sina Yarımadası, Batı Şeria ve Golan tepeleri İsrail’in denetimine girmiştir. Bkz. Faruk Sönmezoglu ve diğerleri, **Uluslararası İlişkiler Sözlüğü**, Cem Yayınevi, İstanbul, 1992, ss. 27, 28.

⁶³ Vietnam Savaşı; 1965-1975 yılları arasında ABD ve ABD tarafından desteklenen Güney Vietnam ile Kuzey Vietnam ve Kuzey Vietnam tarafından desteklenen Vietkong arasında yaşanmıştır. Eski bir Fransız sömürgesi olan Vietnam, 1954 Cenevre antlaşmaları ile Kuzey ve Güney Vietnam olarak ikiye

gibi şoke edici olaylar uzun süren akademik bir yok sayma döneminden sonra filozofların dikkatlerini savaş etiğine yöneltmiştir. Bu bağlamda, uygulanması kabul edilemez şiddet biçimlerinin etik olarak müsaade edilebilir olup olmadığına, şiddete başvurma – eğer kabul edilebilirse- ne zaman meşru olduğuna ve örgütlü şiddetin nasıl uygulanabileceğine dair tartışmalar başlamıştır.⁶⁴ Brown’a göre, özellikle Soğuk Savaş’ın güvenlik zorunluluklarının ortadan kalkması devletlerin normatif meselelerin üzerinde yoğunlaşmalarının kapılarını aralamıştır.⁶⁵ Buna binaen, uluslararası mecraya pozitivist perspektifle sadece sınırlanabilir olgular penceresinden bakma dönemi sona ermiştir. Dolayısıyla, normatif teori önermelerinin, pozitif bilim anlayışından farklı olarak gözlemlenebilir, test edilebilir olgular dünyasına değil, “ne olmalı-ne yapılmalı”nın değerler ve moral tercihler dünyasına ait olması ve bu bağlamda normatif teorisinin pozitif paradigmanın⁶⁶ uzun dönem göz ardı ettiği olgulara ışık tutması uluslararası alanı çok boyutlu bir analiz tahtasına çevirmiştir.⁶⁷

Ayrıca, Çakır’a göre Soğuk Savaş sonrası dönem, beklentilerin aksine barış ve zenginleşmenin her yerde kural haline geldiği bir ortam sunmamış, dünyanın birçok yerinde etnik, dini ve kültürel kimlik temelinde yürütülen iç savaşların yaşandığı bir manzara sonuçlamıştır. Finansal istikrarsızlık, göç, terörizm, insan hakları ihlalleri, çevre sorunları, fakirlik gibi eski ve yeni sorunlar giderek ağırlaşmış, hızlanan

bölünmüştür. 1957 yılından itibaren Güney Vietnam’da Kuzey Vietnam yanlısı Vietkong, ABD tarafından desteklenen Saygon yönetimine karşı mücadeleye başlamıştır. Bu dönemden itibaren Güney Vietnam’daki Amerikan askeri danışmanlarının sayısı her geçen gün artmış, özellikle Başkan Kennedy’nin ölümünden sonra yerine geçen yardımcı Lyndon B. Johnson ABD’yi Uzakdoğu’daki bu mücadelenin içine sokmuştur. 1965 Şubat’ından başlayarak ABD Kuzey Vietnam’ı bombalamaya başlamıştır. 1968 yılında taraflar arasında görüşmelerin başlaması üzerine ABD bombardımanları durmuş ve nihayetinde, 27 Ocak 1973’te Paris’te imzalanan Barış Antlaşması ile de savaş sona ermiştir. Ne var ki, ABD’nin Güney Vietnam’dan çekilişini takip eden günlerde Vietkong ile Saygon yönetimi arasındaki mücadele şiddetlenmiş ve 30 Nisan 1975’te Saygon’un Vietkong’un eline geçmesiyle mücadele sona ermiştir. Böylelikle Vietnam birleşmiştir. Bkz. Faruk Sönmezoglu ve diğerleri, ss. 346, 347. Vietnam Savaşı, yirminci yüzyılın belki de en travmatik ve bölücü şiddetli çatışmalarından biri olmuştur. Hiç kuşkusuz, en çok bilinen ve üzerinde en çok tartışılan savaşlardandır. Bkz. Evans & Newnham, s. 661.

⁶⁴ Erskine, ss. 42, 43.

⁶⁵ Bakan, s. 440.

⁶⁶ Rasyonalistlere göre normlara uygunluk davranışsaldır. Yani, aktörler normlara ve toplumsal değerlere, çıkarlarına ters düşmediği sürece uyum gösterirler. Onlara göre normlar ve çıkarlar bütünüyle farklı olgulardır. Davranışları belirleyen asıl unsurlar çıkarlardır; normlar ancak aktörlerin önceden belli çıkarlarının gerçekleşmesinde araçsal rol oynayabilirler. Dolayısıyla, rasyonalistler, sadece aktör davranışlarını değil, normları ve normların rolünü de araçsal bir şekilde değerlendirirler. Buna göre çıkarlardan bağımsız ve ayrı olan normların rolü ancak aktörlerin davranışlarını düzenlemekle sınırlıdır. Bkz. Küçük, ss. 783, 784.

⁶⁷ Dağı, s. 191.

küreselleşme süreci ile de toplumların daha fazla birbirlerine zarar verme potansiyeli artmıştır. Dolayısıyla, uluslararası konjonktürde normatif meseleleri gündeme almak neredeyse zorunlu hale gelmiştir.⁶⁸

Öte yandan, normatif meselelerin gündeme alınması küresel politik durumların, alınan ya da alınması muhtemel kararlarda aktörlerin ve uluslararası toplumun sorumluluklarının sorgulanmasını gerektirmektedir. Erskin'in;

“Dünya politikasında karşımıza çıkan pratik sorunlara dair değerler ve ahlaki ilkeler en iyi nasıl açıklanabilir ve anlaşılabilir? Bu değerler ve ilkeler yetkilerini nereden almaktadır? Değerlendirilebilir, eleştirilebilir ve revize edilebilirler mi? Öyleyse nasıl? Başkalarına karşı sorumluluklardan bahsederken kim kapsanır, nereye kadar kapsanır? Ve bu sorumlulukları taşıyan failer kimlerdir ya da nelerdir? Sadece doğdukları yer yüzünden bazı insanların korkunç bir yoksulluk içerisinde yaşaması adil midir? Başka bir kıtada ölenler için bizim ne gibi görevlerimiz vardır ya da var mıdır?”⁶⁹

gibi cevaplandırılması gerekli soruları normatif teorinin sorgulama kapasitesinin genişliğine işaret etmektedir. Bosna'da güvenli bölge oluşturmak isteyen BM'nin, Boşnaklara güvenlik sağlayayım derken onları Sırp güçleri açısından kolay hedeflere dönüştürmesi; ya da Ruanda'daki ve Burundi'deki çatışmalardan kaçan mültecileri korumak için kurulan kampların Ruanda'daki savaşı sürdürme yolunda askeri eğitim veren merkezlere dönüşmesi⁷⁰ gibi somut örnekler, aktörlerce alınan kararların hayati sonuçlarının hesap edilip edilmediğinin sorgulanması gerektiğini ve dolayısıyla normatif teorinin önemini ortaya koymaktadır.

Neticede, giderek insanlık dramına dönüşen yerel, bölgesel ya da küresel sorunlara uluslararası ilişkilerde hakim teori konumunda bulunan realist teori üzerinden tatmin edici cevaplar bulamama sorunsalı, normatif paradigma içinde filizlenen kozmopolitan ve komüniteryen perspektiften çözüm bulma arayışlarının hızlanmasını sağlamıştır.

⁶⁸ Çakır, s. 275.

⁶⁹ Erskine, ss. 40-43.

⁷⁰ Gülден Ayman, “Uluslararası İlişkilerde Ahlak ve Trajedi”, **Dağarcık Türkiye**, 2013, <http://www.dagarcikturkiye.com/uluslararasi-iliskilerde-ahlak-ve-trajedi-yd-671.html> , (03.10.2016).

1.3.1. KOZMOPOLİTANİZM VE KOMÜNİTERYANİZM

İnsanlık trajedilerine varan çok boyutlu sorunlara farklı çözüm yolları bulma ve bakış açısı sunma bağlamında normatif teori içinde birbirinden beslenen iki yaklaşım bulunmaktadır. Bunlardan ilkinin coğrafi sınırların önemsizleştirilerek evrensel etik değerlerin öncüllendiği kozmopolitan yaklaşım, ikincisini ise yerel kimliklerin önemini farklılıklar temelinde ele alarak yorumlayan ve bunu kozmopolitanların göz ardı ettikleri iddiasında bulunan komüniteryan bakış açısı oluşturmaktadır.

Normatif teorinin görevlerinden biri, bu iki önemli doktrinden hangisinin önceliğe sahip olduğunu belirlemektir. Devletler hangi haklara sahiptir? Devletlere, insanlığı tehdit eden kitle imha silahlarına sahip olmalarına izin verilmeli midir? Bireyler hangi haklara sahiptir? Bireysel haklar, devlet haklarından önce mi gelir? Bireyler ve hakları devletler mi oluşturur?⁷¹ gibi sorulara Mervyn Frost, rasyonel cevaplar verebilmek için normatif teoriye ihtiyaç olduğunu belirtir; ve şu sorunun sorulması gerektiğini ifade eder: Vatandaş (ya da hükümet, ya da ulus, ya da devletler topluluğu) olarak ne yapmalıyım? Ancak Frost'a göre, bu türden soruyu cevaplayabilmek için önceki bir sorunun cevabını bulmak gerekmektedir. Bu önceki ve daha önemli olan soru, kendimizi içinde bulduğumuz kurumların etik duruşu (ve başkalarının kendilerini bulduğu kurumların etik duruşu) ile ilgilidir.⁷²

Dolayısıyla, kozmopolitanizm ve komüniteryanizm rekabet halinde ve idealize dünya görüşleridir. Ahlaki kimlikler, ahlaki değerlerin kaynakları, diğerlerine yönelik yükümlülükleri ve eylemleri neyin motive ettiği konusunda düşünmeyi sağlarlar.⁷³ Bu yaklaşımlar bir nevi düşünsel sorgu mekanizmaları gibidir ve, *insanların birbirlerine olan yükümlülüklerinin doğasının incelenmesini ve özerk devletin ahlaki anlamının irdelenmesini içermektedir.*⁷⁴

Her iki yaklaşım da, çeşitli normatif konuları değişik açılardan ele alıp yorumlarken devlet egemenliği, insan hakları, adalet dağılımı, insani müdahaleler ve

⁷¹ Jackson & Sørensen, s. 298.

⁷² Frost, (Constitutive Theory), s. 3.

⁷³ Erskine, s. 48.

⁷⁴ Evans & Newnham, s. 453.

çevre sorunları gibi meselelerin normatif sınırlarını açıklamaya çalışırlar.⁷⁵ Başka bir ifadeyle, iki yaklaşım da aynı konulara yoğunlaşmakta olup, sorunlara getirdikleri çözüm önerilerinde ayrışmaktadırlar. Küreselleşmenin hızı kozmopolit tezlerle ilgiyi artırmakta iken⁷⁶ (ki söz konusu ilginin artışında coğrafi/bilişsel sınırlarda gerçekleşen esnemeler önemli rol oynamaktadır), küresel meselelerde kültürel çeşitliliğin ve yerel kimliklerin önemli parametreler olarak belirmesi ise komüniteryan yaklaşıma popülerlik kazandırmaktadır. Dolayısıyla, *hem insanlığın ortak yararının ve sorunlara insanlık ölçeğinde bakmanın önem kazanması hem de yerel olanın devam eden önemi*⁷⁷ her iki yaklaşımında realitede karşılık bulmasını sonuçlamaktadır.

1.3.2. KOZMOPOLİTANİZM

Erskin'e göre, terminolojide "kozmpolitanizm" (cosmopolitanism) kavramı 'politik' (political) ve 'etik' (moral) olmak üzere iki anlama karşılık gelmektedir. Politik kozmpolitanizm; devlet sınırlarının ortadan kaldırılması veya radikal bir biçimde dönüştürülmesini savunan bir yaklaşımı ifade ederken etik kozmpolitanizm; eşit ahlaki bir duruşun küresel boyut kazanması anlayışına karşılık gelmektedir. Politik kozmpolitlerde amaç, bir dünya hükümetine veya politik ayrışmaları aşan bir temsiliyet sistemine ulaşmak iken, etik kozmpolitler küresel çaplı eşit vatandaşlık fikrinin gereğini hedeflemektedirler. Etik kozmpolitanlara göre ne arkadaşlar, ne aile, ne de aynı ülkenin vatandaşları diğerlerinden daha önemlidir; dolayısıyla, diğerlerine karşı yükümlülükler de eşit derecede önem taşımaktadır. Bununla birlikte, her iki kozmpolitan görüş de bireylerin karşılıklı konumlarını tanımlarken 'dünya vatandaşı' terimini kullanmaktadır. Politik kozmpolitanlar terimi, bir dünya devletinin veya küresel demokratik sistemin oluşturulması sonucu herkesin dünya vatandaşı olacağı iddiası üzerinden okurken etik kozmpolitanlar, insanların herkese karşı görevleri olduğu ve dolayısıyla zaten dünya vatandaşı oldukları fikri üzerinden metaforik bir yaklaşımla okumaktadır.⁷⁸ Bu bağlamda en genel ayırım, ahlaki ilkeleri evrensel olarak

⁷⁵ Bakan, s. 438.

⁷⁶ Çakır, s. 289.

⁷⁷ Çakır, s. 290.

⁷⁸ Erskine, s. 46.

geçerli, ancak kozmopolit bir siyasi örgütlenme biçimini şart koşmayan etik kozmopolitler ile, genelde etik olan ancak kurumsal değişimi de gerekli gören politik kozmopolitler arasındadır.⁷⁹

Bakış açıları farklı olsa da Thomas Pogge'a göre, kozmopolit yaklaşımlarca paylaşılan üç unsur vardır. Bunlardan ilki, 'bireysellik'tir. Bu unsura göre; öncelikli olarak eşit ilgi ve saygı gösterilmesi gereken (yani, temel kaygı nesnesi olan), sözcüğü aile, kabile, etnik kimlik, kültürel topluluk, ulus ya da devlet değil,⁸⁰ insan ya da bireydir. İkinci unsur 'evrensellik'tir ve bu unsura göre, ilgi ve saygı, her insan için eşit şekilde var olmalıdır. Üçüncü unsur ise 'genellik'tir ve bu özel statü küresel bir etkiye sahiptir. Yani, eşit ilgi ve saygı herkes tarafından herkese gösterilmelidir.⁸¹ Örneğin, yalnızca aile bireylerine, kendi vatandaşlarına ya da kendi bölgelerinden olan insanlara değil.⁸²

Pogge, üç kozmopolit unsura ikili bir ayrım ile açıklama getirmeye çalışmaktadır. Yaptığı ilk ayrım, hukuki ve ahlaki açıdan kozmopolit yaklaşımlar arasındadır. Hukuki açıdan kozmopolit yaklaşımlar, bünyesindeki tüm insanların eşit yasal hak ve ödevlere sahip evrensel bir cumhuriyetin yurttaşları olduğu küresel bir düzen öngören somut bir siyasal ideali temel alır. Ahlaki açıdan kozmopolit yaklaşımlar ise, her insanın bir diğeriyle belli ahlaki ilişkiler içinde bulunduğunu savunur. Ona göre, bir başkasının temel ahlaki kaygı nesnesi olma statüsüne saygı duymak gerekmektedir ve bu gereklilik, davranışlar ve özellikle de kurumsal yapılar inşa etme çabaları üzerine sınırlar koymaktadır. Pogge, kozmopolit yaklaşımlar arasındaki ikinci ayrımı, kurumsal ve etkileşimsel anlayış açısından yapmaktadır. Kurumsal anlayış, temel toplumsal adalet ilkeleri önermektedir ve bu ilkeler, insanlar arasındaki etkileşimleri düzenleyen esas kural ve uygulamaları değerlendirmede temel alınan standartlar olarak kurumsal

⁷⁹ Nicholas Rengger, "Political Theory and International Relations: Promised Land or Exit from Eden?", **International Affairs** (Royal Institute of International Affairs 1944-), Vol.:76, No:4, 2000, s. 763.

⁸⁰ Thomas Pogge'a göre aile, kabile, etnik kimlik, kültürel topluluk, ulus ya da devlet gibi yapılar, bünyelerindeki üyeler ya da yurttaşlar nedeniyle, yalnızca dolaylı olarak öncelikli olabilirler. Bkz. Thomas Pogge, **Küresel Yoksulluk ve İnsan Hakları**, çev. Güneş Kömürçüler, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2006, s. 278.

⁸¹ Evrensellik ve genellik unsurları birbirleriyle yakın anlam taşıyıcılar da aralarında amaçsal bir farklılık mevcuttur. Evrensellik unsurunda temel vurgu, ilgi ve saygının tüm insanlığa erişebilecek düzeye ulaşmasına yönelik yapılmış iken, genellik unsurunda ilgi ve saygının tüm insan ve/veya bireyler arasında paylaşımının altı çizilmektedir.

⁸² Pogge, s. 278.

yapılara atfedilmektedir. Etkileşimsel anlayış ise, temel etik ilkeler önermekte ve bu ilkeler doğrudan insanların ve grupların davranışlarına atfedilmektedir. Özetle, etkileşimsel kozmopolit yaklaşım insan haklarının yerine getirilmesi sorumluluğunu direkt olarak diğer bireysel ve kolektif aktörlere yüklerken, kurumsal kozmopolit yaklaşım söz konusu sorumluluğu kurumsal yapılara yüklemektedir.⁸³

1.3.3. KOMÜNİTERYANİZM

Normatif teori içinde kozmopolitanizm bakış açısının karşısında konumlanan, yerel ve/veya kültürel çeşitliliğin kendi içinde barındırdığı dinamiklerin önemini uluslararası normatif meselelere çözüm bağlamında dikkate değer gören komüniteryan yaklaşım, her topluma uyarlanabilecek evrensel etik değerlerin mümkün olamayacağı noktasından hareket etmektedir. Komüniteryanizm (communitarianism), moral değerler dâhil tüm değerlerin belli bir toplum tarafından üretildiği, bu değerlerin gelişmiş oldukları toplum sınırları içinde anlam kazandığı ve söz konusu bu toplum sınırları içinde uygulanabileceğini ileri sürmektedir. Bu yaklaşımı benimseyenlere göre, uluslararası alanda ahlaki davranışa ilişkin değerlendirmeler, bu alandaki siyasal çeşitlilikten ve kültürler veya değerler uyumsuzluğundan kaynaklanan sınırlamaları dikkate almalıdır. Çünkü insanlık yerel siyasal topluluklara bölünmüştür ve her bir topluluk kendine ait değerlerin ve kültürün üstünlüğüne inanmaktadır.⁸⁴ Bu bağlamda, dünya siyasetinde etik olan ya da etik olarak yapılması gereken belirlenirken yerel toplumlar (çoğunlukla ulus-devlet) dikkate alınmalıdır. Çünkü dış siyasal alanda uluslararası toplumu oluşturan ulus-devletler, iç siyasal alandaki bireylerin konumuna benzer bir şekilde uluslararası toplumun özneleridirler. Öte yandan, komüniteryan yaklaşımın savunucuları, uluslararası hukuk ilkelerinin ve normlarının egemen devletlerin kendi iradeleri ile kendilerine getirdikleri sınırlamalar olduklarını düşündüklerinden, uluslararası hukuk ilkelerine ahlaki açıdan büyük değer vermekte ve söz konusu sınırlamaların varlığını çoğulluğa ve çeşitliliğe tehdit olarak görmemektedir. Ancak, etik yükümlülük kapsamının uluslararası hukukun ötesine geçecek şekilde

⁸³ Pogge, ss. 278-280.

⁸⁴ Toni Erskine, "Normative International Relations Theory", 2013, s. 42, 43'den aktaran Çakır, ss. 279, 280.

genişletme çabalarına ise şüphe ile yaklaşmaktadırlar. Çünkü onlara göre bu tür çabalar, devletler tarafından uzlaşılın ve devletin bir yerel toplum olarak konumunu güçlendiren egemenlik, sınırların dokunulmazlığı ve meşru müdafaa gibi ilkelerin uygulanmasını zorlaştırmaktadır.⁸⁵

Karl Jaspers, *birbirimizle konuşmayı gerçekten öğrenmemiz yalnızca çeşitliliğimizin farkına varmamızla ... [ve] ... farklılıklarımızı nihai kesinlikler olarak değil, başlangıç noktası olarak kabul etmemiz halinde mümkündür*⁸⁶ demektedir, ve bu sözler bir bağlamda Rawls'un adalet teorisini çağrıştırmaktadır. Rawls'a göre, adil bir toplum düzeninin dayanması gereken prensipler ancak 'başlangıç pozisyonu' adını verdiği bir durumda bulunan bireyler tarafından belirlenebilmektedir. Rawls'un 'cehalet örtüsü altındakiler' olarak adlandırdığı bu bireyler adalet duygusuna sahip, rasyonel davranan, toplumdaki sorunların farkında olan, ancak ırk, sosyal statü ve ahlaki tercihler gibi kendi kişisel özelliklerini bilmeyen bireylerdir. Dolayısıyla Rawls, her bir halkın çıkarlarının tanınmasını ve siyasal, kültürel tercihlerine saygı duyulmasını adil bir düzenin koşulu olarak açıklamaktadır. Uluslararası hukukun müdahale etmeme, self-determinasyon, savaş hukuku gibi yerleşik normlarını uluslararası toplumun üzerinde anlaştığı asgari ahlaki standartlar olarak gördüğü için de onlara büyük önem atfetmektedir.⁸⁷

Öte yandan komüniteryan yaklaşımlar, haklı savaş (just war), sosyal adalet (social justice), insani müdahale (humanitarian intervention) gibi belli konularda evrensel ilkelerin varlığını kabul etmekte olup,⁸⁸ onlara göre özellikle uluslararası adalet, şiddet kullanımını (şiddet, uluslararası ilişkilerde en önemli etkileşim biçimi olduğundan) ele almalıdır. Michael Walzer'a göre şiddete maruz kalmamak, kendi vatandaşlarını korumakla yükümlü olan devlet için evrensel bir haktır. Bu bağlamda, şiddet sadece haklı sebeplerle, uluslararası hukukun yerleşik kurallarına uygun araçlara başvurarak, sivillere mümkün mertebe en az zarar verilecek şekilde son are olarak

⁸⁵ akır, ss. 280, 281.

⁸⁶ Karl Jaspers, **Suçluluk Sorunu: Almanya'nın Siyasal Sorumluluğu Üzerine**, çev. A. Emre Zeybekoğlu, İthaki Yayınları, İstanbul, 2015, ss. 43-49.

⁸⁷ akır, ss. 283-286.

⁸⁸ Richard Shapcott, *Justice, Community and Dialogue in International Relations*, 2001, ss. 46, 47 ve Nardin, 2006, s. 452'den aktaran akır, s. 281.

kullanılabilir. Ayrıca, haklı bir sebeple şiddete başvurulduğu zaman da savaş hukuku kurallarına uyulması gerekmektedir. Walzer’a göre, soykırım ve köleleştirmeye maruz kalmamakta evrensel bir haktır. Dahası, bu hakkın ihlali durumunda (sınırlı tutulmak kaydıyla) dış müdahale hakkı ahlaken doğabilir.⁸⁹

Charles R. Beitz ise, yalnızca, kurumları ‘uygun adalet prensipleri’ üzerine kurulmuş olan devletlerin, kendi başlarına özerk bir moral süje olarak “hak” sahibi olabileceğini ileri sürmektedir. Bu bağlamda, bir devletin içişlerine müdahale edilmesinin meşruluğu, devlet kurumlarının uygun adalet ilkelerine göre adil olmamasına ve söz konusu müdahalenin adil yerel kurumların yapılanmasını sağlamasına bağlı kılınmaktadır.⁹⁰

1.3.4. KOZMOPOLİTAN VE KOMÜNİTERYAN YAKLAŞIMLARIN FARKLILAŞTIKLARI NOKTALAR

Normatif paradigma içinde kozmopolit ve komüniteryan yaklaşımlar arasında süregelen tartışma çeşitli konular üzerinden gerçekleşmektedir. Genellikle insan hakları, adalet, egemenlik kaynağı, değerlerin önemi, etik ilkelerin kapsamı, müdahale etmeme ve sınır ötesi yükümlülük gibi konular çerçevesinde dönen tartışmada söz konusu konulara çözüm odaklı bakış açılarında aslında radikal fikir ayrılıkları bulunmamakla birlikte yine de önemli ayırt edici görüş farklılıkları mevcuttur.

– *İnsan Hakları:* Kozmopolitan yaklaşım, bireylerin özerk birer ahlaki varlık olmaları nedeniyle insan haklarına sahip olduklarını belirtmektedir. Bu bağlamda onlara göre haklar, bireylerin bu özerk statülerinin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.⁹¹ Dolayısıyla, kozmopolitlere göre insan hakları gibi dünya siyasetinde ahlaki yargı gerektiren başlıca sorunlara birey (insanlık) odaklı bakılmalıdır. Birey ile devletin menfaatleri çakıştığı zaman birey tercih edilmelidir. Çünkü bireyin hakları ve menfaatleri evrensel ahlak ilkelerinden, devletin hak ve çıkarları ise belli bir toplumu

⁸⁹ Çakır, s. 284.

⁹⁰ Dağı, ss. 224-226.

⁹¹ Bakan, s. 439.

temsil etmekten kaynaklanır.⁹² Komüniteryan görüş ise, bireylerin kozmopolitlerin iddia ettiği gibi özerk birer varlık olmadıklarını, kimliklerini toplumun birer üyesi olması sıfatıyla kazandıkları tezini ileri sürmektedir. Her toplumun kendine ait sosyal, siyasal ve ekonomik düzen kurma hakkının bulunduğunu ve bireylerin içinde yaşadıkları toplumun kurduğu düzen ötesinde hak talep edemeyeceğini iddia etmektedir.⁹³ Diğer bir deyişle kozmopolitan görüş, bireyi doğduğu andan itibaren özerk bir varlık olarak tanımlarken komüniteryan bakış, bireyin ait olduğu grup ya da toplum içinde kimlik ve hak sahibi olduğunu ileri sürmektedir.

– *Adalet:* Kozmopolitlere göre evrensel toplumun temel özelliği, adaletin evrensel düzeyde geçirildiği bir toplum olmasıdır. Adalet konusu kapsamında devletlerin başka devletlere ve onların halklarına karşı sorumluluk sahibi olduklarını düşünürler. Bu sorumluluklar sadece uluslararası hukuk tarafından getirilen sorumluluklar değildir. Onların çok daha ötesine geçen ve evrensel ahlak prensiplerinden kaynaklanan sorumluluklardır.⁹⁴ Ayrıca, kozmopolitler, eşitliği bireysel açıdan ele almakta ve dünya çapında adaletin sağlanması için sosyal kurumların aracılığının gerekliliğini vurgulamaktadır. Komüniteryanlar ise, sosyal kurumların bireylerin varoluşlarının temeli olduğu, bu yüzden de diğerlerinden beklenen adaletin ancak belirli bir toplum içinde geçerli olabileceği, dolayısıyla da bu beklentilerin evrenselleştirilemeyeceği iddiasında bulunmaktadır.⁹⁵ Bu bağlamda komüniteryan yaklaşımlar, dünyadaki siyasi ve kültürel çeşitliliği esas alan, devlet merkezli ve birlikte var olma etiği ile uyumlu bir uluslararası adalet anlayışına sahiptir. Bu çerçevede onlar kozmopolitlerin savunduğu küresel sosyal adaleti değil, devletlerarası ilişkileri düzenleyen kuralların adil olmasını savunurlar.⁹⁶ Oysa kozmopolitler uluslararası bir adalet teorisinin yalnızca çeşitli din, etnik ve diğer grup insan veya birliklerin hak ve görevlerinden değil, aynı zamanda, basit bir birey olarak kişilerin hak ve görevleri ile başlamasında ısrar ederler.⁹⁷ Kozmopolitlere göre, gelişmiş toplumların fakirlere yardımcı olması ahlaki bir

⁹² Çakır, s. 279.

⁹³ Bakan, s. 439.

⁹⁴ Çakır, s. 279.

⁹⁵ Bakan, s. 439.

⁹⁶ Çakır, s. 284.

⁹⁷ Terry Nardin, “International Political Theory and the Question of Justice”, **International Affairs**, Vol. 82, No. 3, 2006, s. 453.

yükümlülüktür, çünkü zengin toplumların fakirlik sorununun giderilmesinde yapacağı katkılar onların toplam refahında bir azalmaya neden olmayacaktır.⁹⁸ Peter Singer’da, dünya yoksulluğunun zenginden yoksula nispeten küçük bir transferle sonlanabileceğini savunur. Bu yüzden talep edilen zengin ülkelerin kapasiteleri kapsamında kendi ülkelerinin vatandaşlarını yoksullaştırmadan beklenen bir fedakarlık seviyesidir. Aslında, dünya sorunlarının kimseye karşı büyük bir bedel ödmeden çözülebileceği anlayışı kozmopolit yazımın ortak bir temasıdır.⁹⁹ Uluslararası ekonomik eşitsizliğin giderilmesi ise uluslararası barışın kurucu unsurlarından biridir.¹⁰⁰

– *Egemenlik Kaynağı:* Komüniteryan yaklaşıma göre ‘bireylerin devleti oluşturan halkın birer üyesi olması’ ve devletin egemen vasfını bireylerin hakları toplamından alması, devleti doğrudan egemenliğin kaynağı haline getirmektedir. Kozmopolitanlar ise, egemenliğin kaynağını devlet olarak gören bu yaklaşımı reddederek evrensel bir tasarım ileri sürmektedir. Onlara göre, evrensel insan hakları talebi devletin egemenliği nosyonunu aşan bir pozisyonudur.¹⁰¹ Dolayısıyla, kimi konular ulus-devlet sınırlarının içine hapsedilemeyecek mahiyettedir.

– *Değerlerin Önemi:* Kozmopolitan yaklaşım, herkesin benimseyeceği evrensel değerlerin varlığını ve bu değerlerin küresel toplumun değerleri olduğunu iddia etmektedir. Ne var ki, yaklaşım içindeki ağırlıklı eğilim, ancak liberal toplumlara ait değerlerin evrensel değerler olarak kabul edilebileceği yönündedir. Komüniteryan yaklaşıma göre ise, değerler yerel toplum içinde geliştikleri için yereldir; ve sadece uluslararası toplumu bir arada tutan değerler veya normlar evrenseldir. Öte yandan, komüniteryan yaklaşım, liberal toplumların değerlerini önemsemekle birlikte, onların evrensel değerler olarak görülmesine karşı çıkmaktadır. Çünkü, komüniteryan yaklaşıma göre, kozmopolitler dünyayı batının değerlerine göre değiştirme çabası içinde olup, adeta bir uygulanamaz görüşler topluluğunu ifade etmektedirler.¹⁰²

– *Etik İlkelerin Kapsamı:* Kozmopolitlere göre, evrensel toplumda ilişkiler evrensel etik prensipler tarafından düzenlenmelidir. Bu bakış açısı komüniteryanlar

⁹⁸ Çakır, s. 282.

⁹⁹ Chris Brown, “Tragedy, ‘Tragic Choices’ and Contemporary International Political Theory”, **International Relations**, Sage Publications, Vol. 21, No. 1, 2007, s. 10.

¹⁰⁰ Dağı, ss. 218, 219.

¹⁰¹ Bakan, ss. 438, 439.

¹⁰² Çakır, ss. 288, 289.

tarafından kozmopolitlerin insanlığın farklı yerel siyasal birimlere (çoğunlukla ulus-devletlere) bölünmüş olmasını ve çok farklı yerel kültürlerin mevcudiyetini ahlaki açıdan önemsiz buldukları eleştirilerinin yapılmasına yol açmaktadır. Oysa kozmopolitlere göre, yerel toplumlara ve onlardan kaynaklanan siyasal ve kültürel çeşitliliğe önem verilmesi evrensel topluma ulaşılması hedefi ile uyuşmamaktadır.¹⁰³ Çünkü, evrensel toplumda ilişkileri düzenleyen etik ilkeler evrensel olmalı ve herkesi kapsayacak biçimde uygulanmalıdır¹⁰⁴. Onlara göre, siyasal ve kültürel çeşitliliğe dayalı istisnaların getirilmesi (örneğin, devletin egemenliği, ulusal çıkar, farklı devletlerin vatandaşı olmak, yerel toplum üyelerine karşı yükümlülüklerin ahlaki önceliği gibi) durumunda ise, evrensel bir toplumdan söz edilemez.¹⁰⁵ Oysa, komüniteryan anlayışa göre, çok kültürlü, çok değerli ve otonom birimlere bölünmüş bir dünyada, çoğulluk ve çeşitlilik durumu devam ettikçe evrensel değerleri konsensüs yoluyla belirleme imkânı da mevcut olmayacaktır.¹⁰⁶

¹⁰³ Nardin, 2006, s. 450'den aktaran Çakır, s. 279.

¹⁰⁴ Emmanuel Kant'ın ahlak felsefesinde, ahlakın nesnesinin düşünülebilir ancak sınamamaz ve bilinemez bir nesne olmasından hareketle mutlak, koşulsuz ve saf bir normluluk olduğu ima edilir. Dolayısıyla Kant, ahlaksal davranışın bağlayıcılığını, bilimsel alana yapılan analogi ile kurulan evrensel geçerliliğinde tanımlar. Hegel ise, bu saf ve koşulsuz normluluk anlayışının soyutluğuna dikkati çeker ve örneğin ona göre, 'insanlık' gibi soyut bir nesnenin siyasal olarak etkili olabilmesi için bir kurumda cisimleşmiş olması gerekmektedir. Hegel'in felsefesinde bu, aynı zamanda, soyut ahlakın ve yasaların (ya da evrenselliğin ve tekilliğin) bulunduğu noktadır; ve "sittlichkeit" adını verdiği ahlaksal toplum, sivil toplumdaki değişik toplumsal sınıfların, yasa çıkarma ve siyasal karar alma gibi uzlaşma dayanan prosedürler aracılığıyla biraraya gelmesidir. Kant'ın soyutluğunu eleştiren Hegel için evrenselliğin somutlaşım biçimi ulus-devlettir; dolayısıyla devletler arası rekabet ve savaş, bu somutlaşımın kaçınılmaz bir sonucu olarak ortaya çıkar. Evrensellik ise, üstün ulusal devlet tarafından gerçekleştirilir. Pheng Cheah'a göre son yıllarda Batılı ve Asyalı devletler (Singapur, Tayvan, Endonezya, Malezya vb.) arasındaki tartışma kendini özellikle insan hakları alanında göstermiştir ve sözedilen Asyalı devletlerin çeşitli hukuki uygulamaları Batılı hükümetler ve kamuoyunda eleştiri hedefi haline geldi. Batılı hükümetler ve siyasetçilerin Asyalıların hukuksal uygulamalarına yönelttiği eleştiri tipik bir Kantçı evrenselcilik olarak belirlemektedir: evrensellik kavramı etrafında kozmopolit bir barış ve dünya devletleri konfederasyonu. Asyalı devletlerin sözcüleri ise bu Kantçı konuma Hegelci denilebilecek devletçi-komüniteryan bir argümanla cevap vermektedirler: evrensel dediğiniz tamamen size ait bir yorumdur; her kültür kendi insan anlayışına göre insan haklarının ne olup olmadığını belirler ve bizim hak ve hukuk yorumumuzda kendi kültürümüzün ölçülerine uygundur, dolayısıyla bize bu biçimde karışmaya hakkınız yoktur. Asyalı devletlerin sözcülerinin, değişik toplumsal grupları devletin siyasal ahlakında birleştiren organik kültür kavramı Hegelci "sittlichkeit"ın mükemmel bir örneğidir. Bkz. Mutman, ss. 47, 48.

¹⁰⁵ Çakır, s. 279.

¹⁰⁶ Toni Erskine, "Normative International Relations Theory", 2013, s. 42, 43'den aktaran Çakır, s. 280.

- *Müdahale Etmeme*: Bu norm, bir devletin başka bir devletin iç işlerine müdahale ederken askeri araçlar kullanmasını engelleme anlamına gelmektedir.¹⁰⁷ Komüniteryan yaklaşım, uluslararası politikada bir devletin içişlerine müdahale etmeme normunu benimseyerek uluslararası toplumda düzenin önemini belirtmektedir. Kozmopolitan yaklaşım ise, bir devletin içişlerine müdahalenin belirli bazı koşullar altında (insan haklarının ve sosyal adaletin korunması gerektiği zamanlarda olduğu gibi) mazur görülebileceğini savunmaktadır.¹⁰⁸ Terry Nardin’de devletlerin, *adil olmayan uygulamaların neden olduğu açlık veya benzeri berbat durumlar* ortaya çıktığında müdahale etme görevinin olabileceğini belirtmektedir.¹⁰⁹
- *Sınır Ötesi Yükümlülük*¹¹⁰: Kozmopolitan görüşe göre düşman siviller, askerlerin evde bıraktıkları siviller kadar gayretle korunmalıdır.¹¹¹ “Önce vatandaş gelir” tezi ise komüniteryanların kozmopolitanların sınır ötesi yükümlülük görüşlerine getirdiği en güçlü cevaptır.¹¹² Komüniteryanlar, ‘değeri’, özellikle politik topluluk üzerine konumlandırır ve onlara göre, vatandaşlara ahlaki kaygıyı ortadan kaldırmayı

¹⁰⁷ Mervyn Frost, “The Ethics of Humanitarian Intervention: Protecting Civilians to Make Democratic Citizenship Possible”, **Ethics and Foreign Policy**, (Ed. Karen E. Smith & Margot Light), Cambridge University Press, Cambridge, 2001, s. 47.

¹⁰⁸ Bakan, s. 439.

¹⁰⁹ Çakır, ss. 287, 288.

¹¹⁰ Kozmopolitizm ve komüniteryanizm yaklaşımları arasında, özellikle sınır ötesi yükümlülük meselesi üzerinden yaşanan görüş farklılıkları her iki tarafın da birbirlerine getirdikleri eleştirilere çözüm olabilecek ve ara yol olarak nitelendirilebilecek ‘zarar vermeme’ ve ‘bağlantılı kozmopolitizm’ anlayışlarını ortaya çıkarmıştır. Zarar vermeme prensibine göre, bireyin ve devletin sınır-ötesi yükümlülükleri zarar vermeme prensibi esas alınarak belirlenebilir. Bu prensip, insana verilen en temel zararlara (insan bedenine verilenler ile kimlik alanında verilenler dâhil) bir nevi reçete niteliği taşımaktadır. Prensibi savunanlara göre, bu tür zararların içeriği, toplumlararası diyalog yolu ile tanımlanabilir. Çünkü, ancak bu yolla çok farklı toplulukları ve onların değerlerini kapsayan bir ahlaki sorumluluk alanı oluşturulabilir. Bu bağlamda, zarar vermeme prensibinin değerlerin çokluğu anlayışına ters düşmediği ve istisnai durumlarda insan hakları ihlallerine karşı müdahale edilebileceğine izin verdiği ölçüde komüniteryan bakış açısıyla fikrîsel örtüşme taşıdığı söylenebilir. Bağlantılı kozmopolitizm anlayışı ise, komüniteryan bir başlangıç noktasından hareketle moral değerlerin bireyin ait olduğu topluluktan kaynaklandığını kabul etmekte ve geleneksel kozmopolit yaklaşımların en büyük eksikliğinden (bireyi yerel kimliklerinden sıyrarak onların yerine Batı kültürünün ürünü olan evrensel kimliği yerleştirmek) sakındığını iddia etmektedir. Bununla birlikte, bireyin ait olduğu toplumun önemini belirtirken ahlaki sorumlulukların ulusal düzeyin ötesine taşınması gerekliliğini de söylemektedir. Bağlantılı kozmopolitizme göre, bireyin ait olduğu topluluk olarak ulus değil de aidiyetin coğrafi kritere göre tanımlanmadığı topluluklar alınır, öznel ile bağlılığı koruyan, fakat aynı zamanda diğerlerine karşı sorumlulukları da içeren kapsayıcı bir moral anlayış geliştirilebilir ve uluslararası normatif meseleler bu bakış açısından değerlendirilebilir. Sosyal bakımdan dezavantajlı kesimlerin dünya genelindeki durumunun iyileştirilmesini sınır ötesi temel ahlaki görev olarak algılayan bağlantılı kozmopolitizm, klasik kozmopolitan ve komüniteryan görüşler arasında ara bir formül olarak görülmektedir. Bkz. Çakır, ss. 290-293.

¹¹¹ Erskine, s. 58.

¹¹² Dağı, s. 217.

garantilese dahi, devletin sınırları sınır ötesindekilerin düşünülmesi ile genişletilemez. Dolayısıyla komüniteryanlar, tarafsız bir bakış açısıyla kararlar alabilmek adına kendi hayatına dair özgün durumları yok saymayı önerdiği için kozmopolitan duruşu eleştirmektedir. Dahası, özgün toplumlarda bulunmanın ve onların pratiklerine katılmanın etik olarak tanımlayıcı olduğunun altını çizmektedir. Onlara göre ‘ahlaki bir fail’ olarak (ya da sorumluluk taşıyanlar olarak) insanlar, her şeyden önce İngiliz ya da Amerikan, Müslüman ya da Hristiyan, birinin kızı ya da oğludurlar. Bu nedenle de, bu çeşit kimlikler ve roller birinin ‘ahlaki başlangıç noktası’nı zorunlu biçimde tanımlamaktadır. Aksi halde kozmopolit anlayışın iddia ettiği gibi kimliklerden ve rollerden soyutlanmak, insanların etik akıl yürütme kapasitesinden de soyutlanmasını gerektirecektir. Öte yandan kozmopolitler, devlet sınırlarına araçsal değer atfederken komüniteryanlar bu sınırları ahlaki tanımlayıcı olarak görmektedir. Eşit ahlaki duruş bağlamında kimin ‘içerde’ olduğunu bireyin kendi devletinin sınırlarının belirlemesi ise, komüniteryan bakışı sınır ötesinde kalanları indirgenmiş bir ahlaki mevkide bırakma eleştirisine maruz bırakmaktadır.¹¹³

¹¹³ Erskine, ss. 47-58.

Tablo 3. Kozmopolit ve Komüniteryan Anlayışların Yorum Farklılıkları

	Kozmopolitanlar	Komüniteryanlar
İnsan Hakları	Birey özerk bir varlıktır.	Birey kimliğini taşıdığı toplumun bir üyesidir.
Adalet	Evrensel toplumda adalette evrensel düzeydedir. Dünya genelinde adaletin sağlanması için sosyal kurumlar aracılığıyla küresel sosyal adalet anlayışı.	Dünyadaki siyasi ve kültürel çeşitliliği esas alan uluslararası adalet anlayışı.
Egemenliğin Kaynağı	Egemen devletten evrensel devlete.	Egemenlik hakkı, kayıtsız şartsız devletindir.
Değerlerin Önemi	Evrensel değerler vardır ve bu değerler küresel topluma aittir.	Değerler yerel toplum içinde gelişirler.
Etik İlkelerin Kapsamı	Etik ilkeler evrenseldir ve herkesi kapsayacak şekilde uygulanmalıdır.	Çoğulluk ve çeşitlilik herkes için geçerli değerleri belirleme imkânını ortadan kaldırır.
Müdahale Etmeme	İnsan haklarının korunması gereken durumlarda (soykırım, kıtlık, bulaşıcı hastalık gibi) müdahale edilebilir.	Uluslararası alanda toplumsal düzen istikrar için önemlidir.
Sınır Ötesi Yükümlülük	Sınır ötesinde kalan tüm siviller korunmalıdır.	“Önce Vatandaş Gelir”

Kaynak: Tablo 3, yazar tarafından oluşturulmuştur.

Robert Jackson ve Georg Sørensen'e göre kozmopolitan ve komüniteryan bakış açılarının dışında normatif teoride üçüncü bir yaklaşım uluslararası toplum okuluyla bağlantılıdır; ve uluslararası hukuk etiğine ve devletçilik etiğine odaklanır. Bu yaklaşım; hangi insan grupları egemen devlet olarak tanınmaya hak kazanmaktadır? Bütün devletlerin uluslararası sorumlulukları aynı mıdır, yoksa bazı devletlerin özel sorumlulukları var mıdır? Egemen bir devletin kendini savunma hakkını yasal olarak ihlal edilebileceği herhangi bir koşul var mı? 'Etnik temizlik' her zaman kınanmalı mıdır? Demokrasiyi savunmak ya da geliştirmek iddiası, askeri müdahaleyi ve bir ülkenin işgalini haklı kılar mı? Uluslararası toplum, ulusal liderlerin yabancı ülkelerde insan haklarını korumak için kendi askerlerini tehlikeye atmalarını makul bir şekilde karşılayabilir mi? Uluslararası sınırları değiştirmek için güç kullanımının haklı gösterilmesinde normatif bir temel var mıdır? vb. soruları ele almaktadır. Jackson ve Sørensen'e göre bu üçüncü yaklaşım, devletlerin ve devlet adamlarının normatif uygulamalarını teorikleştirmeye çalışır. Yani, uluslararası ahlakın özünde devlet adamlarının ahlaki tercihleriyle ilgili olduğunu vurgulamaktadır. Bu nedenle, yukarıda sıralananlar gibi uluslararası normatif soruların cevapları ilk olarak ilgili uygulayıcılar tarafından sağlanmaktadır.¹¹⁴

Öte yandan, son yıllarda uluslararası meseleleri değerlendirmede normatif teoriler içinde yaşanan tartışmalar, adına 'trajedi' denen ve antik Yunan'dan gelen bir kavramın uluslararası literatüre kazandırılmasını sağlamıştır. Trajedi, niyetten bağımsız olarak, aktörlerin karar alma sürecinde ikilemde kalma durumunu; sonuç sürecinde ise, tercih etmediği seçenekten dolayı yaşadığı ızdırabı ifade etmektedir.

¹¹⁴ Jackson & Sørensen, ss. 298, 299.

1.4. ULUSLARARASI İLİŞKİLER BOYUTUYLA ‘TRAJEDİ’

*... galibin yenilmesine, arayanın aranmasına, sonuncunun ilk olmasına ve
yargılananın yargıç olmasına yol açan kaderdir.*

*Şafi bin Ali bin Abbas*¹¹⁵

Normatif teorinin uluslararası alanda aktörler arasındaki ahlaki beklentileri, kararları ve ikilemleri araştırma amacı taşıdığını belirtmek gerekir. Dünya siyasetinde alınan kararların hayati önem arz etmekte olduğunun farkında olan aktörlerin karar alma aşamasında yaşadıkları ikilemler kimi zaman trajedi ile sonuçlanmaktadır. Chris Brown’a göre trajedinin özü, insan eyleminin kimi zaman ya da sık sık radikal anlamda birbiriyle uyuşmayan ve fakat aynı derecede istenmeyen sonuçlar arasında bir seçim yapmayı içermesidir. Çünkü, ne yapılırsa yapılsın bir açıdan kusurlu davranılmış olunacaktır.¹¹⁶

Gündelik yaşamda “felaket” (disaster) anlamında kullanılan ve M.Ö. 6. yy.’da Yunanistan’da ortaya çıkan “trajedi” (tragedy) kelimesi, aslında karar verme durumunda olan kişinin çok zorlu bir ikilemle karşı karşıya kalma durumunu ifade etmektedir.¹¹⁷ Brown’a göre popüler söylemde trajedi, trafik kazasında bir çocuğun ölümü, ünlü bir romancıda demans başlangıcı ya da fanatiklerince önemli bir futbol maçının kaybedilmesi gibi son derece üzücü bir durumu tanımlamak için kullanılmaktadır. Brown, hiç kimsenin böyle bir kullanımın hatalı olduğunu söyleme yetkisine sahip olamayacağını belirtir. Çünkü ona göre, terimin öyküsünü iyi anlamak ahlaki yargılarda bulunma kapasitesine katkıda bulunmaktadır.¹¹⁸

Öte yandan trajedi, tiyatronun kökeninde bulunan estetik bir terimdir¹¹⁹ ve Yunan tiyatrosunda, bir bakıma insanoğlunun dilemmasıdır. Yani, trajik olanın

¹¹⁵ Hüsnü’l Menakıb’tan aktaran Peter M. Holt, “İdeal Hükümdar Olarak Sultan: Eyyubi ve Memluk Modelleri”, **Kanuni ve Çağı: Yeniçağda Osmanlı Dünyası**, (Ed. Metin Kunt & Christine Woodhead), çev. Samet Yalçın, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 2002, s. 137.

¹¹⁶ Brown, ss. 5, 6.

¹¹⁷ Ayman, 2013.

¹¹⁸ Brown, s. 5.

¹¹⁹ Brown, s. 5.

çözülemezliği bir alın yazısıdır.¹²⁰ Frost’a göre Yunan trajedilerinde kimi zaman başkahraman her halükarda kaybedeceğinin bilincindedir; kimi zamansa bu kaybedişi ancak tercihini yaptıktan sonra anlamaktadır. Ne var ki, bu kaybedişin bedelini seyirci değil, başkahraman ödeyecektir. Dış politikada ise, siyasal karar alıcılar (yani bu seçimi yapanlar) olup biteceklerin ister bilincinde olsun ister olmasın, maliyet ödeyecekler sadece hükümetlerle sınırlı değildir. Yunan trajedilerinin aksine, bu seçimlerden etkilenenler hükümetlerle birlikte toplumlardır.¹²¹

Mervyn Frost’a göre trajedi, etik sebeplerden dolayı alınan bir karar ile o kararın olumsuz veya acı verici sonuçları arasındaki özel ilişkiyi ifade etmek için kullanılan bir kavramdır. Bu bağlamda, faydacı teorilerden de farklılık göstermektedir. Çünkü faydacı teorilerde eylem etik değildir, ancak sonuçları faydalıdır. Trajedilerde ise eylem, olumsuz sonuçlara yol açmış olsa bile hata olarak görülmez. Diğer bir deyişle eylem, şartlara göre hala yapılması gereken etik bir şeydir. Dolayısıyla trajedinin öğrettiği şey, etik açıdan sağlam davranan insanların bile etik davranışlarının olumsuz sonuçlar doğurabileceğidir. Etik davranmaya çabalayan insanlar -ya karar anında ya da sonrasında- kendilerini, davranışlarını kendilerine ve etik açıdan hesap verebilir olduğunu düşündükleri kişilere açıklamak zorunda kaldıkları etik bir mücadele içinde bulurlar.¹²²

Öte yandan, Frost’a göre trajedideki çatışma, ‘iyi’ olarak kabul gören kahraman ile etik olarak kabul edilemez olan ‘kötü’ arasında değildir. Başka bir deyişle, trajik çatışma, iyi-kötü, iç grup-dış grup, dost-düşman vb. dikotomik yapılar arasında değildir. Durumu trajedi boyutuna taşıyan şey, çatışmalardaki etik pozisyonların anlaşılır ve onaylanır olmasıdır. Yani, trajedinin içsel etik alanda bir çatışma içermesidir; çünkü “acı çekmek” içsel bir etik çatışmayla bağlantılıdır. Dolayısıyla etik çatışmaların, bir dizi olay örgüsünün trajedisini üreten aktörleri kuşatması kaçınılmazdır. Aktörün eyleminin sonuçlarını tahmin etmedeki başarısızlığı ise, trajedi olarak kabul görmez.

¹²⁰ İlber Ortaylı, “Tiyatroda Tarihi Oyunlar Üzerinde Siyasal Bir Analiz Denemesi”. **Tiyatro Araştırmaları Dergisi**, Cilt: 7, Sayı: 7, 2014, s. 218.

¹²¹ Ayman, 2013.

¹²² Mervyn Frost, “Tragedy, Ethics and International Relations”, **International Relations**, Sage Publications, Vol.17, No. 4, 2003, (Tragedy), ss. 482-484.

Aksine, sonuçları tahmin etmede elinden geleni yapmış olarak kabul görür.¹²³ Dolayısıyla, aslında trajik olan hiçbir şekilde ahlaki ile ahlak dışı olandan hangisinin seçileceği türden bir şey değildir. Seçim hangi ahlaki davranış yönünde yapılırsa yapılsın diğerinden vazgeçecek olmak asıl trajediyi oluşturmaktadır.¹²⁴

Ayrıca, Frost'a göre, trajedinin etik sorulara cevap vermesi beklenmemelidir. Çünkü, etik sorular gelecek eylemlerle ilgilidir. Oysa trajedinin çerçevesi geçmişte olanla çizilmiştir. Bu bağlamda, trajedi geleneği açısından karar verme aşamasındaki bir kişiye 'karar vermeden önce trajediden kaçınmaya özen göster' demek, yararlı olmayacaktır. Çünkü bir davranışı etik olarak trajedi haline getirecek olan sonuçlardır. Dolayısıyla geçmiş trajedilerin bilgisi, yeni trajedilerin oluşmasını engelleyemez. Yani, trajediyi engellemek için çabalamak anlamsızdır. Frost, trajedilerin önlenbilmesinin ancak tüm sosyal pratiklerin uyum içinde olduklarında mümkün olabileceğini, bunun ise ne yazık ki zor bir ihtimal olduğunu ifade etmektedir. Bu nedenle ona göre trajedi, her zaman bir olasılıktır ve 'trajediyi önlemek için çaba göster' anlayışı mantıklı değildir.¹²⁵

James Mayall'a göre, trajediden kaçınmak için önlem almak mantıklı gözükme bile, insanlık doğasının trajik olasılıklarına ilişkin bir farkındalık önemlidir. Çünkü bu farkındalık, etik sorunları tespit etmeye ve bu sorunların bazı temel özelliklerini anlamaya yardımcı olabilir. Ayrıca Mayall, trajik sonuçların olasılığına yönelik bir farkındalığı, yenilikçi düşüncenin kibrine ve yolunda gitmeyen iyi niyetli eylemlerin kabul edilebilir sorumluluğundan kaçınan sabit liberal düşünceye karşı gerekli bir panzehir olarak görmektedir.¹²⁶ Mayall'ın görüşlerine benzer şekilde Frost'da, 'trajediden kaçın' uyarısının mantıksızlık içerse de trajedi bilgisinin, etik problemlerin çözümüne katkı sağlayacağı yolların var olduğunu ileri sürmektedir. Ona göre, trajik geleneğe yönelik bir eğitim, etik sorunları ve bu sorunların temel özelliklerini tespit etmeye ve anlamaya yardımcı olabilir.¹²⁷

¹²³ Frost, (Tragedy), ss. 483-485.

¹²⁴ Ayman, 2013.

¹²⁵ Frost, (Tragedy), ss. 485, 486.

¹²⁶ James Mayall, "Tragedy, Progress and the International Order: A Response to Frost", **International Relations**, Sage Publications, Vol.17, No. 4, 2003, s. 498.

¹²⁷ Frost, (Tragedy), ss. 485, 486.

Öye yandan Frost'a göre trajedi, bireylerin kendilerini bulabilecekleri etik seçim koşullarının yararlı bir resmini sunmaktadır. İnsanlar, içinde yaşanılan toplumsal kurumların dönüşümünü düşünebilen varlıklar olduklarından trajedi, kitlelerin düşüncelerini trajedilere neden olan sosyal pratiklerin etik varlığı ile ilgili sorular sorulmasına yönlendirmektedir. Dolayısıyla Frost'a göre, modern dünyadaki birçok insan için trajik hikayeler, sosyal kurumları değiştirme ya da dönüştürme olasılığını artırmaktadır. Örneğin, 40 yılı aşkın süredir Güney Afrika Cumhuriyeti ırk ayrımı ilkelerine göre tesis edilmiş olup, bu sosyal formun küresel çapta insan hakları pratikleri ve dini oluşumlarla yan yana yerleştirilmesi birçok insanı trajik kurbanlar haline getirmiştir. Film, oyun ve şiir kitaplarında böylesi trajedilerin açıkça ifade edilmesi, insanları Güney Afrika Anayasası'nı sorgulamaya, ve bu etik sorgu da insanları politik harekete yönlendirmiştir. Nihayetinde bu hareket siyasi bir dönüşüme yol açmıştır. Benzer şekilde İkinci Dünya Savaşı boyunca hüküm süren trajedi koşulları, ulus etiği ile Avrupa sivil toplum etiği arasında seçim yapmak zorunda kalan trajik kurbanlar ortaya çıkarmıştır. Bu zamanların trajik örnekleri de çok sayıda metinde yazılmıştır. Bu da, bu uygulamaların yeniden değerlendirilmesine ve Avrupa Birliği'ni üreten bir dönüşüm sürecine yol açmıştır. Dönüşümünün mümkün olmadığı durumda trajediye karşı cevabımız basitçe tahammül olmalıdır. Bu amaçla da Frost, trajedi üreten sosyal kurumları korumanın iyi bir nedeninin olup olmadığını sorgulamaktadır.¹²⁸

Trajedide, etik davranış olarak görülenin aktör için özgür bir tercih olmadığı anlaşılır. Bu tercihler aktörlere kurulu pratikler yoluyla empoze edilmektedir. Aktörler bu rolleri yerine getirdikleri sürece bu pratiklere içkin olan etik kurallara uymakla yükümlüdürler. Kovulma ya da istifa etme tehdidi aktörleri pratiklerde gömülü olan etik hakkında ciddi bir şekilde zorlar. Trajedi bizi, her biri kendi etik anlayışına sahip çeşitli toplumsal pratiklerin sıralandığı aktörler olarak gösterir. Trajediye mümkün kılan budur. Trajedi, aktörlerin zaman zaman içinde yaşadıkları karmaşık etik düzenlemelerin kurbanı olduklarını gösterir. Bunun yanı sıra büyük etik sorunları ifade eder. Trajedi geleneğinin, normatif uluslararası ilişkiler teorisine yapması gereken en iyi katkı budur.¹²⁹

Yukarıdaki açıklamadan hareketle Frost'a göre trajedi, birkaç farklı sosyal uygulamaya eş zamanlı katılım sonucu (aile ve askeri oluşum gibi, yani hem kral hem

¹²⁸ Frost, (Tragedy), ss. 489-494.

¹²⁹ Frost, (Tragedy), ss. 487-489.

baba olma durumu) ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla trajedi, içinde belirli bir aktör olarak yer alınan pratiklerin her birinin nasıl etik gereklilikler dayattığını ortaya koymaktadır. Bu durum aynı zamanda, pratiklerin birbirleriyle sıklıkla nasıl çatıştıklarını ve etik çatışma durumlarında aktörlerin nasıl parçalanabildiklerini göstermektedir. Frost'a göre yapılması gereken, ahlaki açıdan doğru olduğuna inanılarak yapılan şeyin, genel anlamda söz konusu fiilin yanlış yorumlanmasına yol açarak trajik sonuçlar doğurabileceğine dair bir farkındalık sahibi olmaktır. Çünkü yapılan eylemi, farklı aktörler farklı şekillerde yorumlayacaktır. Örneğin, ABD'nin Somali'de kendisine ihtiyaç duyanlara yardım etmeyi planlaması, Somali'deki pek çok kişi tarafından 'Somali'nin ABD için stratejik bir kaynak olarak görüldüğü ve dolayısıyla yardımın siyasi amaçlarla kullanılmak üzere yapıldığı' şeklinde yorumlanmıştır. Sonuç, ABD açısından trajiktir; çünkü ABD'nin olası eyleme yönelik öngörüsü ile eylemin hedef ülkede uyandırdığı yankı farklı olmuştur. Dolayısıyla Frost'a göre trajedi, *hayat boyunca karşılaşılan etik sorunlardan bazılarının açıkça ortaya konmasıdır. Ancak sorunları ortaya koymak, onları çözmekten çok uzaktır.*¹³⁰

Güliden Ayman'ın da belirttiği gibi;

Yunan trajedilerinin bize öğreteceği en önemli şey insanı merkeze alan, ahlaki dış politikanın belirleyicilerinden biri olarak kabul eden görüşlerle yapılan bir çok tercihin aslında bunun sonrasında ortaya çıkan insani kayıplara ve ahlak dışı uygulamalara ya hazırlıksız yakalandığı ya da bunları daha baştan gözardı etmeyi seçtiğidir.

Dolayısıyla, 'ahlakı' ön plana çıkartarak yapılan dış müdahaleler konusunda karşı karşıya kalınan sorun, kamuoyunun bu müdahalenin haklılığı konusunda ikna edilip edilmemesiyle sınırlı değildir. Sorun, birbiriyle çatışan ahlaki kaygıların bizzat varlığının gözardı edilmesindedir.¹³¹ Örneğin; ABD'nin etik gerekçelerle Somali'ye müdahale etmesi, ancak bu müdahalenin sonuçlarının yıkıcı olması trajik bir örnektir. Bu durumda mücadele, müdahaleci olmayan egemen devlet sistemini savunan görüş ile insan haklarına yerleşik etik bağlamında uluslararası sivil toplumun önemini vurgulayan görüş arasında olacaktır. Ayrıca trajediler, BM gibi uluslararası kuruluşların insani

¹³⁰ Frost, (Tragedy), ss. 487, 488.

¹³¹ Ayman, 2013.

yardım sağlamak amacıyla kurdukları yapıların çatışma unsurlarının merkezi haline dönüştüğü zamanlarda ortaya çıkmaktadır. BM, Bosna'da güvenli bölgeler kurmaya çalışmıştır. Ancak zamanla bu bölgeler, güvenlik sağlamanın çok ötesinde Boşnakların Sırp güçlerince rahatlıkla tuzağa düşürülebilecekleri yerler haline gelmiştir. Yine, Zaire'de Brundi ve Ruanda'daki çatışmalardan kaçan mülteciler için etik sebep kaynaklı kurulan mülteci kampı da zamanla Ruanda'daki savaşı sürdürmeye yönelik askeri eğitim alanına dönüşmüştür. Son olarak, ABD'nin İngiltere ile birlikte gerçekleştirdiği Irak müdahalesi de, Irak Devleti'nin sıkıyönetim koşulları altında uzun süreli işgal edilen bir yapıya evrilmiştir.¹³²

Öte yandan Morgenthau gibi realistler için trajedi, uluslararası meselelerin gerçekliğine olan körlüğün sonucudur. Realistlere göre uluslararası ilişkilerdeki trajedi potansiyeli, farklı devletlerin kendi içlerinde ve dışlarında çok yönlü etik, dini ve kültürel kodlar tarafından yönlendirildikleri çok uluslu bir dünyada yaşamaları gerçeğinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle Morgenthau, tüm politik eylemlerde kötülüğün trajik varlığının bulunduğunu iddia etmektedir. Dolayısıyla bu çoğul dünyada, tüm devletlerin onayladığı kapsamlı bir değerler sistemi bulunmamaktadır. Çeşitli devletlerin, ulusların ve halkların yöneldiği açık bir amaç da yoktur. Herhangi bir devletin tercih edilen değerler sistemini dünyaya uygulamayı istediğinde ise direnişle karşılaşması muhtemeldir. Çünkü, güç politikası, arzulananın ötesinde trajik sonuçlar doğurabilir.¹³³ Bu bağlamda realistler, ahlaki değerlerin ulusal çıkarların önüne geçmesi sonucunda devletin ve ulusun mahvolabileceğini, buna karşılık realist yaklaşımı eleştirenler de bu yaklaşımın adeta meşrulaştırdığı askeri güç artışının trajediye neden olduğunu ileri sürmektedir.¹³⁴ Chris Brown, trajedi anlayışının klasik realist teorisyenler için neden cazip olduğunu anlamanın kolay olduğunu söyler. Çünkü ona göre güvenlik arayışının güvensizliğe neden olabileceği fikri, bir tür trajik ikilem olarak ifade edilebilir. Şöyle ki Brown, John Mearsheimer gibi saldırgan realistlerin, devletlerin hegemonyayı aramakla ve genişletmekle yükümlü oldukları şeklindeki

¹³² Frost, (Tragedy), s. 484.

¹³³ Frost, (Tragedy), s. 478.

¹³⁴ Ayman, 2013.

savunmasını, kimsenin istemediği çatışmalara yol açabileceği endişesiyle potansiyel bir trajedi olarak görmektedir.¹³⁵

Frost'a göre, herkes küresel sivil toplumda hak sahibi olduğunu düşünmekte ve aynı zamanda kendisini demokratik ve demokratikleşen ülkeler toplumu içinde vatandaşlık haklarının taşıyıcısı olarak görmektedir. Bu nedenle diğerlerinden, vatandaşı olunan egemen devletin haklarına (devletin iç işlerine karışmama hakkı vb.) saygı duymaları beklenmektedir. Ne var ki, bu iki toplumsal pratiğe eş zamanlı üyelik, her ne yapılsa yapılsın kişiyi trajik sonuçların açmazlarına sürüklemektedir. Örneğin, aktör/birey, bir yandan küresel sivil toplum üyesi olarak diğerlerini kendisi için talep ettiği temel insan haklarına sahip olarak tanımlarken, diğer taraftan egemen devlet vatandaşı olarak devletine ve vatandaşlarına avantajlar sağlamak adına diğerlerine engeller koymaya çağrılmaktadır. Başka bir deyişle birey/aktör, tercih yapılması istenen her durumda (ya devlet lehine ya da bireysel insan hakları lehine) trajik temelli bir seçimle karşı karşıya kalmaktadır. Dolayısıyla kendini, klasik 'kayıp-kayıp' ikileminde bulmaktadır. Devlet üyesi olarak vatandaşlık seçilirse küresel sivil topluma olan etik taahhütler zayıflatılır; küresel sivil toplum üyesi olarak bireysel haklar savunulursa da vatandaşlarının çıkarları göz ardı edildiği için eleştirilebilir.¹³⁶

Bu trajik ikileme mülteci, serbest ticaret, müdahale etmeme veya adalet dağılımı ile bağlantılı sorunlarda karşılaşılabilmektedir. Birey/aktör, küresel sivil toplum üyesi olarak mülteci sorununa yaklaştığında, mültecilerin herkesle aynı haklara ve özgürlüklere sahip olmasını ve özgürce hareket edebilmesini düşünmektedir. Ancak, üyesi olduğu devletin vatandaşlık şapkasını taktığında mültecileri, devletin ulusal çıkarlarını ve kimliğini tehdit eden işgalci olarak görecektir. Birey/aktör, küresel sivil toplum üyesi olarak serbest ticaret sorununa yaklaştığında, her insanın kendi mülkiyetine sahip olma özgürlüğü olduğunu ve istedikleri gibi ticaret yapabileceklerini savunacaktır. Ancak, üyesi olduğu devletin vatandaşı olarak konuya yaklaştığında, yabancıların ticaret faaliyetlerinin, kendisiyle beraber ülkesinin diğer vatandaşlarını dezavantajlı durumda bıraktığında kısıtlanması gerektiğini düşünecektir. Birey/aktör, küresel sivil toplum üyesi olarak müdahale etmeme sorununa yaklaştığında, her insanın

¹³⁵ Brown, s. 6.

¹³⁶ Frost, (Tragedy), ss. 490, 491.

aynı temel haklara sahip olduğunu ve ihlal olan yerlerde hakların korunması için gereken her şeyin yapılması gerektiğini düşünecektir. Dolayısıyla bu düşünce, hakların istismar edildiği çatışmalara müdahaleyi de kapsayabilecektir. Ancak bunu yapmak, aynı zamanda, bireyin/aktörün yurttaşlık haklarını kullandığı egemen devlet için temel olan ‘egemen devletlerin sınırlarına saygı’ normuna zarar verebilecektir.¹³⁷ Birey/aktör, küresel sivil toplum üyesi olarak adalet dağılımı sorununa, her insanın aynı temel haklar kümesine sahip olduğu bakış açısıyla yaklaşacaktır. Egemen demokratik bir devletin vatandaşı olarak ise, diğer devletlerin ve o devletlerin vatandaşlarının aleyhine olsa dahi, kendi devletine avantaj sağlayacak şekilde yaklaşacaktır.¹³⁸

¹³⁷ Charles R. Beitz, yerel şartlar evrensel şartlara uygun olmadığında müdahale etmekten kaçınmak için ilkeli bir gerekçe görmemektedir. Tek mesele, eylemin durumu daha da kötüleştirip kötüleştirmeyeceğidir. Bkz. Brown, s. 10.

¹³⁸ Frost, (Tragedy), ss. 491, 492.

İKİNCİ BÖLÜM

BİR NORM OLARAK SOYKIRIM YASAĞI

2.1. SOYKIRIM KAVRAMI VE SOYKIRIM SUÇU

“Dünyada olan bitenlere bakılırsa, pek suçsuz görünmüyor kavramlar. Tehlikeli olmalarından biz sorumluyuz, neden oldukları sonuçlardan olduğumuz gibi.”¹³⁹

Yirminci yüzyıl ulusal ve uluslararası aktörlerin savaş hukuku yasalarından sapmalar gösterdiğini ortaya koymuştur. Teknolojik gelişmelerle paralel bir biçimde, trajik seçimlerin savaşlara savaşların da katliamlara neden olduğunun farkına varılması, bu durumun en önemli kanıtı olarak gösterilebilir. Savaşlar esnasında başvuru şiddetin zaman zaman sınır tanımayan boyutlara ve insanlık trajedilerine ulaşması ise, uluslararası aktörleri söz konusu trajik durumu sonuçlayan koşulları gözden geçirmeye ve şiddetten sorumlu failleri cezalandırmaya yönelik bir çabaya itmiştir. Nitekim, söz konusu şiddetin benzerine rastlanmayan plan ve tekniklerle işlenmiş olması, eylemlerin faillerine yönelik yaptırım uygulanması gereğinin yerine getirilememesini sonuçlamıştır. Bu durum, uluslararası hukuktaki bir boşluktan kaynaklanmıştır. Dolayısıyla şiddet eylemlerinin yeni bir suç tanımı altında hukuksal çerçeveye kavuşması, söz konusu eylemlere yönelik cezai yaptırımın ilk adımı olarak görülmüştür.

Öte yandan uzun yıllar, uluslararası toplumun insani hukuk geliştirmeye yönelik girişimleri, tamamen savaş sırasında işlenen suçlara ve insanlığa karşı suçlara odaklanmıştır.¹⁴⁰ Üzerinde konsensüs sağlanmış bir terminoloji bulunmamasına rağmen, günümüzde sayısal olarak geniş çapta sivillerin kasıtlı öldürülmesini

¹³⁹ Kuçuradi, s. 1.

¹⁴⁰ Örneğin Lahey ve Cenevre Sözleşmeleri, savaş esirlerini öldürmeyi, ayırım ve hedef gözetmeden öldürmeyi, silahsız yolcu gemilerini batırmayı uluslararası bir suç haline getirmiştir. Bkz. Rudolph J. Rummel, “Genocide”, 2002, <https://www.hawaii.edu/powerkills/GENOCIDE.ENCY.HTM>, (14.08.2018).

tanımlayan ve en çok kullanılan kavram ise ‘soykırım’ (genocide) olmuştur.¹⁴¹

Soykırım, binlerce yıldır insanlık tarihinin bir parçası olmasına rağmen,¹⁴² kavram ilk olarak, İkinci Dünya Savaşı’na giden süreçte Avrupalı Yahudilerin Nazi subaylarınca maruz kaldıkları sistematik şiddeti tanımlamak üzere,¹⁴³ 1944’ün sonlarında yayımlanan “Axis Rule in Occupied Europe” adlı çalışmasında Polonyalı hukukçu Raphael Lemkin¹⁴⁴ tarafından kullanılmıştır.¹⁴⁵ Lemkin’e göre soykırım, ulusal bir gruba yönelik eylemdir; ve ilgili eylemler ulusal grubun üyesi olmalarından dolayı bireylere yöneliktir.¹⁴⁶ Yani, soykırımda birey, sadece ulusal bir gruba mensubiyetinden dolayı ölümcül eylemin hedefi haline gelmektedir. Dolayısıyla, soykırım kavramı, soyun öldürülmesi anlamında parçalardan oluşan ırksal bir bütünün yok edilmesine karşılık gelmektedir.

Soykırım (genocide) kavramı eski Yunanca’da ırk (race) veya kabile (tribe) anlamına gelen ‘genos’ ve Latince öldürmek (kill) anlamına gelen ‘cidere’ kökünden türetilmiştir.¹⁴⁷ Lemkin, genocide kelimesini, dil ve biyoloji bilgisinden yararlanarak tesadüfen bulmuştur. Bilgi dağarcığında, Yunanca “genler” (genes), Latince ırk (race)

¹⁴¹ Semin T. Şen, **Uluslararası Hukukta Soykırım, Etnik Temizlik ve Saldırı**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010, ss. 14, 15.

¹⁴² Omer Bartov, “Introduction”, **Totally Unofficial: Raphael Lemkin and the Genocide Convention**, (Ed. Adam Strom & the Facing History and Ourselves Staff), The Facing History and Ourselves Staff Foundation, 2007, s. IX.

¹⁴³ Dönemin İngiltere Başbakanı Winston Churchill, Hitler’in Almanya adına Avrupa Kıtası’nı sömürgeleştirme stratejisini, Ağustos 1941 tarihli yayında, “adı konmamış bir suç” (crime without a name) olarak nitelendirmiştir. Bkz. Gertrude Samuels, “The Unheard Cry of the World’s Children”, **The New York Times**, October 12, 1947. Raphael Lemkin’i konuyu BMGK gündemine taşımada bu durum gerekli motivasyonu sağlamış olabilir. Ayrıca, Lwow ve Heidelberg Üniversiteleri’nde filoloji eğitimi alan Lemkin’in hayatı 1933 yılında meydana gelen iki toplu cinayet vakasıyla sarsılmıştı. Bunlardan ilki Irak’ta Simele katliamı olarak adlandırılan olaylarda altı yüz Hristiyan’ın imhasıydı; ikincisi ise, Hitler’in Avrupa Yahudilerini yok etme planıydı ki, bu plan sonucu Lemkin’in ailesinden birkaç kişi hayatını kaybetmişti. Bkz. Gertrude Samuels, “U.N. Portrait”, **The New York Times**, March 20, 1949.

¹⁴⁴ Raphael Lemkin, 1939’da Almanya’nın Polonya’yı işgalinin ardından İsveç’e kaçmış, İkinci Dünya Savaşı’nın sonunda ise BM’nin uluslararası soykırım kongresinde lobi faaliyetlerinde bulunmak üzere New York’a taşınmıştır. Bkz. Rummel, 2002. Öte yandan Lemkin, İsveç’te bulunduğu sırada Nazilerin işgal altındaki Avrupa’da yaşayan azınlıklara uyguladığı şiddetin kanıtlarını toplamıştır. Bkz. Samuels, “U.N. Portrait”, 1949.

¹⁴⁵ William A. Schabas, “Convention for the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide”, **United Nations Audiovisual Library of International Law**, 2008, http://legal.un.org/avl/pdf/ha/cppcg/cppcg_e.pdf, (21.08.2019), s. 1.

¹⁴⁶ Raphael Lemkin, **Axis Rule in Occupied Europe: Laws of Occupation, Analysis of Government, Proposals for Redress**, The Lawbook Exchange, LTD., Clark, New Jersey, 2005, s. 79.

¹⁴⁷ The Associated Press, “New Word ‘Genocide’ Used In War Crime Indictment”, **The New York Times**, October 22, 1945.

veya klan (clan) anlamına gelen “gens” kelimesi vardı. Ayrıca, Latince de bulunan “cide” eki, “suicide” (intihar), “patricide” (katil), “homicide” (cinayet) kelimelerinde olduğu gibi öldürme anlamına geliyordu.¹⁴⁸ Lemkin, Platon'un da 'ırk' veya 'soy' için Yunanca ‘genos’ kelimesini kullandığını fark etmiştir. Bu, doğal olarak Lemkin'de, ‘genos’ sözcüğüne -cide ekinin eklenmesi fikrinin oluşmasını sonuçlamış, ve böylece 'soykırım' kavramı doğmuştur.¹⁴⁹

Rudolph J. Rummel’a göre soykırım kavramı, bilim ve hukuk odaklı literatür üzerinden açık ya da örtük bir biçimde üç şekilde tanımlanmıştır: *Hukuki tanım* (legal definition), komisyonlarda veya sözleşmelerde geçen tanımı ifade etmektedir. *Ortak tanım* (common definition), sadece, grupların kimliğinden dolayı hükümetler tarafından kasıtlı olarak öldürülmesi anlamına gelen ve soykırımın cinayetle eş tutulduğu tanımdır. Dolayısıyla, ortak tanıma göre, grubun yıkımının planlanması gerekmemekte olup, Yahudiler Yahudi, Hristiyanlar Hristiyan, Boşnaklar Müslüman kimliklerinden ötürü öldürüldüklerinden yaşananlar soykırımdır.¹⁵⁰ Oysa Arendt’e göre, bu yeni suçları kavramanın önündeki en büyük tehlike, cinayet suçunun ve soykırım suçunun esasen aynı olduğu ve soykırımın ‘aslında yeni bir suç olmadığı’ yönündeki yanılsamadır. Çünkü, soykırımda bozulan bambaşka bir düzendir.¹⁵¹ Dahası, soykırımın cinayetle eş anlamda algılanması, bir gruba dayatılan ölümcül olmayan zihinsel veya fiziksel koşullar için soykırım iddia etmenin tamamen yanlış görülmesini sonuçlayacaktır. *Genel tanım*la (general definition) ise, silahsız ve çaresiz insanların hükümet tarafından kasıtlı öldürülmesi¹⁵² ifade edilmektedir.¹⁵³ Bu bağlamda, genel tanım, ‘planlama’ vurgusuyla ön plana çıkmakta ve bu ayırt edici özelliğiyle ortak tanımdan ayrılmaktadır.

¹⁴⁸ Waldemar Kaempffert, “Science in Review: Genocide Is the New Name for the Crime Fastened on the Nazi Leaders”, *The New York Times*, October 20, 1946.

¹⁴⁹ Rummel, 2002.

¹⁵⁰ Rummel, 2002.

¹⁵¹ Hannah Arendt, *Kötülüğün Sıradanlığı: Adolf Eichmann Kudüs’te*, çev. Özge Çelik, Metis Yayınları, İstanbul, 2017, s. 277.

¹⁵² Kanıtlanması en zor olan, ancak soykırımın tanımı gereği kanıtlanması şart olan unsur kasıttır. Suç teşkil eden bir eylemin soykırım sayılıp sayılamayacağı hususunda araştırma yapılırken kasıt unsuru ancak soykırımın maddi unsurlarını oluşturan eylemlerden çıkarılabilecektir. Bkz. Ebru Çoban, “Uluslararası Hukukta Soykırım Suçu ve Suça Zemin Hazırlayan Toplumsal Yapılar: Ruanda Örneği”, *Uluslararası İlişkiler*, Cilt: 5, Sayı: 17, 2008, s. 52.

¹⁵³ Rummel, 2002.

Başka bir deyişle, genel tanımda altı çizilmekte olan şey, öldürme eyleminin planlı bir şekilde kasten gerçekleştirilmiş olmasıdır.

Öte yandan kimi araştırmacılara göre ise (genel tanımdan bağımsız olarak) soykırım kavramı, hukuki ve ortak tanımlardaki boşluğu doldurmak için tanımlanmıştır. Bu ifade, aynı zamanda, kitlesel katliamı grup üyelikleri dışında yer alan (savaş esirlerinin, politik eleştirmenlerin ve katı kuralları ihlal edenlerin kitlesel katliamı, tecavüz veya cinsel köleleştirme ve ideolojik arıtma süreçleri gibi) suçlarla genişletme anlamına gelmektedir. Çünkü bu tür cinayetlerin hiçbiri, hukuki ve ortak tanımlara göre soykırım vakaları değildir.¹⁵⁴

Adam Jones'da "Genocide: A Comprehensive Introduction" adlı eserinde birçok düşünürün kavrama yönelik farklı tanımlamalarına yer vermektedir:¹⁵⁵

– *Peter Drost (1959)*; "soykırım, insanın fiziksel yaşamının, herhangi bir insan kolektivitesine üyeliğinden dolayı, kasıtlı yıkımıdır."

– *Vahakn Dadrian (1975)*; "soykırım, resmi otoriteye sahip baskın bir grubun, zorlama veya ölümcül şiddet yoluyla nihai olarak yok edilmesi istenen bir azınlık grubunun sayısını azaltmaya yönelik başarılı girişimidir."

– *Irving Louis Horowitz (1976)*; "[soykırım], bir bürokratik devlet aracı tarafından yapılan masum insanların yapısal ve sistematik yıkımıdır. ... Soykırım, genellikle azınlık olan ulusal bir nüfusu zamanla tasfiye etmek için gösterilen sistematik çabayı açıklar. ... [Ve] tüm vatandaşların katılımını ve mütabakatını sağlamak için temel bir siyasi prensip olarak işlev görür."

– *Jack Nusan Porter (1982)*; "soykırım, ırksal, cinsel, dinsel, politik ya da kabileye ait bir azınlığın, bir kısmının veya tamamının, bir hükümet veya hükümet organlarınca kasıtlı olarak yok edilmesidir. Soykırım sadece toplu katliamı değil, aynı zamanda açlığı, zorla tehcir etmeyi, politik, ekonomik ve biyolojik boyun eğdirmeyi de içerir. Soykırım üç ana bileşenden oluşur: İdeoloji, teknoloji ve bürokrasi/örgüt."

¹⁵⁴ Rummel, 2002.

¹⁵⁵ Adam Jones, **Genocide: A Comprehensive Introduction**, Routledge Taylor & Francis Group, London and New York, 2006, ss. 15-18.

– *Yehuda Bauer (1984)*; “soykırım, on dokuzuncu yüzyılın ortasından bu yana, ırksal, ulusal veya etnik bir grubun aşağıdaki yöntemlerle planlanmış yıkımıdır: (a) seçilmiş kitlelere ya da nüfusun bir bölümüne yönelik elitlerin toplu katliamı; (b) 'ulussuzlaştırma' niyeti ile ulusal kültür (ırksal, etnik) ve dini yaşamın ortadan kaldırılması; (c) aynı niyetle köleleştirme; (d) aynı niyetle milli iktisadi yaşamın tahrip edilmesi; (e) aynı niyetle, normal aile yaşamının önlenmesi ya da çocuk kaçırılması yoluyla biyolojik kırım.”

– *John L. Thompson ve Gail A. Quets (1987)*; “soykırım, niyetleri ne olursa olsun, her hangi bir aktör tarafından, sözleşmelerde tanınmış meşru savaş hali dışındaki amaca yönelik eylemlerce, sosyal bir bütünlüğün yıkım boyutudur.”

– *Isidor Wallimann ve Michael N. Dobkowski (1987)*; “soykırım, bir hükümet ya da organları tarafından etnik veya ırksal grupların, bir bölümün ya da tamamının, kasıtlı ve organize yıkımıdır. Sadece toplu katliamı değil, aynı zamanda zorla sınır dışı edilmeyi (etnik temizlik), sistematik tecavüz, ekonomik ve biyolojik boyun eğmeyi de içerebilir.”

– *Henry Huttenbach (1988)*; “soykırım, bir grubun varlığını tehlikeye atan herhangi bir eylemdir.”

– *Frank Chalk ve Kurt Jonassohn (1990)*; “soykırım, grubun ve gruba üyeliğin fail tarafından belirlendiği, bir devletin ya da başka bir otoritenin bir grubu imha etme niyetinde olduğu tek taraflı bir kitle öldürme biçimidir.”

– *Helen Fein (1993)*; “soykırım, bir failin, doğrudan veya dolaylı olarak, grup üyelerinin biyolojik ve toplumsal yeniden üretiminin engellenmesi yoluyla, bir bütünlüğü fiziksel olarak yok etme amacına yönelik eylemdir.”

– *Israel Charny (1994)*; “soykırım, açık bir düşmanın askeri güçlere karşı askeri eylemi söz konusu değilken, kurbanın zaruri savunmasızlık koşulu altında bulunmasına rağmen, önemli sayıda insanın kitlesel olarak öldürülmesi anlamına gelir.”

– *Barbara Harff (2003)*; “soykırımlar ve siyasi kırımlar, tamamen ya da kısmen, hükümet veya hükümet organlarınca, toplumsal, politik ya da politize edilmiş bir

etnik grubun yok edilmesini amaçlayan sürdürülebilir politikaların desteklenmesi ve yürütülmesi rızasıdır.”

2.2. SOYKIRIM SUÇUNUN NEDENLERİ VE KOŞULLARI

Rudolph J. Rummel için, ‘savaş’ her zaman soykırım ve kitle katliamına bir mazeret, örtü veya uyaran olmuştur. Ona göre sosyal bilimciler ve akademisyenler soykırım kavramını, genel olarak, içinde yer aldığı siyasi yapı, oluştuğu bağlam ve failin saiki açısından düzenlemektedir. Rummel, bu yapıları ‘Genocide’ isimli eserinde ayrıntılı bir şekilde incelemeye almıştır.¹⁵⁶

2.2.1. HÜKÜMET KURUMLARI

Ioanna Kuçuradi’ye göre, tüm ahlak ve hukuk normları bir toplumda düzen oluşturmayı amaçlar. Ne var ki, bir düzenin varlığı insan haklarının korunması için yeterli değildir. Çünkü, Hitler’in tıkr tıkr işleyen kurulu düzeninde olduğu gibi, her düzenin insanların insanlaşmasına yardımcı olmadığı mümkündür.¹⁵⁷ Bu bağlamda, Rummel, bir insanın sahip olduğu demokratik özgürlüğün derecesi ile hükümetin demokratikleşme olasılığı arasında yüksek bir korelasyon bulunduğunu söyler. Yani, insanların demokratik olarak özgür olmama seviyesi, Hitler’in Almanyası ve totaliter Stalin’in Sovyet Birliği’nde olduğu gibi, soykırım yaşanma olasılığını arttırmaktadır. Dolayısıyla, tarihsel ve ampirik araştırmalarda, soykırımın totaliter sistemlerde ve daha az oranda olmak üzere otoriter sistemlerde görünmekte olduğu saptanmaktadır. Ayrıca Rummel, soykırım suçunun modern döneme ait bir suç olarak tanımlanmasına rağmen modern demokratik hükümetlerin neredeyse hiç soykırım suçu işlemediklerini belirtmektedir. Aksine ona göre bu hükümetler, sivil özgürlüklerin ve siyasi hakların tanındığı modern demokrasilerdir. Bu bağlamda Rummel, soykırım suçunun işlendiği yeri tahmin etmek için öncelikle totaliter hükümetlere, sonra da otoriter olanlara bakılması gerektiğini ifade eder.

¹⁵⁶ Rummel, 2002.

¹⁵⁷ Kuçuradi, ss. 67, 68.

2.2.2. BAĞLAM

Rudolph Rummel, bir hükümetin siyasi kurumlarının, uluslararası veya iç savaşlarda yer aldığında soykırım olasılığının hızla artmakta olduğunu belirtmekte olup, holokostu bu duruma açık bir örnek olarak göstermektedir. Holokost¹⁵⁸ (holocaust) sözcüğü, Nazi rejimi ve işbirlikçileri tarafından sistemli, bürokratik ve malî yollarla desteklenecek bir şekilde yaklaşık altı milyon Yahudi'nin hapsedilmesi ve öldürülmesini nitelendirmek için kullanılmaktadır.¹⁵⁹

Norman Finkelstein'a göre holokost'un çerçevesini iki dogma ayakta tutmaktadır: İlk olarak, Holokost, kayıtsız şartsız daha önce yaşanmamış tarihsel bir olayı simgelemektedir. İkinci olarak ise, Yahudi olmayanların Yahudilere karşı duydukları mantıksız ve sonu gelmeyen nefretin doruk noktasını belirtmektedir.¹⁶⁰ Finkelstein'ın mantıksız ve sonu gelmeyen nefret olarak belirttiği bu dogma aynı zamanda, Alman toplum hafızasında neredeyse yerleşikleşen patriotizm (vatanseverlik) anlayışına işaret etmektedir. Çünkü Rummel'a göre Yahudiler, 1939 yılından önce de toplu katliamlara maruz kalmışlardır. Ancak, Alman kontrolü altında olan ya da nereden gelirse gelsinler tüm Yahudileri öldürmeye yönelik bir hükümet politikası hiçbir zaman gerçekleşmemiştir.

¹⁵⁸ Holokost, Yunanca “ateş başında kurban etme” anlamına gelmektedir. Bkz. United States Holocaust Memorial Museum (USHMM), “Holocaust Encyclopedia”, <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/article/introduction-to-the-holocaust> , (15.06.2019). Dünya Holokost'u, İkinci Dünya Savaşı sırasında Alman otoritelerinin Yahudileri öldürmeye dair sistematik girişimiyle öğrenmiştir. Nazi yönetiminde işlenen Yahudi cinayetleri, kısa sürede soykırım paradigmasına dönüşmüş ve soykırım kavramının çimentosu haline gelmiştir. Bkz. Rummel, 2002. Hannah Arendt'in “kötülüğün sıradanlığı” (banality of evil) sözüyle pekiştirdiği Yahudi felaketi, Batı bilincinde insanlık tarihinin paradigmatik soykırımı haline gelmiştir. Bkz. Jones, s. 147. Savaş süresince Yahudilere yapılanların hiçbir zaman unutulmaması amacıyla Nürnberg Mahkemeleri ve sonrasında, soykırım terimi, Yahudilere özgüllüğü ve diğer uluslardan ayrımsallığının sağlanması amacıyla, Yahudi soykırımını tabir eden Holokost terimi ile birlikte de kullanılmaktadır. Bkz. Şen, ss. 63, 64. Ne var ki, savaşın ardından kurulan İsrail Devleti'nin, kuruluşundan günümüze dek Nazi kurbanı mitine sığınarak Filistinlilere yönelik sınır tanımayan şiddet eylemlerinde bulunması ve bu şiddet ve hukuksuzlukların uluslararası kamuoyunda çoğu zaman tepkisizlikle karşılanması, Holokost'un çıkarlar doğrultusunda kullanılan bir endüstriye dönüştüğü yönündeki iddiaları gündeme getirmiş ve kavramı zaman zaman tartışılır hale getirmiştir. Bu bağlamda Norman Finkelstein'a göre Holokost, zamanla vazgeçilmez bir ideolojik silah olduğunu kanıtlamış, ve bu silahın kullanımıyla birlikte, korkunç bir insan hakları geçmişine sahip dünyanın en ürkütücü askeri güçlerinden biri olan İsrail, kendisini “kurban” devlet olarak gösterebilmiştir. Bkz. Finkelstein, s. 18.

¹⁵⁹ USHMM, 2019.

¹⁶⁰ Finkelstein, s. 47.

Öte yandan Daniel Goldhagen'a göre holokost, Nazi dönemi Alman siyasetinin ve politik kültürünün belirleyici özelliği olmakla birlikte, anlaşılması en güç olaydır. Çünkü holokost, aynı zamanda, Almanların 'medeni insanlar' toplumundan sapmasına işaret etmektedir. Holokost'u açıklamak, Nazi dönemindeki Almanya'yı anlamak için önde gelen entelektüel bir sorundur. Nazilerin nasıl iktidara geldikleri, solu nasıl bastırdıkları, devleti nasıl yapılandırdıkları gibi diğer tüm problemler nispeten basittir. Ancak, holokost'un nasıl gerçekleştiğini açıklamak ampirik ve hatta teorik olarak ürkütücü bir görevdir. Kuramsal zorluk, holokostun tamamen doğasıyla ilgilidir.¹⁶¹

2.2.3. SAIKLER (DÜRTÜLER)

Rummel'a göre hükümetler soykırım suçunu bazı saikler sonucu işlerler. Saikler genel olarak iç içe geçmiş ve karmaşıktırlar. Ancak, çoğunlukla bu karmaşıklıktan önemli bir saik çıkartılabilmektedir. Rummel, soykırımı sonuçlayan bu saiklerin ortaya çıkma nedenlerini; tehditsel algı, duygusal tepki, ideolojik dönüşüm, arındırma ve ekonomik kazanç elde etme olmak üzere beş ayrımla örneklendirmektedir.

- *Tehditsel algı* kaynaklı saik; egemen iktidara karşı tehdit olarak algılanan bir gruba yok etmeye yöneliktir. Örneğin, Ruanda Hutu çoğunluk hükümetinin, Ruanda Yurtsever Cephesi'nin 1991'deki saldırısından kaynaklanan kargaşa zamanında, tüm Tutsi'leri öldürmeyi taahhüt ettiği saik bu tarz bir saiktir.
- *Duygusal tepki* kaynaklı saik; nefret edilen ve hor görülenlerin yıkımını içerir. Örneğin, Nazi Almanyası döneminde Yahudilerin maruz kaldıkları şiddet, temelde ekonomik ve mesleki başarılarına duyulan kıskançlık ve kırgınlıkla karışmış dinsel ve etnik nefretin bir sonucuydu.
- *İdeolojik dönüşüm* gerçekleştirme ihtiyacından doğan saik; toplumun ideolojik açıdan dönüşümünü amaçlar. Komünist kurumlar tarafından, ideolojinin düşmanları olarak algılananlara ve direnenlere (toprak ağaları, milliyetçiler, sağcı ve karşı devrimciler gibi) yönelik soykırımlar örnek olarak gösterilebilir.

¹⁶¹ Daniel Jonah Goldhagen, **Hitler's Willing Executioners Ordinary Germans and the Holocaust**, Alfred A. Knopf, New York, 1996, ss. 4, 5.

- *Arındırmaya* dair saik; yabancı olarak görülen inançlara, kültürlere, pratiklere sahip olan toplumdaki kurtulma çabasıdır. Etnik temizlik ya da profilaksi (korunma) bu durumdan kurtuluş yöntemi olarak görülür. Sırpların 1990'larda Bosna-Hersek'te uyguladıkları etnik temizlik ya da Myanmar ordusunun etnik gruplara karşı yürüttüğü savaş bu saikin örnekleri olarak gösterilebilir.
- *Ekonomik kazanç elde etme* üzerine harekete geçiren saik sonucu ise; sömürgeci kolonyal güçler tarafından sömürgeleştirilmiş on milyonlarca insan, ya koloninin zenginliği için ölümüne çalıştırılmış ya da kitlesel olarak öldürülmüştür. Amerika'daki kızılderililerin günümüze kadar devam eden kitlesel katliamları içinde aynı durum söz konusudur. Bu süreçte, yakalanma ve transfer edilme esnasında milyonlarca insan ölmüştür.

2.3. SOYKIRIM SUÇUNUN AŞAMALARI

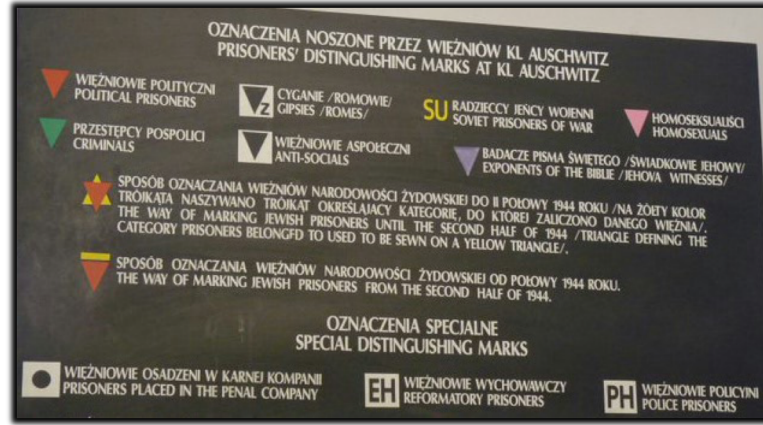
Gregory H. Stanton soykırım suçuna giden süreci aşağıda detaylandırılan on aşamada açıklamaya çalışmaktadır. Stanton'a göre her aşama soykırım süresince çalışmaya devam etmekte ve her aşama bir diğer aşamayı/aşamaları güçlendirmektedir.¹⁶²

1. *Sınıflandırma (classification)*: Stanton, tüm kültürlerin, grup üyeleri ve diğerleri arasında 'biz' ve 'onlar' şeklinde ayrım yapan kategorilere sahip olduğunu belirtir; Alman-Yahudi, Hutu-Tutsi gibi. Ona göre, Rwanda ve Burundi gibi melezleşmenin daha az olduğu çift kutuplu toplumlar soykırım yaşanma olasılığı yüksek olan toplumlardır.¹⁶³ Bu bağlamda, Rummel'da ırkçı toplumların, genellikle, melez kategorileri ve kanun dışı melezleşmeyi yasakladığını söylemektedir. Örneğin, Ruanda ve Burundi'de çocuklar ya Tutsi'dir ya da Hutu; yani babalarının etnik kökenini taşırlar.¹⁶⁴

¹⁶² Gregory H. Stanton, "The Ten Stages of Genocide", 2016, <http://genocidewatch.net/genocide-2/8-stages-of-genocide/>, (15.08.2018).

¹⁶³ Stanton, 2016.

¹⁶⁴ Rummel, 2002.

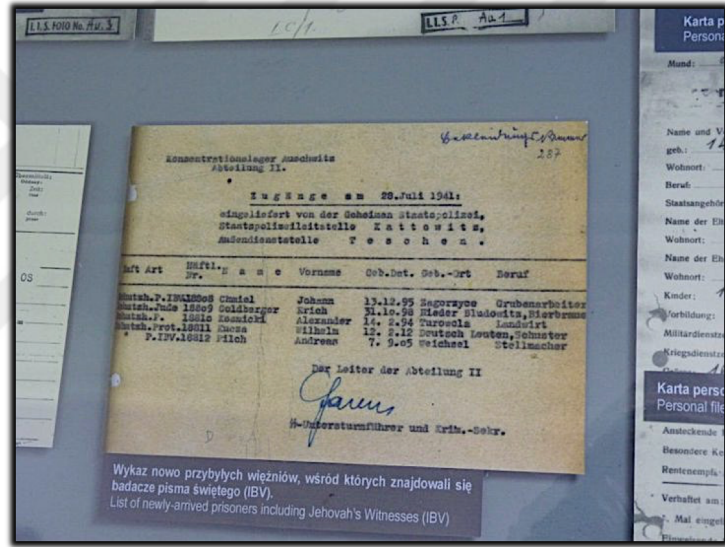
Fotoğraf 1. Auschwitz Toplama Kampı, Bilal Süslü, 2010/2011.

2. *Simgeleştirme (symbolization)*: Stanton, insanların sınıflandırmalarını isimlendirmek ve belirtmek için simgeler kullandıklarını söylemektedir. Ona göre, bazı insanların Hutu, Tutsi, Çingene, Yahudi, Hristiyan veya Müslüman olarak adlandırılmalarının nedeni budur. Ayrıca Stanton, bazen ten rengi veya burun şekli gibi fiziksel özelliklerin sınıflandırmalar için semboller haline geldiğini ifade etmektedir. Dahası, geleneksel kıyafetler veya yüz yaraları gibi diğer semboller, gruplar tarafından toplumsal davranış biçimi olarak grup üyelerine dayatılmaktadır. Stanton'a göre süreç, daha sonraki aşamalara ulaştığında soykırım hükümetleri, genellikle, hedeflenen grubun üyelerini tanımlayıcı bir sembol ya da ayırt edici bir kıyafet giyme zorunda bırakmaktadır. Örneğin, Kamboçya'daki Kmer Rouge hareketi Doğu bölgesindeki insanları tehcir etmek için mavi işaretli fular kullanmaya, Nazi hükümeti ise Yahudileri sarı yıldız amblemi taşımaya zorlamıştır. Arendt'e göre simge taşımaya zorlama, genellikle yıkım süreci başlatılmadan önce alınan öncelikli tedbir oluyordu.¹⁶⁵

3. *Ayrımcılık (discrimination)*: Stanton'a göre soykırıma giden süreçte egemen grup, zayıf grubun haklarından mahrum bırakıldığı dışlayıcı bir ideoloji tarafından yönlendirilmektedir. Söz konusu ideoloji, egemen grup tarafından tekelleştirmeyi veya iktidarın genişlemesini savunan bir ideolojidir. Ayrıca, zayıf grupların mağduriyetini meşrulaştıran da bir ideolojidir. Öte yandan, dışlayıcı ideolojilerin savunucuları

¹⁶⁵ Hannah Arendt'e göre, Almanlar eğer savaşı kazansaydı Lehler'de Yahudiler gibi soykırıma uğrayacaktı. Çünkü Lehler'de üzerinde 'P' harfi bulunan (Yahudilerin sarı yıldızından farklı olarak) ayırt edici bir amblemi taşımaya zorlanmıştı. Bkz. Arendt, s. 225.

genellikle karizmatiktir; takipçilerinin kırgınlıklarını ifade ederler ve dolayısıyla, kitlelerden destek alırlar. Bu motivasyonla, diğer grupların haklarını inkar etmek için mevcut yasaları ve politik güçlerini kullanırlar. Dolayısıyla zayıf grubun medeni ve siyasi hakları, hatta vatandaşlık hakları bile tanınmaz. Örneğin, 1935 Nazi Almanyası'ndaki Nürnberg Yasaları, Yahudileri Alman vatandaşlığından arındırmış; Yahudilerin hükümet ve üniversiteler tarafından istihdam edilmelerini yasaklamıştır. Ayrıca, Burma'daki Rohingya Müslüman azınlığına uygulanan vatandaşlık reddi de bu duruma örnek olarak gösterilebilir.

Fotoğraf 2. Auschwitz Toplama Kampı, Bilal Süslü, 2010/2011.

4. *İnsanlıktan Çıkarma (dehumanization)*: Stanton'a göre, sınıflandırma ve simgeleştirme tüm kültürlerde temel işleyişlerdir ve sadece insanlıktan çıkarmayla birleştiklerinde soykırımın aşamaları haline gelirler. Bu bağlamda, soykırıma teşvik sürecinde hedef gruplara iğrenç hayvan isimleri verilebilmektedir. Örneğin, Nazi propagandası Yahudileri 'sıçanlar' veya 'haşarat'; Ruanda'da Hutu'lar Tutsi'leri 'hamamböceği' olarak tanımlamıştır. Dahası hedef grup beden siyasetinde genellikle, 'mikrop', 'hastalıklı', 'kanserli' olarak tanımlanmakta olup, soykırım kurbanlarının bedenleri çoğu zaman insanlıklarının olmadığını kanıtlama çabası içinde kötüye kullanılmaktadır. Ötekilerin insanlıklarının inkarı, aynı zamanda, cezadan muaf

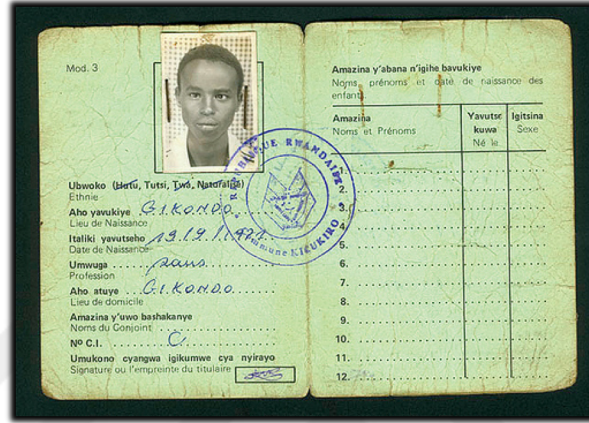
öldürmeye önemli bir adım olarak görülmektedir. Ayrıca böylesi bir vahşet, aynı zamanda, kurbanlar açısından katillerin insan değil canavar olduklarının kanıtıdır; ve bu kanıt daha sonra intikam cinayetleri alınması sürecinde önemli bir gerekçeye dönüşmektedir. Başka bir deyişle, bir grup üyeleri tarafından öldürülenler intikam cinayetlerinin sebebine dönüşmektedir.

5. *Organizasyon (organization)*: Stanton'a göre soykırım, kolektif bir süreçtir; çünkü gücünü grup kimliğinden almaktadır. Ayrıca, her zaman devletler tarafından değil, milis güçler ve nefret grupları tarafından da organize edilebilmektedir. Öte yandan, organizasyon süreci içinde önemli bir adım olan planlamanın ayrıntılı bir biçimde düzenlenmiş olması gerekmez; örneğin, Hindu çeteler, yerel liderler öncülüğünde plansız olarak Sihleri veya Müslümanları öldürebilirler. Dahası, öldürme metotlarının karmaşık olması da gerekmez; Ruanda'daki Tutsi'lerin palalarla, Kamboçya'daki Müslüman grupların ise 'mermiler israf edilmemeli' kuralı gereği çapa bıçaklarıyla öldürülmesinde olduğu gibi. Bununla birlikte Stanton, soykırımın organizasyon aşamasının kültüre göre değişiklik gösterdiğini ifade etmektedir. Ona göre, organizasyon olgusu Nazi ölüm kamplarında en mekanize ve bürokratik forma ulaşmış iken; Ruanda'da ölüm mangaları, herkesi kitle katliamı için eğitime almaya, sürece katılmaya, histeri yaymaya ve bireysel direnişin üstesinden gelmeye zorlamıştır.

6. *Kutuplaşma (polarization)*: Stanton'a göre soykırım, bir anafor gibi, kitlesel cinayetin girdabına erişinceye kadar bir öldürme döngüsünde ilerlemektedir. Bu tür katliamlar, döngüyü yavaşlatan ılımlıların sistematik olarak ortadan kaldırılması anlamı taşıyan kutuplaşmayı amaçlamaktadır. Başka bir deyişle, soykırım sürecinde öldürülen ilk kişiler, genellikle radikallere karşı çıkan grubun ılımlı üyeleri olmaktadır (Ruanda'da Hutu Yüksek Mahkemesi Başsavcısı ve Başbakanı ile Burundi'deki Tutsi Başpiskoposu'nun öldürülmesi sürecinde olduğu gibi). Dolayısıyla radikaller genellikle, öncelikli olarak, ılımlı liderleri ve ailelerini hedef almaktadır.

7. *Hazırlık (preparation)*: Stanton'a göre, soykırım 'hazırlık' tanımlama sürecini içermektedir. Bu hazırlık tanımlama sürecinde kurbanların listesi hazırlanmakta, evleri işaretlenmekte, hedefe yönelik haritalar çizilmekte, kurbanların mülkleri kamulaştırılmakta, imha kampları inşa edilmekte ve insanlar etnik ya da dini aidiyetlerini tanımlayan kimlik kartları taşımaya zorlanmaktadır. Örneğin, Ruanda'da

kimlik kartları her kişinin etnik kökenini gösterir şekilde düzenlenmiştir. Kimlik kartlarından kurtulmak bir şey ifade etmezdi; çünkü Hutu olduğunu kanıtlayamayan herkes Tutsi olarak kabul edilirdi. Dolayısıyla, hazırlık aşaması içinde yer alan tanımlama safhası, büyük ölçüde katliam sürecini hızlandırmaktadır.

Fotoğraf 3. Soykırım Sürecinde Ruanda Kimlik Kartı¹⁶⁶

8. *İşkence (persecution)*: Soykırımı giden süreçte kurbanlara uygulanan yaygın aşamalardan biri işkencedir. Bu bağlamda, kurbanların gettolara ayrılması, toplama kamplarına sürülmesi, planlı bir biçimde kıtlık bölgede mahsur bırakılarak susuzluktan ve açlıktan ölüme terkedilmesi, kısırlaştırma veya kürtaj yoluyla üremelerinin önlenmesi ve çocukların ebeveynlerinden zorla alınarak başka ailelere verilmesi gibi işkence yöntemlerine soykırım sürecinde sıklıkla başvurulmaktadır. Yani, mağdur grubun temel insan hakları yargısız infazlar, işkence ve zorla yerinden etme yoluyla sistematik olarak istismar edilmektedir. Öte yandan Stanton'a göre soykırım sürecini yöneten failler, bu tür katliamların herhangi bir uluslararası tepkiyle karşılaşp karşılaşmayacağını takip ederler. Çünkü bununla, uluslararası toplumun yaşananlara seyirci kalıp kalmayacağını ve başka bir soykırımı izin verilip verilmeyeceğinin nabzını tutarlar.

¹⁶⁶ United Nations International Residual Mechanism for Criminal Tribunals, <http://unictr.irmct.org/en/genocide>, (23.08.2019).

9. *İmha (extermination)*: Stanton'a göre, soykırım sürecinde işlenen cinayetler kasıtlı bir biçimde 'imha' olarak tanımlanmaktadır. Çünkü bu süreci yönetenlerin zihinsel repertuarında kurbanlar insan olarak sayılmazlar. Bu bağlamda öldürme, arındırma kusuru olarak görülür; yani onlar parazit ya da hamamböceği olduklarından insanlığa zararlıdırlar ve öldürülmeleri gerekir (Bosna'da yaşananların 'etnik temizlik', Cezayir'de yaşananların 'sıçan imhası' olarak tanımlanması durumunda olduğu gibi). Dahası, insan olarak görülmedikleri için bedenleri toplu mezarlara gömülür veya çöp gibi yakılır.

10. *İnkar (denial)*: Stanton'a göre, her soykırım süreci 'inkar'ı sonuçlamaktadır. Toplu mezarlar kazılmakta, cesetler saklanmakta, tarihsel kayıtlar yakılmakta veya bu kayıtlar tarihçilere kapatılmaktadır. Yani, yaşananlar inkar edilmektedir. Dahası, soykırım esnasında dahi suç işleyenler raporları reddetmektedirler.¹⁶⁷ Kimi fail konumunda bulunanlar ise, raporları resmi olarak onaylanmış kaynaklardan gelmedikleri için 'onaylanmamış' veya 'sözde' olarak nitelendirerek, ölü sayısını en aza indirgeyerek, öldürmenin soykırımın hukuki tanımına uyup uymadığına dair tartışma açarak, fail gruba ait ölümlerin mağdur grup ölümünün sayısını aştığını ya da ölümlerin soykırım değil iç savaş sonucu olduğunu iddia ederek inkar sürecini işletirler. Aslında, iç savaş ve soykırım ayrışık değildir. Çünkü çoğu soykırım suçları savaşlar sırasında ortaya çıkmaktadır.

Stanton, soykırım aşamaları olarak belirttiği on aşamaya karşı yapılması gerekenleri de ayrıca belirtir; ve ona göre soykırımı önleme stratejisi her aşamaya, her sürece uygulanmalıdır.¹⁶⁸

- Sınıflandırma aşamasında ana önleyici tedbir, etnik veya ırksal bölünmeleri aşan, hoşgörü ve anlayışın teşvik edildiği evrenselci kurumlar geliştirmek olmalıdır. Dolayısıyla, ortak zemin arayışı, soykırımın erken önlenmesi için gerekli gözükmemektedir.
- Hedef grupların bir takım semboller aracılığıyla toplumun geri kalanından tecrit edilmesiyle mücadele etmek için, nefret içeren sembollerin resmi olarak

¹⁶⁷ Sonrasında bu gibi inkarcılara 'revizyonist' denmiştir. Bkz. Stanton, 2016.

¹⁶⁸ Stanton, 2016.

yasaklanması gerekmektedir. Ayrıca, herhangi bir kabileye aitlik belirten iz ya da dövme gibi grup işaretleri de yasaklanabilir.

- Soykırıma uğrama tehlikesi altındaki grup üyelerini ayrımcılığa karşı koruma, bir toplumdaki tüm gruplar için siyasi güçlendirme ve vatandaşlık haklarının tamamının sağlanması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla milliyet, etnik köken, ırk veya din temelinde ayrımcılık yasaklanmalıdır. Bireyler, hakları ihlal edilirse devlete, kurumlara ve diğer kişilere dava açma hakkına sahip olmalıdır.
- İnsanlıktan çıkarmayla mücadele etmek için, yerel ve uluslararası liderler nefret söyleminin kullanımını kınamalı ve bu tarz söylemleri kültürel olarak kabul edilemez kılmalıdır. Ayrıca soykırıma sebep olan liderler, uluslararası seyahatlerden men edilmeli, nefret söylemi üreten radyo istasyonları uyarılmalı veya kapatılmalıdır. Dahası, nefret suçları derhal cezalandırılarak mağdurlar açısından hukuki güvence sağlanmalıdır.
- Organizasyon aşamasında soykırımla mücadele etmek için, soykırımla ilgili milis kuvvetlere üyeliğin yasaklanması hususunda çaba gösterilmelidir. Bu bağlamda, soykırım sürecine liderlik edenlerin yurtdışı seyahat vize talepleri reddedilmelidir. Daha da önemlisi BM, soykırımla ilgili katliamlara karışan ülkelerin hükümetlerine ve vatandaşlarına silah ambargosu uygulamalı ve soykırım sonrası, ihlalleri araştırmak üzere komisyonlar oluşturmalıdır. Ayrıca, bu tür ambargoları ihlal edenleri yargılamak için de ulusal hukuk sistemlerini kullanmalıdır.
- Kutuplaşmayı önlemek için, ılımlı liderlere güvenlik koruması, insan hakları gruplarına da yardım desteği sağlanabilir. Ayrıca, radikal grupların varlıklarına el konulmalı, uluslararası seyahat için vize talepleri reddedilmeli ve onlar tarafından yapılan darbeler uluslararası yaptırımlarla cezalandırılmalıdır. Öte yandan, muhalif grupların silahsızlanmasına gerekli itirazlar yapılmalı ve gerekirse kendilerini savunmaları için silah desteği sağlanmalıdır.
- Soykırım gerçekleştirmeye dair planlı bir hazırlığın önlenmesi için, silah ambargoları uygulanmalı ve bu ambargoları uygulamak için komisyonlar oluşturulmalıdır.

- İşkence aşamasının önüne geçebilmek için, acil soykırım durumu ilan edilmelidir. Bu ilana ilave olarak, uluslararası güçlü aktörlerin siyasi iradesi, bölgesel ittifaklar, BM Güvenlik Konseyi ve BM Genel Kurulu harekete geçirilerek uluslararası silahlı müdahale seçeneği işleme konmalı ve/veya mağdur gruba kendini savunma amaçlı yardım sağlanmalıdır. Ayrıca, mültecilerin geleceği için BM ve özel yardım grupları nezdinde insani yardım yapılmalıdır.
- Stanton'a göre imha aşaması sürecinin önüne, sadece hızlı ve ezici silahlı müdahale yolu ile geçilebilir ve ancak bu şekilde soykırım durdurulabilir. Ayrıca, uluslararası ağır silahlı koruma ile güvenli alanlar ve/veya mülteci kaçış koridorları oluşturulmalıdır. Öte yandan, güçlü milletler doğrudan müdahalede bulunmayacaklarsa, bölge devletlerin müdahale etmesi için gerekli olan teçhizatı ve mali desteği sağlayarak imha sürecinin önüne geçebilirler.
- İnkâr sürecine en iyi tepki ise, uluslararası bir mahkeme veya ulusal mahkemeler tarafından cezalandırılmasıdır. Tutuklama ve yargılama yolları ile failler adalete teslim edilebilir, yapılanlara yönelik kanıtlar sunulabilir ve failler cezalandırılabilir. Öte yandan, özellikle yerel yargılamalar, soykırım suçunun liderleri ve planlayıcıları olmayan ancak suça dolaylı olarak iştirak eden faillerle ilgili delillerin dinlenmesi ve toplumsal uzlaşma sağlanması için fırsatlar sağlamalıdır. Başka bir deyişle, hukukla sağlanması hedeflenen adalet, ayrıca, okullarda ve kitle iletişim araçlarında failleri suça yönelten motivasyonları, soykırım mağdurlarının yaşadığı acıyı ve kaybettikleri haklarının yeniden kazanılmasını resmedecek eğitimlerle desteklenmelidir.

2.4. NAZİ ALMANYASINDA AVRUPALI YAHUDİLERİN DURUMU

“Yahudiler tamamen yok edilmesi gereken bir ırktır.”

Hans Frank¹⁶⁹

“Auschwitz'in sembolik duvarı gelecekteki kötülüğe karşı caydırıcı bir rol oynayabilir, çünkü orada olan şeyin kendisini tekrarlayabilmesi mümkün değildir.”

Klaus P. Fischer¹⁷⁰

Tarihsel sürece bakıldığında Yahudiler Roma uygarlığından itibaren Avrupalılarla hep iyi ilişkiler kurmuştur. Yahudilerin varlık içinde yüzdükleri zamanlar o kadar çok olmuştur ki, Yahudiler bundan sonra da hep böyle olacak yanılgısına kapılmışlardır.¹⁷¹ Oysa, Birinci Dünya Savaşı'nın Almanya açısından ödenmesi güç, çaresizlik ve yoksullukla sonuçlanan ağır bir fatura bırakması, Alman toplumunda söz konusu durumun müsebbiplerine yönelik bir şey yapamamanın getirdiği öfke ile birleşmiş ve Almanları zamanla günah keçisi arayışına itmiştir. Bu arayış ise, Avrupalı Yahudilerin halk şeytanı olarak yaftalanmasını sonuçlamıştır.

Daniel Jonah Goldhagen “Hitler’in Gönüllü Cellatları: Sıradan Almanlar ve Holokost” (Hitler’s Willing Executioners Ordinary Germans and the Holocaust) adlı çalışmasında, esasında Nazi dönemi Almanya’sında Yahudilere yönelik “tasfiye etme” ideolojisi olarak adlandırılabilir ve neredeyse evrensel olarak benimsenmiş bir kavramsallaştırma olduğunu ifade etmektedir. Yani, Nazi Almanyası’nda Yahudi nüfusunun ortadan kaldırılması gerektiğine dair bir inanç bulunmaktaydı.¹⁷² Bu duruma savaş yenilgisi sonucu yıkıcı ve aşağılayıcı bir barış anlaşmasının dayatılması eklenince,

¹⁶⁹ Nazi işgali altındaki Polonya’nın Genel Valisi, 1944.

¹⁷⁰ Klaus P. Fischer, **The History of an Obsession: German Judeophobia and the Holocaust**, The Continuum Publishing Group, New York/London, 2001, ss. 437, 438.

¹⁷¹ Arendt, ss. 160, 161.

¹⁷² Goldhagen, s. 48.

savaşın patlak vermesinin tüm sorumluluğunun yükletildiği Almanya¹⁷³ ve Alman toplumunda, sosyo-psikolojik travmaya bağlı anti-semit kaynaklı şiddet eğilimleri kaçınılmaz olmuştur.¹⁷⁴ Anti-semit eğilimin şiddet eylemine dönüşmesini sağlayan figür ise, Adolph Hitler liderliğindeki Nazi hareketi olmuş, ve bu hareket, Almanya'yı diriltme ve hegemonyasını tüm Avrupa'ya dayatma görevini üstlenmiştir.¹⁷⁵

Adam Jones, ulus-devlet kimliğinin ve modernizmin yükselişinin geleneksel anti-semitizm¹⁷⁶ anlayışını yeni ve çelişkili biçimlerde yeniden canlandırıldığını söylemektedir.¹⁷⁷ Çünkü modernliğin diğer bir yüzü de, yerlilere karşı girişilen soykırımlar, kölelik, sömürgeci baskılar ile birlikte, özellikle Batı'nın ırkçı ve kültürel üstünlük doktrinlerinin belirleyici rol oynadığı¹⁷⁸ Yahudi soykırımıyla yakın bağlantı içinde oluşu ve hatta bütün bunları meşrulaştırmasıdır.¹⁷⁹ Bu bakış açısından, Yahudiler gettoların kültürel izolasyonunda hiçbir zaman modern kimliğin dayanağı olarak ortaya çıkan ulus-devletin bir parçası olamamıştır. Dolayısıyla Yahudiler, kimi sektörler açısından insanların birliğini ve kimliğini tehdit eden kentsel, kozmopolit, transkültürel ve dolayısıyla modernliğin düşman unsurları olarak görülmüştür.¹⁸⁰ Yahudilerin bu denli düşmanlaştırılarak anti-semit uygulamaların hedefi haline gelmesinde ise, kuşkusuz Alman toplumunun kolektif hafızasında yer alan patriotist anlayışın etkisi olmuştur.

Onsekizinci yüzyılda Fichte ve Herder tarafından felsefi altyapısı oluşturulan patriotizm anlayışı, milli birliğin kurulduğu ve kapitalistleşmenin ivme kazandığı

¹⁷³ Jones, s. 149.

¹⁷⁴ Onur Yükcü, "Alman Patriotizminin Dünü, Bugünü ve Almanya'da Neo-Patriotizm", 2012, http://www.birikimdergisi.com/guncel-yazilar/428/alman-patriotizminin-dunu-bugunu-ve-almanya-da-neo-patriotizm#_edn14, (02.08.2018).

¹⁷⁵ Jones, s. 149.

¹⁷⁶ Adam Jones'a göre "anti-semitizm" terimi, 1879'da Alman Wilhelm Marr tarafından icat edilen bu dönemin bir ürünüdür. Bkz. Jones, s. 148.

¹⁷⁷ Jones, s. 148.

¹⁷⁸ "Ötekileri" ayıklama kapsamında ondokuzuncu yüzyılda frenoloji (kafatası yapısına göre sınıflandırma yapan sahte bilim) ile yirminci yüzyılda öjenizm (genlerle insan ırkını ilerletmeyi amaçlayan bilim dalı), halkların normalleştirme ve yönetilme süreçlerinde önemli rol oynamış ve ikisinin de ırkçılaştırma süreçlerinde önemli etkileri olmuştur. Bkz. Ali Rattansi, "Postmodern Bir Çerçeve: Batı ırkçılıkları, Etniklikler ve Kimlikler", **Batı Cephesinde ırkçılık, Modernite ve Kimlik**, (Ed. Ali Rattansi ve Sallie Westwood), çev. Sevdâ Akyüz, Sarmal Yayınevi, İstanbul, 1997, s. 37.

¹⁷⁹ Ali Rattansi & Sallie Westwood, "Yeni ırkçılık ve ırkçı kimlikler", **Batı Cephesinde ırkçılık, Modernite ve Kimlik**, (Ed. Ali Rattansi ve Sallie Westwood), çev. Sevdâ Akyüz, Sarmal Yayınevi, İstanbul, 1997, s. 11.

¹⁸⁰ Jones, s. 148.

Bismarck döneminde (ve sonrasında da), toplumun çoğunluğu tarafından benimsenmeye başlanmış; Heinrich von Treitschke isimli Alman tarihçi tarafından ise, akademi ve burjuvazi içindeki ilk anti-semitizm tartışmaların fitili ateşlenmiştir.¹⁸¹ Treitschke “Yahudiler bizim talihsizliğimizdir” demiş;¹⁸² ve bu cümlesi yıllar sonra Nasyonal Sosyalist hareketin haftalık yayını olan “Der Stürmer” tarafından sloganlaştırılmıştır.¹⁸³ Kitle iletişim araçları sayesinde sürekli gündemde tutulan bu slogan patriotizm anlayışından beslenen Alman zihinsel repertuarının bir parçası haline gelmiştir.

Almanya'da Ocak 1933'te iktidara gelen Naziler, Almanların “ırksal anlamda üstün” olduğuna inanmış, ve “aşağılık” olarak kabul edilen Yahudileri Alman ırkına karşı tehdit olarak görmüşlerdir.¹⁸⁴ Bu inançla birlikte Nazi rejimi, sadece ırksal bakımdan tanımlanan bir ulusal birliği değil, aynı zamanda Almanlara ekonomik fayda sağlamayan veya aralarından sınıf farklılıklarını ortadan kaldırmayan bir siyasi, sosyal ve psikolojik gerçekliği de oluşturmuştur.¹⁸⁵

Dolayısıyla, Yahudilerin imha edilmesi için öncelikle dört temel güdü gerekli olmuştur:¹⁸⁶

1. Naziler (özellikle Hitler) imhayı üstlenmeye karar vermek zorundaydı.
2. Naziler, Yahudiler üzerinde kontrol sahibi olmak zorundaydı.
3. Naziler, imhayı organize etmek ve ona yeterli kaynak ayırmak zorundaydı.
4. Naziler, cinayetleri yürütmek için çok sayıda insanı ikna etmek zorundaydı.¹⁸⁷

¹⁸¹ Yükçü, 2012.

¹⁸² Von Jensen, “Die Juden sind unser Unglück!”, 2002, https://www.zeit.de/2002/25/200225_a-treitschke_xml, (15.06.2019).

¹⁸³ Von Jensen, 2002'den aktaran Yükçü, 2012.

¹⁸⁴ USHMM, 2019.

¹⁸⁵ Thomas Kühne, **Aidiyet ve Soykırım: Hitler Toplumu 1918-1945**, çev. Arlet İncidüzen, Heretik Yayınları, Ankara, 2017, s. 258.

¹⁸⁶ Goldhagen, ss. 22, 23.

¹⁸⁷ Thomas Kühne'ye göre Nazi rejimi, Almanlara ekonomik bir fayda sağlamayan veya aralarından sınıf farklılıklarını ortadan kaldırmayan bir siyasi, sosyal ve psikolojik gerçekliği, Almanları kitlesel suçlara ortak ederek oluşturmuştur. Ona göre, Hitler'in de çok iyi bildiği gibi, insanları birleştirmenin en iyi yolu, onların birlikte suç işlemelerini sağlamaktır. Bkz. Kühne, ss. 258-263.

Bu motivasyonların adım adım hayata geçirilmesi için yetki isteyen Hitler'in, savaşın hezimetini başta ekonomik olmak üzere hayatının her alanında hisseden bir toplumun desteğini alması çok uzun sürmemiştir. 5 Mart 1933 tarihinde yapılan seçimlerden sonra Hitler hükümeti kurulmuş ve Hitler hükümetine Yahudi nüfusa yönelik politik kararlar almaya dair tam yetki veren yasa onanmıştır.¹⁸⁸ Bu doğrultuda Alman Devleti'nin tam kontrolü, federalist yapının ortadan kaldırılması, demokratik hükümetin parçalanması ve siyasi partiler ile sendikaların yasadışı ilan edilmesi kararlaştırılmış, 23 Mart 1933'teki Etkinleştirme Yasasıyla Hitler'e tüm etkili siyasi muhalefeti terörize etme ve etkisiz hale getirme konusunda tam yetki aktarılmıştır.¹⁸⁹ Ayrıca, "Alman Kanı ve Onurunun Korunması Yasası" başlıklı karma evlilikler kanunu ile Alman ve Yahudiler arasındaki evlilik ve cinsel münasebetler yasaklanmış olup,¹⁹⁰ Nazilerin ırk temelli teorilerine hukuki çerçeve çizilmiştir.¹⁹¹ Tüm bu prosedürler sonucu, Yahudilere,¹⁹² sol muhalefettekiler, eşcinsellere ve sakatlara yönelik imha politikası uygulanmış¹⁹³ ve süreç, politik aşırılıkla sonuçlanmıştır.¹⁹⁴ Bu politikalar gereği Yahudiler ile etnik ve ırksal olarak nefret edilenler, Nazi yönetiminin kontrolündeki ya da etkisindeki çeşitli Avrupa ülkelerinde inşa edilen toplama kamplarında hapsedilmiş¹⁹⁵ ve politik aşırılığın kurbanları olarak tarihe geçmişlerdir.¹⁹⁶

¹⁸⁸ Yükçü, 2012.

¹⁸⁹ Ronnie S. Landau, The Nazi Holocaust, ss. 317-122'den aktaran Jones, s. 149.

¹⁹⁰ Fischer, s. 261.

¹⁹¹ Jones, s. 149.

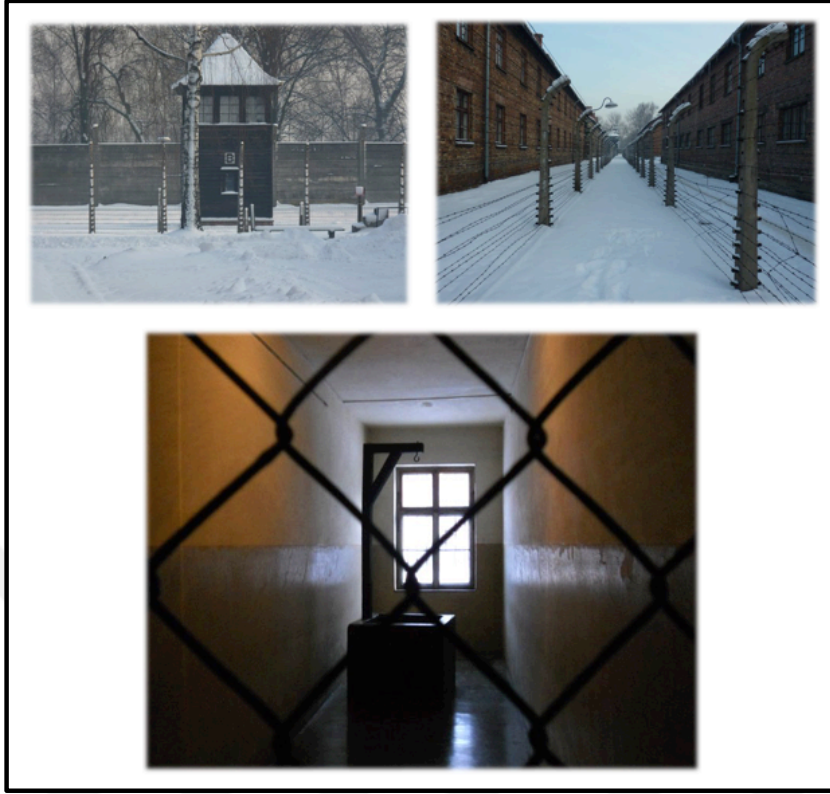
¹⁹² Nazilerin Almanya'ya karşı önemli bir tehlike oluşturduğunu düşündükleri Yahudilerle birlikte diğer hedef gruplarında yaklaşık 200.000 Roman (Çingene) kurban bulunuyordu. Ayrıca, çoğunluğu Almanlardan oluşan ve çeşitli kurumlarda kalan en az 200.000 zihinsel ya da fiziksel engelli hasta sözde ötenazi programı kapsamında öldürülmüştü. Bkz. USHMM, 2019.

¹⁹³ Yükçü, 2012.

¹⁹⁴ Jones, s. 149.

¹⁹⁵ USHMM, 2019.

¹⁹⁶ Holokost sırasında işlenen suçlar, Avrupalı Yahudi topluluklarının çoğunu tahrip etmiş ve işgal edilmiş Avrupa'da binlerce Yahudi topluluğunu tamamen ortadan kaldırmıştır. Holokost'un ardından sağ kalan pek çok kişi kendini kamplarda bulmuştur. 1948-1951 yılları arası yıllarda, yaklaşık 700.000 Yahudi İsrail'e göç etmiştir. Bu rakama Avrupa'daki 136.000 zorla göç ettirilmiş Yahudiler de dâhildir. Zorla göç ettirilmiş diğer Yahudiler, ABD'ye ve başka ülkelere göç etmiştir. Bkz. USHMM, 2019.

Fotoğraf 4. Auschwitz Toplama Kampı, Bilal Süslü, 2010/2011.

Olayın vahametinin altını çizen Daniel Goldhagen’a göre; geriye dönüp bakıldığında yüzyılın en şoke edici olayıyla karşılaşıldığı için değil, bu olayın o zamanlar Alman toplumuna ne ifade ettiği ve neden çoğunun genellikle sessiz kalarak¹⁹⁷ katkıda bulunduğu için sarsılmak gerekmektedir.¹⁹⁸

¹⁹⁷ Öte yandan Klaus P. Fischer’a göre, elli yıl önce birçok insanın Nazi rejimi tarafından yapılan kötülükler için tüm Almanları suçlamak istemesi anlaşılabilirdi. Ancak, evrensel bir suçu ima eden boş bir suçlama, tüm Almanların aynı karalama fırçasıyla boyanması anlamına geleceğinden, böylesi ırkçı bir yaklaşım, Müttefik Devletler tarafından hızla terk edilmiştir. Bkz. Fischer, s. 1.

¹⁹⁸ Goldhagen, s. 4.

2.5. NÜRNBERG İLKELERİ VE NÜRNBERG MAHKEMESİ

İnsanlığın dünyadaki savaşı ortadan kaldırabilmesi ve evrensel bir adalet sistemi kurabilmesi için belki de yedi yüz yıl geçmesi gerekebilir.

Whitney R. Harris¹⁹⁹

İkinci Dünya Savaşı sırasında çekilen acılar uluslararası toplumu uluslararası ceza mahkemesi kurma fikrine yakınlaştırmış ve bu sebeple, 8 Ağustos 1945'te Nürnberg Uluslararası Askeri Ceza Mahkemesi²⁰⁰ kurulmuştur²⁰¹. Müttefik Devletler (Fransa, A.B.D., İngiltere ve S.S.C.B.) tarafından imzalanan Londra Antlaşması'yla suçun işlendiği yer ayrımı yapılmaksızın savaş suçlularını yargılamak üzere kurulan mahkeme, antlaşma ekinde anılan statü gereği²⁰² yargılamaları gerçekleştirmiştir.²⁰³ 1950 yılında Uluslararası Hukuk Komisyonu, Nürnberg Mahkemesi'nin kurallarını onaylamış ve içeriğini somutlaştırarak kurallardan “Nürnberg İlkeleri” (Principles of

¹⁹⁹ Whitney R. Harris, “A World of Peace and Justice Under the Rule of Law: From Nuremberg to the International Criminal Court”, **Washington University Global Studies Law Review**, Vol. 6:689, 2007, s. 607.

²⁰⁰ 26 Nisan 1946'da Uzak Doğu Uluslararası Askeri Ceza Mahkemesi (Tokyo Mahkemesi) kurulmuştur. Tokyo Mahkemesi ile Nürnberg Mahkemesi arasında çok büyük benzerlikler vardır. Suçların tanımlarındaki ufak tefek farklılıklar hariç, mahkemelerin statüleri birbirinin aynıdır. Bunun nedeni ise Tokyo Mahkemesinin, Nürnberg Mahkemesi örnek alınarak kurulmuş olmasıdır. Bkz. Arzu Alibaba, “Uluslararası Ceza Mahkemesinin Kuruluşu”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 49, Sayı: 1-4, 2000, s. 185. Öte yandan, İkinci Dünya Savaşı'nın ardından galip devletlerce kurulan Nürnberg ve Tokyo Uluslararası Askeri Ceza Mahkemeleri, galiplerin adaleti olarak anılmışsa da en azından savaş suçlularının bir kısmının cezalandırılabilmesini sağlamıştır. Ayrıca, ileride Birleşmiş Milletler tarafından kurulacak olan ad hoc (süre ve kapsam bakımından sınırlı ve amaca yönelik kurulan) mahkemelerin temellerini oluşturmuşlardır. Bkz. Beyazıt, s. 311. Bu ad hoc mahkemelerden biri olan Uluslararası Ceza Mahkemesi, Nürnberg'den kalan miras olarak görülmektedir. Bkz. Philippe Kirsch, “Applying the Principles of Nuremberg in the International Criminal Court”, **Washington University Global Studies Law Review**, Vol. 6:501, 2007, s. 508. Öte yandan, Nürnberg ve Tokyo Mahkemeleri'nde yargılanan sanıkların birçoğu, insanlığa karşı ve barışa karşı suçlardan yargılanmış ve cezalandırılmışlardır. Bkz. Malcolm N. Shaw, **International Law**, Six Edition, Cambridge University Press, New York, 2008, s. 46.

²⁰¹ Alibaba, s. 184.

²⁰² Durmuş Tezcan, “Saldırgan Savaş ve Devletlerarası Ceza Hukuku”, **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, Cilt: 49, Sayı: 01, 1994, s. 360.

²⁰³ Nürnberg'de sadece askeri liderler değil, üst düzey yetkililer ve hatta sivil vatandaşlar, insanlık tarafından bilinen en ciddi suçlardan bazıları için yargılanıyorlardı. Bkz. Kirsch, s. 502. Ne var ki, Nürnberg hükümleri üst düzey Nazileri suçlu bulduğu için sıradan Almanlar, kendilerini Nazi dönemi boyunca yaptıklarından dolayı temize çıkmış olarak saymış ve daha derin bir araştırmayı gereksiz görmüşlerdir. İçlerinden çok azı vicdan muhasebesi yapmaya gönüllü olmuştur. Dolayısıyla Nürnberg kararları Almanların, geçmişle güçlü bir ortak aklanma dayanışması geliştirmelerine yardımcı olmuştur. Bkz. Kühne, s. 256.

International Law Recognized in the Charter of the Nürnberg Tribunal and in the Judgment of the Tribunal 1950) olarak bahsetmiştir.²⁰⁴

Philippe Kirsch'e göre, Nürnberg davaları iki temel ilkeye dayanmaktaydı.²⁰⁵ Birinci ilkeye göre, bireyler en ciddi uluslararası suçlardan sorumlu tutulabilmeli ve tutulmalıdırlar. Çünkü, hesap verebilirliğin sağlanması önem teşkil etmekte olduğundan yaygın ya da sistematik zulümlerin cezasız kalmasına izin vermek uluslararası barış için ciddi sonuçlar doğurabilecektir. İkinci ilkeye göre ise bireyler, yalnızca (sanığın haklarını garanti altına alan) adil yargılanma sonucu cezalandırılmalıdır.²⁰⁶ Bu bağlamda, Nürnberg İlkeleri kapsamında işlendiği taktirde Uluslararası Ceza Mahkemesi'nde yargılanması gereken üç tip suç belirlenmiştir:²⁰⁷

- *Barışa karşı suçlar (crimes against peace)*; uluslararası antlaşmaları, sözleşmeleri veya güvenceleri ihlal eden bir savaş ya da bir saldırı savaşının planlanması, hazırlanması, başlatılması ya da sürdürülmesini, ve ayrıca, bu eylemlerin gerçekleştirilmesi için ortak bir plan veya komploya katılımı;
- *Savaş suçları (war crimes)*; savaş yasalarının ihlali dâhil olmak üzere, cinayet, kötü muamele, işgal altındaki bölgelerin sivil nüfusunun köle iş gücü veya herhangi bir amaç için sınır dışı edilmesi, savaş esirlerinin öldürülmesi ya da kötü muamelede bulunulması, rehinelerin öldürülmesi, kamu ya da özel mülkün yağmalanması, şehirlerin veya köylerin tahribatı ya da askeri zorunluluktan kaynaklanmayan yıkımını;
- *İnsanlığa karşı suçlar (crimes against humanity)* ise, bir sivil nüfusa karşı işlenen cinayet, imha, köleleştirme, tehcir ve diğer insanlık dışı eylemler

²⁰⁴ Suhad Othman Qasim, **Savaş Suçları ve Uluslararası Ceza Mahkemesi**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Doğu Akdeniz Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Araştırma Enstitüsü Hukuk Dalı, Gazimağusa, 2014, s. 22.

²⁰⁵ Her ne kadar Nürnberg davaları diğer önemli usul ve maddi hukuk ilkelerini açıklamış olsa da, Nürnberg'in anlamının merkezinde, hesap verebilirlik ve adil yargılama ilkeleri yer almıştır. Bu iki fikir daha sonra Nürnberg duruşmalarının mirası için temel oluşturmuştur. Bkz. Kirsch, s. 502.

²⁰⁶ Kirsch, s. 502.

²⁰⁷ Principles of International Law Recognized in the Charter of the Nürnberg Tribunal and in the Judgment of the Tribunal 1950, **United Nations**, http://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/draft_articles/7_1_1950.pdf, (16.08.2018).

ile siyasi, ırksal veya dini gerekçelerle yapılan zulümler dâhil herhangi bir savaş suçunu²⁰⁸

ifade etmektedir.

Ayrıca Nürnberg İlkeleri'nde, iç hukukun uluslararası hukuk uyarınca suç teşkil eden bir fiil için cezai yaptırım uygulamamasının fiilden sorumlu kişiyi uluslararası yargılamadan kurtarmayacağı belirtilmektedir. Bu bağlamda, ilkeler belirlediği suç tiplerinin yaptırımına yönelik kozmopolit bir duruş benimsemektedir. Dahası, uluslararası hukuk kapsamında suç oluşturan bir eylemin devlet başkanı veya sorumlu hükümet yetkilisi sıfatı altında gerçekleştirilmesi, faili uluslararası hukuk uyarınca sorumluluktan kurtarmayacağı ifade edilmektedir. Dolayısıyla, Uluslararası Askeri Ceza Mahkemesi karşısında yüksek rütbelere sahip kişilere imtiyazlı yaklaşılmayacağının altı çizilmektedir.

Öte yandan, kişilerin kendilerini suç işlemeye yönelten emirlere uymak zorunda olmadıkları, ahlaki seçim yapma iradesine sahip oldukları ve dolayısıyla yargılama aşamasında yaşadıkları trajedinin bir nevi yaptıkları ahlaki seçim sonucu olduğu, ilkelere vurgulanan önemli bir diğer hususu oluşturmaktadır. Buna göre, bir kimsenin hükümet veya üst düzey bir yetkilinin direktifleri doğrultusunda hareket etmesi, onu uluslararası hukuk uyarınca sorumluluktan kurtarmayacaktır. Çünkü, ahlaki bir seçimde bulunmak onun için mümkün olmuştur.

Sonuç olarak 1946'dan beri, Nürnberg İlkeleri Uluslararası Ceza Mahkemeleri'nin tüzüğünde, ulusal ve uluslararası içtihat hukukunda teyit edilmiş ve geliştirilmiştir.²⁰⁹ Çünkü, soykırım kavramının süreklilik arz eden gelişmeye ve geliştirmeye müsait doğası söz konusu ilkelere atıf yapılmasını zorunlu kılmıştır. Bu bağlamda Nürnberg ilkeleri, soykırım kavramının nihai hukuksal statüsü açısından esas

²⁰⁸ Gündüz Aktan'a göre insanlığa karşı suçun bu tanımıyla, Yahudilere karşı işlenen suçların Almanya'nın içinde işlenmiş olması söz konusu eylemin yargı konusu olabilmesi için yeterliydi. Tek şart bu suçların savaşla ilişkili olarak savaş sırasında işlenmiş olmasıydı. Bkz. Gündüz Aktan, "Devletler Hukukuna Göre Ermeni Sorunu", 2001, http://www.eraren.org/bilgibankasi/tr/index2_1_1.htm , (15.08.2018).

²⁰⁹ Antonio Cassese, "Affirmation of the Principles of International Law Recognized by the Charter of the Nürnberg Tribunal", **United Nations Audiovisual Library of International Law**, 2009, s. 7.

alınmış, uluslararası ve ulusal hukukun soykırım yasağının ihlalinde revize edilme ihtimalini sürekli içinde barındırmıştır.

2.6. SOYKIRIM KAVRAMININ KABULÜNE DAİR HUKUKİ ÇABALAR: BİRLEŞMİŞ MİLLETLER GENEL KURULU’NUN 96 SAYILI KARARI

Soykırım teriminin ilk hukuki uygulaması, 1945-46 Nürnberg Mahkemesi'nde Nazi savaş suçlularının iddianamesi ile oluşmuş olup,²¹⁰ yer aldığı hukuki nitelik taşıyan ilk belge²¹¹ ise, BMGK’nun Nürnberg duruşmaları²¹² sonuçlandıktan sonra aldığı 96 sayılı karar olmuştur.²¹³ 11 Aralık 1946'da kabul edilen 96 (I) sayılı karar “soykırımın, uluslararası hukuk uyarınca medeni dünyanın mahkum ettiği bir suç” olduğunu onaylamıştır. Aslında, BMGK’nu 96 sayılı karar metnini oluşturmaya götüren motivasyon, Uluslararası Askeri Mahkeme’nin (International Military Tribunal) “barış zamanında soykırım” olarak adlandırdığı durumun kınamak istenmesidir. Ne var ki karar metni, suçun barış zamanında işlenip işlenemeyeceği konusunda sessiz kalmış ve yargı yetkisi konusuna açıklık getirmede pek başarılı olamamıştır.²¹⁴

Esasında bu kararın amacı, soykırım konusunda Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi (ECOSOC)’nin bir yıl içinde bir sözleşme taslağı hazırlama isteğiydi. 96 sayılı karara göre soykırım, insan gruplarının grup olarak tümüne yaşama hakkı tanımamaktır. Dahası, soykırıma tabi tutulan gruplar, ırki, dini, siyasi ve diğer gruplar olarak sayılmış ve böylelikle, tüm insan gruplarının soykırıma uğrayabilecekleri

²¹⁰ Rummel, 2002.

²¹¹ Soykırım kavramı, Uluslararası Askeri Mahkemesi’nin tarihinde taslak olarak yer alsa da, taslağın nihai metni, ulusal, etnik, ırksal ve dini azınlıkların zulüm ve fiziksel olarak yok edilmesini ele almak için "insanlığa karşı işlenen suçlar" kavramını kullanır. Aslında Mahkeme, Eylül 1939’da savaşın patlak vermesinden sonra işlenen eylemlere yönelik insanlığa karşı işlenen suçların kapsamını sınırlandırmıştır. Bkz. Schabas, s. 1.

²¹² Savcılar kimi zaman soykırım terimini, suçu tanımlamaya yönelik önerilerini Nürnberg Mahkemesi’ne gönderirken de kullanmışlardır; ancak "soykırım" kavramı, 30 Eylül - 1 Ekim 1946’da verilen nihai kararda yer almamaktadır. Bkz. Schabas, s. 1. Ayrıca, Ekim 1945’te yirmi dört Nazi sanığı hakkında iddianamenin okunmasıyla başlayan, bir yıl sonra on dokuz sanığın hüküm giymesi ve on ikisinin idamıyla sonuçlanan Nürnberg duruşmalarında, savcı yargılama sırasında zaman zaman soykırım sözcüğünü kullanmış; ama mahkeme kararında bu suça atıf yapılmamıştır. Bkz. Aktan, 2001. Aslında, Nürnberg Mahkemeleri’nde verilen karar, devlet adına işlenen eylemler için bireysel cezai sorumluluk ilkesini ortaya koymuştur. Bkz. Waldemar Kaempffert, “Genocide Under the Law of Nations”, **The New York Times**, January 5, 1947.

²¹³ Aktan, 2001.

²¹⁴ Schabas, s. 1.

kabul edilmiştir. Bu bağlamda tanım, kişiye yaşama hakkı tanımamaya benzetilmiş ve insan haklarıyla soykırım arasında bir bağ kurulmasını sonuçlamıştır. Dolayısıyla soykırımın, insan gruplarının insanlığa yaptığı kültürel ve diğer katkılarının kaybına yol açtığı belirtilmiştir. Böylelikle, Lemkin'in önem verdiği kültürel soykırım kavramı kısmen de olsa metne girmiştir.²¹⁵

Gündüz Aktan'a göre karar metninin belki de en önemli özelliği, soykırımın uluslararası hukuka göre suç sayılması olmuştur. Bu, aynı zamanda, bir ülke içinde soykırım suçunun işlenmiş olmasının, devlet egemenliği ilkesi çerçevesinde iç mesele olarak kalmamasını ve uluslararası yargılamadan kurtulmamasını amaçlayan bir özelliktir. Dolayısıyla bu kararla, soykırımın savaştan ülkenin işgal ettiği yerlerde işlenmesi mümkün bir suç olabileceği gibi, ülkenin kendi sınırları içinde de işlenebileceğinin altı çizilmektedir. Bu bağlamda 96 sayılı karar ile, soykırım ve savaş arasındaki bağ ortadan kaldırılmış olup,²¹⁶ soykırımın savaş sırasında olduğu gibi barış döneminde de işlenebileceği kabul edilmiştir.²¹⁷

Öte yandan, BMGK'nun almış olduğu 96 sayılı karar, soykırım suçuyla ilgili bir taslak sözleşmesinin hazırlanmasını zorunlu kılmış olması bakımından son derece önemlidir.²¹⁸ Çünkü bu karar, aynı zamanda, BMGK'nun soykırımı yasaklanması ve yaptırımla desteklenmesi gereken bir suç olarak kabul ettiği ve uluslararası toplumda bir norm olarak kabul görmesi anlamında attığı önemli ilk adımdır.

Malcolm Shaw'a göre de, [96 sayılı karar gibi] kanun yapıcı antlaşmalar, devletlerin herhangi bir konu hakkında uluslararası hukuk algılarını genişlettikleri veya gelecekteki davranışlarında onlara rehberlik sağlayacak anlaşmalardır. Çünkü, bu anlaşmalar özü gereği çok sayıda devletin katılımını gerektirdiğinden, anlaşmada yer

²¹⁵ Aktan, 2001.

²¹⁶ 1946'nın sonlarındaki Genel Kurul toplantısının ilk oturumunda Küba, Panama ve Hindistan, soykırımın savaş zamanında olduğu kadar barış zamanında da işlenebilecek bir suç olduğunu ve soykırımın evrensel yargı yetkisine tabi olduğunu kabul eden (yani, herhangi bir devlet tarafından, bölgesel veya kişisel bir bağlantının olmadığı durumlarda bile davanın açılabilirdiği) bir karar taslağı sunmuşlardır. Bkz. Schabas, s. 1.

²¹⁷ Aktan, 2001.

²¹⁸ Schabas, s. 1.

alan kanunlar hepsini bağlamaktadır. Dolayısıyla, bu tarz uluslararası normatif anlaşmalar, izlenecek davranış kurallarını bildiren ittifaklar oluştururlar.²¹⁹

2.7. 1948 SOYKIRIM SUÇUNU ÖNLEME VE CEZALANDIRMA SÖZLEŞMESİ

Dünya kamuoyu soykırımla sonuçlanan vakaları öğrendikçe, BM soykırımı uluslararası bir suç haline getirmek ve failleri adalete teslim etmek için girişimde bulunmuş²²⁰ ve Lemkin'in kavramsallaştırmasıyla şekillenen Soykırım Suçunu Önleme ve Cezalandırma Sözleşmesi (Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide)²²¹ 9 Aralık 1948'de BMGK'nun 260 (III) sayılı kararı ile kabul edilmiştir.²²² Soykırım Sözleşmesi'nin kabulü, aynı zamanda, uluslararası toplumun Nazi Almanyası tarafından Yahudi, Polonyalı, Çingene ve akıl hastaları gibi toplumsal grupların imhasına yönelik eylemlerini görmesi açısından İkinci Dünya Savaşı'nın en önemli kazanımlarından biri olmuştur.²²³ Çünkü, soykırımla mücadele etmek, uluslararası hukuk bakımından hem sözleşmeye taraf olan hem de olmayan devletler açısından bir zorunluluğa işaret etmektedir. Kimi devletlerin sözleşmeye taraf olmaması ise, söz konusu devletlerin kendi vatandaşlarına soykırım yapma hakkı tanındığı anlamına gelmemektedir.²²⁴

Sözleşmenin 1. maddesine göre, sözleşmeye taraf olan devletler soykırımı, (ister barış zamanında ister savaş zamanında işlenmiş olsun) bir suç olarak teyit ederler ve uluslararası hukuk uyarınca önleme ve cezalandırmayı taahhüt ederler. Tanımlamanın

²¹⁹ Shaw, s. 95.

²²⁰ Rummel, 2002.

²²¹ Soykırım Suçunu Cezalandırma ve Önleme Sözleşmesi, BMGK tarafından kabul edilen, ulusal, ırksal, etnik ve dini azınlıkların varlığına yönelik tehditlerden korunmasına dikkat çeken ilk insan hakları sözleşmesidir. Çünkü sözleşme, insan haklarının tanınması ve korunmasında cezai adaletin ve hesap verilebilirliğin rolünü vurgulamaktadır. Bkz. Schabas, s. 4.

²²² Soykırım Sözleşmesi bir zorunluluk sonucu oluşmuştur. Çünkü onsuz, Birleşmiş Milletler Şartı'nın "temel insan haklarına, insan onuruna ve değerine olan inancını yeniden doğrulamak" konusundaki vaadi gerçekleşmemiş olacaktı. Bkz. **The New York Times**, "A Treaty for the People", October 11, 1947.

²²³ Yusuf Aksar, "The "victimized group" concept in the Genocide Convention and the development of international humanitarian law through the practice of ad hoc tribunals 1", **Journal of Genocide Research**, Vol. 5, No. 2, 2003, s. 212.

²²⁴ M. N. Shaw, "Genocide and International Law", 1989, s.799 ve Hurst Hannum, "International Law and Cambodian Genocide: The Sounds of Silence", 1989, s.95-96'dan aktaran Ezeli Azarkan, "Uluslararası Hukukta İnsanlığa Karşı Suçlar", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:52, Sayı:3, 2003, ss. 280, 281.

yapıldığı 2. maddeye göre²²⁵ soykırım; ulusal, etnik, ırksal ya da dini bir grubun tamamını ya da bir kısmını yok etme niyetinde bulunanların aşağıdaki eylemlerden herhangi birini gerçekleştirmesini ifade eder:

- (a) Grubun üyelerini öldürmek;
- (b) Grubun üyelerine ciddi bedensel veya zihinsel zarar vermek;
- (c) Grup üyelerinin kısmen ya da tamamen bedensel tahribatına neden olacağı hesaplanarak, kasten, yaşam koşullarında hasar oluşturmak;
- (d) Grup içindeki doğumları önlemeye yönelik tedbirler uygulamak;
- (e) Grubun çocuklarını zorla başka bir gruba transfer etmek.

Sözleşmenin 3. maddesinde ise soykırımla sonuçlanabilecek eylemler belirtilmekte olup, cezai yaptırımının bulunduğu söz konusu eylemler şu şekilde sıralanmıştır:

- (a) Soykırım;
- (b) Soykırım yapmak için gizli plan/ittifak yapmak;
- (c) Soykırıma yol açacak doğrudan ve kamusal teşvik;
- (d) Soykırım yapmaya teşebbüs etmek;
- (e) Soykırımda suça iştirak.

Lemkin'in soykırım sözleşmesinin özünün önleyici faktörler olduğunu açıklamasına rağmen²²⁶ William Schabas, sözleşmenin sınırlı kapsamı nedeniyle çok eleştirildiğini, bu eleştirilerin kitlesel zulümlerle baş etmede uluslararası hukukun yetersiz kalmasının getirdiği hayal kırıklığından kaynaklandığını belirtmektedir. Neyse ki, 1948 Sözleşmesi'nde dar tanımdan kalan boşluklar, 1990'larda insanlığa karşı işlenen suçların dramatik bir şekilde genişlemesiyle az çok doldurulmuştur.²²⁷

²²⁵ Bu tanımlayıcı hüküm, zaman testinden geçmiş, onu genişletme çağrılarına direnmiş ve Eski Yugoslavya, Ruanda ve Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin Roma Statüsü için kurulan ad hoc Mahkemeleri'nin tüzüğü olacak şekilde yeniden programlanmıştır. Bkz. Schabas, s. 3.

²²⁶ Samuels, "U.N. Portrait", 1949.

²²⁷ Schabas, ss. 3, 4.

Schabas'ın sözünü ettiği boşluklar, 1990'ların başında Eski Yugoslavya'daki etnik çatışmalarda yaşanan insan hakları ihlallerini yaptırım uygulamak amacıyla BM Güvenlik Konseyi tarafından ad hoc şeklinde kurulan Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi ve 2002'de Roma Statüsüyle kurulan Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin içtihatıyla doldurulmaya çalışılmıştır. 5 Mayıs 1993'te kurulan Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin (ICTY) amacı, 1991 yılından itibaren Eski Yugoslavya'da meydana gelen insan hakları ihlallerinin sorumlularını yargılayıp cezalandırmaktır. ICTY'ye, eşzamanlı yargı yetkisi tanınmış ve ulusal mahkemeler üzerinde öncelik verilmiştir. Bu arada, Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi, Ruanda Uluslararası Ceza Mahkemesinin kuruluşuna öncülük etmiştir.²²⁸ 2002 Uluslararası Ceza Mahkemesi (UCM) ise, Hollanda'nın Lahey kentinde daimi olarak, ulusal ceza yargı yetkisini tamamlayıcı nitelikte kurulmuştur. UCM'yi kuran Roma Statüsü, bir ay süren müzakereler neticesinde 17 Temmuz 1998 tarihinde kabul edilmiş ve 1 Temmuz 2002 yılında yürürlüğe girmiştir.²²⁹ Sözleşmeye göre UCM, sadece, bu tüzük yürürlüğe girdikten sonra işlenen suçlarla ilgili olarak ve gerçek kişiler üzerinde yargı yetkisine sahip olacaktır. Suç işleyen bir kişi, söz konusu suçtan tek başına sorumludur ve işlediği bu suçtan dolayı cezalandırılır. Ayrıca sözleşmeye göre, UCM'nin yargı yetkisindeki bir suçun, bir hükümetin veya bir üst düzey yetkilinin emri uyarınca bir kişi tarafından askeri ya da sivil bir amaca yönelik olarak işlenmiş olması, cezai sorumluluğu ortadan kaldırmamaktadır. Dolayısıyla, soykırım veya insanlığa karşı suç işlemek için verilen emirler açıkça hukuka aykırıdır. Bununla birlikte, sözleşme kapsamına soykırım suçu, insanlığa karşı suçlar, savaş suçları ve saldırganlık suçu olmak üzere dört tip suç dâhil edilerek, Shabas'ın sözünü ettiği soykırım kavramına dair sınırlılıklar özellikle insanlığa karşı suç tanımıyla genişletilmeye çalışılmıştır. İnsanlığa karşı suçlar, sözleşmenin 7. maddesinde, öldürme, imha, köleleştirme, nüfusun zorla sınır dışı edilmesi veya taşınması, hapsedme, işkence, tecavüz, cinsel kölelik, zorla fuhuş, zorla hamilelik ya da herhangi bir cinsel şiddet biçimi, kişilerin zorla kaybedilmesi, apartheid (ırk ayrımı) suçu, kasıtlı olarak büyük ıstıraplara veya bedensel ya da zihinsel sağlığa ciddi zarar veren benzer karaktere sahip diğer insanlık dışı

²²⁸ Alibaba, ss. 189, 190.

²²⁹ Beyazıt, ss. 311, 312.

eylemler olarak sıralanmıştır. Bu tanımdan hareketle Simon Chesterman, bir eylemin insanlığa karşı suç kategorisine girmesi için eylemin silahlı çatışmalar sonucu, yaygın veya sistematik bir saldırının parçası olarak, herhangi bir sivil nüfusa karşı ve ayrımcı nedenlerle işlenmiş olması gerektiğini ifade eder.²³⁰

Öte yandan, Robert Cryer ve arkadaşlarına göre, savaş suçları ve insanlığa karşı suçlar sıklıkla örtüşebilmektedir. Örneğin, silahlı bir çatışma esnasında sivillerin toplu olarak öldürülmesi her iki suç türünü de oluşturabilir. Bununla birlikte, iki suç tipi arasında önemli farklılıklar vardır. Birincisi, savaş suçlarından farklı olarak, silahlı çatışmanın yokluğunda bile insanlığa karşı suçlar ortaya çıkabilir. İkincisi, insanlığa karşı suçlar yaygın bir durum ya da sistematik bir komisyon gerektirebilirken, münferit bir olay savaş suçunu oluşturabilir. Üçüncüsü, savaş suçları hukuku aslen çatışan taraflar arasındaki karşılıklı verilen sözlere dayanmakta ve bu nedenle de öncelikle düşman vatandaşlarını veya çatışan diğer tarafa bağlı kişileri korumaya odaklanmakta iken, insanlığa karşı suçlar hukuku uyruklarına ve bağlılıklarına bakılmaksızın kurbanları korumayı amaçlamaktadır. Ayrıca, savaş suçları hukuku savaş alanındaki ve askeri hedeflere yönelik davranışları düzenlemekte olup, insanlığa karşı suçlar hukukunun önceliği sivil nüfusa karşı eylemlere ilişkindir.²³¹ Saldırganlık suçu ise, bir kişi ya da bir devletin BM Şartı'nın açık ihlali sayılan saldırganlık eylemini politik veya askeri hareketini yönlendirmek ve kontrol altına almak için planlaması ya da yürütmesi anlamına gelmektedir. Başka bir deyişle, bir devletin, başka bir devletin egemenliğine, toprak bütünlüğüne, siyasi bağımsızlığına veya BM Tüzüğü'ne aykırı bir şekilde silahlı güç kullanmasıdır.

Dolayısıyla insanlığa karşı suçların kapsamı, uluslararası insan hakları hukuku alanındaki gelişmelerin esin kaynağı olan cezalandırıcı eylemler listesinin ötesinde, barış zamanında ve geniş bir grup yelpazede işlenen eylemleri kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Aynı nedenden dolayı 2. maddenin yargısal yorumu, hükmün

²³⁰ Simon Chesterman, "An Altogether Different Order: Defining the Elements of Crimes Against Humanity", *Duke Journal of Comparative & International Law*, Vol. 10, No. 307, 2000, s. 314.

²³¹ Bkz. Robert Cryer et al., *An Introduction to International Criminal Law and Procedure*, Cambridge University Press, New York, 2010, s. 233.

hazırlayıcılarının niyetine nispeten sadık kalınarak, sadece grubun kasıtlı fiziksel tahribatı ile sınırlandırılmıştır.²³²

Öte yandan, tanımın birden fazla kriter içermesi kavramın sınırları bağlamında kimi politik tartışmaları beraberinde getirmiştir. Çünkü kabul gören tanım, tarih boyunca meydana gelen birçok olayında bu kavram çerçevesine dâhil edilerek soykırım olarak tanımlanmasına, Yahudilere uygulanan katliamın biricikliğine tehdit oluşturmaya, tanımın uluslararası ilişkiler boyutunda iki ya da birkaç devlet arasında çıkar malzemesi olarak kullanılmasına ve son olarak toplumların kimi konularda birbirleriyle ilişki geliştirememesine neden olmuştur.

Tanım sorununun, Lemkin'in Nazi Almanyası yönetiminin Yahudilere yönelik sistematik şiddetine dikkat çekmek için BMGK'nda kabul ettirmeye uğraştığı sözleşme zamanına ait bir tartışma olmadığı açıkça anlaşılmaktadır. Tanımın 1944 yılında formüle edilmesine atıfla, soykırım suçunun önceki olaylara isnat edilmesinin hukuksal açıdan (kanunların geriye yürümezliği ilkesi²³³ ile çatıştığından) mümkün olamayacağı belirtilmekte olup, buna karşılık soykırım suçunu kavramsallaştırmaya götüren motivasyonun Yahudi soykırımı öncesinde aranması gerektiği de ifade edilmektedir.

Palabıyık'a göre de suçun ciddiyeti, tanımının açık sınırlarla yapılmasını gerektirmektedir. Aksi takdirde neredeyse her devlet soykırım suçlamasıyla karşı karşıya kalabilecek ve böylelikle soykırım suçunun tanımı sulandırılmış olacaktır.²³⁴ Ne var ki Schabas'a göre bu güçlük, soykırım tanımının genişletilmesiyle ya da değiştirilmesiyle değil, insanlığa karşı işlenen suçlarla yakından ilgili bir kavramın dönüşümüyle aşılabılır. Çünkü, soykırım suçuna 'suçların suçu' (crime of crimes) olarak özel bir yer tahsis edilmiş²³⁵ ve suç tek başına bırakılmıştır.²³⁶

²³² Schabas, s. 3.

²³³ Kanunlar kural olarak yürürlüğe girdikten sonra uygulanabilirler. Dolayısıyla bir kanun yürürlüğe girdiği tarihten önceki olaylara uygulanamaz. Buna kanunların geçmişe uygulanmaması ilkesi (principle of non-retroactivity of laws) denmektedir. Bu ilkenin temelinde hukuk güvenliği ilkesi ve kazanılmış haklara saygı ilkesi yatmaktadır. Bkz. Kemal Gözler, **Hukukun Temel Kavramları**, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa, 2013, ss. 135, 136.

²³⁴ Mustafa Serdar Palabıyık, "100 Yıllık Tartışma Ermeni Tehcirine Hukuki Bir Bakış", **Derin Tarih**, Sayı:37, Nisan 2015, s. 75.

²³⁵ Uluslararası Adalet Divanı ve Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin içtihat hukuku tanımın, grupların fiziksel imhası dışında etnik temizlik ve yer değiştirmelerini amaçlayan benzer

Esasında, Lemkin'in soykırım anlayışı çok geniştir; çünkü yok etme saikleri siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel, moral, fizik ve biyolojik olmak üzere birçok parametre üzerine kuruludur. Bu sorun önceleri, giderek gelişen hukuk sayesinde çözümlenmeye çalışılmış olup, sadece bazı grupların ve sadece fizik ve biyolojik olarak yok edilmesi amaçlanan fiiller soykırım olarak kabul edilmiştir.²³⁷ Dolayısıyla, tanımın melez yapısından kaynaklı ileride çıkması düşünülen muhtemel tartışmalar kavramın daha çok hukuksal zemine oturtulmasıyla aşılmaya çalışılmıştır.

Öte yandan, Lemkin'in tanımında soykırım suçunun kurbanlarının ulusal, etnik, ırki ve dini olmak üzere dört grupta sınırlandırılması başka bir tartışma alanı oluşturmuştur. Örneğin bu tanımın dışında kalan, siyasi veya sosyal gruplara uygulanan şiddet (Stalin döneminde Sovyetler Birliği'nde komünist sisteme muhalefet ettiği için öldürülen binlerce insanın hayatına mal olan toplu kıyımlar gibi)²³⁸ hukuki olarak soykırım olarak değerlendirilememektedir.²³⁹ Çünkü dini gruplar ile siyasi grupların tanıtımda yer almasını pek anlamlı bulmayan Yehuda Bauer'e göre, dinsel inançları ya da politik görüşleri nedeniyle eziyet gören kişiler (pratikte pek mümkün olmasa da en azından prensip olarak), eziyet edenin inancını veya görüşünü kabul ederek hayatlarını kurtarma imkânına sahiptir. Örneğin, Sovyet Rusya'da bile, her zaman olmasa da, komünist partiye üye olmak 'burjuva' olarak damgalanmaktan kaçınmanın yollarından biriydi.²⁴⁰ Ya da, Nazi hükümetinin Avrupa'yı Judenrein (Yahudisizleştirme) hale getirme sürecinde Bulgaristan ve Macaristan'da bulunan Yahudilerin din değiştirmelerinde olduğu gibi, Yahudi vatandaşlarını Nazi zulmünden korumak isteyen kimi ülkeler vatandaşları olan Yahudileri vaftiz etme yoluna gitmişlerdir.²⁴¹ Bu

saldırıyla genişletilmesine direnerek soykırım tanımının yorumlanmasına kısıtlayıcı bir yaklaşımı onaylamıştır. Bkz. Schabas, s. 4.

²³⁶ Schabas, s. 4.

²³⁷ Aktan, 2001.

²³⁸ Ruanda Uluslararası Ceza Mahkemesi ise, ekonomik veya siyasi olarak tanımlanan grupların kapsama dâhil edilip edilmemesine ilişkin belirttiği görüşünde, istikrarlı ve kalıcı olmayan grupların dâhil edilmemesi gerektiğini belirtmiş olup, seçme şansı olmadan doğduğu andan itibaren edinilen grup kimliklerinin ise dikkate alınması ve Soykırım Sözleşmesi'nin orijinaline sadık kalınması gereğini ifade etmiştir. International Criminal Tribunal for Rwanda, "Prosecutor v. Jean Paul Akayesu", Case No. ICTR-96-4-T, para. 511 ve para. 516'dan aktaran Çoban, s. 53.

²³⁹ Palabıyık, s. 75.

²⁴⁰ Yehuda Bauer, **Soykırımı Yeniden Düşünmek**, çev. Orhun Yakın, Phoenix Yayınevi, Ankara, 2002, s. 22.

²⁴¹ Arendt, ss. 193-203.

bağlamda Bauer, BM'nin tanımında yer verilen grupların soykırımla yüzleştiklerinde kültürel değerlerinden geçici olarak vaz geçerek hayatta kalabileceklerini ve söz konusu dini veya politik grupların diğer gruplara nazaran soykırım tehlikesi olduğu zamanlarda bu imkânı kullanabilme yeteneğine sahip olacaklarını ifade etmektedir. Bauer'in bu iddiası tartışmaya açıktır. Çünkü, bir soykırım süreci BM tanımında geçen grupların hepsini birden kapsamayacağı gibi zamanla dinsel veya politik grupları da içine alabilecek şekilde genişleyebilir. Adam Jones'un aktarımıyla Leo Kuper'da, siyasi grupların korunan gruplar listesinden çıkarılmasında büyük bir ihmal olduğuna inanır ve günümüz dünyasında, katliam ve imha için siyasi farklılıkların en az ırksal, ulusal, etnik veya dini farklılıklar kadar önemli olduğunu belirtir. Dahası Kuper'e göre, ırksal, ulusal, etnik ya da dinsel gruplara yönelik soykırımlar genellikle politik çatışmayla yakından ilişkilidir, ya da politik çatışmanın bir sonucudur.²⁴² Çünkü, soykırımla sonuçlanan süreçlerin ideolojik altyapıdan yoksun olduğunu söylemek neredeyse imkânsızdır.

Tanım sorununa dair başka bir tartışmada Yehuda Bauer, Lemkin'in soykırım tanımında yer alan 'kısmi' ve 'tümünden' yok etme eylemleri arasındaki farkı 'genosit' ve 'holokost' kavramları çerçevesinde değerlendirmektedir. Bauer, bir grubun içinden seçilmiş bir kısım insanın toplu kıyım şeklinde yok edilmesi ile aynı grubun tüm üyelerinin ortadan kaldırılması niyetini birbirinden ayırmak gerektiğini ifade eder. Bu noktadan hareketle genositi 'kısmi' öldürme, holokost'u da 'tümünden yok etme' yerine kullanmayı önermektedir. Bauer, soykırımı, genositin radikal bir biçimde uygulanışı ile ortaya çıkan ve hedef alınan etnik bir grubun, ırkın ya da ulusun tüm üyelerini fiziksel olarak yok etmeye yönelik planlı bir girişim olarak tanımlar.²⁴³ Başka bir deyişle, Bauer'e göre şiddet eylemi, önceden planlandığı ve hedef grubun tüm üyelerine radikal bir biçimde uygulandığında soykırım olarak tanımlanmalıdır.

Ayrıca Raphael Lemkin'e göre soykırım, ulusal, dini ve diğer varlıkların biyolojik ve kültürel imhası anlamına gelir; kitlesel katliam ise eyleme görülen motivasyon hakkında hiçbir şey ifade etmediğinden soykırımdan farklı bir kavramdır.²⁴⁴ Bu bağlamda, bir olayın katliam olabilmesi kasıt, muazzam sayı ve siviller olmak üzere

²⁴² Jones, s. 16.

²⁴³ Bauer, ss. 21-23.

²⁴⁴ The New York Times, "Genocide", August 26, 1946.

üç unsurun varlığını gerektirmektedir.²⁴⁵ Dolayısıyla katliamın kapsamı, bireylerin yalnızca o grubun bir üyesi oldukları için öldürülmeleri ile sınırlı tutulmamakta ve bu, katliam kavramının soykırımdan farkını ortaya koymaktadır. Buna göre, her soykırım bir katliam ile sonuçlanırken, toplu imhalara neden olan ve katliam olarak kabul edilen her olay (savaş sırasındaki hava bombardımanları, yiyecek, içecek ablukaları gibi) soykırım olarak kabul edilmemektedir.²⁴⁶ Katliam ve soykırım arasındaki anlam farkına dikkat çeken Rudolph J. Rummel'a göre de, katliamda failer herhangi bir gruba ait olabilir; yani katliam herkes tarafından gerçekleştirilebilir. Soykırımın ise hükümet eliyle gerçekleştirilmesi söz konusudur.²⁴⁷

Modern yüzyılın en çarpıcı olayı olarak hafızalara kazınan ve daha önce de ifade edildiği üzere Raphael Lemkin'e yeni bir suç tanımı yapmada gerekli motivasyonu sağladığı düşünülen Nazi iktidarının Avrupalı Yahudilere yönelik şiddeti, katliam ile soykırım arasındaki farkın anlaşılmasında önemlidir. Çünkü Rummel'in katliam ve soykırım arasındaki farkı ifade etmeye çabası, aynı zamanda, Avrupa'nın çeşitli devletlerinde muazzam sayıdaki Yahudi sivil kasıtlı olarak uygulanan sistematik şiddetin neden katliam kavramına dâhil edilmediğinin ve yeni bir suç tanımı yapma gereği duyulduğunun cevabıdır.

²⁴⁵ Katliam kavramının soykırım kavramından farkını anlamaya dair detaylı bilgi için Bkz. Şen, 15.

²⁴⁶ Şen, ss. 15-17.

²⁴⁷ Şen, s. 15.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

NORM OLUŞUM SÜRECİNDE HABER ANALİZ MODELLERİ

3.1. TEORİLER BAĞLAMINDA HABER SUNUMU

Kitle iletişim araçlarındaki sürekli gelişmeler soykırımın suç olarak tanımlanma sürecine önemli katkı sağlamıştır. Çünkü savaşların sınır tanımayan insanlık trajedilerine dönüştüğünün anlaşılmasında ve küresel aktörlerin savaş hukuku ilkelerini göz ardı etmeye başladıklarının farkına varılmasında söz konusu katliamlar esnasında tutulan günlüklerin, belgelerin, gazete ve radyo gibi kitle iletişim araçları yayınlarının etkili olduğu düşünülmektedir. Örneğin, Thomas Kühne'ye göre, İkinci Dünya Savaşı'nın ardından Nazi Almanyası'nın bıraktığı vahşete dair miras, Amerikalı askerler tarafından toplama kamplarında çekilmiş ölü, çıplak ve parçalanmış bedenleri gösteren fotoğraflara ait posterlerin kamusal alan duvarlarına asılmasıyla ve gazetelerde yayınlanmasıyla gözler önüne serilebilmiştir.²⁴⁸

Dolayısıyla, kamuoyu oluşumunun, bir fikrin norm halini almasında ve yaygınlaşarak uluslararasılaşmasındaki önemi ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda, Daniel Katz kamuoyu oluşum sürecinde dört aşama bulunduğunu belirtmektedir.²⁴⁹

1. Bazı problemlerin kimi insanlar, hatta küçük bir azınlık grup için dikkat çekici olması;
2. Dikkat çekiciliğin artması sonucunda problem/fikir hakkında tartışma;
3. Seçeneklerin daraltılması ve alternatif çözümler üretilmesi;
4. Bir karara varma aşamasında kamuoyu gücü potansiyelinin liderler tarafından değerlendirilmesi veya kolektif karara ulaşmada çoğunluk oyu yoluyla (seçim veya referandumda olduğu gibi) kamuoyunun harekete geçirilmesi.

Kamuoyunda dikkat çekiciliğin arttırılmasında ve kamuoyunun harekete geçirilmesinde kullanılan araçlardan birisi ve belki de en önemlisi medyadır. Çünkü, Walter Lippmann'a göre, insanların gerçeklik olarak algıladıkları çevreler ve

²⁴⁸ Kühne, s. 255.

²⁴⁹ Daniel Katz, "Attitude Formation and Public Opinion", *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, Vol. 367, 1966, s. 150.

kendilerine ait olarak düşündükleri düşünceler üzerinde medyanın, medyanın sunduğu imgelerin ve medya tarafından sunulan gerçeklik örüntülerinin büyük bir etkisi vardır.²⁵⁰

Robert Entman kamuoyunun, medya mesajları ile izler-kitlenin bu mesajlar ile yaptıkları şeyler arasındaki etkileşimden doğduğunu belirtmektedir.²⁵¹ Dolayısıyla, toplumsal etkiyi araştırmak ve açıklamakla ilgilenen gündem araştırmaları, iki ana araştırma geleneğine sahiptir: gündem koyma ve saptama (agenda-setting) ve gündem kurma (agenda-building). Gündem koyma ve saptama geleneği medya gündeminin kamu gündemini nasıl etkilediğiyle ilgilenirken, gündem kurma geleneği kamu gündeminin ve diğer faktörlerin ve bazen de medya gündeminin politika gündemini nasıl etkilediğini incelemektedir.²⁵² Medyanın kamuoyu oluşumundaki etkisini ölçmeyi amaçlayan bu araştırma gelenekleri, yapılan çalışmalar sonucu sınanmış ve literatürde yer edinmiştir.

3.2. GÜNDEM KOYMA VE SAPTAMA

Gündem koyma ve saptama (agenda-setting), kitle iletişim araçlarınca belirli konu veya başlıklardan daha fazla ilgi çekenlerin belirli bir zaman sonra algılanan önemlerinin artacağı, daha az ilgi görenlerin ise azalacağı yönündeki düşünceye dayanmaktadır.²⁵³ Buna binaen gündem koyma ve saptama, medya içeriğinin konuların önemiyle ilgili kamuoyu algısında etkisi olduğunu ileri süren bir hipotezdir.²⁵⁴ Bu hipotezle, kitle iletişim araçlarınca konulara verilen önem derecesi ile aynı konulara kamunun verdiği önem derecesi arasında nedensel bir bağ olduğu varsayılır.²⁵⁵ Diğer bir

²⁵⁰ Burak Özçetin, **Kitle İletişim Kuramları: Kavramlar, Okullar, Modeller**, İletişim Yayınları, İstanbul, 2018, s. 117.

²⁵¹ Robert M. Entman, "How the Media Affect What People Think: An Information Processing Approach", **The Journal of Politics**, Vol. 51, No. 2, 1989, s. 349.

²⁵² Everett M. Rogers & James W. Dearing, "Agenda-Setting Research: Where Has It Been, Where Is It Going?", **Communication Yearbook**, Vol. 11, Iss. 1, 1988, s. 556.

²⁵³ Denis McQuail & Sven Windahl, **İletişim Modelleri: Kitle İletişim Çalışmalarında**, 4. Baskı, çev. Konca Yumlu, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara, 2017, s. 135.

²⁵⁴ Werner J. Severin & James W. Tankard, **İletişim Kuramları: Kökenleri Yöntemleri ve Kitle İletişim Araçlarında Kullanımları**, Çev. Ali Atıf Bir & N. Serdar Sever, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 1994, s. 387.

²⁵⁵ Konca Yumlu, **Kitle İletişim Kuram ve Araştırmaları**, NAM Yayınları, İzmir, 1994, s. 93.

deyişle, izler-kitlenin konulara atfettiği önem seviyesi ile medyanın aynı konulara atfettiği önem seviyesi arasında güçlü bir korelasyon olduğu düşünülür. Dolayısıyla Armağan'a göre gündem koyma ve saptama, birbiriyle uzam ve sebep-sonuç ilişkisiyle bağlı iki adımlı bir karar verme sürecidir. Birinci adımda, medya kendi gündemini belirleyerek bir karara varmakta; ikinci adımda ise, kamunun gündemini belirlemektedir.²⁵⁶

Gündem koyma ve saptama araştırmaları; "(1) medya, gerçekliği yansıtmaz, daha çok filtre ederek şekillendirir; ve (2) medya, az sayıda konuya yoğunlaşarak kamuoyu algısını bu konuların daha önemli konular olduğu doğrultusunda yönlendirir" şeklindeki iki temel varsayım üzerinden yürütülmektedir.²⁵⁷ Böylelikle, kitle iletişim araçlarının gündem koyma ve saptama süreci üzerine yapılan bilimsel araştırmalar, basının çoğu zaman insanlara ne düşüneceklerini söylemede başarılı olamayacağını, fakat ne hakkında düşüneceklerini söylemede şaşırtıcı derecede başarılı olacağını ifade eden Bernard Cohen'in (1963) yazılarından hareket ederler.²⁵⁸

Robert Entman'a göre, hiç kimse başarılı bir şekilde "insanlara ne düşünmesi gerektiğini" söyleyemez. Yapılması gereken bir kişinin düşünmesi aşamasında kısmi bilgi seçimi sağlamaktır. Başka bir deyişle insanların düşüncelerini etkilemenin yolu, bilgi seçimi yoluyla düşüncelerini şekillendirmektir. Bu bakış açısıyla, eğer medya (veya herhangi bir kimse) insanların ne hakkında düşündüğünü etkileyebilirse, tutumlarını da etkileyebilecektir.²⁵⁹ Dolayısıyla, medyanın gündem koyma ve saptama işlevine göre, haberlerin sunuş biçimi, kamuoyunun düşündüğü ve konuştuğu konuları belirlemektedir.²⁶⁰ Bu açıdan editörler ve yayıncılar, haber seçiminde bulunurken aynı zamanda politik gerçekliğin şekillenmesinde de önemli rol oynamaktadırlar. Çünkü izler-kitle, sadece belirli bir konu hakkında değil, aynı zamanda bir haber öyküsündeki bilgi miktarından ve konumundan bu öyküye ne kadar önem verileceğini de

²⁵⁶ Ahsen Armağan, "Ethics in Agenda Building Process in Press Organizations: A Behavioral Approach", *Bilig*, No. 41, 2007, s. 71.

²⁵⁷ David H. Weaver, "Medya Gündem Kurması ve Kamuoyu: Bir Bağlantı Var Mı?", çev. Zülfikar Damlapınar, *Selçuk İletişim*, Cilt: 1, Sayı: 1, 1999, ss. 140, 141.

²⁵⁸ Rogers & Dearing, s. 558.

²⁵⁹ Entman, (Media Affect), s. 349.

²⁶⁰ Severin & Tankard, s. 364.

öğrenmektedir.²⁶¹ Örneğin, “kadın cinayetleri”, “çevre” ya da “yaşlılık” gibi toplumsal sorunlarla ilgili üretilen medya içeriğinin azlığı ya da çokluğu, bu sorunlara verilen önemi de belirleyecektir.²⁶² Sonuç olarak, medyanın bir konuya dikkat çekmesi kamuoyu tarafından o sorunun önemli olarak değerlendirilmesine²⁶³ ve medya tarafından gerçekleştirilen politik gerçekliğin inşası sonucu oluşan bir kamusal bilince yol açmaktadır.

McQuail ve Windahl’a göre, gündem koyma ve saptama amaçlı veya amaçsız olabilir,²⁶⁴ ve kitle iletişim araçları veya siyasa oluşturucular tarafından başlatılabilir.²⁶⁵ Bruce H. Westley ise buna ek olarak, bazı durumlarda baskı ya da özel çıkar gruplarının da bir konuyu medyanın gündemine sokabileceklerine işaret etmektedir. Bu duruma, Şiddete Dayanmayan Öğrenciler Koordinasyon Komitesi (SNCC)’nin 1960’larda ırk ayrımcılığını kamunun gündemine yerleştirmede önemli rol oynamış olmasını örnek olarak göstermektedir.²⁶⁶ Ayrıca, medya profesyonellerinin sahip oldukları gelenekler, uygulamalar ve değerler haber gündemini şekillendirmede önemli olan bir diğer etkidir.²⁶⁷ Dahası, medyanın gündemi üzerinde etkili olan güçlerden biri de diğer medyanın içeriğidir. Özellikle NYT gibi seçkin bir medyanın diğer medyaların gündemini etkilemesi olasıdır.²⁶⁸

Shanto Iyengar’ın çalışmaları, medyanın gündem koyma ve saptama gücünün, gündemdeki konuyla ve konuyla ilgili konuşan aktörlerle yakından ilgili olduğunu ortaya koymuştur. Örneğin, işsizlik gibi can yakıcı bir konu veya ABD Başkanı’nın bir konu hakkındaki beyanatı, medyada ne kadar yer aldığından bağımsız olarak kamuoyu gündeminin en önemli maddelerinden biri haline gelebilmektedir. Öte yandan Iyengar, gündem koyma ve saptamanın tek yönlü bir süreç olduğunu belirtmiştir. Ona göre haberler, kamunun konuya ilgi düzeyini etkilerken bu durumun tam tersi söz konusu

²⁶¹ Maxwell E. McCombs & Donald L. Shaw, “The Agenda-Setting Function of Mass Media”, **The Public Opinion Quarterly**, Vol. 36, No. 2, 1972, s. 176.

²⁶² Özçetin, s. 118.

²⁶³ Severin & Tankard, s. 366.

²⁶⁴ Kitle iletişim araçlarının gündemini kimin belirlediği ve topluma etkileri konusu ilk önce Lazarsfeld ve Merton (1948) tarafından araştırılmıştır. Bkz. Rogers & Dearing, s. 557.

²⁶⁵ McQuail & Windahl, s. 140.

²⁶⁶ Severin & Tankard, s. 392.

²⁶⁷ Rogers & Dearing, s. 558.

²⁶⁸ Severin & Tankard, s. 393.

olamazdı; yani, kamunun önemli gördüğü meselelerin medyada yer bulması mümkün değildi.²⁶⁹

Gündem koyma ve saptama çalışmalarında gündemi belirleyen unsurun medya mı, yoksa medyanın izler-kitlenin siyasal kaygı ve/veya isteklerini mi yansıtmaya meyilli olduğu çok açık değildir.²⁷⁰ McCombs ve Shaw 1968 Başkanlık Seçimleri kampanyasında gündem koyma ve saptama üzerine çalışmış ve ‘medyanın politik konulara karşı takınılan tutumların önemini etkileyerek her politik kampanyada gündemi oluşturduklarını’ hipotez olarak ortaya atmışlardır. Araştırmacılar çalışmalarını, gündem koyma ve saptama etkisi açısından en şüpheliler olma olasılığı yüksek olması nedeniyle Chaper Hill, North Carolina’daki kararsız seçmenler üzerinde yoğunlaştırmışlardır. Bulgular gündem koyma ve saptama etkisini desteklemiştir. Chapel Hill çalışması, 1968 seçim kampanyasında medya gündemi ile kamunun gündemi arasında güçlü bir korelasyonun olduğunu ortaya çıkarmış, fakat hangisinin hangisi üzerinde etkili olduğunu gösterememiştir. Hipotezin önerdiği gibi, medya gündeminin kamu gündemini etkilemiş olması olasıdır; ancak kamu gündeminin medya gündemini etkiliyor olması da olasıdır. Dolayısıyla McCombs ve Shaw, 1972 Başkanlık Seçim Kampanyası’nı hedefleyen ek bir araştırma yapmış ve araştırma sonuçlarından nedensel yöne ilişkin bir takım kanıtlar sağlamışlardır. Söz konusu kanıtlara göre, kamunun medya gündemini şekillendirmesinden çok medyanın kamu gündemini şekillendirdiğine yönelik nedensel bir etki olasılığını ortaya koymuşlardır.²⁷¹ Araştırmacılar, medyanın önemli gördükleri ile kararsız seçmenlerin önemli gördükleri arasındaki yüksek korelasyonu, medyanın sorunları etkileme gücünün bir kanıtı olarak değerlendirmiş ve böylece medyanın kamu gündemini belirlediği sonucuna ulaşmışlardır.²⁷²

Öte yandan kitle iletişim araçlarının gündem koyma ve saptama işlevinde, izler-kitlenin sahip olduğu kimi farklı düzeydeki özellikler ve/veya kamuoyu gündeminin şekillenmesinde rol oynadığı gözlenen kimi ara değişkenler gözönünde

²⁶⁹ Özçetin, s. 119.

²⁷⁰ Özçetin, s. 119.

²⁷¹ Severin & Tankard, ss. 366, 373.

²⁷² Oscar Gandy, “Beyond Agenda-Setting”, **Agenda Setting: Readings on Media, Public Opinion, and Policymaking**, (Ed. David Protess & Maxwell E. McCombs), Routledge, New York, 2016, s. 264.

bulundurulmalıdır. Bu bağlamda gündem koyma ve saptama işlevi, kampanyanın hangi döneminde bulunulduğuna, ele alınan iletişim aracına, konulara, seçmenlerin toplumsal durumlarına ve/veya yönelimlerine göre değişeceğinden²⁷³ Harold Gene Zucker, gündem koyma ve saptama işlevinin hem haber medyalarını kullananlar hem de kullanmayanlar açısından değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Ona göre, gündem koyma ve saptama işlevi çoğunlukla yakın olmayan konular için geçerli olduğundan, insanların bu konularla ilgili bilgiye sahip olmalarının tek yolu, ya haber medyalarına başvurmak ya da bu medyalara maruz kalan insanlarla konuşmaktır.²⁷⁴ Çünkü Iyengar ve arkadaşları da, gündem koyma ve saptamanın, izler-kitlenin bilgiyi anımsamasıyla değil, haber sunumlarının tetiklediği üstü kapalı değerlendirmelerin aracılığıyla ortaya çıktığını ifade ederler. Dolayısıyla onlara göre, çok az politik bilgiye sahip olanlar, gündem koyma ve saptama konusunda da en savunmasız kişiler olacaktır.²⁷⁵

Medya, iletişim sürecindeki olası bir sonraki adımı, yani, haber konularındaki anlayışları ve bakış açılarını etkilemektedir.²⁷⁶ McCombs ve Shaw'a göre, medyanın insanlar üzerindeki etkilerinden söz edildiğinde belli düzeyler kastedilmektedir. İlk düzey, 'farkında olma' ya da 'farkına varma/vardırma' düzeyidir. Ardından ikinci düzey olan 'bilgi edinme' düzeyine geçilir. Üçüncüsünde, 'tutum' geliştirme düzeyine ulaşılır. 'Davranış değişikliği' ise, iletişim etkilerinin dördüncü düzeyi anlamına gelmektedir.²⁷⁷

McCombs'a göre nesneler (örneğin konular, seçim kampanyalarındaki politik adaylar), medyanın ve halkın dikkatinin odaklandığı şeylerdir. Çünkü gündemi tanımlayan maddeler nesnelerdir.²⁷⁸ Bir nesnenin medyadaki veya halk içindeki göreceli önemi, gündem koyma ve saptama araştırmalarının merkez odağını oluşturmaktadır. Gündem koyma ve saptama teorisinin altında yatan varsayıma göre, medya gündeminde bir nesne yer alıyorsa, haber kapsamı hacmi de belirgin bir şekilde artacaktır. Bu

²⁷³ Yumlu, s. 98.

²⁷⁴ Severin & Tankard, s. 386.

²⁷⁵ Shanto Iyengar et al., "Experimental Demonstrations of the "Not-So-Minimal" Consequences of Television News Programs", **The American Political Science Review**, Vol. 76, No. 4, 1982, s. 854.

²⁷⁶ Maxwell E. McCombs, "The Agenda-Setting Role of the Mass Media in the Shaping of Public Opinion", **University of Texas at Austin**, 2011, s. 5.

²⁷⁷ Erkan Yüksel, "Kamuoyu Oluşturma" ve "Gündem Belirleme" Kavramları Nerede Kesişmekte, Nerede Ayrılmaktadır?", **Sosyal Bilimler Dergisi**, 2007, s. 577.

²⁷⁸ McCombs, s. 5.

bağlamda, ampirik olarak, medya gündemindeki nesne belirginliği zaman içindeki medya kapsamı miktarı ile ölçülmektedir.²⁷⁹ Dolayısıyla, etki araştırmalarında geleneksel gündem koyma ve saptama işlevi dışında ikinci seviye gündem koyma ve saptama (second level agenda-setting) işlevinden bahsedilmektedir.

Geleneksel gündem koyma ve saptama, medya gündeminden kamu gündemine yönelik nesne aktarımına odaklanırken, ikinci seviye gündem koyma ve saptama medyadaki nitelik belirginliği ile bunun kamudaki nesne belirginliği ve nitelik belirginliği arasındaki etki ile ilgilenmektedir.²⁸⁰ Başka bir deyişle, klasik gündem koyma ve saptama, konuların nisbi belirginliğine odaklanırken; “ikinci seviye” gündem koyma ve saptama konuların niteliklerinin nisbi belirginliğini incelemektedir. Dolayısıyla, ikinci seviye gündem koyma ve saptama olarak adlandırılan bu nitelik gündemleri, klasik olarak konulara (nesnelere) odaklanan ilk seviye gündem koyma ve saptamadan ayrılmaktadır.²⁸¹ Chyi ve McCombs’a göre ise ikinci seviye gündem koyma ve saptama araştırmaları, medya kurumlarının bir nesnenin belli özelliklerini ve niteliklerini nasıl seçip sunduklarını ve bu seçim ve sunumun nesne ve özelliklerinin halk tarafından algılanışını nasıl etkilediğini incelemektedir.²⁸²

Özarslan’a göre bu açıdan bakıldığında, gündem koyma ve saptama etkisi ile özellik atfetme etkisi olmak üzere iki farklı etkiden bahsedilmektedir. Gündem koyma ve saptama etkisinde medya, bir nesneyi (konu ve/veya aday) öne çıkararak kamuoyunun bu nesneyi önemli görüp görmemesini belirlerken; özellik atfetme etkisinde, bir nesnenin belli özelliklerini öne çıkararak bu özelliklerin kamuoyu açısından önemini etkilemektedir.²⁸³ Başka bir deyişle, geleneksel gündem koyma ve saptama çalışmalarında konuların önemliliklerinin medyadan kamuya aktarımı konu edilirken, ikinci düzey gündem koyma ve saptama çalışmalarında konuların

²⁷⁹ Hsiang Iris Chyi & Maxwell McCombs, “Media Salience And The Process Of Framing: Coverage Of The Columbine School Shooting”, **J & MC Quarterly**, Vol. 81, No. 1, 2004, s. 22.

²⁸⁰ Chyi & McCombs, s. 23.

²⁸¹ David H. Weaver, “Thoughts on Agenda Setting, Framing, and Priming”, **Journal of Communication**, Vol. 57, 2007, s. 142.

²⁸² Hüseyin Özarslan, **Çerçeveleme Yaklaşımı Açısından Haber Çerçevelerinin İzler Kitle Düşünceleri Üzerindeki Etkisi**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler Ve Tanıtım Anabilim Dalı Araştırma Yöntemleri Bilim Dalı, Konya, 2007, s. 12.

²⁸³ Özarslan, ss. 12, 13.

niteliklerinin de aktarımının söz konusu olup olmadığı incelenmektedir. Bu açıdan, ikinci seviye gündem koyma ve saptama çalışmalarının geleneksel gündem koyma ve saptama hipotezine göre ‘kamuoyu oluşturma’ kavramına daha yakın olduğu söylenebilmektedir.²⁸⁴

Severin ve Tankard’ın aktarımıyla Gladys Engel Lang ve Kurt Lang, Watergate Skandalı²⁸⁵ sırasında kamuoyu ve basın arasındaki ilişkiyi incelemiş ve gündem koyma ve saptama kavramının gündem yapılandırma kavramına genişletilmesini önermişlerdir. Lang ve Lang gündem yapılandırma kavramı ile, bir konunun halkın gündeminde yer almasının medyanın sorunu tanımlamada kullandığı sözcüklerin ve o konuda yorum yapan tanınmış kişilerin etkisiyle olabileceğini öne sürmektedir. Bu bağlamda, araştırmacılar savlarını açıklarken altı gündem yapılandırma maddesine dikkat çekmektedirler.²⁸⁶

1. Basın bazı olayları aydınlatır ve onları ayakta tutar.
2. Değişik türdeki sorunlar (dikkat çekmek amacıyla) değişik tür ve miktarda haberin işlenmesini gerektirir. Örneğin, Watergate bir yüksek eşik (ya da yakın olmayan) sorundu ve bundan dolayı halkın dikkatine sunmak için çok uygun bir medya kapsamı gerektirdi.

²⁸⁴ Yüksel, ss. 580-582.

²⁸⁵ Watergate skandalı; ABD Başkanı Richard M. Nixon’ın istifasıyla, Gerald R. Ford’un Başkanlık zaferiyle sonuçlanan 1974 yılının en önemli haber olayıdır. Bkz. The Associated Press, "Editors Rate Watergate Scandal As the Biggest News Event of '74", **The New York Times**, January 2, 1975. Haziran 1972’de ABD’nin başkenti Washington’daki Watergate sitesinde, Demokrat Parti’ye bağlı Demokratik Ulusal Komitesi’nin (DNC) ofislerine dinleme cihazı yerleştirmeye çalışan beş kişi yakalanmış ve bu çalışanların Nixon’ın çalışma arkadaşlarıyla bağlantılı olduğu tespit edilmiştir. Amerikan Senatosu olayla ilgili olarak soruşturma başlatmış ve Nisan 1974’te Nixon, Watergate ile ilgili konuşmalarını içeren bantların montajlanmış halini yayınlamıştır. Temmuz ayında Yüksek Mahkeme, Nixon’ın bantların orijinallerini sunması gerektiğine hükmetmiş ve Amerikan Temsilciler Meclisi Yargı Komitesi de Nixon ile ilgili azil sürecini başlatmıştır. Ağustos ayında ise Nixon, gizli dinlemeyle ilgili bilgilerin örtbas edilmesinden haberdar olduğunu ve FBI soruşturmasının önünü kesmeye çalıştığını kabul etmiştir. Dört gün sonra da ABD tarihinde istifasını açıklayan ilk ve tek başkan olmuştur. Bkz. BBC News Türkçe, “Trump-Rusya İlişkisi İkinci Watergate Skandalı’na Yol Açar mı?”, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-39173820>, (18.06.2019). Washington Post’tan gazeteciler Bob Woodward ve Carl Bernstein skandalın ortaya çıkmasında rol oynayan iki önemli isim olmuştur. Amerikan siyasi tarihinde önemli gelişmelerin yaşanmasına neden olan Watergate Skandalı sayesinde yapılan siyasi reformların etkileri bugün de devam etmektedir. Bkz. Jim Malone, “Watergate Skandalının 40. Yıldönümü”, 11.08.2014, <https://www.amerikaninsesi.com/a/watergate-skandalinin-40-yildonumu/2409689.html>, (18.06.2019).

²⁸⁶ Severin & Tankard, ss. 389, 390.

3. Dikkatin odaklaştığı olayların sınırları çizilmiş olmalıdır; ya da anlaşılabilir kavramlar içerisinde verilmelidir.
4. Medyanın kullandığı dil, bir konunun öneminin algılanmasını etkileyebilir. Watergate krizinden ilk başlarda “hırsızlık” olarak söz etmek aylarca olayın küçümsenmesine yol açmıştır. Sözcüğün sonradan ‘skandal’ sözüne dönüştürülmesi olaya daha fazla önem kazandırmıştır.
5. Medya, ikincil sembollere karşı dikkat odağı olmaya başlayan faaliyet ve olayları birbirine bağlamaktadır. Başka bir ifadeyle, insanlar konuyla ilgili taraf olmak için bir temele gereksinim duyarlar. Watergate olayında insanlar bu temeli oluşturmak için ‘gerçekleri ortaya çıkarma’ ve ‘hükümete güven’ gereksinimi gibi ikincil sembollere bağlanmışlardır.
6. Gündem yapılandırma, iyi tanınan ve güvenilir kişiler bir konu hakkında konuşmaya başlandığında hız kazanır.

3.3. GÜNDEM KURMA

Oscar Gandy’e göre bilgi ve enformasyon, güce ilişkin ekonomik ve politik değere sahiptir; ve/veya başkalarının eylemlerini kontrol etmektedir. Dolayısıyla bilgi, bireysel ve kolektif karar vermenin merkezindedir. Bu bağlamda, bilginin kontrolü karar verme üzerinde bir egemenlik gerektirmektedir. Dahası, bilgi alışverişi büyük ölçüde ekonomik bir temelde belirlendiğinden, ekonomik kaynaklardaki yanlış dağılım bilginin yanlış dağıtımına da yansımaktadır. Böyle bir ekonomik bakış açısı ise, başkalarının kararları ve eylemleri üzerindeki kontrolün, bilgiye erişimlerini kontrol etme gücüne yönelmesini mümkün kılacaktır. Çünkü, bilgiyi kontrol etme gücüne sahip olanlar, aynı zamanda, bu bilgiye dayanan kararları da etkileyeceklerdir. Dolayısıyla bilgi, etkinin üretilmesinde önemli bir girdidir²⁸⁷ ve haber medyası, bilginin dağıtılması

²⁸⁷ Normalde haberlerle ilişkilendirilen güvenilirlik nedeniyle kaynaklar, mesajlarının 60 saniyelik bir reklamdaki ziyade 30 saniyelik bir haber ögesinde yayınlanmasını tercih ederdi. Bkz. Gandy, s. 271.

için birincil yoldur.²⁸⁸ Haber medyasının bilgi dağıtımındaki bu önemli işlevi ise beraberinde haberin homojenleşmesini getirmektedir.²⁸⁹

Buna binaen, Oscar Gandy tarafından ortaya atılan gündem kurma (agenda building/beyond agenda-setting) teorisinde, kitle iletişim araçlarının etki gücü olduğu kabul edilmektedir; ancak önemli olan bu gücün kim tarafından, hangi amaçlarla ve hangi tekniklerle kullanıldığıdır.²⁹⁰

Kamusal meseleler ve politik eylem yalnızca meselelerin ve olayların bilgisi ve algılanan önemi ile belirlenmez. Medya gündemini kimin belirleyeceğini, nasıl ve hangi amaçlarla belirlendiğini ve toplumdaki güç ve değerlerin dağılımını ne şekilde etkileyeceğini belirlemek için gündem belirlemenin ötesine geçmemiz gerektiğini öneriyorum.²⁹¹

Öte yandan kitle iletişim aracını izlemenin, siyasal ilgi ve elit düzeydeki olayların geri besleme tepkileriyle birbirini etkilediği bilinmektedir.²⁹² Dolayısıyla, Jarol B. Manheim (1987) gündem kurmanın medya, kamu ve siyasa olmak üzere üç gündem geleneğinin karşılıklı etkileşimini içerdiğini ileri sürmektedir.²⁹³ Ana bağımlı değişken haber gündemi olduğundan ilk araştırma geleneği *kitle iletişim aracı gündemi*; kamu gündeminde ana bağımlı değişken konuların içeriği ve sırası olduğundan ikinci araştırma geleneği *kamu gündemi*; ve kısmen, hem kitle iletişim aracı gündemi hem de kamu gündemine bir cevap olması açısından ve politikayla ilgili olduğu için üçüncü araştırma geleneği *siyasa gündemi* olarak adlandırılmaktadır.²⁹⁴ Bu bağlamda gündem kurmaya dair araştırmalar, aşağıda belirtilen başlıca etkileşim çeşitlerini göstermektedir:²⁹⁵

1. Kitle iletişim araçları kamu gündemini, çektiği dikkat ve kitle iletişim otoritesi ile doğrudan etkiler.

²⁸⁸ Gandy, ss. 266-271.

²⁸⁹ Rogers & Dearing, s. 557.

²⁹⁰ Yumlu, ss. 100, 101.

²⁹¹ Gandy, s. 266.

²⁹² Yumlu, ss. 101, 102.

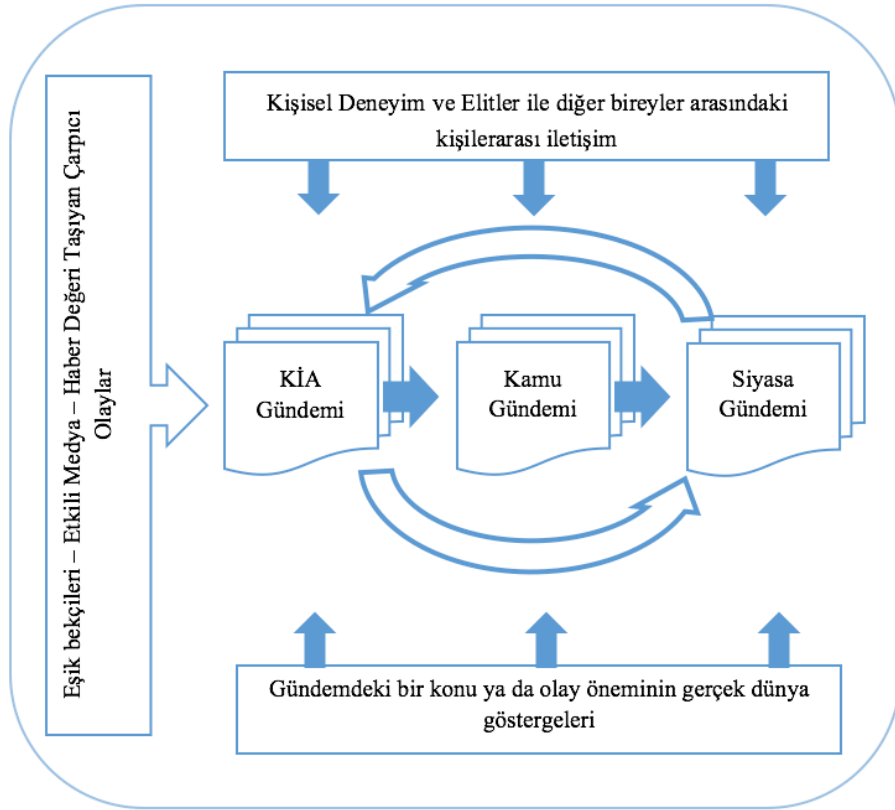
²⁹³ Severin & Tankard, ss. 397, 398.

²⁹⁴ Rogers & Dearing, s. 556.

²⁹⁵ McQuail & Windahl, ss. 138, 139.

2. Kamu gündemi, politikacılar seçmenlerin ne isteyebileceğine cevap aradıkça siyasa gündemini etkiler.
3. Kitle iletişim araçları gündeminin ayrıca siyasa gündemi üzerinde bağımsız ve doğrudan etkisi vardır; çünkü politikacılar tarafından kamuoyuna rehber olacak şekilde kullanılır.
4. Bazı konularda siyasa gündeminin kitle iletişim araçları gündemi üzerinde dolaysız ve kuvvetli etkisi vardır.
5. Kitle iletişim gündemi, birçok kaynak ve gerçek dünya olayları tarafından (sürecin daha önceki ele alınış biçimlerinde genelde dâhil edilmeyen bir etmen olarak) dolaysızca etkilenir.

Şekil 2. Gündem Kurma Sürecinin Üç Ana Bileşeni

Kaynak: Everett M. Rogers & James W. Dearing, “Agenda-Setting Research: Where Has It Been, Where Is It Going?”, 1988, s. 557.

Gündem kurma araştırmaları üç genelleme ile sonuçlandırılmaktadır;²⁹⁶

1. Medya gündeminin belirlediği veya yansıttığı kamu gündemi, seçkin karar vericilerin politika gündemini ve bazı durumlarda politika uygulamalarını etkilemektedir.
2. Medya gündeminin, seçkin karar vericilerin politika gündemine ve bazı durumlarda politika uygulamasına doğrudan, bazen de güçlü bir etkisi olduğu görölmektedir.
3. Bazı konular için politika gündeminin medya gündemi üzerinde bazen doğrudan güçlü bir etkisi olmaktadır.

Manheim'a göre (1987) medya gündemi, kamu gündemi ve siyasa gündeminin her biri üç önemli boyut içerecek şekilde kavramsallaştırılmıştır. Bunlar, medya gündemi için, *görünürlük, izleyici önemliliği, değerlik*; kamu gündemi için, *bilinirlik, kişisel önemlilik, lehtelik*; siyasa gündemi için ise, *destek, eylemin olma olasılığı, eylem özgürlüğü* boyutlarıdır.²⁹⁷

²⁹⁶ Rogers & Dearing, s. 579.

²⁹⁷ Severin & Tankard, ss. 397, 398.

Tablo 4. Gündem Kurmanın Üç Boyutu

Medya Gündemi	Kamu Gündemi	Siyasa Gündemi
• Görünürlük (konuya verilen kapsamın büyüklüğü)	• Bilinirlik (konudan kamunun haberdar olma düzeyi)	• Destek (konuya verilen, az ya da çok lehte eylem)
• İzleyici Önemliliği (haber kapsamının izleyici gereksinimleriyle olan ilgisi)	• Kişisel Önemlilik (kişinin kendisinde gördüğü konuya ilişkin ilgi)	• Eylemin Olma Olasılığı (bir resmi kuruluşun konu için eyleme geçme olasılığı)
• Değerlik (konu lehine veya aleyhine ayrılan medya kapsamı)	• Lehtelik (konu üzerinde lehte ve alehte yargılar)	• Eylem Özgürlüğü (olası hükümet eyleminin boyutu)

Kaynak: Manheim’ın sınıflandırmasından hareketle yazar tarafından oluşturulmuştur.

Manheim’ın kavramsallaştırmasının değerli yanlarından biri, üç gündemin üç boyutunun değişik gündem oluşturma çalışmalarında kullanılan anahtar değişkenleri sistematik bir yolla iletmesidir. Örneğin, gazetelerdeki fotoğrafların baskınlığı, medya gündeminde görünürlük boyutu ile ilişkilendirilebilir. Yakınlık değişkeni, kamu gündeminin bilinirlik boyutu ile ilişkilendirilebilir. Uyum gereksinimi değişkeni ise, kamu gündeminin önemlilik boyutu ile ilişkilendirilebilir.²⁹⁸

Böylece üç değişken (kitle iletişim aracı gündemi, kamu gündemi ve siyasa gündemi) ve bunlara ek olarak birçok ara faktör (izleyicinin kimler olduğu, ele alınan kitle iletişim aracı, kitle iletişim aracının işlevini sürdürdüğü siyasal sistem gibi) ile açıklanmaya çalışılan iletişim sürecinde siyasa oluşumunda etkin olan kişilerin dürtü, kaynak ve tekniklerini de inceleyen bu yaklaşım; zengin ve etkili olabilecek kişilerin enformasyona kaynak ve maddi açıdan sahip olmalarının kitle iletişim araçları içeriğinin kontrol altında tutulması anlamına geldiğini savunmaktadır.²⁹⁹

²⁹⁸ Severin & Tankard, ss. 397, 398.

²⁹⁹ Yumlu, s. 101.

3.4. ÖNE ÇIKARMA

Öne çıkarma (priming), “insanların politik değerlendirmelerde kullandıkları standartlardaki değişiklikleri” ifade etmektedir.³⁰⁰ Başka bir deyişle, öne çıkarmayla medyanın, insanlara politik meseleleri ve figürleri değerlendirirken belirli kıstasları, şema ve kriterleri sunduğu iddia edilmektedir.³⁰¹

Esasında, Iyengar ve arkadaşlarının deneysel çalışmaları gündem koyma ve saptama sürecinin farklı ancak eşit derecede sonuç doğuran bir versiyonu olan öne çıkarmayı gündeme getirmiştir. Onlara göre medya, bazı sorunları önemseyip bazılarını önemsemeyerek insanların gücü (hükümeti) değerlendirdiği standartları da değiştirebilmektedir. Bir problemin daha fazla haber kapsamına sahip olması, problem hakkında daha fazla bilginin elde edilmesine yol açar. Bu da, problemin daha önemli olarak değerlendirilmesini sonuçlar. Dahası, bir sorunun haber kapsamı izler-kitleyi, iddiaların ileri sürdüğü argümanı düşünmeye teşvik eder. Aynı konu üzerinde düşünüp durma etkinliğinin özelliklerine bağlı olarak da gündem koyma ve saptama etkisi güç kazanır.³⁰²

Öne çıkarma haber içeriği, izleyicilere belirli sorunları liderlerin ve hükümetlerin performansını değerlendirmek için bir ölçüt olarak kullanmaları gerektiğini önerdiğinde ortaya çıkmakta, ve genellikle gündem koyma ve saptamanın bir uzantısı olarak anlaşılmaktadır. Scheufele ve Tewksbury bu ayrımı basitleştirmek adına, kitle iletişim araçları bazı sorunları insanların aklında daha belirgin hale getirerek (gündem koyma ve saptama), siyasi adaylar veya meseleler hakkında karar verirken insanların dikkate alması gereken hususları da şekillendirebilirler (öne çıkarma)³⁰³ tanımını yapmaktadır.

Iyengar ve Kinder ise, medyanın öne çıkarma sürecinin dinamiklerini ve bunun seçmen davranışı üzerindeki etkilerini maddeler halinde sıralayarak açıklar:³⁰⁴

³⁰⁰ Iyengar ve Kinder, 1987, s. 63’den aktaran Dietram A. Scheufele & David Tewksbury, “Framing, Agenda Setting, and Priming: The Evolution of Three Media Effects Models”, **Journal of Communication**, Vol. 57, 2007, s. 11.

³⁰¹ Özçetin, s. 119.

³⁰² Iyengar et al., s. 849.

³⁰³ Scheufele & Tewksbury, s. 11.

³⁰⁴ Özçetin, s. 120.

- İnsanlar siyaset dünyasındaki her şeye yakın ve ayrıntılı bir ilgi gösteremezler.
- İnsanlar her meseleyi enine boyuna incelemekten ziyade, ellerinin altındaki, en kolay ulaşabilecekleri bilgiye dayanarak yargıya varırlar.
- Medya, akla ilk hangi konuların geleceğini belirleme konusunda önemli bir güce sahiptir.
- Medya bir kez gündemi belirlediğinde artık, seçmenler için önemli meseleleri öne çıkarmaya başlar. Örneğin televizyon haberleri, bazı konulara dikkat çekerek ve diğerlerini görmezden gelerek hükümetlerin, başkanların, politikaların ve adayların hangi ölçülere ve normlara göre değerlendirileceklerini etkiler.

Öne çıkarma, özellikle Fiske ve Taylor (1984) tarafından yapılan daha geniş tanımıyla, hem kitle iletişim araçları gündeminin hem de kitle iletişim araçlarının anlamsal içeriğinin kamu tutumlarını etkilemedeki önemini ele almaktadır. Kitle iletişim araçlarında öne çıkarma, gazetecinin bir haber olayını aydınlatmada belirli konulara odaklanmasıyla ortaya çıkmaktadır. Bu seçicilik, sadece olayı değil, kitle iletişim araçlarını ve belki de kişisel düşünceleri ön plana çıkarmayı mecbur kılmaktadır. Dahası, bu "olaylar/konular" medya tarafından açıkça ve tarafsız bir şekilde değil, olumlu veya olumsuz değerlerle duyurulmaktadır. Medya çalışanları olayları/konuları olduğu gibi aktarıyor olabilir; ancak olayın ortaya çıkardığı konuları medya yoğunluğundan, pozitif veya negatif anlamsal içeriklerden bağımsız düşünmek pek mümkün gözükmemektedir. Öte yandan, bir konu/sorun halkın ilgisini çekmiyorsa öne çıkarma sekansında hareket etmeyecektir. Çünkü bir sorun, halkın ilgisini koruyabilmek adına dramatik ve heyecan verici olmalıdır. Dolayısıyla medya, halkın tutum oluşturmaya bir çeşit eğlence değeri katarak etki etmektedir.³⁰⁵

³⁰⁵ Rogers & Dearing, s. 568.

3.5. ÇERÇEVELEME

Diyelim ki, gazetede genç bir kadının kocası tarafından öldürülmesi ile ilgili bir haber okuyorsunuz. Gerçekleşen eylem nasıl tanımlanıyor? Maktul ve mücrim nasıl adlandırılıyor? Olayın sorumlusu olarak kimler ve neler gösteriliyor? Olay ahlâki açıdan nasıl değerlendiriliyor? Benzeri olaylara karşı nasıl çözümler sunuluyor? İşte bu ve benzeri sorulara vereceğiniz cevaplar o haberin nasıl çerçevelendiğini gösterecektir bize.³⁰⁶

Çerçeveleme (framing), bireylerin ve medyanın günlük yaşamın akışını anlatısal olaylara çevirme biçimi³⁰⁷ olarak ifade edilmektedir. Robert Entman’a göre çerçeveleme, esasında seçim yapmayı ve dikkat çekmeyi içermektedir. Bu bağlamda Entman çerçevelemeyi, *algılanan gerçekliğin bazı yönlerini seçmek ve onları iletişimsel bir metinde daha belirgin kılarak, bu şekilde belirli bir problemi tanımlamak, nedensel yorumlama yapmak, ahlaki değerlendirmede bulunmak ve/veya çözüm önerisi sunmak*³⁰⁸ olarak tanımlamaktadır.

Çerçevelemenin sosyolojik temelleri ise, bireylerin dünyayı tam olarak anlayamayacakları ve yaşam deneyimlerini yorumlamak ve çevrelerindeki dünyayı anlamlandırmak için mücadele ettikleri varsayımından hareketle Erving Goffman (1974) ve arkadaşları tarafından atılmıştır.³⁰⁹ Goffman, bireylerin, yeni bilgileri etkin bir şekilde işlemek için, bilgileri sınıflandırmak ve anlamlı bir şekilde yorumlamak adına yorumlayıcı şemalar veya birincil çerçeveler uyguladığını savunmaktadır.³¹⁰ Goffman’a göre çerçeveler, toplumsal dünyayı anlamlandırabilmemiz için düzenlenmiş karşılaşmalara ya da toplumsal epizotlar şeklinde durumları tanımlama biçimimize karşılık gelmektedir.³¹¹ Goffman, aslında, çerçeveleri karşılaşılacak ve süreklilik arz eden durumlara yönelik yapıla gelmiş tanımlamalara atıfta bulunmak için kullanmıştır: “Bir

³⁰⁶ Özçetin, s. 120.

³⁰⁷ Daniel Chandler & Rod Munday, **Medya ve İletişim Sözlüğü**, çev. Babacan Taşdemir, İletişim Yayınları, İstanbul, 2018, s. 75.

³⁰⁸ Robert M. Entman, “Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm”, **Journal of Communication**, Vol. 43, No. 4, 1993, s. 52.

³⁰⁹ Scheufele & Tewksbury, s. 11.

³¹⁰ Scheufele & Tewksbury, ss. 11, 12.

³¹¹ Chandler & Munday, s. 75.

*duruma yönelik tanımların, olayları yöneten organizasyonun ilkelerine uygun olarak oluşturulduğunu varsayıyorum... Çerçeve, tanımlayabildiğim bu temel öğelere gönderme yapmak için kullandığım bir kelimedir”.*³¹²

Entman’a göre çerçeveler, problemleri ve problemleri oluşturan güçleri tanımlar, nedenlerini teşhis eder, ahlaki yargılarda bulunur, nedensel faktörleri ve etkilerini değerlendirir. Dolayısıyla, bir taraftan izleyicilerin farklı tepkiler vermesine yol açabilecek unsurları gizlerken, diğer taraftan gerçeğin bazı yönlerine dikkat çeker. Bu bağlamda çerçeveler, politik gücün uygulanmasında büyük rol oynar.³¹³

Robert Benford, araştırmalar sonucunda ortaya konan çerçevelerden bazılarını şu şekilde sıralamaktadır.³¹⁴ Doğu-batı çatışma çerçevesi (east-west conflict frame), kimlik politikaları çerçevesi (identity politics frame), politik iktisat çerçevesi (political economy frame), liberal çerçeve (liberal frame), insan hakları çerçevesi (human rights frame), çevresel adalet çerçevesi (environmental justice frame), kanun ve nizam çerçevesi (law and order frame), devlet terörü çerçevesi (state terror frame), savaş çerçevesi (war frame), soğuk savaş çerçevesi (cold war frame), ortak güvenlik çerçevesi (common security frame), silahlanmanın denetlenmesi çerçevesi (arms control frame), müdahale etmeme çerçevesi (non-intervention frame), karşılıklı bağımlılık çerçevesi (interdependence frame), çok taraflılık çerçevesi (multilateralism frame), şiddetsizlik çerçevesi (nonviolence frame), ortaklık çerçevesi (partnership frame), haksızlığın telafisi/tazminat davası çerçevesi (remedial action frame), stratejik çıkarlar çerçevesi (strategic interest frame), iki yönlü özgürleşme/kurtuluş çerçevesi (dual liberation frame).

Öte yandan çerçeveleme, gündem belirleme ve ikinci düzey gündem belirleme ile karıştırılsa da aralarında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Her şeyden önce, gündem belirleme ve çerçeveleme arasındaki ilişkilerin açıklanması, haber mesajlarının nasıl oluşturulduğu, nasıl işlendikleri ve etkilerin nasıl üretildiğine dair analiz ve cevap

³¹² Thomas J. Scheff, “The Structure of Context: Deciphering Frame Analysis”, **Sociological Theory**, Vol. 23, No. 4, 2005, s. 370.

³¹³ Entman, (Fractured Paradigm), ss. 52-55.

³¹⁴ Robert D. Benford, “An Insider’s Critique of the Social Movement Framing Perspective”, **Sociological Inquiry**, Vol. 67, No. 4, 1997, ss. 414, 415.

seviyelerinin birleştirilmesini gerektirmektedir.³¹⁵ Scheufele, gündem belirleme ve çerçevelemenin teorik dayanaklarının farklı olduğunu iddia etmektedir. Ona göre gündem belirleme, siyasi kararlar verilirken sorunların önemini ve bellekten alınma kolaylığını ifade eden tutum erişebilirlik teorisine (theory of attitude accessibility); çerçeveleme ise, konunun belli yönlerini daha belirgin hale getirmekten ziyade, gelen bilgilerin yorumlanmasını sağlayan yorumlayıcı şemalara atıfta bulunan beklenti teorisine (prospect theory) dayanmaktadır.³¹⁶ Başka bir deyişle, gündem belirleme konuların açıklığı ile ilgilenirken, çerçeveleme konuların sunumuyla ilgilidir.³¹⁷

Çerçevelemenin, ikinci düzey gündem belirlemeye aşağı yukarı benzer olması ise, çerçevelemenin nasıl tanımlandığına bağlı olarak değişmektedir.³¹⁸ Örneğin, çerçevelemenin, “*haber metinlerinde karakterize edilen bir sorunun (konunun), izleyiciler/dinleyiciler tarafından sorunun anlaşılma şekli üzerinde nasıl bir etkiye sahip olabileceği varsayımını temel almaktadır*”³¹⁹ şeklinde tanımlanması ikinci düzey gündem belirlemeyle çerçevelemenin farkını ortaya koyacaktır. Weaver’a göre, hem çerçeveleme hem de ikinci düzey gündem belirleme düşünme konularından ziyade düşünme yöntemleriyle ilgilidir. Ancak çerçeveleme, ahlaki değerlendirmeler, nedensel akıl yürütmeler, ilkelere hitap etme, sorunların çözümüne dair öneriler vb. söz konusu olduğunda ikinci seviye gündem belirlemeye göre daha geniş bir bilişsel süreç yelpazesine sahiptir.³²⁰

Hertog ve McLeod’un belirttiği gibi çerçeveler, “çeşitli kavramlardan oluşan anlam yapıları ve bu kavramlar arasındaki ilişkilerdir.”³²¹ Siyasi, kültürel, toplumsal, ekonomik ya da teknolojik gelişmelerin getirdiği toplumsal uzlaşım alanlarındaki dönüşümlere bağlı olarak zaman zaman kısmi değişikliklere uğrayabilmekte ya da tamamen değişebilmektedir. Toplumsal alanda inşa edilen birbirine karşıt çerçeveler arasındaki bu mücadelede bazen yeni kurulan çerçevelerin baskın çerçeveye

³¹⁵ Scheufele & Tewksbury, s. 12.

³¹⁶ Weaver, (Agenda Setting), s. 145.

³¹⁷ Claes H. De Vreese, “News Framing: Theory and Typology”, **Information Design Journal**, Vol. 13, No. 1, 2005, s. 53.

³¹⁸ Weaver, (Agenda Setting), s. 144.

³¹⁹ Scheufele & Tewksbury, s. 11.

³²⁰ Weaver, (Agenda Setting), s. 146.

³²¹ Stephen D. Reese, “The Framing Project: A Bridging Model for Media Research Revisited”, **Journal of Communication**, Vol. 57, 2007, s. 150.

eklemlenmesi de söz konusu olmaktadır. Anlam taşıyıcıları olarak çerçeveler, oluşturuldukları toplumsal bağlamda paylaşılan ortak kültürden aldıkları güçle bireylerin anlamlandırma stratejilerine yön verirken toplumsal gerçekliği de inşa edip yeniden üretmektedirler.³²² Benford'a göre anlamlar, sosyal etkileşim yoluyla türetilir (ve dönüştürülür) ve farklı yorumlara tabidir. Dolayısıyla anlam problemlidir; müzakere edilir, tartışılır, değiştirilir, açıklanır ve yeniden ifade edilir. Bu bağlamda anlam yapılamaz; toplumsal olarak inşa edilir ve yeniden yapılandırılır.³²³ Anlam, inşa edilen bir şey olarak ele alındığında ise, aynı olay ya da olgulara farklı anlamlar yüklenebileceği sonucu ortaya çıkmaktadır.³²⁴

Stephen Reese, dinamik bir "pozitif besleme" sürecinde, içinde bulunan sistem ve çerçevelerin önemli bir fikri görmeye izin verdiğini ifade etmektedir. Reese, çerçeveleri sınır çizen, kategoriler kuran, bazı fikirleri dışarıda bırakırken (ilgili fikirleri engellemeye çalışırlar), bazılarını tanımlayan yapılar olarak düşünür. Ona göre çerçeveler, anlamın öykülere, zamana ve medyaya gömülü olabileceğinin ifadesidir.³²⁵

Çerçeveler, içeriklerle, çevresel kavramlarla ve yeni olaylarla donanmıştır.³²⁶ Durur'a göre, üzerinde uzlaşmış bir çerçeve olarak haber, olayları tipleştirerek, olguları 'şeyleştirerek' bir gündelik yaşam bilgisi niteliği kazanmaktadır. Dolayısıyla, insanlar kendi gündelik yaşamlarını deneyimlerken aldıkları doğal tavrı haberin uzlaşıya dayalı çerçevesi karşısında da almaktadırlar. Bu şekilde uzlaşmış çerçeveler dâhilindeki anlamlar dolaşıma girmekte ve toplumsal gerçeklik kurulmaktadır.³²⁷

³²² Elif Küçük Durur, "İnşacı Yaklaşım İçinde Çerçeveleme Kuramı ve Haberin Çerçevesi", **Atatürk İletişim Dergisi**, Sayı: 2, 2011, s. 26.

³²³ Benford, s. 410.

³²⁴ Durur, s.23.

³²⁵ Reese, ss. 149, 150.

³²⁶ Reese, s. 150.

³²⁷ Durur, s. 24.

3.5.1. BİREY VE HABER ÇERÇEVELERİ

Daha öncede ifade edildiği gibi insanların bilgi işleme ve yorumlama süreçleri önceden var olan anlam yapılarından veya şemalardan etkilenmektedir. Bu bağlamda, çerçevelerin haberi hem sunma hem de anlamada şemalar olarak düşünülmesi gerektiğinden birey ve haber olmak üzere iki çerçeveleme türü belirtilebilir.³²⁸

- **Birey çerçeveleri;** “*bireylerin bilgi işlemesine rehberlik eden zihinsel olarak depolanmış fikir kümeleri*” olarak tanımlanmaktadır.³²⁹ Çerçeveler, nispeten karmaşık sorunları sunar ve onları izleyici kitlesine ulaştırmak için erişilebilir kılar; çünkü mevcut bilişsel şemalarla oynadıkları için paha biçilmez bir araçlardır.³³⁰ Ayrıca, en erişilebilir çerçeveler, en kolay ulaşılabilen ve bellekten alınabilen çerçevelerdir.³³¹
- **Haber çerçeveleri;** çoğu zaman bazı anahtar kelimelerin seçilmesiyle, gerçeğin belirli bir temsilini ve ona yönelik belirli bir duyguyu güçlendirecek temel ifadelerin ve imajların kullanılmasıyla; ya da farklı bir bakış açısı sağlayabilecek unsurların ihmalıyla kendini gösterebilir.³³² Tuchman’a göre haber çerçeveleri gündelik yaşam gerekliliğinin bir parçasıdır ve gündelik yaşam gerçekliğini düzenler, ayrıca haberin önemli bir özelliğidir.³³³ Haber çerçeveleri, hem toplumsal çerçevelerin hem de bireysel çerçevelerin inşası ile etkileşime girer ve bunları etkiler.³³⁴

Haber kuruluşları, okurların ve izleyicilerin olumlu tepkilerini ortaya çıkarmak için haberlerini biçimlendirir; ancak, çerçeveleme sürecini harekete geçiren şey, kaynakların ve gazetecilerin ilk etkileşimidir.³³⁵ Daniel Chandler ve Rod Munday

³²⁸ Dietram A. Scheufele, “Framing As a Theory of Media Effects”, **Journal of Communication**, Vol. 49, No. 1, 1999, s. 105.

³²⁹ Entman, 1993, s. 53’den aktaran Scheufele, s. 107.

³³⁰ Scheufele & Tewksbury, s. 12.

³³¹ Hastie & Park, 1986; Iyengar, 1990’den aktaran Scheufele, s. 116.

³³² Provalis Research, “What is Media Framing Analysis?”, https://provalisresearch.com/uploads/WP_FramingAnalysis.pdf, (05.03.2019).

³³³ Scheufele, s. 106.

³³⁴ John A. Noakes & Karin Gwinn Wilkins, “Shifting Frames of the Palestinian Movement in US News”, **Media, Culture & Society**, Vol. 24, ss. 650, 651.

³³⁵ Robert M. Entman, “Framing U.S. Coverage of International News: Contrasts in Narratives of the KAL and Iran Air Incidents”, **Journal of Communication**, 1991, s. 7.

Medya ve İletişim Sözlüğü'nde haber çerçevesini *güncel olayların haberleştirilmesinde enformasyonel örgütlenme yöntemleri, formel bağlamlar ve seçici filtreler olarak işlev gören ölçütler, kategoriler ve formatlar*³³⁶ olarak açıklamışlardır. Bu bağlamda, haber çerçeveleri algoritmik bir sistem olarak düşünülebilir. Ancak, bunun dışında Cappella ve Jamieson'a göre, bir çerçevenin yerine getirmesi gereken dört kriter bulunmaktadır: Birincisi, bir haber çerçevesi, tanımlanabilir kavramsal ve dilsel özelliklere sahip olmalıdır. İkincisi, gazetecilik pratiğinde sıkça gözlemlenir olmalıdır. Üçüncüsü, çerçeveyi güvenilir bir şekilde diğer çerçevelerden ayırt etmek mümkün olmalıdır. Dördüncüsü ise, bir çerçeve temsili geçerliliğe sahip (yani başkaları tarafından tanınmalıdır) olmalı ve yalnızca bir araştırmacının hayal gücü ürünü olmamalıdır.³³⁷

Robert Entman, haber çerçevelerinin bilgi işlemede zihinsel olarak depolanmış ilkeler ve haber metnine içkin özellikler olmak üzere iki düzeyde var olduğunu ifade etmektedir. Entman'a göre, bilgi işlemek için zihinsel olarak depolanmış ve bu anlamda bilgi işlem şemaları olarak işlev gören çerçevelere örnek olarak uluslararası ilişkilere uygulanan soğuk savaş çerçevesi (cold war frame) ve seçim kampanyalarına uygulanan at yarışı çerçevesi (horse race frame) verilebilir.³³⁸ Patterson'un elde ettiği bulgulara göre, seçimlerin iki rakip arasındaki çekişme sonucu yapılması gazetecilik normlarının, haber editörlerinin baskısının veya çerçevelerin bir sonucudur; ve bu çerçeveler bir kez tanındığında sürekli olarak yeniden üretilmektedir.³³⁹

Öte yandan Entman, çerçevelerin, olayları algılamayı teşvik eden ve olaylara özgü anlayışlar geliştirilen haber anlatılarının belirli özelliklerinde de bulunduğunu belirtmektedir. Ona göre haber çerçeveleri, bir haber anlatımında vurgulanan anahtar kelimelerden, metaforlardan, kavramlardan, sembollerden ve görsel imgelerden oluşturulmakta ve yapılandırılmaktadır. Çünkü anlatı, nihayetinde sözcüklerden ve resimlerden başka bir şey içermemekte olup, çerçeveler ancak bir anlatıda ortaya çıkan ve medya üzerinden anlamları taşıyan belirli sözcükleri ve görsel imajları araştırmak koşuluyla algılanabilmektedir. Dahası, çerçeveler kelimeleri ve görsel imajları

³³⁶ Chandler & Munday, s. 176.

³³⁷ De Vreese, s. 54.

³³⁸ Entman, (KAL), s. 7.

³³⁹ Scheufele, ss. 117, 118.

tekrarlayarak ve/veya pekiştirerek, bazı fikirlere atıfta bulunarak bazısına da bulunmayarak çalışırlar. Diğer bir deyişle, çerçeveyi oluşturan sözcükler ve imgeler tekrarlama ve pekiştirme ile bir açıklamayı veya yorumu diğerlerinden daha farkedilebilir ve anlaşılır kılar. Seçim dışı kalan referanslar ise, haber metninde görünmezler.³⁴⁰

Pan ve Kosicki, haber söylemini oluşturan çerçeveleme araçlarını sözdizimsel (syntactical), senaryo metin (script), tematik ve retorik olmak üzere dört yapısal boyuta ayırmaktadır. Sözdizimsel yapının, haber hikayesini gerçeklik olarak sunma, hegemonik bakış açısıyla bağlantılandırma ve toplumsal çarpıklıkları marjinalleştirme noktalarında işlev gördüğünü; senaryo metin yapısının giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinden oluşan bağlam bağımsız bir ünite olarak insanların duygularına hitap eden kişiselleştirilmiş ve dramatize edilmiş bir nitelik kazandırdığını; tematik yapının, gazetecinin gözlemleri ya da haber kaynaklarının ifadeleri ile desteklenen haber hikayesinin mantıksal çıkarımlarda bulunmayı sağlama amacı taşıdığını ve ana temayı destekleyen alt temalarla birlikte çok katmanlı bir hiyerarşi içerdiğini; ve retorik yapının, haber hikayesinin gerçekliğini ve etkisini arttırmak ve meşruiyetini sağlamak üzere kullanılan araçları ifade ettiğini belirtmektedir.³⁴¹ Dolayısıyla çerçeveleme, dilin gerçeklik algısı üzerinde işlev gören bir filtreleme olarak düşünülebilir.³⁴²

Entman'a göre, çerçeveler iletişim sürecinde iletişimci (communicator), metin (text), alıcı (receiver) ve kültür (culture) olmak üzere en az dört konuma sahiptir. İletişimciler, inanç sistemlerini düzenleyen çerçevelerin (genellikle şema denir) rehberliğinde ne söyleneceğine karar verme konusunda bilinçli veya bilinçsiz çerçeve kararları verirler. Metin, belirli anahtar kelimelerin, beylik ifadelerin, basmakalıp görüntülerin (resimlerin) ve yargıların pekiştiği çerçeveleri içermektedir. Alıcının düşüncesini yönlendiren çerçeveler, metindeki çerçeveleri ve iletişimcinin çerçeveleme niyetini yansıtabilir veya yansıtmayabilir. Kültür ise, yaygın olarak kullanılan çerçevelerin deposu konumundadır. Aslında Entman'a göre kültür, sosyal grupta yer

³⁴⁰ Entman, (KAL), s. 7.

³⁴¹ Durur, s. 28.

³⁴² Chandler & Munday, s. 75.

alan çoğu insanın söyleminde ve düşüncesinde sergilenen ortak çerçeveler kümesi olarak tanımlanabilir.³⁴³

Çerçeveleme, haber kuruluşu gibi bir iletişim kaynağının politik bir meseleyi veya kamusal tartışmayı tanımladığı ve inşa ettiği süreçtir. İnsanların siyasal meseleler hakkındaki düşünceleri, kitle iletişim araçlarının meseleleri betimlemesi ile şekillenebilir.³⁴⁴ Dahası, haber çerçeveleri baskın ideolojinin taşıyıcısı olduklarından alternatif çerçevelere belirli ölçülerde yer verilmektedir. Dolayısıyla da, haber çerçeveleri baskın ideolojiyi yeniden üretmekte ve toplumsal uzlaşmayı sağlayarak meşrulaştırmaktadır.³⁴⁵ Örneğin, ayrıntı ve sıfatların seçimi sonucu aktör ve kurbanların önemi azaltılarak, ABD'nin bir İran uçağını düşürmesiyle ilgili haberler olayı teknik bir problem kaynaklı nitelendirmekte iken, Sovyet'lerin bir Kore uçağını düşürmesiyle ilgili benzer olay ahlaki rezalet olarak gösterebilmektedir.³⁴⁶

Bu bağlamda Severin ve Tankard, haber çerçevelerini tanımlamak ve ölçmek için çerçeveleme mekanizması listesi önermiştir.³⁴⁷

- Başlıklar (headlines)
- Sürmanşetler/alt başlıklar (subheads)
- Fotoğraflar (photos)
- Fotoğraf alt yazıları (photo captions)
- Girizgahlar/başyazılar (leads)
- Kaynak seçimi (source selection)
- Tırnak içinde gösterme seçimi (quotes selection)
- Tırnak içine alma (pull quotes)
- Simgeler/logolar (logos)
- İstatistikler ve grafikler (statistics and charts)
- Sonuç ifadeleri/cümleleri ve paragrafları (concluding statements and paragraphs).

³⁴³ Entman, (Fractured Paradigm), ss. 52, 53.

³⁴⁴ Thomas E. Nelson et al., "Media Framing of a Civil Liberties Conflict and Its Effect on Tolerance", **The American Political Science Review**, Vol. 91, No. 3, 1997, s. 567.

³⁴⁵ Durur, s. 25.

³⁴⁶ Entman, (KAL), s. 6.

³⁴⁷ De Vreese, s. 54.

Dietram Scheufele, çerçeveleme araştırmalarına yönelik önceki yaklaşımları, incelenen çerçevenin türü (haber çerçeveleri ve birey çerçeveleri) ve çerçevelerin işlevsel hale getirilmesi (bağımsız değişken veya bağımlı değişken) olmak üzere iki boyutta sınıflandırmakta olup, çerçeveleme araştırmalarına dair gelecekte ele alınması gereken dört kilit süreci belirleyerek bir çerçeveleme süreci modeli geliştirmektedir. Scheufele, bu süreçleri; çerçeve oluşturma (frame building), çerçeve belirleme (frame setting), bireysel düzeyde çerçeveleme süreçleri (individual-level processes of framing) ve izleyicilerden gazetecilere bir geri bildirim döngüsü (a feedback loop from audiences to journalists) şeklinde sıralamaktadır.³⁴⁸

- *Çerçeve oluşturma (frame-building)*: Çerçeve oluşturma, haber çerçevelerinin yapısal niteliklerini etkileyen faktörleri ifade eder.³⁴⁹ Scheufele, burada sorulması gereken anahtar sorunun, medya sisteminin ne tür örgütsel veya yapısal faktörleri olduğunu veya gazetecilerin hangi bireysel özelliklerinin haber içeriğinin çerçevesini etkileyebileceği üzerine olması gerektiğini söyler. Dolayısıyla Scheufele’e göre, gazeteciler aktif olarak gelen bilgileri yapılandırmak ve anlamlandırmak için çerçeveler inşa ettiklerinden ilk etki kaynağı gazeteci merkezlidir. Çünkü çerçevelerin oluşumu, ideoloji, tutumlar ve profesyonel normlar gibi değişkenler tarafından yönetilmekte, ve sonuçta gazetecilerin haber kapsamı çerçeveleme biçimine yansımaktadır. Scheufele, haberin çerçevelenmesini etkileyen ikinci faktörü siyasi eğilim ya da ortamın türü gibi aktörlerin varlığı sonucu ortaya çıkan çerçeve seçimine bağlarken; üçüncü etki kaynağı olarak da, siyasi aktörleri, resmi yetkilileri, çıkar gruplarını ve diğer seçkinler gibi dış etki kaynaklarını göstermektedir.³⁵⁰
- *Çerçeve belirleme (frame-setting)*: Kitle iletişim araçlarında olayların ve haberlerin çerçevelenmesi ve sunulması, haber alıcılarının bu olayları nasıl anladıklarını sistematik olarak etkileyebilir.³⁵¹ Çerçeve belirleme, medya

³⁴⁸ Scheufele, ss. 103-117.

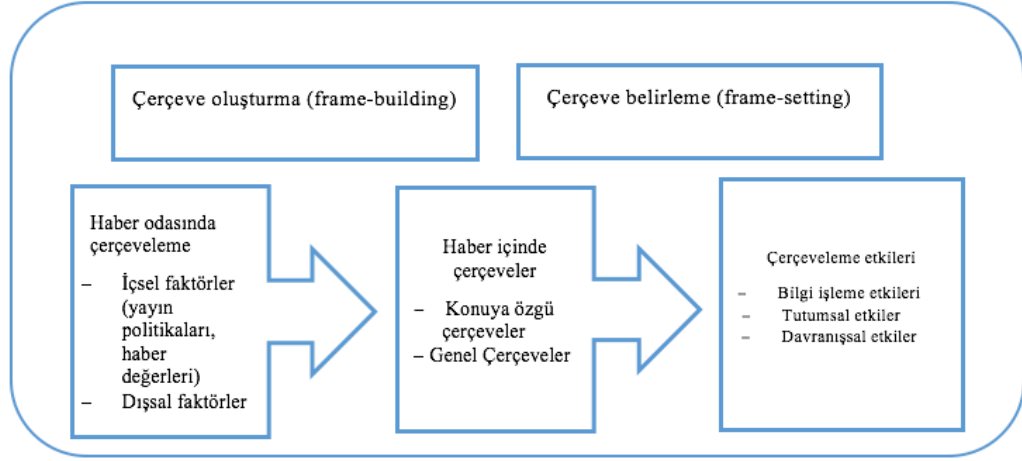
³⁴⁹ De Vreese, s.52.

³⁵⁰ Kitle iletişim araçlarının bu çerçeve oluşturma işlevinin nispeten yeni konular için daha büyük bir etkiye sahip olması muhtemeldir (yani, henüz hiçbir çerçevenin kurulmamış olduğu konular). Bkz. Scheufele, s. 116.

³⁵¹ Price, Tewksbury ve Powers, 1995, s. 4’den aktaran Scheufele, s. 107.

çerçeveleriyle bireylerin ön bilgileri ve eğilimleri arasındaki etkileşimi ifade etmektedir.³⁵²

Şekil 3. Bütünleşik Bir Çerçeveleme Model Süreci

Kaynak: Claes H. de Vreese, “News Framing: Theory and Typology”, Information Design Journal, Vol.:13, No:1, 2005, s. 52.

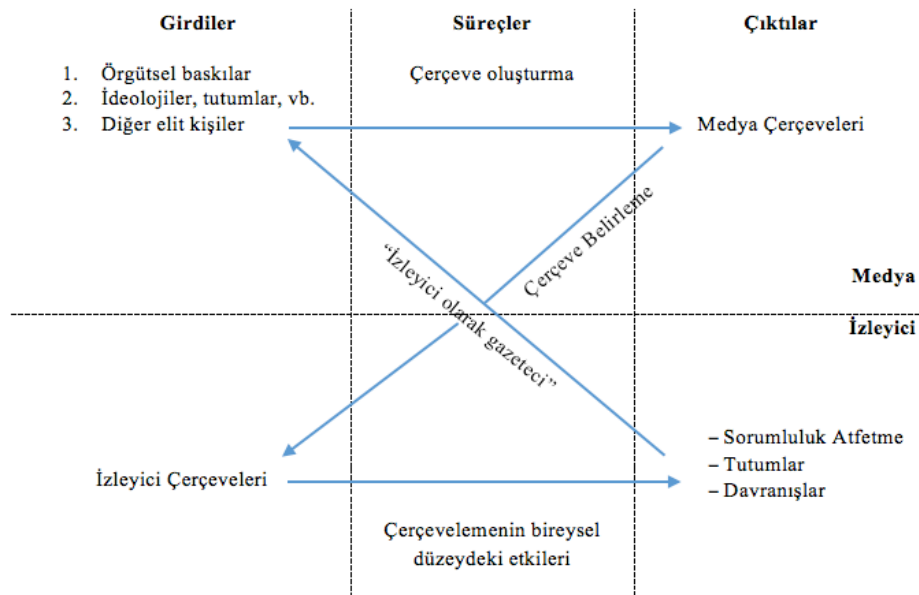
- *Çerçevelemenin bireysel düzeydeki etkileri (individual-level effects of framing):* Claes De Vreese’e göre haber çerçeveleri, sorunların ve/veya olayların öğrenilmesini, yorumlanmasını ve değerlendirilmesini etkileyebileceğinden çerçevelemenin sonuçları, bireysel ve toplumsal düzeyde algılanabilir. Örneğin, bireysel düzey sonucu belirli çerçevelere maruz kalmak bir mesele hakkındaki tutumları değiştirebilir. Toplumsal düzeyde ise çerçeveler, politik toplumsallaşma, karar alma ve kolektif eylemler gibi sosyal seviye süreçlerinin şekillenmesine katkıda bulunabilir.³⁵³ Öte yandan Scheufele, bireysel düzey çerçeveleme sonuçlarını inceleyen çoğu araştırmanın, medya çerçeveleri ile bireysel seviyedeki sonuçlar arasında doğrudan bir bağlantı olduğu ön kabulüne dayandığını ifade etmektedir.

³⁵² De Vreese, s. 52.

³⁵³ De Vreese, s. 52.

- *İzleyici/okur olarak gazeteciler (journalists as audiences)*: Scheufele son olarak, bireysel seviye değişkenleri ile medya çerçeveleri arasında bir bağlantı bulunduğunu belirtmekte olup, gazeteciler ile izleyicilerin/okurların olayları ve/veya sorunları tanımlamak için kullandıkları çerçevelere eşit derecede duyarlı olduklarını ifade etmektedir. Ona göre, ayrıca, medya çerçevelerinin diğer medyadaki benzer içerik üzerindeki etkileri, birçok faktörün (meslek etiği, zamansal baskılar ve haber kaynaklarının değişken saygınlığı gibi) biraraya gelmesinin bir sonucudur.

Şekil 4. Çerçeve Araştırmalarında Bir Süreç Modeli

Kaynak: Dietram A. Scheufele, "Framing As a Theory of Media Effects", *Journal of Communication*, Vol.:49, No:1, 1999, s. 115.

De Vreese'e göre, çerçeveleme süreçlerinde çerçeveler bağımsız ve/veya bağımlı değişkenler olabilir. Örneğin, haber çerçeveleri bağımlı değişkenler olarak örgütsel baskılar, gazetecilik rutinleri ve seçkin söylemleri içeren üretim sürecinin sonucu çalışılabilir. Haber çerçeveleri, ayrıca, bağımsız değişkenler olarak, yani izleyici

yorumlarının öncülleri olarak da çalışılabilir.³⁵⁴ Scheufele'e göre, medya düzeyinde gazetecilerin bir konuyu çerçevelemesi, çeşitli sosyal-yapısal veya örgütsel değişkenlerden ve bireysel ya da ideolojik değişkenlerden etkilenebilir. Haber çerçeveleri söz konusu olduğunda ise yapılması gereken, birey çerçeveleriyle aşağıdaki sorular doğrultusunda bir bağ kurmaktır:³⁵⁵

- *Bağımlı değişken olarak haber çerçevelerine;* gazetecilerin ya da diğer toplumsal grupların belirli sorunları çerçovelendirme şeklini etkileyen faktörler nelerdir? Bu süreçler nasıl işler ve sonuç olarak gazetecilerin kullandığı çerçeveler nelerdir?
- *Bağımsız değişken olarak haber çerçevelerine;* hangi tür medya çerçeveleri izleyicinin belirli konulara ilişkin algılarını etkiler ve bu süreç nasıl işler?
- *Bağımlı değişkenler olarak birey çerçevelerine;* hangi faktörler bireysel referans çerçevelerinin oluşturulmasını etkiler, yoksa bireysel çerçeveler medya çerçevelerinin basit kopyaları mıdır? Hedef kitle, anlam oluşturmada veya medya çerçevelerine direnmede nasıl aktif bir rol oynayabilir?
- *Bağımsız değişken olarak birey çerçevelerine;* bireysel çerçeveler, bireysel meselelerin algılanmasını nasıl etkiler?

sorularını yöneltmek gerekmektedir.

Öte yandan, De Vreese'e göre, bazı çerçeveler yalnızca belirli konulara veya olaylara uygun olduğundan *konuya özel çerçeveler* olarak; bazı çerçeveler de tematik sınırlamaları aşarak farklı kültürel bağlamlarda bile farklı konularla ilişkili olarak tanımlanabildiğinden *genel çerçeveler* olarak adlandırılabilir.³⁵⁶ Haber çerçevelerinin incelenmesinde konuya özgü bir yaklaşım, derinlemesine bir özgüllük seviyesine ve araştırılmakta olan olaya veya konuya ilişkin detaylara izin verir. Bununla birlikte, bu avantaj aynı zamanda potansiyel olarak doğal bir dezavantajdır. Çünkü, yüksek derecede konuya duyarlılık, konuya özgü çerçeveler üzerine çizilen analizlerin genelleştirilmesini, karşılaştırılmasını ve teori geliştirmek için ampirik kanıt kullanımını

³⁵⁴ De Vreese, s. 52.

³⁵⁵ Scheufele, ss. 107, 108.

³⁵⁶ De Vreese, s. 54.

zorlaştırır.³⁵⁷ Buna karşılık genel çerçeveler, bir olayın çerçevesini ayrıntılı olarak incelemede daha az olanak sunar; ancak, genel çerçeveler farklı ülkelerdeki çerçeveler, konular ve çerçeveleme pratikleri arasında karşılaştırmalar yapılmasını sağlar. Kısaca, konuya özel çerçeveler, belirli konulara veya haber olaylarına yönelikken, genel çerçeveler, farklı kültürel bağlamlardaki bir dizi farklı haber konusuna uygulanabilmektedir.³⁵⁸

1.5.2. HABER ÇERÇEVELEME ANALİZİ

Haber çerçeveleme analizi, medyanın belirli konulara dikkat çekerek konuyu nasıl temsil ettiğine, konu seçim sürecinde etkili olabilecek çeşitli faktör ve aktörlere, ve haber çerçevelemenin izleyici algı ve eylemlerine potansiyel etkisine odaklanan genellikle nitel ve nicel içerik analizi teknikleri kullanılarak medyanın basılı veya elektronik formatta analizini içermektedir.³⁵⁹

Neuman ve arkadaşları, güncel olayları tartışırken izleyiciler tarafından kullanılan çerçeveler geliştirmiş olup, izleyici görüşmelerinden çıkarılan çerçevelerin ayrıca haber medyası kapsamında da sunulduğunu ortaya koymuşlardır. Çalışmalarında, medya ve izleyici tarafından kullanılan; “insani etki” (human impact), “güçsüzlük” (powerlessness), “ekonomi” (economics), “ahlaki değerler” (moral values) ve “çatışma” (conflict) ortak çerçevelerini belirlemişlerdir. İnsani etki çerçevesi, bir sorundan/konudan etkilenen bireylerin ve grupların açıklamalarına/tanımlarına odaklanırken, güçsüzlük çerçevesi “zayıf bireyler veya gruplar üzerindeki güçlerin egemenliği” olarak adlandırılmıştır. Ekonomi çerçevesi, kar ve zarar olmak üzere sonuç odaklı kaygıyı ifade ederken ahlaki değerler çerçevesi, genellikle, dolaylı olarak ahlaka ve sosyal kurallara atıfta bulunmuştur. Haber medyasına çok iyi uyduğu tespit edilmiş

³⁵⁷ De Vreese, s. 55.

³⁵⁸ Claes H. De Vreese, Jochen Peter & Holli A. Semetko, “Framing Politics at the Launch of the Euro: A Cross-National Comparative Study of Frames in the News”, **Political Communication**, Vol. 18, No. 2, 2001, ss. 108, 109.

³⁵⁹ Provalis Research, 2019.

olan çatışma çerçevesi ise, çatışan yorumların öykülerini haberleştiren gazetecilik uygulamalarını ifade etmede kullanılmıştır.³⁶⁰

Semetko ve Valkenburg tarafından da beş genel haber çerçevesi geliştirilmiştir: “çatışma” (conflict), “insani ilgi” (human interest), “sorumluluk atfedilmesi” (attribution of responsibility), “ahlak” (morality) ve “ekonomik sonuçlar” (economic consequences). Çatışma çerçevesi, bireyler, gruplar, kurumlar veya ülkeler arasındaki çatışmayı vurgulamakta iken; insani ilgi çerçevesi, bireysel bir hikayeye ya da bir olayın/sorunun sunumuna duygusal bir bakış açısı getirmektedir. Sorumluluk çerçevesi, bir devlete, bireye veya gruba bir konuya ya da soruna sebep olma ya da çözme sorumluluğunu yükleyebilecek yol sunarken; ahlak çerçevesi, bir olayı veya konuyu dini inançlar veya ahlaki reçeteler bağlamında yorumlamaktadır. Ekonomik sonuç çerçevesi ise, bir birey, grup, kurum veya ülke üzerinden ekonomik sonuç açısından bir olay veya sorun ortaya koymaktadır.³⁶¹

Öte yandan, gazeteciler tarafından tercih edilen haber çerçeveleme, genellikle, çeşitli bilgi kaynaklarının geçerliliğine/varlığına ve belirli niteliklerine (örneğin algılanan güvenilirlik, meşruiyet, güç statüsü vb.) bağlıdır.³⁶² Dolayısıyla Entman’a göre çerçeve, sadece mesajın varsayılan etkileri için kritik olan unsurlarını içermelidir; aksi takdirde, çerçeve ile metin arasında bir ayrım olamazdı. Analitik amaç, bir anlatıya ait sözcüklerden ve imajlardan hangilerinin çerçevenin bileşeni olduğunu hangilerinin olmadığını belirlemek olmalıdır. Buradaki amaçlar doğrultusunda, çerçeve analizi, güncel politik gündemler ve çekişmeler dikkate alındığında, haber metinlerinde politik olarak neyin önemli olduğunu vurgulamalıdır.³⁶³

³⁶⁰ De Vreese, s. 56.

³⁶¹ De Vreese, s. 56.

³⁶² Provalis Research, 2019.

³⁶³ Entman, (KAL), s. 8.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SOYKIRIM YASAĞI NORMU OLUŞUM SÜRECİNDE THE NEW YORK TIMES HABERLERİNİN ANALİZİ

4.1. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Norm oluşumunun neredeyse disiplinlerarası çözümlemeye ihtiyaç duyulan bir süreç olmasına karşın medya boyutunun yeterince araştırma konusu yapılmaması, medyanın haber verme, bilgilendirme ve eğlendirme işlevleri yanında toplumu etkileme ve harekete geçirme gibi özelliklerinden hareketle norm oluşum ve içselleştirme süreçlerinde etkin bir güç mekanizması olması, norm oluşum sürecine medya analizi yapılarak bilimsel zenginlik katılacağına dair inanç ve araştırmanın kendinden sonra yapılacak çalışmalara kaynak oluşturmasının hedeflenmesi araştırmanın bilimsel değer taşıdığı düşüncesine ve önemine anlam yüklemektedir.

4.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

“Normatif Paradigma Bağlamında Soykırım Yasağı Normu Oluşum Süreci ve The New York Times Haberlerinin Analizi” başlıklı araştırma ile, ‘soykırım’ normunun kavramsallaştırma sürecine medyanın nasıl ve ne ölçüde rol oynayarak ihlaline yönelik normun uluslararasılaşmasına katkı sunduğunu ortaya koymak amaçlanmaktadır. Başka bir deyişle, bu araştırma ile medyanın soykırımın fikir düzeyinden çıkarak yasaklanması adına normatiflik kazandırmada nasıl rol oynadığının tespiti hedeflenmektedir. Çünkü bir normun uluslararasılaşma ve içselleştirme sürecine tartışma ortamı sağlayan medyanın analizi yok denecek kadar azdır. Bu bağlamda, söz konusu araştırmanın literatürdeki bu açığa bir nebze olsun katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Dolayısıyla, çalışma süresince aşağıdaki sorular ve hipotezler doğrultusunda medyanın rolü ölçülmeye çalışılmıştır:

- Bir normun oluşum ve içselleşme sürecinde medyanın etkinliği var mıdır, varsa bu etkinlik hangi düzeydedir?
- Medya, normların uluslararasılaşma sürecine nasıl dâhil edilmektedir?

- Soykırım yasağının uluslararası bir norm olarak kabul görmesinde medya rol oynamış mıdır?

4.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

İkinci Dünya Savaşı'nın başladığı 1939 yılından Soykırım Sözleşmesi'nin içselleştirildiği 1949 yılının sonuna kadar olan NYT gazetesi haberleri belirlenen anahtar kelimeler doğrultusunda gazetenin abonelik yoluyla erişime sunduğu internet arşivi taranarak incelenmiş ve bu haberler içerik analizi kapsamında çerçeveleme yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Yalnızca 1939-1949 yılları arası yapılmış haberlerin seçilmesinin nedeni, soykırım yasağı normunun bu yıllar arasında uluslararası düzeyde tanımlanıp hukuki güvence altına alınması ve uluslararasılaşmasıdır.

Çalışmanın dayandırıldığı tez doğrultusunda yapılan arşiv araştırması sonucu on bir anahtar kelime belirlenmiştir: Raphael Lemkin, soykırım (genocide), savaş suçu (war crime), insanlığa karşı suç (crime against humanity), ırksal yok etme (racial extermination), kitlesel kıyım (mass destruction), uluslararası suç (international crime), savaş suçları mahkemesi (war crime court), uluslararası yargı (international tribunal), uluslararası mahkeme (international court) ve Nürnberg duruşmaları (Nuremberg Trials). Bu anahtar kelimeler, daha önce yapılmış çalışmalarda kullanılan çerçeveleme analizlerinden hareketle, savaş (war), insan hakları (civil rights), kanun ve nizam (law and order) ve ortak güvenlik (common security) çerçeveleri altında sınıflandırılmıştır.³⁶⁴

4.4. ARAŞTIRMAYA DAİR BELİRLENEN HABER ÇERÇEVELERİ

4.4.1. SAVAŞ ÇERÇEVESİ

Shoshana Blum-Kulka ve Tamar Liebes, “Frame Ambiguities: Intifada Narrativization of the Experience by Israeli Soldiers” başlıklı çalışmalarında İsrail-Arap ihtilafının bir başka şiddetle bastırılması çağrısı anlamına gelen İntifada'yı “Savaş Çerçevesi” (war frame) başlığı altında analiz etmektedir. Söz

³⁶⁴ Bkz. Tablo 5. Araştırmaya Dair Haber Çerçeveleri ve Anahtar Kelimeler.

konusu analize göre gerçekleşmesi mümkün olan çatışma ortamında ordu, şiddet seviyesini düşürücü bir rol üstlenmekte ve zafer elde etme sorumluluğu taşımaktadır. Böylelikle politik sorunu çözmeye dair adımlar atılmaktadır.³⁶⁵ Bu bağlamda savaş çerçevesi taraflar arasındaki anlaşmazlığın çözümünde üçüncü kişilere büyük sorumluluk yüklemektedir. Blum-Kulka ve Liebes'in analizinde söz konusu üçüncü kişi ordudur. İkinci Dünya Savaşı sonunda ise BM öncülüğündeki uluslararası toplumdur.

4.4.2. İNSAN HAKLARI ÇERÇEVESİ

Doug McAdam tarafından 1994 yılında yapılan "Culture and Social Movements" başlıklı bir çalışmada, kültür ve toplumsal hareketler arasındaki bağlantılara odaklanılmış ve gösteri yapma çerçevesinin (master protest frame) kaynağı olarak insan hakları çerçevesi (civil rights master frame) gösterilmiştir. McAdam, öncesinde de yaptığı başka bir çalışmada (1988) siyahilerin hakları, savaş karşıtı hareketler ve öğrenci hareketleri ile insan hakları hareketleri arasındaki kültürel bağlantıları belgelemiştir. McAdam'a göre insan hakları çerçevesinin ideolojik etkisi, kızılderililer, çiftçiler ve dönemin diğer sol hareketleri hususunda da belirgindir. Çünkü, çoğunlukla insan hakları çerçevesine dayanan bu grupların tümü, ayrımcılık kurbanı olarak tanımlanmış ve bu bakımdan genişletilmiş haklar ve yasalar uyarınca korunmayı hak etmişlerdir.³⁶⁶ Dolayısıyla Nazi Almanyasında ayrımcılığa ve şiddete uğrayan tüm gruplar da kurban olarak tanımlanmış ve insan hakları çerçevesi McAdam'dan ödünç alınmıştır.

³⁶⁵ Shoshana Blum-Kulka & Tamar Liebes, "Frame Ambiguities: Intifada Narrativization of the Experience by Israeli Soldiers", **Framing the Intifada: People and Media**, Ed. Akiba A. Cohen & Gadi Wolfsfeld, Ablex Pub. Corp., Norwood N.J., 1993, ss. 28, 29.

³⁶⁶ Doug McAdam, "Culture and Social Movements", **New Social Movements: From Ideology to Identity**, Ed. Enrique Laraña, Hank Johnston, Joseph R. Gusfield, Temple University Press, Philadelphia, 1994, s. 42.

4.4.3. KANUN VE NİZAM ÇERÇEVESİ

Blum-Kulka ve Liebes, aynı çalışmalarında İsrail Ordusu'nun İsrail ve Filistin bölgelerine yönelik üstlendikleri yasal sorumluluk gereği sergiledikleri şiddetsel tepkiyi ise “Kanun ve Nizam Çerçevesi” (law and order frame) altında analiz etmektedir. Analize göre, kanun ve nizam çerçevesinde ordunun hedefleri yerel düzeyde ve polislik göreviyle sınırlı kalmaktadır. Ayrıca bu çerçevede, ordunun görevi dışında kalan sorunlara siyasi çözümler aranmaktadır. Öte yandan, savaş çerçevesinde olduğu gibi kanun ve nizam çerçevesinde de ordu şiddet seviyesini düşürücü rol üstlenmektedir.³⁶⁷

4.4.4. ORTAK GÜVENLİK ÇERÇEVESİ

David S. Meyer'in “Framing National Security: Elite Public Discourse on Nuclear Weapons During the Cold War” başlıklı çalışmasında yer alan ortak güvenlik çerçevesi (common security frame), nükleer silahların dünya siyasetindeki her şeyi değiştirdiği ve aslında, ulusların siyasi işbirliği ve yıkım seçimiyle karşı karşıya olduğu öncülüne dayanmaktadır. Ortak güvenlik çerçevesi içinde bu öncül nükleer tehdidin mütekabiliyetini belirtmektedir. Ancak, silahlanma yarışından çıkmanın tek yolu olarak teknolojiyi görmemekte olup, politika yapmayı hedefleyen ortak bir tanım ihtiyacını vurgulamaktadır. Dolayısıyla, ortak güvenlik çerçevesinde nükleer silahlar, dünya güvenliğine karşı herhangi bir ulustan daha büyük bir tehdit olarak görülmektedir. Bu bağlamda nihai hedef, uluslararası işbirliği ve nükleer silahsızlanmadır. Öte yandan “ortak güvenlik” kavramı, ABD'nin yalnızca toprak bütünlüğünü değil, aynı zamanda, küresel ittifaklar yoluyla dost ulusların güvenliğini korumak demek olan “kollektif güvenlik” kavramının yerini de almıştır. Amerikan tarihinde tekrarlanan izolasyonist temalara eşit derecede karşı çıkan kollektif güvenlik çerçevesi uluslararası işbirliğini sistemin parçası haline getirmiştir.³⁶⁸

³⁶⁷ Blum-Kulka & Liebes, ss. 28, 29.

³⁶⁸ David S. Meyer, “Framing National Security: Elite Public Discourse on Nuclear Weapons During the Cold War”, *Political Communication*, Vol.:12, No:2, 1995, ss. 178-185.

Tablo 5. Araştırmaya Dair Haber Çerçeveleri ve Anahtar Kelimeler

Haber Çerçeveleri	Anahtar Kelimeler	Haber Çerçevesinin Kaynağı
Savaş Çerçevesi (War Frame)	– War Crime (Savaş Suçu) – Mass Destruction (Kitlesele Kıyım) – International Crime (Uluslararası Suç)	Blum-Kulka & Liebes - 1993
İnsan Hakları Çerçevesi (Civil Rights Master Frame)	– Genocide (Soykırım) – Raphael Lemkin – Crimes Against Humanity (İnsanlığa Karşı Suç) – Racial Extermination (İrksal Yok Etme)	Doug McAdam - 1994
Kanun ve Nizam Çerçevesi (Law and Order Frame)	– War Crime Court (Savaş Suçu Mahkemesi) – International Court (Uluslararası Mahkeme) – International Tribunal (Uluslararası Yargı) – Nuremberg Trials (Nürnberg Duruşmaları)	Blum-Kulka & Liebes - 1993
Ortak Güvenlik Çerçevesi (Common Security Frame)	– War Crime Court (Savaş Suçu Mahkemesi) – International Court (Uluslararası Mahkeme) – International Tribunal (Uluslararası Yargı) – Nuremberg Trials (Nürnberg Duruşmaları)	David S. Meyer - 1995

Kaynak: Tablo 5 yazar tarafından hazırlanmıştır.³⁶⁹

³⁶⁹ Tablonun oluşumu aşamasında katkılarından dolayı Dr. Zerrin Ayşe Öztürk'e teşekkür ederim.

4.5. THE NEW YORK TIMES GAZETESİ

“Uluslararası muhabirlerimize ... Temel bir hareket emri verilir: Bir hikayenin rüzgarını hissederseniz, peşine düşmek için ne gerekiyorsa yapın.”

*Michael Slackman
New York Times Uluslararası Editörü*

Walter Lippmann’a göre, modern yaşam telaşlı ve çok karmaşıktır. Dolayısıyla, insanların kişileri, olayları ya da durumları özel olarak tanımaya ne zamanları ne de fırsatları vardır. Bunun yerine, resmin geri kalanını kafalarında taşıdıkları klişeler (stereotipler) ile doldururlar.³⁷⁰ Kafalardaki bu tasarıların doğmasına ise, belirli ölçüde günlük gazeteler yardım eder.³⁷¹ Başka bir deyişle, insan esasında, kendi iradesiyle karar vermek ister; ancak yargılarını çoğunlukla, okuduğu gazete ve dergilerden edinir.³⁷²

Amerika’da basın, diğer yerlerde olduğu gibi, yürütmeyi ve yasamayı etkileme gücüne sahip en önemli çıkar grubunu oluşturmaktadır.³⁷³ Buna rağmen Pierre Denoyer’e göre, 19. yüzyılın büyük bir kısmında günlük gazeteler sınırlı okuyucu topluluğuna hitap eden siyasi içerikli gazetelerdir. O, her türlü ticari ve politik amaç dışında, okurlarına dünyanın gerçek imgesini vermeye çalışan çok az gazetenin bulunduğunu iddia eder.³⁷⁴ Ona göre, özellikle Amerika’daki Herald Tribune ve NYT gibi gazetelerde dünyanın diğer yerlerinde basılan gazetelere göre daha çeşitli, doğru ve ciddi haberlere yer verilir. Ve, bu gazetelerde gündem ölçülü bir yazıyla yorumlanır.

³⁷⁰ Walter Lippmann, **Public Opinion**, 1922, [https://www.norton.com/college/history/america-essential-learning/docs/WLippmann-Public Opinion-1922.pdf](https://www.norton.com/college/history/america-essential-learning/docs/WLippmann-Public%20Opinion-1922.pdf) , (09.02.2019), s. 36.

³⁷¹ Pierre Denoyer, **Modern Basın**, çev. Adnan Cemgil, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1963, s. 119.

³⁷² Denoyer, s. 121.

³⁷³ Tayyar Arı, **Amerika’da Siyasal Yapı Lobiler ve Dış Politika**, 4. Baskı, MKM Yayıncılık, Bursa, 2009, s. 145.

³⁷⁴ Pierre Denoyer’ın yaptığı araştırmaya göre, iki savaş arasında orta halli bir Amerikalı çeşitli ihtiyaçları için yılda 65-70 kilo kağıt kullanıyordu ve bu kullanılan kağıdın aşağı yukarı üçte biri (yani 22 kilosu) gazete kağıdıydı. Denoyer’e göre, dünyanın hiçbir yerinde gazeteler Amerika’da olduğu gibi, çok, çeşitli ve endüstriyel bakımdan gelişmiş değildir. Dahası, İkinci Dünya Savaşı’ndan önce tirajı yüz bini aşan her gazetenin ortalama sayfa sayısı yirmi yediydi; kağıt sınırlandırmasından sonra 1944’de bu sayı yirmi üçe düşmüştür. Bkz. Denoyer, s. 66.

Dolayısıyla Amerikan gazeteleri, diğer gazetelere kıyasla okurlarını toplum hayatına daha iyi adapte etmektedir.³⁷⁵ Bu bağlamda, Amerika'nın NYT gazetesi kuruluşundan günümüze yaşanmış birçok olaya ilişkin zihinsel imajların oluşmasında Amerikan kamuoyu yanı sıra küresel etkiye sahip önemli kitle iletişim araçlarından olmuştur.

Amacını, 'insanlara dünyayı yerinde, uzman ve derinlemesine araştırılarak bildirilen bağımsız bir gazetecilik yoluyla anlamalarına yardım etmek', görevini ise, 'gerçeği aramak ve insanların dünyayı anlamalarına yardımcı olmak' olarak açıklayan NYT, Amerika'nın köklü geçmişe sahip gazetelerinden biridir. NYT, bu misyonunu büyük gazeteciliğin, her okuyucunun hayatını daha zengin ve toplumu daha adil yapma gücüne sahip olduğuna dair inancına dayandırmaktadır. Ayrıca NYT, gazete kültürünün bağımsızlık, dürüstlük, merak, saygı, işbirliği ve mükemmellik üzerinden inşa edildiğini ifade etmektedir.³⁷⁶

Gazete kültürünün oluşması adına, gazeteciliğin ardındaki fikirleri, çalışkanlığı ve insanlığı dünyaya göstermenin önemli olduğunu³⁷⁷ ve dolayısıyla NYT'ın incelemeye aldığı sorunlara insani sorumluluk bakış açısıyla yaklaşıldığının örnekleri gazetenin, 13 Temmuz 1863'de kölelik karşıtı sergilemiş olduğu tutumla; 9 Kasım 1965'te Kuzey Vietnam'dan havalanan Amerikan savaş uçaklarının Johnson yönetiminden gelen inkarlara rağmen askeri olmayan hedefleri bombaladığını bildirmiş olmasıyla³⁷⁸ ve 13 Haziran 1971'de, hükümetin Vietnam Savaşı hakkındaki geçmişinden bir dizi alıntı yayınlamış³⁷⁹ olmasıyla sıralanmaktadır. Dahası, NYT'ın

³⁷⁵ Denoyer, ss. 69-122.

³⁷⁶ The New York Times, 2019, www.nytimes.com, (01.09.2019).

³⁷⁷ Samantha Henig & Lisa Tobin, **The New York Times**, www.nytimes.com, (01.09.2019).

³⁷⁸ Buna rağmen Edward S. Herman'a göre, NYT'nin anti-komünist ideolojiye bağlılığı ve Soğuk Savaş'ı iyi ve kötü güçler arasındaki bir ölüm-kalım mücadelesi olarak kabulü gazetenin bir bilgi kaynağı olarak objektifliğini ciddi biçimde sınırlandırmıştır. Bkz. Edward S. Herman, "Yayınlanmaya Uygun Tüm Haberler", **Medyanın Kamuoyu İmalatı: Medyanın Tekelleşmesi, Kitlelerin Yönlendirilişi ve Zorunlu İtaat**, (Ed. Noam Chomsky et. al.), (Çev. Adnan Köymen, Ebru Kalak, Hale Alpmen, Özge İnciler, Işıl Esendir), Chiviyazıları Yayınevi, İstanbul, 2004, s. 183. Gazete kültürünün değişmesinde, NYT'ın 1970'lerde Adolph Ochs'un torunu Arthur Ochs Sulzberger'in yönetimi altına girmesiyle gazetenin ve personel organizasyonunda göze çarpan değişikliklerin gerçekleştirilmiş olması etkili olmuş olabilir. Bkz. Encyclopaedia Britannica, "The New York Times: American Newspaper", 2019, <https://www.britannica.com/topic/The-New-York-Times> (17.05.2019).

³⁷⁹ NYT, Vietnam Savaşı'na dair (gizlice devlet yetkilileri tarafından verilen) "Pentagon Belgeleri"ne dayanan bir dizi rapor yayınladığında tartışmaların merkezi haline gelmiştir. ABD Yüksek Mahkemesi ise, haberin, Amerikan Anayasasında yer alan basın özgürlüğü hükümleri ile korunduğunu tespit etmiştir.

kadınları etkileyen cinsel taciz ve suistimal gibi iddiaları araştırarak suçlanan erkeklerin geçmiş hayatlarını ortaya çıkardığı ifade edilmektedir. Ayrıca, 2018 Pulitzer Kamu Hizmeti Ödülü kazanan bu haberlerin,³⁸⁰ işyerlerinde çalışan kadınların çalışma koşullarının araştırılmasını ve sorumlular hakkında cezai soruşturmaların açılmasını tetiklediği belirtilmektedir.³⁸¹

Aksi durumda anlatılmayacak olan önemli konuları ele aldıkları iddiasıyla gazeteciliği gerçeğin peşinde, korkusuz ve taraf tutulmadan yapmak olarak açıklayan NYT, bağımsız ve derinlemesine yapılan gazeteciliği, sağlıklı bir topluma güç katan yakıt olarak ifade etmektedir. Günümüz haber döngüsünün zorluklarına ayak uydurabilecek çeşitli ve işbirlikçi bir kültür inşa etmek adına NYT çatısı altında yapılanları ise;³⁸²

- Kamu yararına derinlemesine, bağımsız, orijinal bir habercilik ortaya koymaları için uzman gazeteciler istihdam edilmekte, onlara zaman ve kaynak imkânı sağlanmaktadır.
- Küresel bağlamda korkusuz ve tarafsız haber yapılmaktadır. Bu bağlamda, haber kapsamı insanların dünyayı anlamalarına yardımcı olurken; düşünsel/fikirsel haberler, insanların zengin ve akıllı tartışmalarla dünyayı hayal edebilmelerine yardımcı olmaktadır.
- Kuruluşundan bu yana NYT, okurların gündelik yaşamlarına dokunan konular için derin bir kaynak olmuştur. Dolayısıyla NYT aracılığıyla okurların, etraflarında neler olup bittiğini daha iyi anlamaları için ihtiyaç duydukları bağlam ve analiz sunulmaktadır.

Ayrıca, “Pentagon Belgeleri”nin yayınlanması, NYT’ye 1972’de Pulitzer Ödülü’nü kazandırmıştır. Bkz. Encyclopaedia Britannica, 2019.

³⁸⁰ The New York Times toplamda 125 Pulitzer Ödülü’ne sahiptir.

³⁸¹ The New York Times, 2019, www.nytimes.com.

³⁸² The New York Times, 2019, www.nytimes.com.

- Uluslararası ekibin üyeleri dünyanın gerçek vatandaşlarıdır. Bu küresel düşünürler, NYT’ın her yerde bulunan okurlarına hizmet sağlamaktadır. Bu durum ise, NYT’ın küresel çaplı okunmasının nedenlerinden birini oluşturmaktadır.³⁸³

Kurumsal yapısı ideolojik çözümlemeye tabi tutulduğunda NYT, genel olarak, kısmen solu destekleyen, hikaye ve kelime seçimi merkez-sol eğilimden³⁸⁴ beslenen; saygın gazetecilere sahip olması nedeniyle de bilgi için son derece güvenilir kaynaklardan kabul edilen bir kuruluştur. Öykü seçimi genellikle dengelidir, ancak tercih edilen kelimeler/ifadeler çoğu durumda sol eğilimlidir. Gerçekliğe dair yapılan bir araştırma, NYT’ın yaptığı haberlerde zaman zaman yanlış iddialarda bulunduğunu gösterse de, aynı araştırma yeni bilgiler elde edilir edilmez söz konusu haberlerde düzeltmeler yapıldığını göstermektedir. Bu bağlamda NYT, meselelere yenilikçi bir bakış açısıyla yaklaşıyor gibi değerlendirildiğinden ‘liberal’ olarak da kabul edilmektedir. Pew Araştırma Merkezi³⁸⁵ medya kutuplaşma raporuna göre de, her bir haber kaynağının okuyucu kitlesinin ideolojik değerlendirilmesi sonucu NYT okurları “istikrarlı bir şekilde liberal” olarak konumlandırılmaktadır.³⁸⁶

Denoyer’a göre, Amerikan gazetelerinin çoğu eski bir geleneğe uyarak demokrat veya cumhuriyetçi partinin etiketini taşımaktadır. Esasında, bu gazetelerin çoğu hiçbir zaman aktif olarak politikaya karışmazlar; seçim süreçlerinde de genellikle bağımsız kalmaya dikkat ederler. Bunun nedeni ise, objektif olma kaygısı ve karşı görüşte olanları incitmeme gerekliliğidir.³⁸⁷ NYT’ın da, 1960 yılından itibaren sadece Demokrat Başkan adaylarını desteklediği iddia edilmektedir. Cumhuriyetçi Başkan Donald

³⁸³ NYT bünyesinde 1.550 gazeteci çalışmakta; çalışanlar tarafından 55 dil konuşulmaktadır. Ayrıca kurumun resmi internet sitesine göre NYT, ayda 150 milyon küresel okuyucuya sahiptir. Bkz. The New York Times, 2019, www.nytimes.com.

³⁸⁴ *Merkez-Sol Eğilim*; bu medya kaynaklarının hafif ila orta derecede liberal eğilimleri vardır. Sık sık liberal (özgürlükçü) amaçları desteklemek için yüklenmiş kelimelerin kullanıldığı (hislere veya kalıpyargılara başvurarak izleyiciyi etkilemeye çalışan kelimeler) gerçeğe dayalı bilgileri yayınlarlar. Bu kaynaklar bilgi için genellikle güvenilirlerdir, ancak daha fazla araştırma gerektirebilirler. Bkz. Media Bias/Fact Check, “New York Times”, 2016, <https://mediabiasfactcheck.com/new-york-times/>, (14.05.2019).

³⁸⁵ *Pew Araştırma Merkezi*; dünyayı şekillendiren toplumsal konular (politika, medya, teknoloji vs.), tutumlar ve eğilimler üzerine halkı bilgilendiren tarafsız bir olgusal gerçeklik havuzudur. Politik pozisyon almadan kamuoyu yoklamaları, demografik araştırmalar, içerik analizi ve diğer veri odaklı sosyal bilimler araştırmaları yapmaktadır. Bkz. <https://www.pewresearch.org/about/> (20.05.2019).

³⁸⁶ Media Bias/Fact Check, 2016.

³⁸⁷ Denoyer, s. 81.

Trump’ın, NYT’ı başarısız olarak nitelemesi ve “sahte haber” üretmekle suçlaması da³⁸⁸ NYT’ın Amerikan kamuoyu nezdinde demokratlarla aynı safta algılanmasını sonuçlamaktadır.

Öte yandan, NYT’ın şu anki genel yayın yönetmeni Dean Baquet’dir ve Ochs-Sulzberger ailesi tarafından özel olarak tutulan B Grubu hisselerle kontrol edilmektedir.³⁸⁹ 1851 yılından bu yana, 4 milyon toplam aboneliği aşan NYT, 22 Ocak 1996 tarihinden itibaren dijital yayına geçerek www.nytimes.com internet adresi ile dünyanın her yerindeki okuyuculara erişme imkânı sunmaktadır.³⁹⁰

4.5.1. THE NEW YORK TIMES GAZETESİNİN TARİHÇESİ VE POLİTİK VİZYONU

Pierre Denoyer’a göre, bir basın organının gerçek kriteri baskı sayısındaki başarısı değil, doğruyu bulma kaygısıdır.³⁹¹ Bu bağlamda, gazetecilik bir itibar mesleğidir; bir medya kurumunun piyasa değeri ise, itibarı ve ortaya koyduğu etkidir.³⁹² Dolayısıyla gücünü, editöryal mükemmellikten alan NYT³⁹³ haberi, sansasyonelizmden kaçınarak objektif bir biçimde aktaracak bir gazete olarak,³⁹⁴ Amerikalı gazeteci ve politikacı Henry Jarvis Raymond ve eski banker George Jones tarafından 18 Eylül 1851 tarihinde kurulmuştur.

³⁸⁸ Media Bias/Fact Check, 2016.

³⁸⁹ Media Bias/Fact Check, 2016.

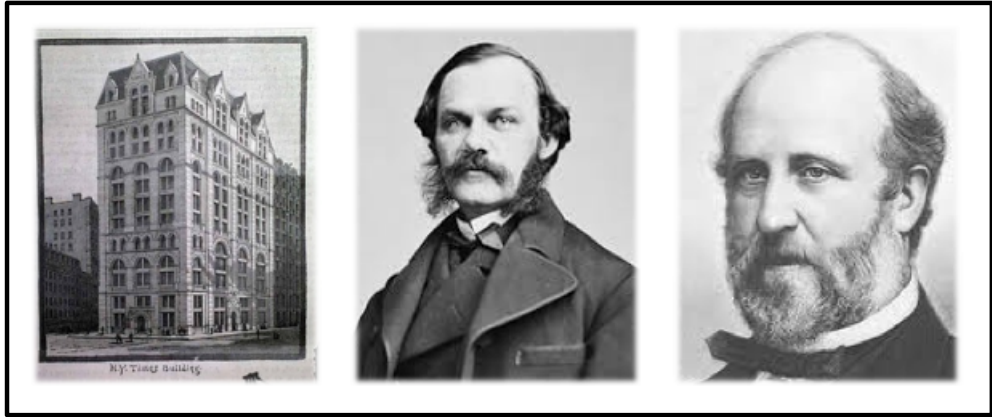
³⁹⁰ The New York Times, 2019, www.nytimes.com.

³⁹¹ Denoyer, s. 122.

³⁹² Zeynep Atikkan & Aslı Tunç, **Blogdan Al Haberi: Haber Blogları, Demokrasi ve Gazeteciliğin Geleceği Üzerine**, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2011, s. 206.

³⁹³ NYT’ın editörleri, kitle halindeki okurlar yerine kültürlü, entelektüel bir okur kitlesine hitap ederek geleceğe yönelik bir kalıp oluşturduğundan erken başarı elde etmişti. Bkz. Encyclopaedia Britannica, 2019.

³⁹⁴ Encyclopaedia Britannica, 2019.

Fotoğraf 5. The New York Times’in İlk Binası³⁹⁵, Henry J. Raymond³⁹⁶ ve George Jones³⁹⁷

Kurulduğunda ‘The New York Daily Times’ olarak isimlendirilen gazete, 1857’de adını ‘The New York Times’ olarak kısaltmıştır.³⁹⁸ Bir zamanlar ABD’deki en güvenilir günlük yayını olan NYT, ülkenin önde gelen referans gazetesidir.³⁹⁹

Fotoğraf 6. The New York Times, 18 Eylül 1851.

NTY’ın aynı zamanda kurucu editörü olan Henry Jarvis Raymond, gazetenin ilk sayısındaki bir makalede gazetenin politik vizyonunu şekilde özetlenmektedir:

³⁹⁵ “N.Y. Times Building”, <http://images.rarenewspapers.com/ebayimgs/5.d4.2012/image001.jpg> , (23.08.2019).

³⁹⁶ <https://deacademic.com/pictures/dewiki/72/HJRaymond.jpg> , (23.08.2019).

³⁹⁷ <http://graphics8.nytimes.com/images/2011/08/15/blogs/20110816Jones5/20110816Jones5-articleInline.jpg> , (23.08.2019).

³⁹⁸ <https://the-new-york-times.weebly.com/names.html> , (23.08.2019).

³⁹⁹ <https://the-new-york-times.weebly.com/reputation.html> , (23.08.2019).

[New York Times'ın] siyasi, sosyal, ahlaki ve dini tüm konular üzerine kendisi için konuşmasını amaçlıyoruz; dolayısıyla bu bağlamda değerlendirilmesini rica ediyoruz. Muhafazakârlığın kamu yararı için gerekli olduğunu düşündüğümüz her durumda muhafazakâr; radikal davranış ve radikal reform gerektirecek gibi görünen her durumda ise radikal olacağız. Toplumdaki her şeyin ya tam olarak doğru ya da tamamen yanlış olduğuna inanmıyoruz; korumak ve geliştirmek istediğimiz iyi nedir?, imha etmek, reform yapmak istediğimiz kötü nedir?⁴⁰⁰

NYT, 1896 yılında aslen Yahudi olan Adolph S. Ochs tarafından satın alınmıştır;⁴⁰¹ ve dünyadaki diğer şehirlere nazaran en fazla Yahudiye sahip olan bir kentin en önemli gazetesi olduğundan, uzun zamanlar bir Yahudi gazetesi olarak kabul edilmiştir.⁴⁰² Oysa Ochs, seçkin gazetecilerine ve editörlerine neredeyse tamamen önyargısız bir şekilde haber yayınlamalarını tembihlemiştir.⁴⁰³ Ancak bu sayede NYT, yani Ochs'un seçkin yazarları sayesinde, hem düşünen kimseler için bir gazete çıkarma hem de oldukça önemli bir tiraja ulaşma gibi iki oksimoron amacı gerçekleştirme başarısı elde edebilmiştir. Bu durum, aynı zamanda, modern basının büyük mali başarılarla erişmesinin mümkün olabileceğini kanıtlamıştır.⁴⁰⁴ Dolayısıyla Ochs, NYT'ı uluslararası saygın bir gazete⁴⁰⁵ haline getirmiştir.⁴⁰⁶

Öte yandan, 25 Ekim 1896'da Ochs tarafından yapılan bir yarışmanın ardından "Baskıya Uygun Tüm Haberler" (All the News That's Fit to Print) sloganına editöryal sayfada yer verilmiş ve 10 Şubat 1897'de söz konusu slogan birinci sayfaya taşınmıştır.

⁴⁰⁰ Henry Javis Raymond, "A Word About Ourselves", **The New York Times**, 18 Eylül 1851, (16.05.2019).

⁴⁰¹ <https://the-new-york-times.weebly.com/founding-of-the-newspaper-and-owners.html>, (23.08.2019).

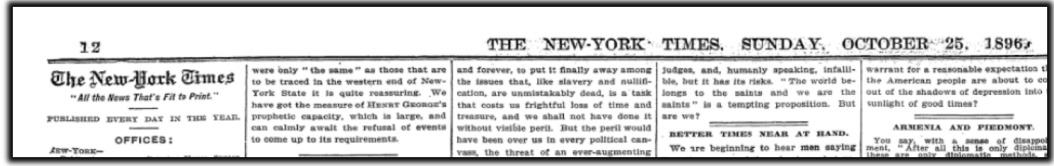
⁴⁰² Laurel Leff, "A Tragic "Fight in the Family": "The New York Times", Reform Judaism and the Holocaust", **American Jewish History**, Vol.:88, No:1, 2000, ss. 5, 6.

⁴⁰³ <https://the-new-york-times.weebly.com/founding-of-the-newspaper-and-owners.html>, (23.08.2019).

⁴⁰⁴ Denoyer, s.72.

⁴⁰⁵ Örneğin, gazetenin, 1912 Nisan'ında Titanik adlı geminin batması olayını her yönüyle bildirmek için mevcut tüm kaynaklarını riskli bir şekilde kullanması prestijini büyük ölçüde artırmıştır. Bkz. Encyclopaedia Britannica, 2019.

⁴⁰⁶ Encyclopaedia Britannica, 2019.

Fotoğraf 7. The New York Times, 25 Ekim 1896.

Fotoğraf 8. The New York Times, 10 Şubat 1897.

NYT için, okur mektuplarına yer vermesi nedeniyle, geribildirimlerin önemli olduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca, gazetenin erişim ve istihbarat ağı küresel denebilecek boyuttadır. Bu ağ telefon, telgraf ve kablo yoluyla kurulmakta ve haberler hemen hemen dünyanın her yerinden servis edilmektedir.

Bu arada, Ochs'un gazeteyi satın almasıyla Yahudilere ait olan NYT'in yayın politikası da, Ochs'un benimsemiş olduğu klasik Reformist Yahudilik görüşü çerçevesinde şekillenmiştir. Kamuya açık ifadelerinde Ochs, klasik Reform hareketinin Yahudiliği bir din olarak görme (daha fazlasını değil) argümanını savunmuştur. Bu nedenle, görevi dini yaymak olmayan tüm Yahudi örgütlerine karşı çıkmıştır. Başka bir deyişle Ochs, Yahudi kelimesinin dini bir bağlam dışında kullanılmasını ve Yahudiler için ulusal bir vatan kurulması fikrini reddetmiştir.⁴⁰⁷

Öte yandan Ochs, Hitler iktidarının 'iyi günler'in sonu anlamına gelebileceğini öngörse de, o günlerde evrensel değerlere (Aydınlanmış Yahudilerin önderlik ettiği insanlık evrensel kardeşliğe doğru ilerleyecektir.) olan inancına sarılmıştır. Ne var ki, Nazi Almanyası'nın artan gücü Ochs'u olumsuz yönde etkilemiştir. NYT muhabiri Meyer Berger'e göre, "hoşgörüsüzlüğün yayılması", Ochs'u depresyona sokmuş, 1933'ün sonuna doğru Hitler'in gücünün yayılması ise Ochs'un

⁴⁰⁷ Leff, ss. 5-12.

kabusu olmuştur. Ochs, 1935'te kabusu tüm dünyanın gerçeği olmadan önce ölmüştür.⁴⁰⁸

Ochs'un ölümünden sonra kızı Iphigene Bertha Ochs evlenmiş⁴⁰⁹ ve 1935'de NYT'nin sahipliği eşi Arthur Hays Sulzberger'e geçmiştir.⁴¹⁰ Ochs'un damadı Sulzberger'de, kayın pederi gibi klasik Reform Yahudiliği görüşünü benimsemiştir. Bu görüş doğrultusunda ona göre, Yahudilik ne bir ırk ne de bir insan türüydü; o da kayın pederi gibi Yahudiliğin yalnızca bir din olduğuna inanıyordu.⁴¹¹ Dahası Sulzberger, Nazizmin Yahudileri ırk olarak nitelendirmesini, Klasik Reform Yahudiliği'nden aldığı evrensel bakış açısına bir tehdit olarak kabul ediyordu. Dolayısıyla, Ochs gibi Sulzberger'da din dışında hiçbir Yahudi tanımlamasının meşru olmadığı fikrini benimsiyordu. Onlara göre, Amerikan Yahudilerinin en büyük görevi, yaşadıkları toprağın iyi vatandaşları olmak ve ister yardım gruplarında olsun ister siyasi hareketlerde olsun, ayrılıkçılığın tüm tezahürlerini reddetmektir. Bir Yahudi anavatanına karşı çıkan Sulzberger için *Yahudilerin dünya için en büyük değeri yaşadıkları ülkelerin şovenist sınır çizgilerini görebilme kabiliyetleri [ve] kendi dillerinden başka dilleri konuşanları anlamaktır*. Bu, Sulzberger ve NYT'nin Yahudilerin zulmüne şiddetle karşı çıktıkları; fakat aynı zamanda böyle bir zulmü tanımakta isteksiz oldukları anlamına geliyordu.⁴¹²

Esasında Leff'e göre NYT, Almanya'daki anti-Semitik yasaları ve şiddeti önemsemiyor değildi. Çünkü NYT'nin kendisi bile, zaman zaman bir hedefe dönüşüyordu. Örneğin, Nazi politikalarını destekleyen Der Stürmer gazetesi, Adolph Ochs'in bir fotoğrafını yayınlamıştı. Oysa, Naziler iktidara geldiğinden beri Sulzberger'in himayesinde olan NYT, Yahudiler konusunda tutarlı ve tartışmalı bir tutum sergilemişti. Örneğin, hiçbir zaman daha fazla Yahudi'nin ABD'ye girmesi adına göçmenlik kotalarının kaldırılması çağrısı yapmamıştır. Dahası, İngiliz Hükümetinin

⁴⁰⁸ Leff, ss. 16, 17.

⁴⁰⁹ Media Bias/Fact Check, 2016.

⁴¹⁰ Bu yüzyıl süresince NYT'nin tüm yayımcıları Ochs-Sulzberger ailesinin üyelerinden olmuştur. Bkz. Leff, ss. 5, 6.

⁴¹¹ Cumhurbaşkanı Roosevelt'in mülteci sorunuyla ilgili bir açıklamada "Yahudi ırkı" terimini kullanması, Sulzberger'in Morgenthau'ya "ırk" teriminin kullanılmasının (Yahudiler ne bir ırk ne de bir insan olarak sayıldığı zamanlarda) Hitler'in oyununu oynamaya yardımcı olduğunu savunduğu bir mektup yazmasına neden olmuştur. Bkz. Leff, s. 15.

⁴¹² Leff, ss. 4-18.

Filistin'e yasal biçimde göç etme konusundaki kısıtlamasını da desteklemiştir. Ayrıca, Yahudilerin 'Yahudi' kimliği altında Nazilerle savaşma çabalarına karşı çıkmıştır. Dolayısıyla Leff, Yahudi ve gazetecilik tarihindeki bu az keşfedilmiş bölümle ilgili en dikkat çekici olan şeyin, Sulzberger'in NYT'nin tarafsızlık algısını riske atmamaya yönelik temkinli tavrı olduğunu ifade etmektedir.⁴¹³

Sonuç olarak Leff, yirminci yüzyılın ilk birkaç on yılı Amerikan Yahudileri arasındaki siyonizm karşıtı ideolojinin hâkimiyetinin azalmaya başladığı yıllar olmasına rağmen, Hitler'in 1930'lardaki yükselişini Reform Yahudiliği'nin iyimserliğine en ciddi meydan okuma olarak okumuştur. Ayrıca ona göre, 1940'lar Avrupalı Yahudileri kurtarmak ve bir Yahudi devleti kurmak adına belirleyici sayılabilecek bir savaşa da zemin hazırlamıştır. Yahudiliğin ruhu için yapılan bu savaşta önce Ochs daha sonra da Sulzberger klasik Reform Yahudiliğin takipçisi olan ve sürekli küçülen bir grup arasındaki uygulayıcılar olarak kalmıştır.⁴¹⁴

Fotoğraf 9. Adolph S. Ochs,⁴¹⁵ Arthur Hays Sulzberger⁴¹⁶ ve Arthur Ochs Sulzberger Jr.⁴¹⁷

⁴¹³ Leff, ss. 4-17.

⁴¹⁴ Leff, s. 12.

⁴¹⁵ <https://the-new-york-times.weebly.com/founding-of-the-newspaper-and-owners.html>, (23.08.2019).

⁴¹⁶ <https://sarahhonig.com/2012/11/30/another-tack-murdochs-cogent-question/arthur-hays-sulzberger/>, (23.08.2019).

⁴¹⁷ "Arthur Ochs Sulzberger's Story", **The New Yorker**, 29.09.2012, <https://www.newyorker.com/news/news-desk/arthur-ochs-sulzbergers-story>, (20/05/2019).

Fotoğraf 10. The New York Times'in Aralık 1962 tarihli yönetim kurulu toplantısı; saat yönünde sırasıyla: Orvil E. Dryfoos, Arthur Ochs Sulzberger, Louis M. Loeb, Iphigene Ochs Sulzberger, Harding F. Bancroft, Arthur Hays Sulzberger, Francis A. Cox, Eugene R. Black, Paul Van Anda ve Richard N. Cohen.⁴¹⁸

Leff'e göre Sulzberger, Yahudilerin kötülük için seçilmiş olmadıklarına ve bu konuda dikkat çekmemeleri gerektiğine inanmıştır. Yahudilere yapılan muamelenin diğer tüm sivil nüfusunkinden çok daha farklı ve çok daha kötü olduğuna dair güçlü kanıtlar bile bu inancını sarsmamıştır. Sulzberger'in Yahudilerin zulüm ve imha edilmek üzere seçildiği ve Yahudileri "ırk" veya "insan" olarak kabul etme konusundaki isteksizliği NYT'nin makalelerinde ve haberlerinde belirgindir. Bu bağlamda, Laura Leff'in yaptığı araştırmaya göre her ne kadar NYT, İkinci Dünya Savaşı sırasında Avrupa Yahudilerinin başına gelenler hakkında binden fazla hikaye yayınlamış olsa da, birinci sayfada sadece 42 habere yer vermiştir. Başka bir deyişle, NYT'nin yaklaşık 23.000 birinci sayfa haberinden yalnızca % 0.18'i Avrupalı Yahudilerin İkinci Dünya Savaşı esnasındaki durumuyla ilgilidir. Daha da çarpıcı olanı, bu birinci sayfa haberlerinin sadece 24 tanesi Yahudi soykırımını merkezi sorun olarak ele almıştır; diğer 18'i, özel olarak Yahudilerden söz etmemiş veya onlardan ancak acı çeken birçok

⁴¹⁸ Clyde Haberman, "Arthur O. Sulzberger, Publisher Who Transformed The Times for New Era, Dies at 86", *The New York Times*, 29.09.2012, <https://www.nytimes.com/2012/09/30/nyregion/arthur-o-sulzberger-publisher-who-transformed-times-dies-at-86.html>, (17.05.2019).

gruptan yalnızca biri olarak bahsetmiştir. Leff'e göre NYT, Yahudi zulmünü haber sayfalarında belgeliyordu, ancak bunu öneminden ve biricikliğinden uzaklaştıracak biçimde yapıyordu.⁴¹⁹ Dolayısıyla, altı yıllık savaş süresince Yahudilere olup bitenlerle ilgili yalnızca 16 baş haber yayınlamıştı. Dahası, haberlerde tanımlanan olayların öncelikle Yahudileri etkilediği sonucuna varmak mümkün olsa bile, haberler bu durumu spesifik olarak belirten nitelikte olmamıştır. Örneğin, NYT, 16 Kasım 1939 ile 27 Kasım 1940 arasında, Yahudilerden hiç bahsetmeden Polonya'daki ızdırapla ilgili altı makale yayınlamıştır. Ayrıca, sadece Yahudileri içeren olayları tanımlarken bile, NYT, bu gerçeği ihmal etmiştir.⁴²⁰

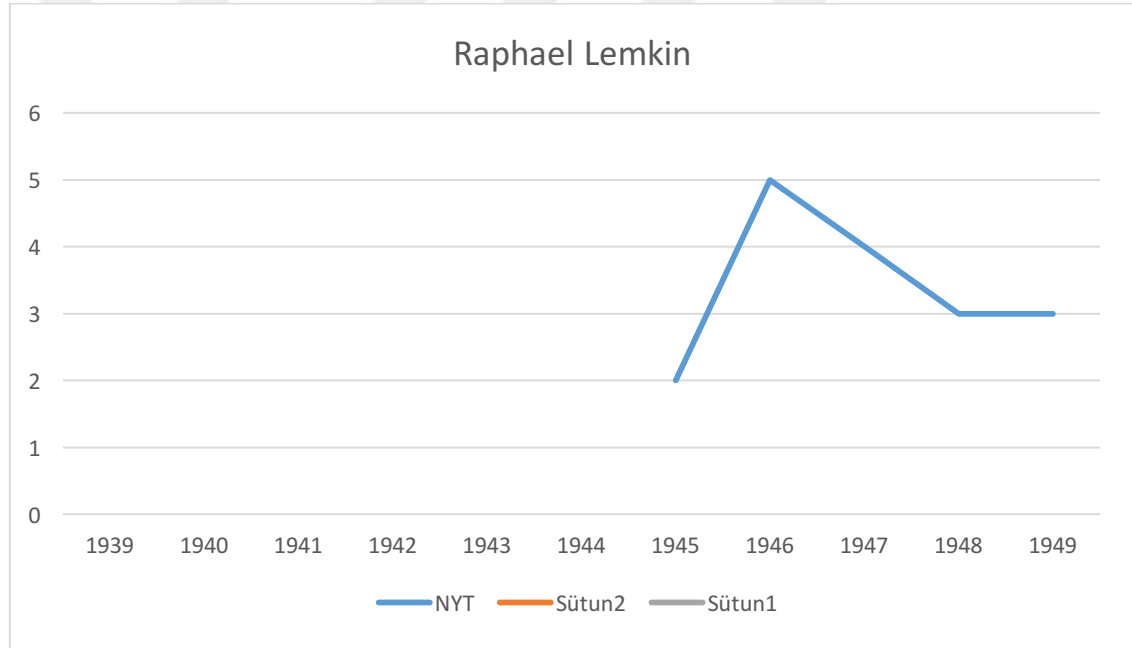
⁴¹⁹ Öte yandan Leff'e göre, Sulzberger'in haber editörlerine Yahudi zulmü hakkındaki bilgileri küçümsemelerini emrettiğini gösteren herhangi bir kanıt yoktur; ancak, vurgulanmasını sağlamak adına zahmette bulunmadığı da açıktır. Bkz. Leff, s. 31.

⁴²⁰ Leff, ss. 31, 32.

4.6. SOYKIRIM YASAĞI NORMU KABUL SÜRECİNE İLİŞKİN MEDYA ÇERÇEVELERİ

Bu bölümde NYT haberlerinden tespit edilen ve haber çerçevelerinde bahsi geçen on bir anahtar kelimenin 1939-1949 yılları arasındaki dağılımı yer almaktadır. Dahası, dört haber çerçevesi altında sınıflandırılan haberlerin haber çerçeveleri bağlamında yıllara göre oransal dağılımını gösteren grafiklere de yine bu bölümde yer verilmektedir.

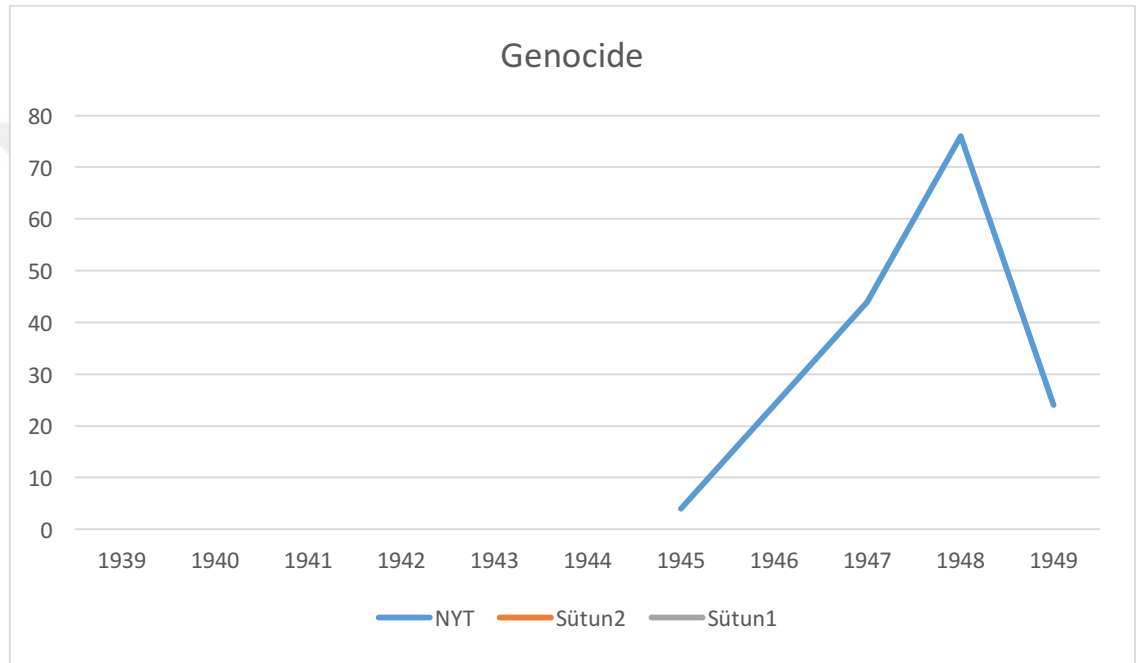
Grafik 1. 1939-1949 Yılları Arası NYT “Raphael Lemkin” Haber Sayısı

Soykırım, hukuk profesörü Raphael Lemkin’in çalışmaları sonucu oluşmuş ve yasaklanması norm haline dönüşmüş bir kavramdır. Lemkin’i kavramın doğuşuna dair fikinsel tartışmalara götüren motivasyon kuşkusuz Avrupalı Yahudilerin Hitler Almanyasında maruz kaldıkları sistematik şiddettir. Yahudilerin uğradığı şiddetin detayları ve çeşitliliği İkinci Dünya Savaşı ardından ortaya çıktığından Lemkin’in soykırıma dair çalışmaları da medyada bu tarihlerde daha sıklıkta yayınlanır olmuştur. Grafik 1’de yıllara göre Raphael Lemkin anahtar kelimesinin haber sayıları verilmiştir. Grafikte görüldüğü üzere Raphael Lemkin adı NYT haberlerinde 1945 yılından 1946’ya

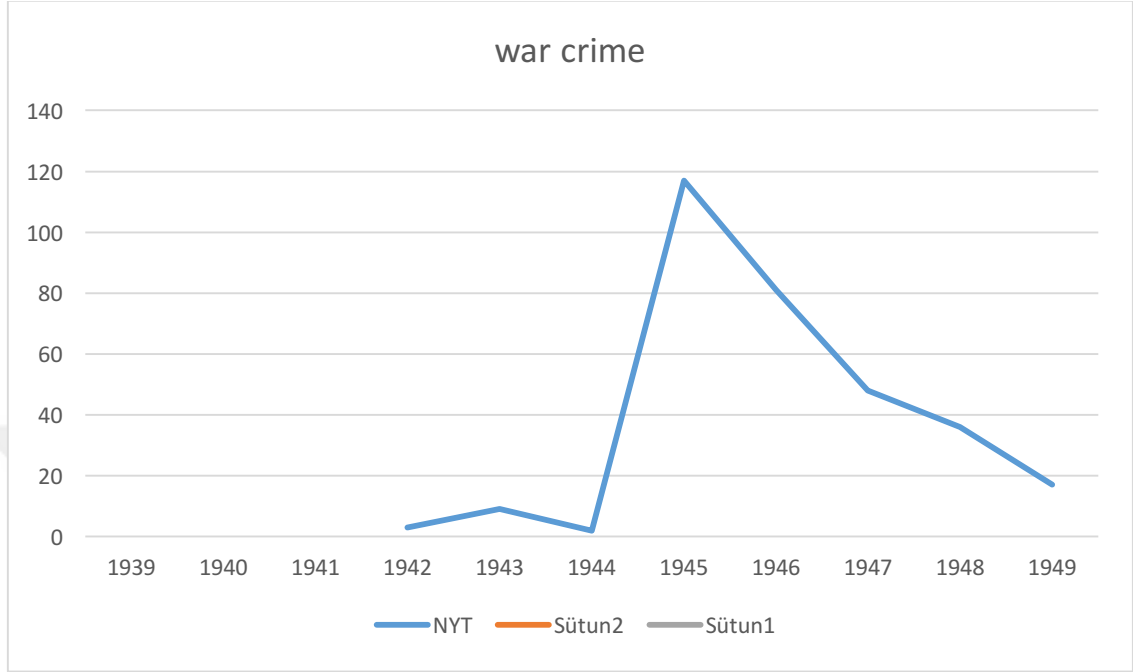
kadar artış göstermektedir. 1946'dan itibaren ise kavram uluslararasılaşma sürecini tamamlamış olduğundan olsa gerek, soykırım kavramı Lemkin'den bağımsız bir şekilde kullanılır olmuştur. Dolayısıyla Raphael Lemkin ismi NYT haberlerinde kısa bir dönem yer almıştır.

Grafik 2. 1939-1949 Yılları Arası NYT “Genocide” Haber Sayısı

Grafik 2’de görüldüğü üzere soykırım (genocide) kavramı İkinci Dünya Savaşı’nın bitimiyle gündeme taşınmış ve NYT’da 1945 yılından itibaren haberlere konu olmuştur. Giderek artış gösteren bir seyirde devam eden haberler soykırım sözleşmesinin imzalandığı yıl olan 1948’de en yüksek haber sayısı (75 haber) ulaşmıştır. Soykırım yasağının uluslararası bir norm olarak kabulü anlamına gelen bu sözleşmenin imzalanması sonrasında soykırımı dair NYT haberlerinde de grafikte görüldüğü üzere giderek bir azalma söz konusu olmuştur.

Grafik 3. 1939-1949 Yılları Arası NYT “War Crime” Haber Sayısı

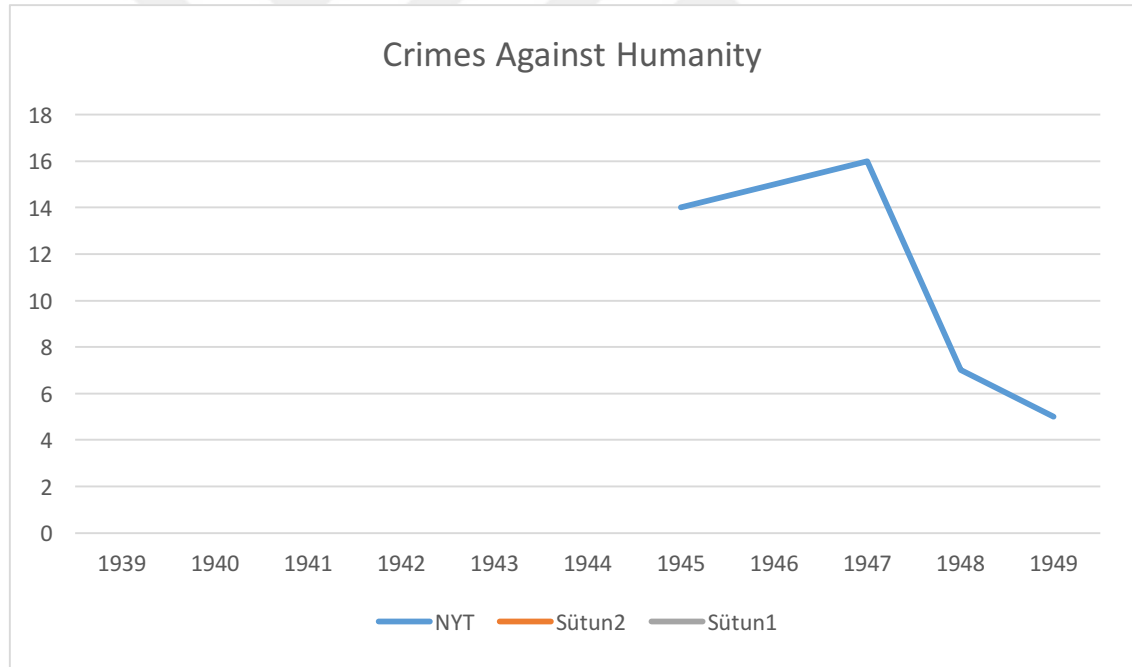

Savaş suçu (war crime), genel olarak her türlü kuralsızlığın kural olarak görülmesi sonucu oluşan ve Michael Walzer’ın altını çizdiği *jus in bello* ilkesinin (savaşın adil idaresi) taraflardan biri ya da her ikisince savaş repertuarından çıkarılması sonucu insanlık aleyhine işleyen yıkıcı eylemdir. İkinci Dünya Savaşı’da tarifi zor şiddet eylemlerinin yoğunluk gösterdiği savaşlardan biri olmuştur. NYT’da da özellikle savaşın sonlarına dair Hitler Almanyasının Avrupalı Yahudilere yönelik yapılanları savaş suçu bağlamında değerlendiren içerikte haberlere ve köşe yazılarına yer verildiği görülmektedir. Savaşın insanlık adına ağır bilanço bıraktığı, savaşın bitimiyle verilen haberlerlerdeki yoğunluktan anlaşılmaktadır.

Grafik 3’de görüldüğü üzere savaşın ilk yıllarında NYT’da savaş suçu bağlamında hatırı sayılır haberler yer almamıştır. Bunun nedeni olarak bu yılların savaşın ilk dönemleri olması gösterilebilir. Başka bir deyişle, 1939 ve 1942 yılları arası dönem İkinci Dünya Savaşı’nın başlangıç yılları olduğundan bu zaman diliminde savaş suçları ancak yeni yeni açığa çıkmıştır. Dolayısıyla, dönemsel koşullar göz önünde bulundurulduğunda bu suçların haber konusu yapılması çok da mümkün gözükmemektedir.

Öte yandan, grafikte görüldüğü üzere NYT’da savaş suçu ile ilgili haber sayısının en yüksek seviyeye ulaştığı 1945 yılından sonra haber sayılarında giderek azalan bir seyir söz konusudur. Bu durumun nedeni olarak, savaşlar süresince olan bitenden sorumlu aktörlerin savaş suçu sınıfına dâhil olabilecek eylemlerine dair kamu yararı taşıyan kanıtları gizlemesi gösterilebilir. Çünkü bu denli büyük savaşların ardından sorumlular olanlara dair sorumluluk kabul etmezler ya da etseler bile bu durumu savaş koşullarının getirdiği zorunluluk haliyle açıklamaya çalışırlar. Dolayısıyla savaşın aktörlerince olan bitenlere dair sürdürülen sessizlik ortamında haber kaynağından bilgi almak ve haber yapmak neredeyse imkânsız hale gelmektedir.

Grafik 4. 1939-1949 Yılları Arası NYT “Crimes Against Humanity” Haber Sayısı

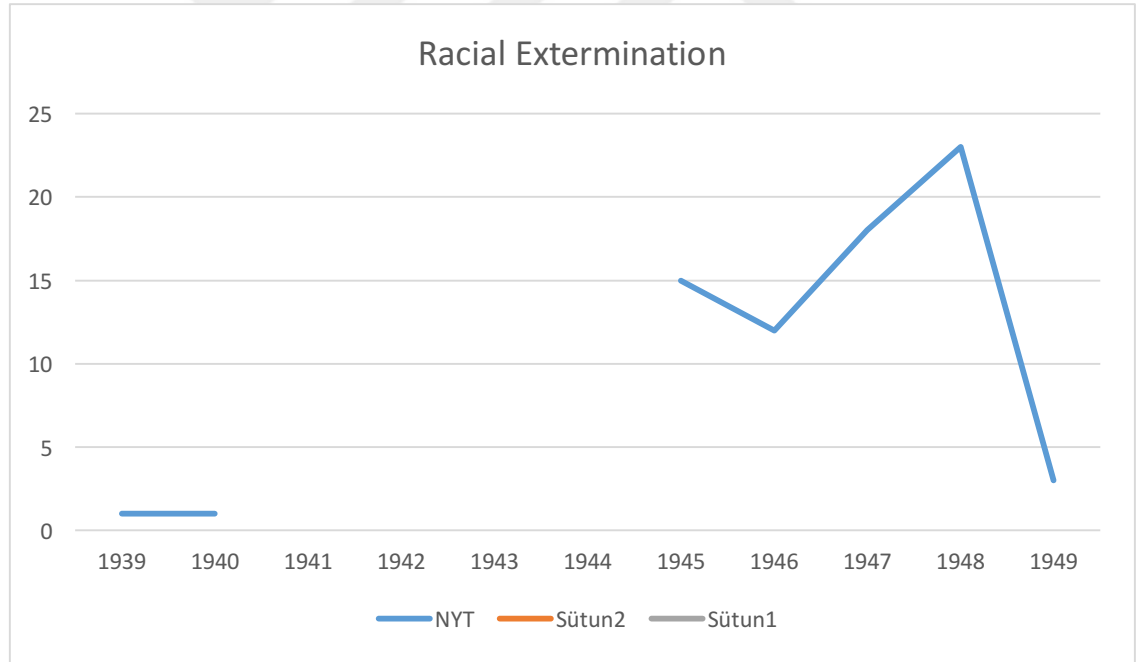

İnsanlığa karşı suçlar (crimes against humanity), normal zamanlar veya savaş sırasında sivil halka yönelik girişilen öldürme, soykırım, köleleştirme ve sürgün gibi suçları ifade etmektedir.⁴²¹ Bu tanım aynı zamanda insanlığa karşı suçların, sadece savaş döneminde değil barış döneminde de işlenebilecek suçlar olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla bu, insanlığa karşı suç tipini savaş suçundan ayırd

⁴²¹ Ahmet Emin Dağ, **Uluslararası İlişkiler ve Diplomasi Sözlüğü**, Anka Yayınları, İstanbul, 2004, s. 119.

etmektedir. Çünkü bilindiği üzere savaş suçu sadece savaş sırasında suç teşkil eden eylemlerin işlenmesi sonucu ortaya çıkmaktadır. Öte yandan, sadece sivil halka yönelik olarak işlenen bir suç olarak sınır çizilmesiyle de savaş suçundan ayrılan insanlığa karşı suçlar, doğal olarak soykırım suçunun da atası olarak kabul edilebilir. İnsanlığa karşı suçun tanımına yönelik bu bilgiler, NYT üzerinden yapılan araştırma sonucu elde edilen verilerle de örtüşmektedir. Grafik 4’de görüldüğü üzere, savaşın başladığı 1939 yılından sonlandığı 1945 yılına kadar NYT’da insanlığa karşı suça ilişkin herhangi bir habere rastlanmamıştır. Haberler 1945 yılından itibaren yapılmaya başlanmış olup, 1947 yılında en yüksek orana ulaşmıştır. Bu yıldan sonra azalmaya başlamasının nedeni olarak ise gündemin soykırım kavramı tartışmaları etrafından şekillenmesi gösterilebilir.

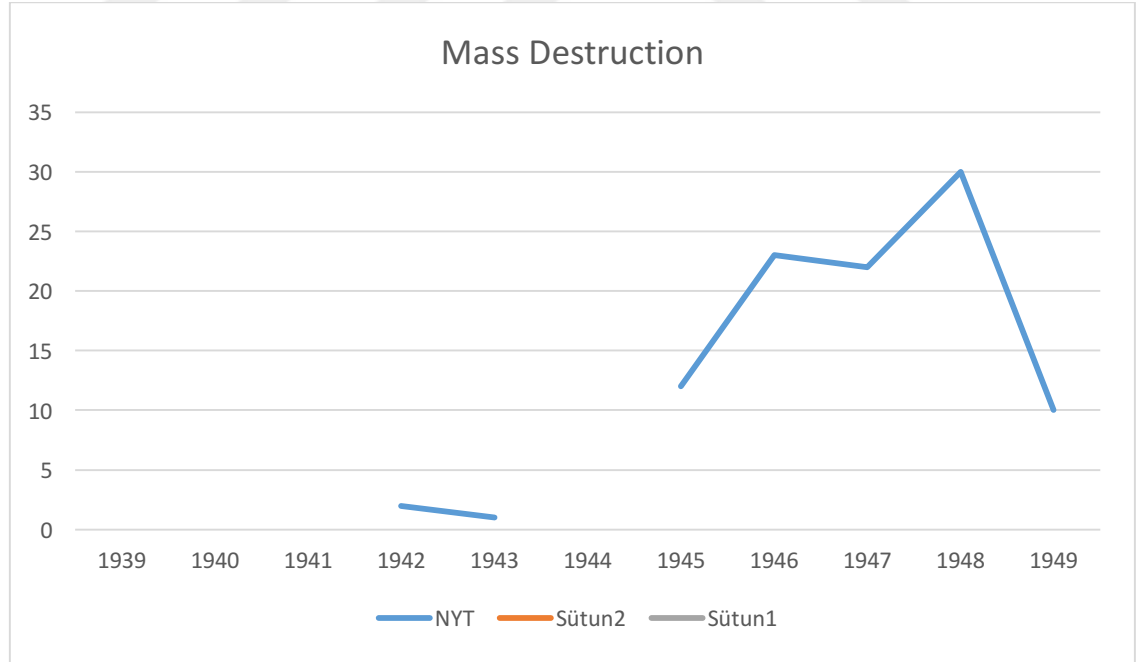
Grafik 5. 1939-1949 Yılları Arası NYT “Racial Extermination” Haber Sayısı

İrsal yok etme (racial extermination) suçu da tıpkı insanlığa karşı suçlar da olduğu gibi sivil halka yönelik işlenen bir suç tipidir. İrksal yok etme de amaçlanan bir ırkın tüm üyelerinin ortadan kaldırılmasıdır. Nazi Almanyasının Avrupalı Yahudileri ortadan kaldırmaya dair eylemlerinin akıllalmaz boyutlara ve çeşitliliğe ulaştığının kanıtları ancak savaş sonrasında edinilen bilgilerle ve yapılan haberlerle gün yüzüne

çıkarılmıştır. İkinci Dünya Savaşı'nda Hitler yönetiminin Avrupalı Yahudilere yönelik sistematik şiddeti ifade edilmeye çalışılırken sıklıkla ırksal yok etme tabiri kullanılmıştır. Grafik 5'te görüldüğü üzere NYT'da ırksal yok etme bağlamında haberler 1945 yılıyla birlikte (yani savaşın sonlanmış olduğu dönemde) yoğunlaşma sürecini yaşamaya başlamıştır. NYT'ın savaş süresince Avrupalı Yahudilerin durumuyla ilgili sessiz kalmasının nedeni, daha önce de belirtildiği gibi Ochs yönetimi altındaki NYT'ın Yahudilerin durumuna yönelik izlediği ideolojik yaklaşım gösterilebilir. Savaşın nedenleri üzerinden yapılan sorgulama sonucu oluşan Yahudi kimliği ve ırkının hedef alındığına dair farkındalık haber sayılarına da yansımış olup, NYT 1948 yılında bu konuya ilişkin en yüksek haber sayısına ulaşmıştır. 1948 yılında İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin imzalanmış olması da NYT'ın yaptığı bu haberlerle sürece katkı sunduğunu kanıtlamak açısından anlamlı görülmektedir.

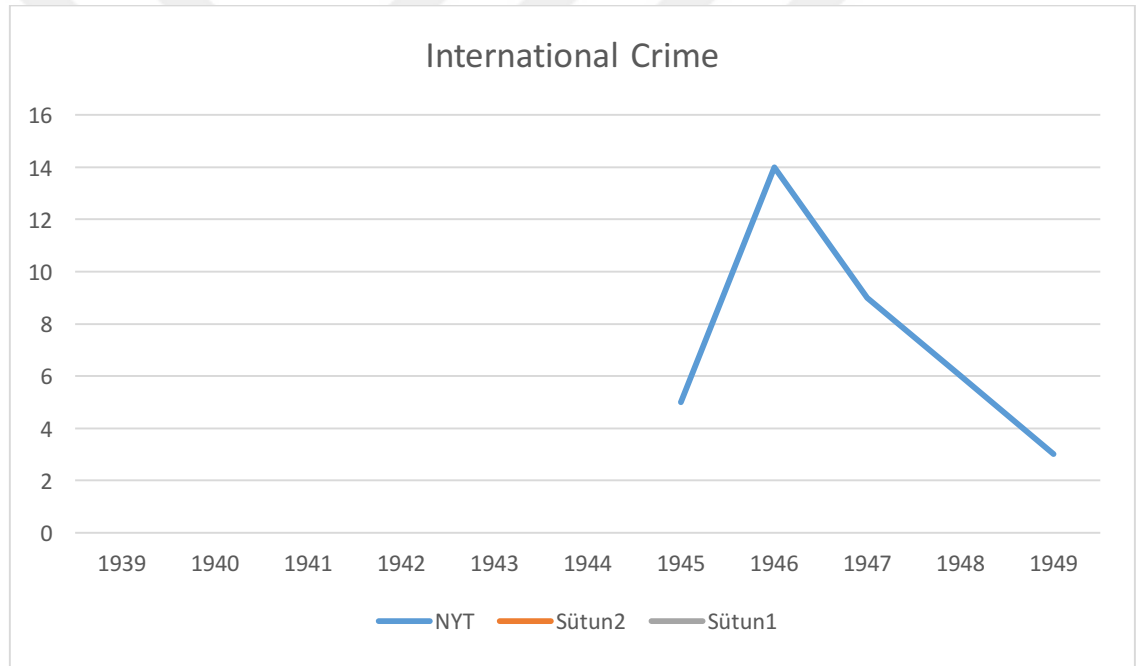
Grafik 6. 1939-1949 Yılları Arası NYT “Mass Destruction” Haber Sayısı

Kitlesel kıyım (mass destruction), belirli bir ırksal kimliğe sahip grubun tüm üyelerini ortadan kaldırmaya yönelik gerçekleşen toplu imha sürecidir. ırksal yok etme eyleminde olduğu gibi bu suç tipinin oluştuğuna dair kanıtlar da genellikle savaş

sonrasında kurulan mahkemeler ve tanıklıklar sonucu belgelenmektedir. Kitlesele kıyıma dair NYT haber grafiğinde de görüldüğü üzere bu anahtar kelime ile yapılan arşiv taraması ilk haberlerini 1942 yılından itibaren vermektedir. 1948 yılında ise en yüksek haber sayısına ulaşılmaktadır. Daha önce de ifade edildiği üzere 1948 yılı, İkinci Dünya Savaşı'nın bıraktığı insanlık adına büyük enkazın BM nezdinde kurulan komisyonlar eşliğinde kaldırılmasına yönelik çabaların yoğunlaştığı ve aynı zamanda enkazın oluşmasına neden olan suç eylemlerine dair hukuki güvencenin sağlandığı yıldır.

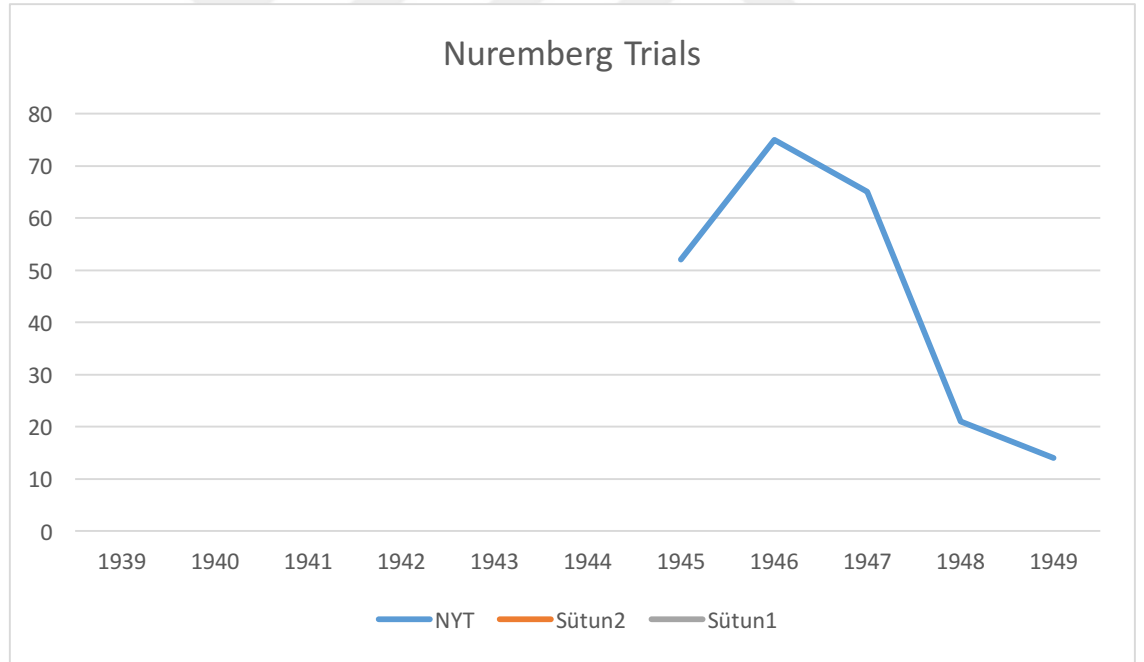
Grafik 7. 1939-1949 Yılları Arası NYT “International Crime” Haber Sayısı

İkinci Dünya Savaşı, aynı zamanda yeni suç methodlarının uygulandığı bir savaş olarak tarihe geçmiştir. Ulus devlet anlayışının yükselmesine paralel olarak faşist rejimlerin Avrupa ülkelerinde bir bir iktidara gelmeleri, herhangi bir savaş durumunda hukukun rahatlıkla ihlal edildiği bir iklimi beraberinde getirmiştir. Bu durum ise, insanlık aleyhine yeni şiddet türlerinin ortaya çıkmasını sonuçlamıştır. Özellikle savaş sonrası yapılan araştırmalar Nazi yönetiminin Yahudi nüfustan kurtulmak için teknolojik araçlardan da yararlanarak henüz adı konmamış suç eylemlerine başvurmuş olduğunu ortaya koymuştur. Nazi yönetiminin uygulamış olduğu bu yeni suç tiplerinin

adının konmamış olması ve bu şiddet eylemlerinin farklı bir ulusa yönelik olması bu suç tiplerinin uluslararası suç (international crime) kavramı şemsiye altında toplanmasını sonuçlamıştır. NYT araştırmasında da bu yeni suç methodlarının uluslararası suç kavramıyla haberleştirildiği haber sayılarını gösteren oranlar grafik 7’de görülmektedir. Söz konusu anahtar kelimeye dair en fazla haberin 1946’da yılında yapılmış olması tartışılan yeni suç tipolojilerini henüz bir zihinsel şemaya oturtamamanın gereği üzerinden okunabilir. Yani savaş bitimiyle başlayan dönem, savaşta olan bitene dair tartışmaların en yoğun yaşandığı dönemdir. Dolayısıyla, henüz adı konmamış bu suç methodlarının genel bir uluslararası suç kavramı üzerinden açıklanmaya çalışılması muhtemeldir.

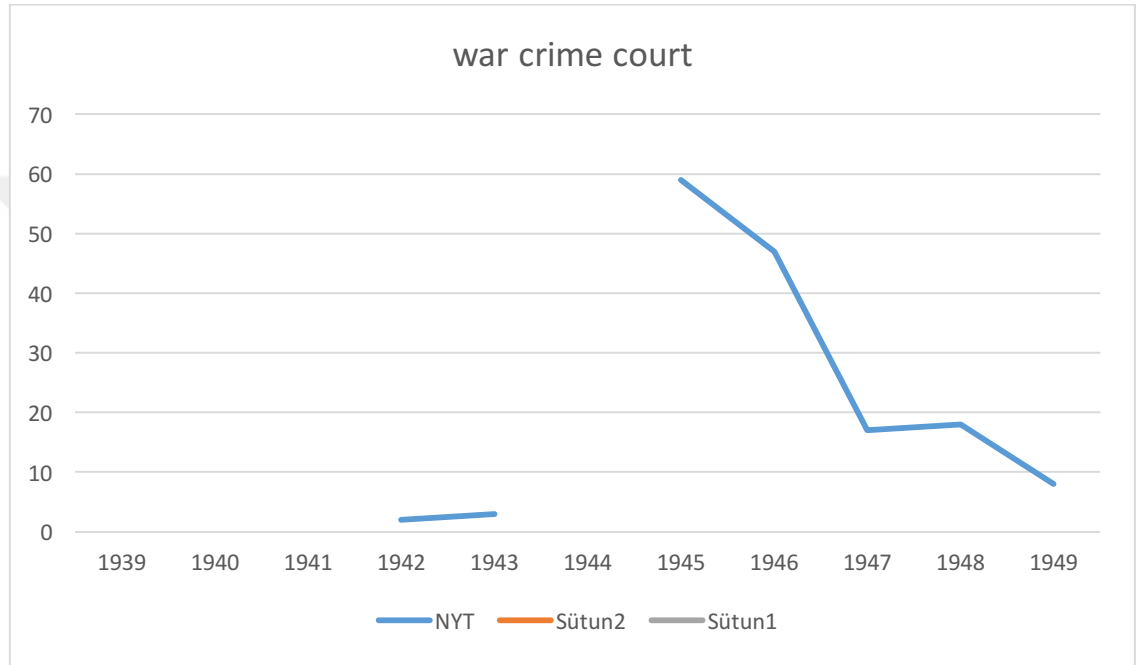
Grafik 8. 1939-1949 Yılları Arası NYT “Nuremberg Trials” Haber Sayısı

Nürnberg Mahkemeleri, İkinci Dünya Savaşı ardından Almanya’nın Nürnberg şehrinde savaşın sorumluları olarak görülen Nazi liderlerinin yargılanması için kurulan mahkemedir. Yargılamalar sonucu 22 Nazi subayından 11’i idam edilmiştir. “Nuremberg Trials” anahtar kelimesi ile yapılan haber taramasının yansıtıldığı grafik 8’de de görüldüğü üzere davalarla ilgili haberler 1945-1949 yılları arasında

yoğunlaşmaktadır. Özellikle 1946 ve 1947 seneleri haberlerin en yüksek sayıda olduğu yıllar olmuştur. Çünkü bu yıllar aynı zamanda yargılamaların, gerek dünya kamuoyu ilgisi gerekse de yargılama süreci olsun, en yoğun yaşandığı yıllardır.

Grafik 9. 1939-1949 Yılları Arası NYT “War Crime Court” Haber Sayısı

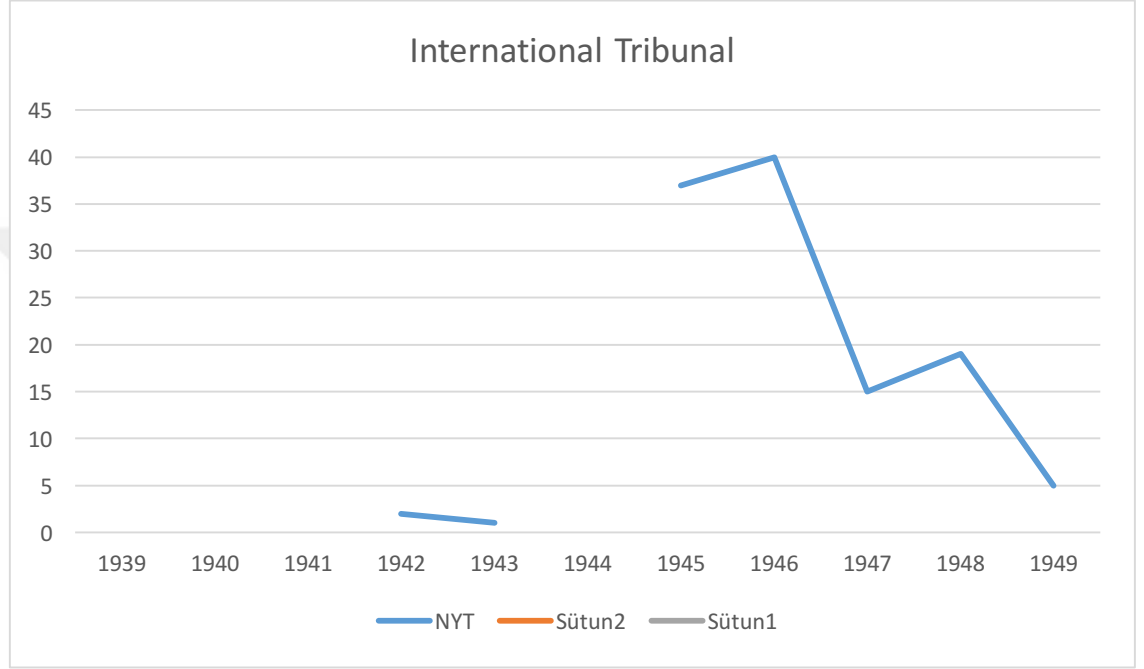
Savaşlar taraflar açısından çoğunlukla telafisi pek mümkün olmayan enkazlar bıraktığından bitimiyle birlikte savaşın çıkmasına sebep olanların sorumsuzluklarının ve adil olmayan eylemlerinin cezasını çekmeleri için yaptırımlarla desteklenmiş ad hoc mahkemelerin kurulmasını sonuçlar. İkinci Dünya Savaşı’da savaş suçu işleyenlere yönelik Savaş Suçları Mahkemesi’ni kurulmasını sonuçlamıştır.

Savaş Suçları Mahkemeleri esasında Eski Yugoslavya ve Ruanda’daki katliamlar için BM Güvenlik Konseyi tarafından kurulan ve savaşlara ilişkin uluslararası yasa ihlallerini yargılayan mahkemelerdir.⁴²² Bu mahkemelerin kurulmasından önce kurulan savaş suçları mahkemeleri ise ulusal düzeyde mahkemelerdir. Grafik 9’da NYT’ın savaş sonrası mahkeme kurulması yönünde BM nezdinde yapılan girişimlere dair yaptığı haberlerin yıllara göre oranı verilmektedir.

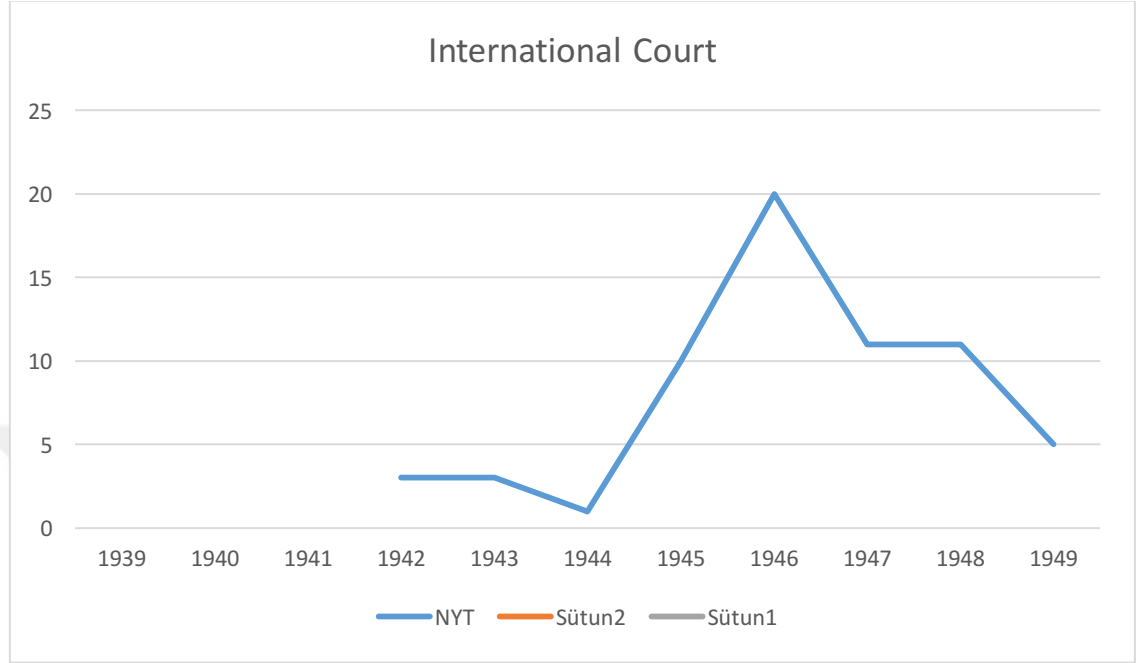
⁴²² Dağ, s. 449.

Buna göre, savaşın sonlandığı 1945 yılı, savaş suçu mahkemesi kurulmasına dair en fazla sayıda haberin yapıldığı yıl olmuştur.

Grafik 10. 1939-1949 Yılları Arası NYT “International Tribunal” Haber Sayısı

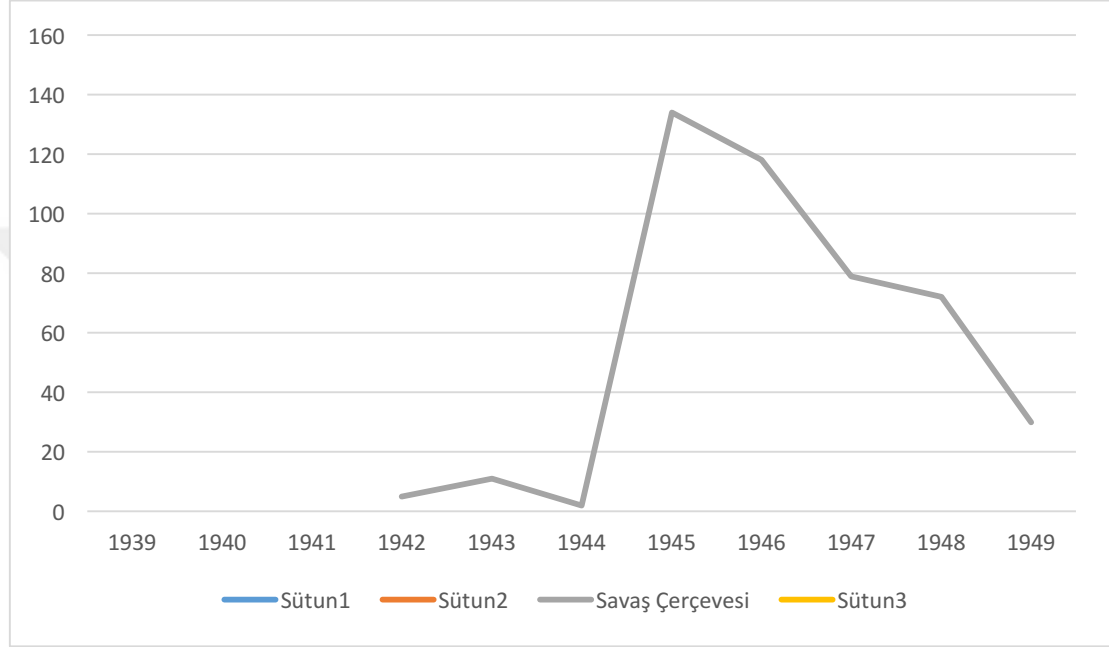
Grafik 11. 1939-1949 Yılları Arası NYT “International Court” Haber Sayısı

İkinci Dünya Savaşı süresince yapılan şiddet eylemlerinin tekrarının önüne geçilmesinin istenmesi ve bu eylemlerden sorumlu aktörlere gerekli yaptırımların uygulanması gereği etrafında şekillenen fikirler, uluslararası toplumu harekete geçirmiş ve yapılan tartışmalar sonucu bir uluslararası mahkeme kurulması fikri ön plana çıkmıştır. NYT araştırmasında da bu mahkemenin kurulmasına dair yapılan haberler “international tribunal” ve “international court” anahtar kelimeleri ile taranmıştır. “International tribunal” anahtar kelimesi ile taranan haberlerin yıllara göre dağılımlarını gösteren grafik 10’da en fazla haber sayılarına 1945 ve 1946 yıllarında ulaşıldığı anlaşılmaktadır. “International court” anahtar kelimesiyle taranan haberlerin oransal durumunu gösteren grafik 11’de ise, haber sayılarının 1944 yılından başlayarak 1946 yılına kadar artan bir akış izlediği gözlemlenmektedir. 1946 yılından itibaren ise sonra haber sayılarında gözlemlenen bir azalma söz konusudur.

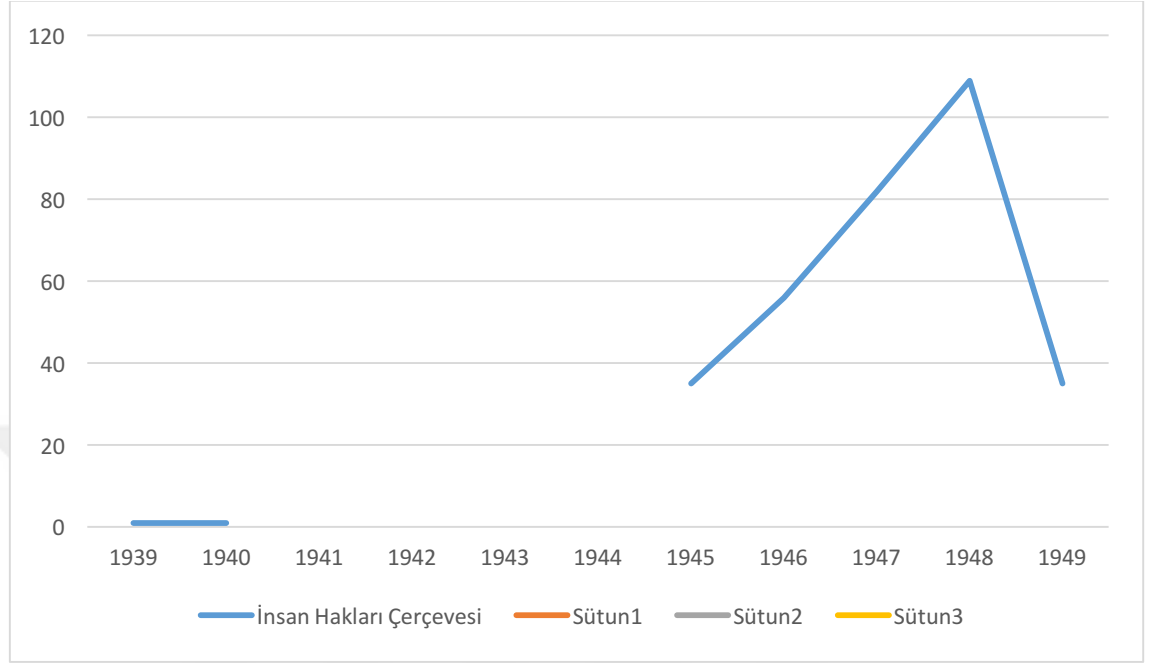
4.7. DÖRT HABER ÇERÇEVESİ BAĞLAMINDA THE NEW YORK TIMES HABER ANALİZLERİ

Grafik 12. 1939-1949 Yılları Arası NYT “Savaş” Haber Çerçevesi

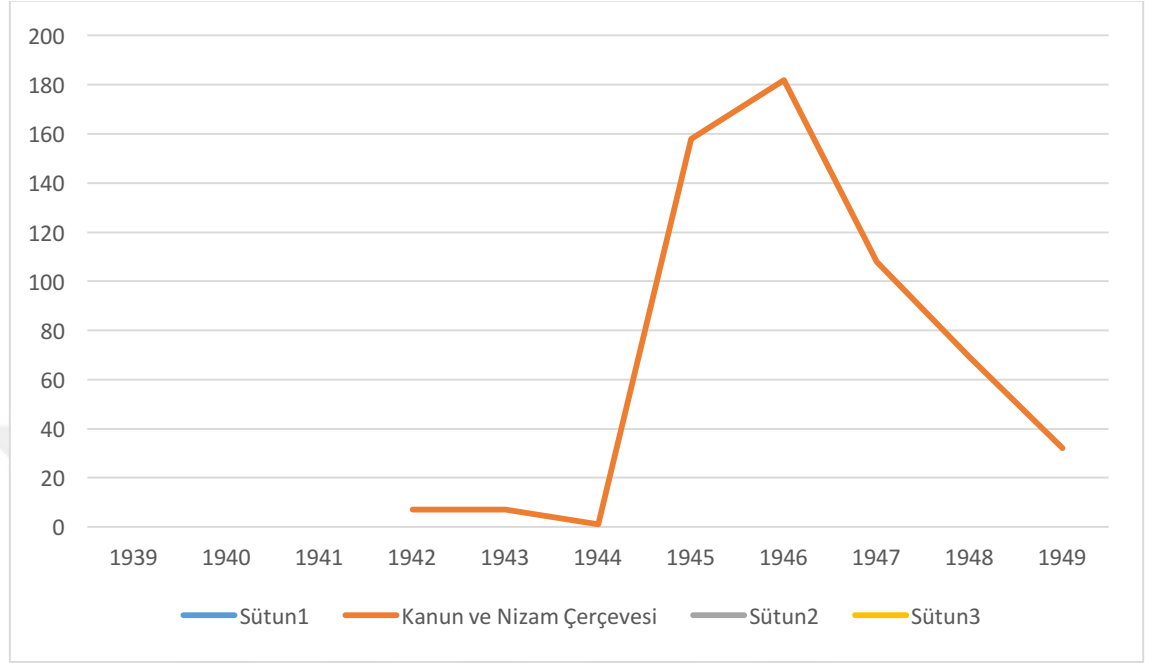
Hatırlanacağı üzere Blum Kulka ve Liebes çalışmalarında İntifa'dayı, yani bir ihtilafın bir başka şiddet eylemiyle bastırılmasına yönelik çağrısı, savaş çerçevesi altında analiz etmişlerdi. İkinci Dünya Savaşı'na da bir anlamda Hitler şiddetine karşı uluslararası toplumu harekete geçirme çağrıları neden olmuştur. Çünkü Hitler yönetiminin özellikle Avrupalı Yahudilere sınır tanımaz şiddeti insanlık adına tamiri mümkün olmayan sonuçlar doğurmaya başlamış ve bu şiddet savaş suçu (war crime), uluslararası suç (international crime) ve kitlesel kıyım (mass destruction) gibi birçok suç türüyle anılır olmuştur. Dolayısıyla yukarıda sayılan suç türleri savaş çerçevesi altında değerlendirilmiş olup, bu çerçeveye ait haber sayılarına grafik 12'de yer verilmiştir. Grafikte görüldüğü üzere savaşın son dönemlerine doğru haber sayılarında giderek artış gösteren bir oran söz konusudur.

Grafik 13. 1939-1949 Yılları Arası NYT “İnsan Hakları” Haber Çerçevesi

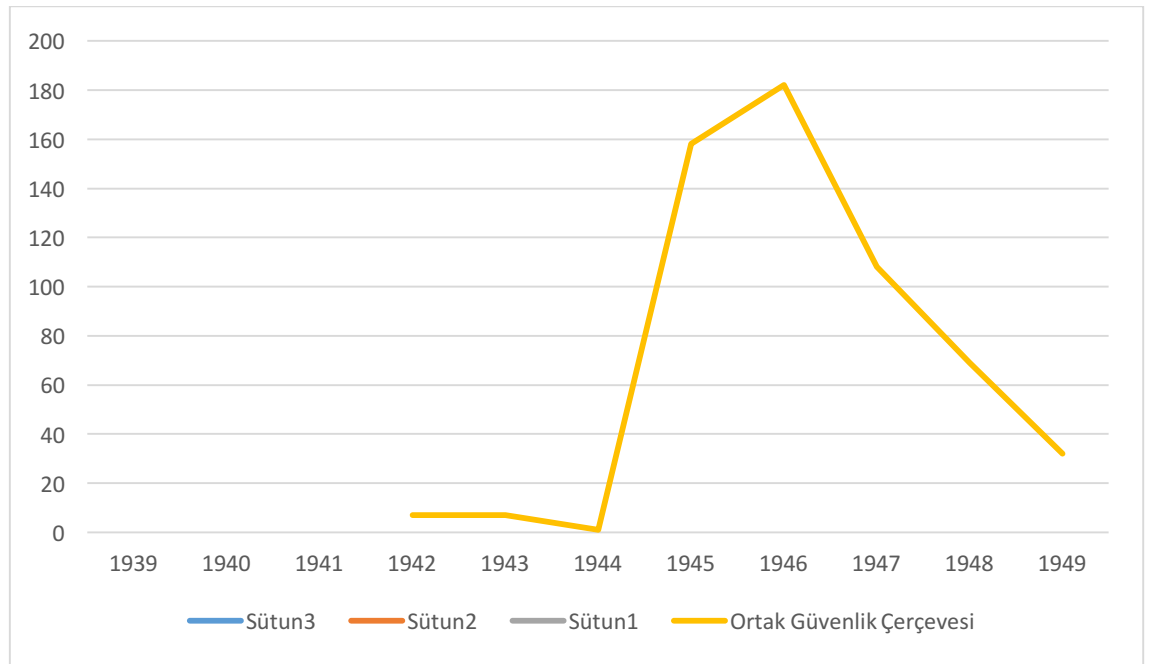

İnsan hakları çerçevesi altında soykırım (genocide), Raphael Lemkin, insanlığa karşı suç (crimes against humanity) ve ırksal yok etme (racial extermination) anahtar kelimeleri sınıflandırılmıştır. Bu çerçeve altındaki toplam haber sayısı 1939-1949 sayısı grafik 13’de gösterilmektedir. Grafikte görüldüğü üzere insan hakları çerçevesine dair haberler 1945 yılından başlayarak 1949 yılına kadar devam etmektedir. Bu çerçeveye ait haberler en fazla 1948 yılında yoğunlaşmaktadır. Bunun nedenlerinden biri olarak savaş sonrası BM çatısı altında başlayan insan hakları tartışmalarının 1948 İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nin kabulüne kadar olan süre zarfında gündemi meşgul etmesi olarak gösterilebilir.

Grafik 14. 1939-1949 Yılları Arası NYT “Kanun ve Nizam” Haber Çerçevesi

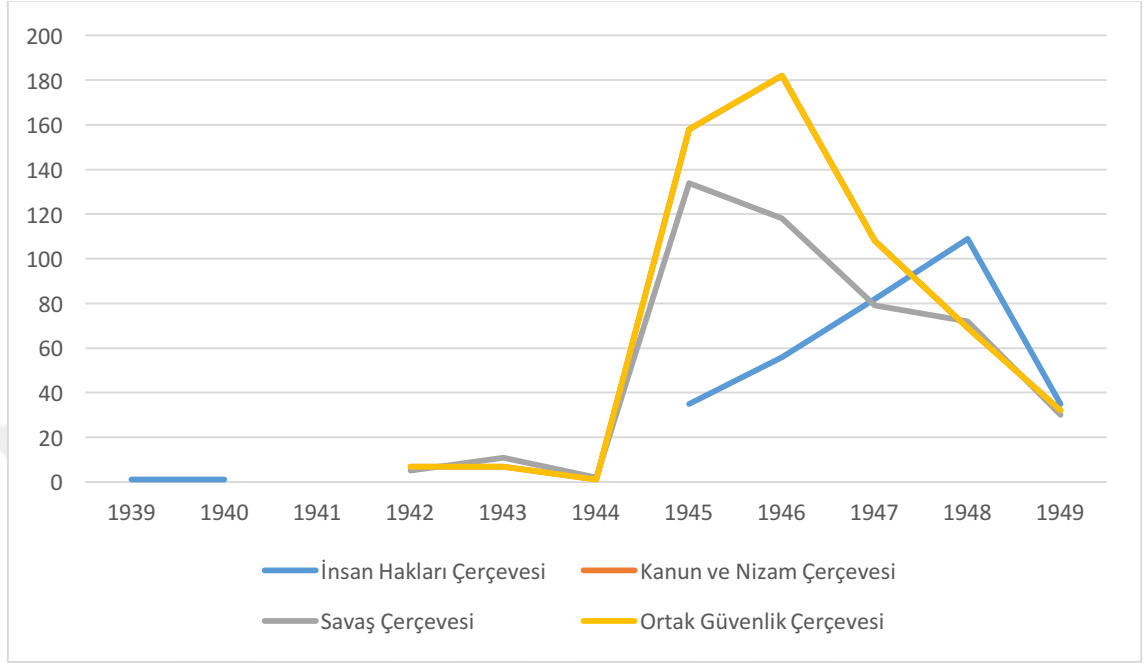
Grafik 15. 1939-1949 Yılları Arası NYT “Ortak Güvenlik” Haber Çerçevesi

Soykırım yasağının uluslararası norm olarak kabul sürecine dair yapılan NYT arşiv araştırmasında gözlemlenen, öncelikle bozulmuş olan uluslararası toplumsal düzeninin yeniden düzene girmesini sağlamaya yönelik genellikle BM çatısı altında bir yargı mekanizmasını devreye sokmaya çalışan çabaları bildiren haberlere yer verilmesi olmuştur. Bu bağlamda yapılan haberlere bakıldığında bu çabaların savaş suçu mahkemesi (war crime court), uluslararası mahkeme (international court), uluslararası yargı (international tribunal) ve Nürnberg Duruşmaları (Nuremberg trials) olmak üzere savaştan sorumluların cezalandırılmasına yönelik caydırıcılık içeren yargı mekanizmaları etrafında şekillendiği görülmüştür. Dolayısıyla, kanun ve nizam ile ortak güvenlik haber çerçevelerinin altına bu anahtar kelimeler dâhil edilmiştir. NYT'nin 1939-1949 yılları arasını baz alan bu haber çerçeveleri sınıflandırmasına dâhil edilen haber sayılarına bakıldığında uluslararası toplumda ortak güvenlik ile kanun ve nizamı sağlamaya yönelik yapılmış en yüksek haber sayısına 1946 yılında erişilmekte olup, bu oran 1944 yılından itibaren artan bir ivme sonucu yakalanmıştır. Bunun nedeni olarak savaşın son yıllarından BM'nin kuruluşuna olan sürece kadar uluslararası aktörlerin insancıl hukuk nosyonlarıyla şekillenmiş yeni bir dünya düzeninin kurulmasına yönelik çabaları gösterilebilir. Bu bağlamda 1945 Yalta Konferansı süreci İkinci Dünya Savaşı'nın bıraktığı enkazı toparlayarak barış üzerinden şekillenen bir dünyanın inşasına yönelik ilk adımlardandır. Dönemin Amerika Başkanı Roosevelt BM'nin kurulmasına büyük önem veriyordu; çünkü ona göre, savaş sonrasında Amerikan kuvvetlerinin Avrupa'da kalmasına Amerikan kamuoyu razı olmazdı. Bu nedenle, Amerika'nın savaştan sonra Avrupa'dan çekilmesini meşrulaştıracak bir ortam sağlanmalıydı. Bu ortamın sağlanabilmesi ise, barışı etkili bir şekilde koruyacak bir milletlerarası teşkilatın kurulmasına bağlıydı.⁴²³ Dolayısıyla, uluslararası toplumun bu tartışmalarla dolu gündemi düşünüldüğünde grafik 14 ve 15'de 1944 yılından itibaren özellikle Avrupa'da ortak güvenlik ile kanun ve nizamı sağlamaya yönelik haber sayılarının 1946 yılına değin olan istikrarlı yükselişini anlamak kolay olacaktır.

⁴²³ Fahir Armaoğlu, **20. Yüzyıl Siyasi Tarihi 1914-1990 (Cilt I: 1914-1980)**, 9. Baskı, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, 1993, s. 399.

Grafik 16. 1939-1949 Yılları Arası NYT Haber Çerçeveleri Karşılaştırma

Grafik 16. dört haber çerçevesinin 1939-1949 yılları arasındaki haber dağılımını göstermektedir. Bununla birlikte dört haber analiz çubuğu olması gerekirken üç farklı renkte analiz çubuğunun görünmesinin nedeni, hatırlanacağı üzere kanun ve nizam haber çerçevesi ile ortak güvenlik haber çerçevesinin aynı anahtar kelimeleri (War Crime Court/Savaş Suçu Mahkemesi, International Court/Uluslararası Mahkeme, International Tribunal/Uluslararası Yargı ve Nuremberg Trials/Nürnberg Duruşmaları) içermesidir. Öte yandan grafikte görüldüğü üzere, savaş sonrası ilk dönemi gösteren yıllar savaş, kanun ve nizam ile ortak güvenlik çerçeveleri altında yer alan haberlerin artışa geçtiği ve en yüksek seviyeye ulaştığı dönem olmuştur. Savaşın sona erdiği 1945 yılından itibaren ise insan hakları çerçevesi altında sınıflandırılan haberlerde artış olduğu gözlemlenmiş ve bu artışın Soykırım Sözleşmesi'nin ve İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin imzalandığı 1948 yılına değin süregeldiği anlaşılmıştır.

4.8. SEÇİLMİŞ THE NEW YORK TIMES HABERLERİNİN NORM OLUŞUM SÜRECİNE KATKILARININ ANALİZİ

Bu bölümde yer alan haberler genel olarak değerlendirildiğinde, soykırım kavramını tanımlayan ve insanlığın geleceği için yasaklanması gereken bir suç olduğunu ifade eden haberlerdir. Dolayısıyla bu haberlerin soykırım yasağı normunun oluşum sürecine olumlu yönde katkı sağladıkları anlaşılmaktadır. Numara verilerek analiz edilen haberlerin metinlerine ekler kısmında yer verilmiştir.

Haber Numarası	1
Haber Tarihi	31 Ağustos 1944
Haber Çerçevesi	Savaş
Haber Başlığı ve İçeriği	“War-Crimes List Ready – United Nations Commission Has Preliminary Roster” (Savaş Suçları Listesi Hazır – Ön Liste Birleşmiş Milletler Komisyonu’nda) Haber, BM Savaş Suçları Komisyonu’nun müttefik ülkelerin teslim olmasını talep edeceği bir Alman savaş suçluları ön listesini hazırladığıyla ilgilidir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Haberde, Komisyon Başkanı Sir Cecil Hurst’ün konuya ilişkin “her ne kadar liste her gün büyüyor olsa da, hala tamamlanmaktan uzak ve bazı beklentilere cevap veremeyebilir, çünkü iddianameleri hazırlamak için gereken kanıtların çoğu işgal altındaki ülkelerin halkının elinde” görüşlerine yer verilerek, Hurst’ün ayrıca Rusya’nın üye olmadığı komisyonun çalışma, kapsam ve

	sınırlamalarını açıkladığı ifade edilmektedir. Öte yandan haberde, Hurst’ün müttefik devletlerin savaş suçlularına olabildiğince hızlı bir şekilde savaş hukukunun gereğini uygulaması gerektiğini söylediği belirtilmektedir. Habere göre Hurst savaş suçunu, ‘savaş sırasında yazılı ve yazılı olmayan savaş yasalarına aykırı olarak işlenen bir eylem’ olarak tanımlamaktadır.
--	--

Haber Numarası	2
Haber Tarihi	02 Şubat 1945
Haber Çerçevesi	Savaş
Haber Başlığı ve İçeriği	“Grew Text on War Crimes” (Savaş Suçları İle İlgili Metin Geliştirildi) Haber, Amerikan Dışişleri Bakanlığı’nın savaş suçlularının cezalandırılması konusundaki politikasına ilişkin olarak yaptığı açıklama metniyle ilgilidir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Haberde, Dışişleri Bakan Vekili Joseph C. Grew’e atıf yapılarak Bakanlığın savaş suçlularının cezalandırılması hakkında kamuoyunda oluşan tartışmaları memnuniyetle karşıladığını, çünkü Bakanlığın söz konusu tartışmanın halkın suçluların cezalandırılacağına dair kararlılığını açıkça ortaya koyduğunu ifade ettiği belirtilmektedir. Ayrıca Bakanlık adına yapılan açıklamada, savaş suçundan yargılananların cezalandırılmasına ilişkin prosedürlere dair nihai kararın, BM ile istişare içinde

	verileceği bildirilmektedir. Dönemin ABD Başkanı'nın konuya dair sözlerine de yer verilen haberde, Başkanın "BM bu savaşı kazanacak. Savaş kazanıldığında, Avrupa ve Asya'daki işgalcilerin barbarca işlediği suçlarla ilgili bilgi ve kanıtları uygun şekilde kullanmak ABD Hükümeti'nin amacıdır; ve bunun BM'nin amacı olduğunu da biliyorum... Bu Hükümet, mevcut tüm delillerin toplanması, değerlendirilmesi ve suçlu bireylerin sorumluluğunun belirlenmesi amacıyla, Birleşmiş Milletler Savaş Suçları Araştırma Komisyonu kurulmasında İngiliz ve diğer Hükümetlerle işbirliği yapmaya hazırdır." sözlerine de yer verilmektedir.
--	---

Haber Numarası	3
Haber Tarihi	24 Mayıs 1945
Haber Çerçevesi	Kanun ve Nizam – Ortak Güvenlik
Haber Başlığı ve İçeriği	"2,600 Are Indicted For War Crimes" (Savaş Suçları Nedeniyle 2,600 Kişi Soruşturuluyor) Haber, vahşet yapmakla suçlanan düşmanlara karşı iki bin altı yüz soruşturmayla ve bunların 100'ünün Japonların aleyhine olduğuyla ilgilidir.
Haberde Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Güvenilir kaynaklara dayandırıldığı belirtilen haberde, Avrupa'daki Alman ve diğer suçlulara karşı açılan davaların çoğunun tamamlandığında, Birleşmiş Milletler Savaş Komisyonu'nun tüm dikkatini Japonya'ya

	çevirmesinin beklendiği ifade edilmektedir. Öte yandan, Avrupa'daki suçlulara karşı yapılan toplam soruşturmaların 100.000'e ulaşabileceğine dair inanç dile getirilmekte olup, öldüğü tahmin edilen Adolf Hitler'in de listeye girdiği ve eğer ölmediyse, soruşturmanın onu da bekliyor olacağı belirtilmektedir. Ayrıca müttefik ülkeler arasında davaların seyrine yönelik yaşanan ihtilafların, üst düzey yönetici kademesinde yer alan Almanların yargılanmalarını geciktirdiği elde edilen bilgiler doğrultusunda ifade edilmektedir.
--	--

Haber Numarası	4
Haber Tarihi	10 Haziran 1945
Haber Çerçevesi	Savaş
Haber Başlığı ve İçeriği	“Policy on War Crimes” (Savaş Suçları Politikası) Haber, Amerika'nın savaş suçluları konusundaki tutumu ile ilgilidir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Haberde, Yüksek Mahkeme ve Savaş Suçları Hakimi Amerikalı Robert H. Jackson'ın saldırganlık savaşının suç olarak kabul edilmesini ve Birleşik Devletler'in, Almanya'nın hükümette, askeri kuruluştaki ve mali, sınai ve ekonomik yaşamında yönetimde bulunan şahıs ve yetkililer aleyhine hareket etmesi gerektiğini bildirdiği ifade edilmektedir. Nazi rejimini ve Gestapo gibi

örgütlerin "suçlu karakterlerini" destekleyen ve Beyaz Saray'a sunulan bir raporda, hakim Jackson'ın halkın bu davalar hakkında derin bir aciliyet duygusu olduğunu belirttiği; yargılanmadan suçluyu serbest bırakmanın ölümlerle ve hayatta kalanlarla alay etme anlamı taşıyacağını ifade ettiği bildirilmektedir. Ayrıca söz konusu raporda Başkan Truman'ın da onayının olduğu yazılmaktadır. Öte yandan haberde, davaların ne zaman ve nasıl başlayacağını henüz açıklanmadığı bildirilmekte olup, Goering ve Hess gibi suçları belirli bir coğrafi bölgeyi aşan büyük suçluları yargılamak için uluslararası bir askeri mahkemenin kurulmasının İngiltere ve Fransa'nın onayını aldığı ve Rusya'nın da işbirliği yapmasının muhtemel görüldüğü ifade edilmektedir.

Haber Numarası	5
Haber Tarihi	10 Ekim 1945
Haber Çerçevesi	Kanun ve Nizam – Ortak Güvenlik
Haber Başlığı ve İçeriği	“War-Crimes Court Meets First Time” (Savaş Suçları Mahkemesi İlk Defa Toplanıyor) Haber, Nazilerin yargılanması için kurulan Savaş Suçları Mahkemesi’nin hazırlanan iddianameler doğrultusundaki işleyişi ile ilgilidir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Haberde, Nazilerin siyasi düşmanlarının çoğunu ölüme mahkum ettiği odada şimdi, daha önce hiç karşılaşmayan sekiz jüri üyesinin Alman liderlerini dünya barışına karşı Alman halkını örgütleme suçlamaları hususunda yargıladıkları ifade edilmektedir. Bu bağlamda, üst düzey Nazi yöneticilerinden oluşan sanıkların, kendi halklarının ve insanlığın refahına yönelik komplo kurmakla suçlanacakları belirtilmektedir. Ayrıca haberde sanıkların, bu ulusal düzeyde görünen komployu uluslararası alana yansıtmakla da suçlanacakları bildirilmektedir. Habere göre söz konusu mahkemenin en önemli kazanımı, uzun vadeli bir bakış açısından emsal kararlara imza atacak olmasıdır. Dolayısıyla duruşmanın açık amacının, saldırgan savaş suçlarına karşı (daha önce hiç teşebbüs edilmemiş) bir cezai yaptırım düzenlemek olduğu ifade edilmektedir.

Haber Numarası	6
Haber Tarihi	22 Ekim 1945
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“New Word ‘Genocide’ Used In War Crime Indictment” (Savaş Suçu İddianamesinde ‘Soykırım’ Yeni Bir Kavram Olarak Kullanıldı) Haberde, soykırım kelimesinin Prof. Raphael Lemkin tarafından icat edildiği ve Lemkin’in bu kelimeyi eski Yunanca ırk veya kabile anlamına gelen “genos” ve Latince öldürme anlamına gelen “cidere” kelimelerinden türettiği ifade edilmektedir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Başka bir gazetede yayınlanan habere atıf yapılarak, BM’nin geçen haftaki toplantısında Alman savaş suçlularına karşı hazırlanan iddianamenin İngilizceye “soykırım” adında yeni bir kavram kazandırdığı belirtilmektedir.

Haber Numarası	7
Haber Tarihi	28 Ekim 1945
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“For Crimes Against Humanity” (İnsanlığa Karşı İşlenen Suçlar İçin) Haber, Savaş Suçları Komisyonu Başkanı’nın savaş suçlularını adalate teslim etmenin yasal dayanağını tartıştığından hareketle, evrensel bir yargı yetkisinin olurlunu tartışmaya açmaktadır.
Haberde Oluşumuna Yapılan Yorumlar	Norm Dair Haberde savaşın, kaçınılmaz olarak milyonlarca savaşçı ve savaşçı olmayan sivil nüfusun hesaplanamaz acısını, yıkımını ve katliamını içermekte olduğu belirtilmektedir. Lord Wright tarafından kaleme alınan habere göre, uygar Batı ülkelerinin vatandaşları olarak hukuk devleti altında yaşandığı için gurur duyulması gerekmektedir. Çünkü bu ülkelerde hakları ve bu hakları uygulamak üzere kurulmuş yasal mekanizmalar bulunmaktadır. Yazara göre Batı savaş alanında zaten kazanılmış olan deneyimler, Doğu savaş alanındaki savaş suçlularının cezalandırılmasında yardımcı olmaktadır. Dolayısıyla BM Savaş Suçları Komisyonu, hem Batı savaş alanı hem de Doğu savaş alanı üzerindeki yetkileri devam ettiği sürece genel bir yargı yetkisine sahip olacaktır. Bu bağlamda Wright’a göre geçmiş deneyimlerden hareketle, savaş suçlarının yargılanması için en uygun mahkeme Uluslararası Askeri Mahkeme’dir. Dahası, Doğu savaş alanlarında BM’nin

	savaş suçlarını cezalandırma konusundaki kararlılığının başarısız olacağını düşünmek için hiçbir neden bulunmamaktadır. Buna örnek olarak Japonya gösterilmektedir. Çünkü BM çatısı altında komisyon tarafından hazırlanan ve üye devletlere sunulan tavsiyelerde, suç ve vahşetle sonuçlanan plan ve politikalardan sorumlu olan Japonlara karşı yargılama için hükümler hazırlanmıştır. Haberde, söz konusu kişilerin uluslararası bir mahkeme önünde yargılanması için BM tarafından teslim alınarak tutuklanacağı belirtilmektedir.
--	--

Haber Numarası	8
Haber Tarihi	30 Kasım 1945
Haber Çerçevesi	Kanun ve Nizam / Ortak Güvenlik
Haber Başlığı ve İçeriği	“War-Crimes Court Sees Horror Films - Motion Pictures of German Concentration Camps Are Displayed as Evidence” (Savaş Suçları Mahkemesi Korku Filmleri Seyretti- Alman Toplama Kamplarının Videoları Kanıt Olarak Gösterildi) Haber, savaş suçundan yargılanan Nazi yöneticilerine toplama kamplarında olan biteni anlatan bir filmin izlettirilmesiyle ilgilidir.
Haberde Oluşumuna Norm Dair	Haberde, Alman liderlerinin kötü eylemlerini ve niyetlerini gizleyen maskeyi ortadan kaldıran Amerikan Savcılığı’nın Uluslararası Askeri Mahkeme huzurunda toplama

Yapılan Yorumlar	kamplarının isimsiz dehşetini yansıtan bir saatlik filmi izlettirdiği bildirilmektedir. Mahkeme'nin filminden çok etkilendiği, sanıkların ise çoğunlukla sakin kaldığı yazılan haberde, izleyicilerin çoğunun duygularını ifade edemeyecek derecede sersemlediği belirtilmektedir. Öte yandan haberde, Alman liderler arasındaki telefon konuşmaları kayıtlarının kanıt olarak sunulduğu ve bu kanıtların resmi olarak ilk kez Almanların barışçıl niyetleri ile gerçek savaş amacı arasındaki farkı ortaya koyduğu aktarılmaktadır.
-------------------------	---

Haber Numarası	9
Haber Tarihi	02 Aralık 1945
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“Thirty Thousand New Words” (Otuz Bin Yeni Kavram) Haberde birçok yeni kelimeyle birlikte soykırım kelimesine ve anlamına da yer verilmektedir.
Haberde Oluşumuna Yapılan Yorumlar	Norm Dair “genocide: extermination of racial and national groups” “soykırım: ırksal ve ulusal grupların imhası”

Haber Numarası	10
Haber Tarihi	2 Nisan 1946
Haber Çerçevesi	Kanun ve Nizam – Ortak Güvenlik
Haber Başlığı ve İçeriği	“13, 582 Germans on List for War Crimes Trials” (13, 582 Alman Savaş Suçu Davaları Listesinde) Haber, yargılanacak savaş suçluları listesine Almanlar’ında eklenmiş olmasıyla ilgilidir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Haber, Birleşmiş Milletler Savaş Suçları Komisyonu’nun 603 Almanın savaş suçları listesine eklendiğini ve tutuklandıklarını söylediğini aktarmaktadır. Ayrıca haberde, Almanların da listeye eklenmesi sonucu savaş suçları listesinde yer alanların sayısının toplamının 13,582’ye ulaştığı ifade edilmektedir.

Haber Numarası	11
Haber Tarihi	25 Temmuz 1946
Haber Çerçevesi	Kanun ve Nizam / Ortak Güvenlik
Haber Başlığı ve İçeriği	“Jackson to Sum up at Nuremberg Today” (Jackson Bugün Nürnberg’i Özetliyor) Haber, Nürnberg savaş suçları yargılamasıyla ilgili savcılık personelinin üç gün sürecek olan son tartışmaları açacağını bildirmektedir.

Haberde Oluşumuna Yapılan Yorumlar	Norm Dair	Haberde Amerika tarafından görevlendirilen hakim Robert Jackson'ın, üç saatlik bir konuşmada Alman liderlerine karşı dava açtığı ifade edilmektedir. Habere göre yapılan duruşmanın en önemli özelliği, Almanya'nın en iyi bilinen yayıncısı ve Nazi dönemi propaganda yetkilisi Hans Fritzsche'nin avukatının müvekkilinin mahkum edilememesi gereğine yönelik yaptığı “yayıncılığı kapsayacak uluslararası bir yasanın olmadığına” dair iddiasıydı.
---	------------------	---

Haber Numarası	12
Haber Tarihi	04 Ağustos 1946
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“Who’s Who? What’s What? Fifteen News Questions” (Kim Kimdir? Ne Nedir? On Beş Haber Sorusu) On beş sorunun yer aldığı metin ile NYT okurlarına Nürnberg duruşmalarıyla bağlantılı olarak kullanılan soykırım kavramının anlamı da sorulmakta ve aynı sayının başka bir sayfasında sorunun cevabı verilmektedir.
Haberde Oluşumuna Yapılan Yorumlar	Norm Dair “Genocide” is a coined word to describe the mass extermination of populations;...” “Soykırım” nüfusların kitlesel imha edilmesini tanımlamak için icat edilmiş bir kelimedir;...”

Haber Numarası	13
Haber Tarihi	26 Ağustos 1946
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“GENOCIDE” (SOYKIRIM) Nürnberg mahkemelerinde yeni bir kelimenin ortaya çıktığı ve bu kelimenin “soykırım” olduğu belirtilmektedir. Kelimenin Nürnberg’te yargılanan yirmi bir Alman liderini cezalandırmak amacıyla kullanıldığı ve bu kavramın Prof. Lemkin tarafından tanımlandığı ifade edilmektedir.
Haberde Oluşumuna Yapılan Yorumlar	Norm Dair Haberde kavrama duyulan ihtiyaç dile getirilmektedir: “Kavrama ihtiyaç var. Kavramın eksikliği yüzünden Hakim Jackson tarihi açılış konuşmasında sadece ipuçları üzerinde durabilirdi. Benzer şekilde Winston Churchill, Ağustos 1941 tarihli yayınında, sadece “adı konmamış bir suçun huzurundayız” diyebilirdi.” Dahası haberde, Lemkin’in soykırımı, sanığın aidiyeti ne olursa olsun cezalandırması gereken uluslararası bir suç olarak kurguladığı, bu nedenle de uluslararası hukuk açısından bu yeni ilkenin gerekli olduğu belirtilmektedir. Öte yandan söz konusu haberde NYT, soykırım kavramını benzer kavramlarla karıştırılabilme ihtimalini önlemek için soykırım kavramıyla, kitlesel katliam ve ulussuzlaştırma (denationalization) kavramları arasındaki farkları belirtmektedir. Haberin sonunda ise Nürnberg davasındaki sanıkları soykırım suçunu işlemeye iten motivasyonların, ulusal veya diğer çıkarlarla gerekçelendirilmesinin

	mümkün olamayacağı ifade edilmektedir.
--	--

Haber Numarası	14
Haber Tarihi	26 Eylül 1946
Haber Çerçevesi	Kanun ve Nizam – Ortak Güvenlik
Haber Başlığı ve İçeriği	“War Crime Verdict Set For Tuesday – Nuremberg Court to Review Cases Monday – Executions May Follow in 15 Days” (Savaş Suçu Mahkemesi Kararı Salı Günü Verilecek – Nürnberg Mahkemesi Pazartesi Günü Davaları İnceleyecek- İnfazlar 15 Gün İçinde Gerçekleşebilir) Haber, Nürnberg’de Nazi üst düzey yöneticilerini yargılayan Uluslararası Askeri Mahkeme’nin dünyanın ilk uluslararası savaş suçları davasındaki kararları vermeye başlayacağıyla ilgilidir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Uluslararası Askeri Mahkeme’nin üyelerinin fotoğrafı “Nürnberg’teki Alman savaş suçlularının kaderine karar vermek” (Deciding the fate of the German War Criminals at Nuremberg), başlığıyla verilmiştir. Haberde ise ilk günün, yirmi iki üst düzey Nazi yetkilisi ve yedi Nazi örgütüne karşı sunulan delillerin gözden geçirilmesiyle tamamlanacağı bildirilmektedir. Örgütlere yönelik hiçbir yargı kararının verilmeyeceği açıklanan haberde, örgütlere ilişkin yargı kararlarının daha sonra örgüt üyelerinin bireysel davalarında ele alınacağı ifade edilmektedir.

	Ayrıca haberde, Müttefik Kontrol Konseyi'nin Nürnberg'de ölüm cezasına mahkum edilen yirmi bir Nazi sanığından herhangi biri hakkındaki kararın ilanından sonraki onbeşinci günde idam edilmesini emrettiği, resmi kaynaklara dayandırılarak bildirilmektedir.
--	--

Haber Numarası	15
Haber Tarihi	29 Eylül 1946
Haber Çerçevesi	Kanun ve Nizam / Ortak Güvenlik
Haber Başlığı ve İçeriği	“Decision at Nuremberg” (Nürnberg'te Karar) Haber, Nürnberg Duruşmaları sonucu verilecek olan kararın önemini belirtmektedir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Haberde Nürnberg Duruşmaları'nın, bir mahkeme tarafından verilen en önemli ve en kapsamlı kararlardan birini ortaya koyacağı için önemine vurgu yapılmaktadır. Buna binaen duruşmalar sonunda çıkacak olan kararın, kanıtların gözden geçirilmesi, mahkemenin kanıtlarla ilgili görüşü ve fiili kararlar olmak üzere üç bölüme ayrılacağı ifade edilmektedir. Habere göre Nürnberg'deki mahkeme, insanlığa karşı suçu önlemeye yönelik uluslararası bir savaş başlatma emri verdimiştir; ve Nürnberg'teki mevzu, sorunun Milletler Hukuku'nda tanınma çabasıdır. Dahası haberde, dünya barışı için bireysel sorumluluk ilkesinin hukuka dâhil edilmiş olmasının insanlığı daha sağlam bir

	istikrar seviyesine ulaştıracadı ifade edilmekte olup, iyi niyetli ve yasalara bağılı ulusların vatandaşlarının barış için güçlü bir silaha sahip olacadı belirtilmektedir. Ayrıca haberde Nürnberg duruşmalarına, dört büyük müttefik devlet olan İngiltere, ABD, Rusya ve Fransa'nın bugüne kadar tam bir uyum içinde hareket ettiğı tek savaş konusunu temsil etmesinden dolayı önem atfedilmektedir. Habere göre bu uyumun sürmesi ise, mahkemenin bulgularına ağırlık ve ciddiyet kazandırılmasına bağılıdır. Bu bağlamda dört büyük müttefik ülkenin yeryüzündeki insanlara yeni bir Magna Carta sağlayabilecekleri ifade edilmektedir.
--	---

Haber Numarası	16
Haber Tarihi	02 Ekim 1946
Haber Çerçevesi	Kanun ve Nizam – Ortak Güvenlik
Haber Başlığı ve İçeriğı	“Counts in the War Crimes Trial and How Each Defendant Fared” (Savaş Suçları Duruşmalarındaki Suçlamalar ve Sanıklara Uygulanan Hükümler) Haber, Nazi yönetiminde yer alan ve savaş suçlarından yargılanan sanıkların hangi suçlamalarla yargıldıkları ile ilgilidir.

Haberde Oluşumuna Yapılan Yorumlar	Norm Dair	Haberde, sanıklara yöneltilen dört temel suçlamadan hangilerinden suçlu, hangilerinden masum bulunduklarını ve uygulanan yaptırımları gösteren tablo yer almaktadır.
---	------------------	--

Haber Numarası	17
Haber Tarihi	20 Ekim 1946
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“SCIENCE IN REVIEW: Genocide Is the New Name for the Crime Fastened on the Nazi Leaders” (BİLİMSEL İNCELEME: Nazi Liderlerine İsnat Edilen Yeni Suçun Adı Soykırım) Soykırım kavramının oluşumuna dair detaylı bilgilerin aktarıldığı haberde Lemkin’in her milletin diğer milletlere karşı kültürel borcu olduğu inancından hareketle soykırımın uluslararası bir suç olduğu tezini ileri sürdüğü ve bu bağlamda eylemin uluslararası yasalarla ele alınması gerektiğini düşündüğü bildirilmektedir. Ayrıca haberde, Lemkin’in soykırımın yasaklanmasının yakında imzalanacak barış anlaşmalarına dâhil edilmesi gerektiğini düşündüğüne atıf yapılmaktadır.
Haberde Oluşumuna Yapılan Yorumlar	Norm Dair Nazilerin suçlarını tanımlamak üzere yeni bir kelimeye ihtiyaç olduğu belirtilerek bu kelimenin dil ve biyoloji bilgisine dayanarak Prof. Lemkin tarafından icat edilen soykırım olduğu ifade edilmektedir.

Haber Numarası	18
Haber Tarihi	26 Ekim 1946
Haber Çerçevesi	Kanun ve Nizam – Ortak Güvenlik
Haber Başlığı ve İçeriği	“23 German Doctors Indicted by U.S. – Face War Crimes Trial Next Month for the Murders of Thousands in Prison Camps” (23 Alman Doktor Hakkında ABD Tarafından Soruşturma Açıldı – Gelecek Ay Esir Kamplarındaki Binlerce Cinayet Nedeniyle Savaş Suçları Duruşması’nda Yüzleşilecek) Haber, ABD Askeri Mahkeme tarafından yirmi üç Alman doktorun yargılanması için hazırlanan iddianamenin dava açılmasını sonuçlamasıyla ilgilidir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Haberde, acımasız tıbbi deneyler sonucu yüz binlerce insanın ölümüne neden olan 23 doktorun yöneltile suçlamalar sonucu ABD Askeri Mahkeme tarafından dava edildiği bildirilmektedir. Ayrıca, tıbbi deneylerin toplama kampındaki mahkumlar üzerinde yapıldığı ve Alman halkı arasında sakat, tedavi edilemeyen hasta ve deliyi ortadan kaldırmayı amaçladığı ifade edilmektedir. Öte yandan söz konusu davaların 1947’ye kadar sürmesi beklendiği, suçlanan doktorlar arasında Adolf Hitler’in kişisel doktorlarından birinin de yer aldığı belirtilmektedir. Ayrıca haberde, doktorlara yöneltile suçlamaların “vahşet yapmak için komplo kurmak, ve Alman sivillere ve işgal altındaki ülkelerin vatandaşlarına yönelik savaş suçlarına ve insanlığa karşı suçlara katılmak” olduğu bildirilmektedir.

Haber Numarası	19
Haber Tarihi	05 Kasım 1946
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“GENOCIDE BEFORE THE U.N.” (BM’DE SOYKIRIM) BMGK’nda temsil edilen ülkelerden üçünün, kuruldan Sosyal ve Ekonomik Konsey’in dikkatini soykırım suçuna çekmesini ve soykırımın uluslararası bir suç ilan etme ihtimalini incelemeye davet etmesini istediği, ayrıca bu suçun önlenmesi veya failerin doğru şekilde cezalandırılması için uluslararası işbirliği sağlamaya yönelik bir karar önerdiği ifade edilmektedir.
Haberde Oluşumuna Yapılan Yorumlar	Norm Dair Nazi liderlerini ölüme mahkum eden Uluslararası Askeri Mahkeme’nin savaşa bağlantılı tüm suçlarla ilgili uluslararası hukuka açıklık getirdiği, ancak, yargı yetkisinin doğası gereği tek bir suçla baş edemediği bildirilmektedir. Haberde bu suç ‘soykırım’ olarak ifade edilmektedir. Ayrıca, Nazilerin soykırımı bilimsel bir temelde işlenen bir suç haline dönüştürdüğü, dolayısıyla bu suçun artık BM’in uygulamaya çalıştığı azınlıkların korunmasına ilişkin düzenlemeler çerçevesinde ele alınamayacak oranda korkunç bir şekilde genişlediği bildirilmektedir. Haberin son paragrafında ise, soykırımın uluslararası hukuk nezdinde tanınması gereken bir suç olması yönünde harekete geçilmesi adına Amerikan delegasyonuna tavsiye niteliğinde öneriler sunulmaktadır: “Uluslararası hukukun soykırım kadar korkunç bir suçu içerecek şekilde

	genişletilmemesinin doğal bir sebebi yoktur. Amerikan delegasyonunun sorunu inceleyip çözüme destek vereceğini umuyoruz.”
--	---

Haber Numarası	20
Haber Tarihi	17 Kasım 1946
Haber erevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“Genocide as Practiced by Nazis” (Naziler Tarafından Uygulanan Soykırım) Haberde Nürnberg’de dünya kamuoyunu şoke edecek davaların başlayacağı bilgisi verilmektedir.
Haberde Oluşumuna Yapılan Yorumlar	Norm Dair Waldemar Kaempffert imzası taşıyan haberde Nazi adına çalışan doktor sanıkların kendilerini aklamak için toplum yararına bilimsel araştırmalar yaptıklarını iddia edecekleri bildirilmektedir. Bu nedenle, sanıkların Duke Üniversitesi’nden Prof. Raphael Lemkin tarafından icat edilen soykırımla suçlanmalarının önemli olduğu belirtilmektedir. Soykırım suçunun anlamı ve içeriği hakkında da bilgi verilen haberde, toplama kamplarında bilim adına yapılan zorbalıkların soykırım tanımını içine girebileceğine dair güçlü kanıtların varlığının şüpheye mahal vermeyecek şekilde açık olduğu belgelere atıf yapılarak yorumlanmaktadır: “1941 Ekim’inde, bir dermatolog ve sifilolog olan Prof. Pokorny, Himmler’e (belge 035) “düşmanın yalnızca fethetilmesi değil, imha edilmesi gerektiğini” yazdı.”

Haber Numarası	21
Haber Tarihi	01 Aralık 1946
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“Words in the News” (Haberlerdeki Kavramlar) James F. Bender tarafından hazırlanan metninde okur, boşluk doldurmalı çoktan seçmeli soru yöntemiyle fikir yürütmeye yönlendirilmekte olup, okurun soykırım kavramıyla karıştırılması muhtemel başka mefhumlar arasından doğruyu bulması istenmektedir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Extermination of racial and national groups is (a) paracide (b) omnicide (c) genocide (d) hecatomb (e) pyre Irksal ve ulusal grupların imhasına (a) katil (b) imha (c) soykırım (d) katliam (e) ölü yakılan odun yığını

Haber Numarası	22
Haber Tarihi	05 Aralık 1946
Haber Çerçevesi	Kanun ve Nizam / Ortak Güvenlik
Haber Başlığı ve İçeriği	“New World Code Sought – U.N. Committee Favors Guide in War Crimes Trials” (Yeni Dünya Yasası Yazılıyor – BM Komitesi Savaş Suçu Davalarında Kılavuzdan Yana) Haber, BM’nin uluslararası hukuku geliştirmeye yönelik attığı adımlarla ilgilidir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Haberde, Nürnberg ve Tokyo savaş suçları davalarında uygulanan ilkelerin, BM’nin uluslararası hukuku geliştirmesinde dikkate alınması gerektiği ifade edilmektedir.

Haber Numarası	23
Haber Tarihi	10 Aralık 1946
Haber Çerçevesi	Savaş
Haber Başlığı ve İçeriği	“Genocide an International Crime with Individual Roots, U.N. Finds” (Soykırım Bireysel Kaynaklı Bir Uluslararası Suç, BM’nin Kararı) Haber, BMGK’nın soykırımın bireylerin dahi cezalandırılabilceği uluslararası hukuka aykırı bir suç olduğu kararıyla ilgilidir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Haberde, söz konusu kararın bir alt komite tarafından önerildiği ve oy birliği ile onaylandığı belirtilerek karar gereğince soykırımın uluslararası hukukta suç olduğu ve cezalandırılabilceği belirtilmektedir. Ayrıca haberde kararın, BM'nin üye devletlerini soykırım karşıtı yasalar çıkarmaya davet ettiğı ve Ekonomik ve Sosyal Konsey’in suça karşı uluslararası bir sözleşme hazırlamasını önerdiği bildirilmektedir.

Haber Numarası	24
Haber Tarihi	31 Aralık 1946
Haber Çerçevesi	Kanun ve Nizam / Ortak Güvenlik
Haber Başlığı ve İçeriği	“ ‘Great Advances’ of Nuremberg Trials Discussed at Final Session of Historians” (Nürnberg Duruşmaları Üzerine Tarihçilerin Yaptığı Son Görüşmede Büyük İlerleme Kaydedildi) Haber, Amerikan Tarihi Derneği’nin yıllık toplantısında ele alınan ve "Agresif Savaşlar’da Suç Sorumluluğu" başlıklı bir panel ile ilgilidir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Haberde, panelde konuşmacı olarak yer alan Columbia Uluslararası Hukuk Profesörü Philip C. Jessup’un savaş suçlularının yargılanması ve yargılandıkları ilkelerin yeniden düzenlenmesiyle elde edilen iki büyük ilerlemeye işaret ettiği konuşmasına yer verilmektedir. Bu ilerleme konuşmadan alıntılanarak; Birleşmiş Milletler Tüzüğü’nün uyguladığı güç kullanımına getirilen kısıtlamaların önemli bir kilometre taşı oluşturduğu ve uluslararası hukukun bireye yükümlülük getirdiği ve dolayısıyla bireyin artık, devlet eylemlerinin ve üst düzey emirlerin arkasına saklanamayacağı ifade edilmektedir. Ayrıca haberde, Nürnberg’deki Uluslararası Askeri Mahkeme’nin Amerikan üyesi Robert H. Jackson’ın teknik danışmanı olan Herbert Wechsler’in davanın yasal yönlerini gözden geçirdiği ve duruşmaları, “kurumları yürürlüğe sokabilecek kadar güçlü bir dünya inşa etmek" olarak nitelendirdiği belirtilmektedir. Öte yandan haberde,

	Dışışleri Bakanlığı yayınları bölüm şefi E. Wilder Spaulding'in ise, NYT'da belirtilenler dışında, dış ilişkiler üzerine "şaşırtıcı derecede çok sayıda kitabın" yayınlandığını bildirdiği ifade edilmektedir.
--	--

Haber Numarası	25
Haber Tarihi	05 Ocak 1947
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“Genocide Under the Law of Nations” (Soykırım Milletler Hukuku Altında) Haber, 11 Aralık 1946'da BMGK'nın 'tüm insan gruplarının varolma hakkının reddedilmesi' olarak tanımladığı ve üye devletlere yasalaştırma çağrısında bulunduğu soykırımı dair bir önergeyi kabul ettiğini bildirmektedir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Önergenin Nürnberg duruşmaları sırasında ABD'nin başsavcı kadrosunda görev yapan uluslararası hukuk otoritesi Prof. Raphael Lemkin tarafından hazırlandığı bildirilen haberde, önergenin kabulünün öneminin altı çizilmektedir. Habere göre, tüm kültürel grupları yıkma yöntemi olarak soykırım, Nürnberg'de yasal bir şekilde suç olarak tanınmamıştı. Söz konusu duruşmalarda mahkemenin kararı savaş sırasında ve savaşla bağlantılı katliamlarla sınırlı tutulmak zorunda kalmıştı. Diğer bir deyişle, Almanya, Polonya, Çekoslovakya ve başka

yerlerde işlenen birçok soykırım eylemini cezalandırmanın yasal dayanağı bulunmuyordu. Dolayısıyla habere göre, BM üyelerince uygun bir yasa çıkarılması durumunda soykırım resmen bir suç olarak tanınacak ve suçlu bir ulusun davalı temsilcileri artık geçmişi kapsayan kanunun (ex post facto) kendilerine uygulanamayacağını iddia edemeyeceklerdi. Önemli bir nokta da, Lemkin'in mevcut ceza hükümlerinin belirli grupların korunmasına uyarlanması gerektiğine olan inancıydı. Bu inanç aynı zamanda, soykırım suçu yurtdışında işlenmiş olsa bile etkilenen ülke mahkemelerinin dava açma hakkına sahip olmasını gerektiriyordu. Dolayısıyla habere göre önerge, hem vatandaşların kendi devletleriyle olan ilişkilerini hem de belirli bir devletin BM ile olan ilişkilerini etkileyen uluslararası hukukta devrimci bir gelişmeydi. Dolayısıyla bundan sonra hiçbir hükümet kendi vatandaşlarının ya da herhangi bir ülkenin vatandaşlarının ceza almasını engelleyemeyecekti.

Haber Numarası	26
Haber Tarihi	08 Şubat 1947
Haber Çerçevesi	Kanun ve Nizam – Ortak Güvenlik
Haber Başlığı ve İçeriği	“Justice Jackson Honored” (Hakim Jackson Onurlandırıldı) Haber, hakim Robert H. Jackson’ın Savaş Suçları Sözleşmesi ve yargılamalarındaki çalışmalarından dolayı aldığı liyakat madalyasıyla ilgilidir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Haberde, hakim Robert H. Jackson’ın, Nürnberg Duruşmaları’nda savaş suçlularının kovuşturulması sürecinde Amerika Birleşik Devletleri’ne “üstün hizmetlerinden” dolayı liyakat madalyası ile ödüllendirildiği ifade edilmektedir. Ayrıca haberde Savaş Birimi Sekreteri’nin ABD adına suçun kovuşturulması adına görev yapan hakim Jackson’la ilgili olarak, 8 Ağustos 1946’da Londra’da imzalanan anlaşmanın kurulmasında öncü rol oynadığını, bu kayda değer başarılarla dünyadaki tüm barışçıl halklara önem kazandırdığını ve dolayısıyla ABD’ye büyük kredi sağladığını ifade ettiği sözlerine de atıf yapılmaktadır.

Haber Numarası	27
Haber Tarihi	30 Temmuz 1947
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“U.N. ASKED TO MAKE GENOCIDE A CRIME” (BM SOYKIRIMI BİR SUÇ OLARAK KABUL ETMEYE ÇAĞRILDI) Haber, Yahudi Örgütleri Danışma Konseyi (Amerikan Yahudi Komitesi, Fransa Yahudi Birliği İttifakı ve Birleşik Krallık Anglo-Yahudi Birliği’nden oluşan) BM Ekonomik ve Sosyal Konseyi’nin soykırım konvansiyonunu kabul etmesi yönündeki isteğini bildirmektedir.
Haberde Oluşumuna Yapılan Yorumlar	Norm Dair Yahudi Örgütleri Danışma Konseyi’nin BM Ekonomik ve Sosyal Konseyi’nden talebi soykırımın uluslararası yasalar çerçevesinde bir suç teşkil etmesini istemesidir. Haber ayrıca, Konsey’in taslak sözleşmenin başlığının soykırım tanımını içerecek şekilde değiştirilmesi önerisini de yazmaktadır.

Haber Numarası	28
Haber Tarihi	01 Ağustos 1947
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“U.N. URGED TO SPEED ITS BAN ON GENOCIDE” (BM SOYKIRIM YASAĞINI HIZLANDIRMAYA ÇAĞRILDI) Haber, BM’nin Dünya Yahudi Kongresi tarafından soykırımın yasaklanması için derhal harekete geçmesi çağrısı yaptığını bildirmektedir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Haberde, Dünya Yahudi Kongresi’nin BM’ye soykırım anlaşmasını hızlı bir şekilde kabul etme çağrısında bulunduğu ifade edilmektedir. Ayrıca, Ekonomik ve Sosyal Konsey kurulmadan önce danışma statüsünde bir sivil toplum örgütü olan Dünya Yahudi Kongresi’nin insanlığa karşı bu suçları önlemek ve cezalandırmak için mümkün olan en kısa sürede uluslararası mekanizmaların kurulmasına yönelik önlem aldığı da belirtilmektedir.

Haber Numarası	29
Haber Tarihi	12 Ağustos 1947
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“THE CRIME OF GENOCIDE” (SOYKIRIM SUÇU) Haberde, Sosyal ve Ekonomik Konsey’in Prof. Lemkin’in yardımıyla soykırımı bir suç olarak tanımlayan, BM’yi müdahale etmek için yetkilendiren ve suçlulara ceza verecek uluslararası bir mahkeme kurulması yönünde telkinde bulunan bir uluslararası anlaşma taslağı hazırladığı bildirilmektedir.
Haberde Oluşumuna Yapılan Yorumlar	Norm Dair Polonyalı bilim adamı Prof. Lemkin’in ulusal, ırksal veya dini grupların yok edilmesi suçunu tanımlamak üzere belirlediği soykırım kelimesinin BM tüzüğünün kalbine yerleştiğini bildirmektedir. Haberde tüzüğün temel insan haklarına, insanın saygınlığına ve değerine olan inancını doğruladığından, bundan böyle soykırımında herkes için uluslararası bir suç olarak tanınması gerektiği anlamına geleceği ifade edilmektedir. Bu bağlamda, artık, BM’nin dünyaya her insanın değerine olan bağlılığını göstermesi için bir fırsata sahip olduğu belirtilmektedir. Amerikan delegelerinin de bir an önce söz konusu taslağı onaylamaya yönelik harekete geçmesinin beklendiği ifade edilen haber metninde, BM’nin iyiliğe adanmış bir güç olarak saygınlığını, soykırım anlaşmasının oybirliğiyle ve süratle benimsemesine bağlı olduğu belirtilmektedir.

Haber Numarası	30
Haber Tarihi	23 Ağustos 1947
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“FOR A “GENOCIDE” TREATY” (BİR SOYKIRIM SÖZLEŞMESİ’NE DOĞRU) Haber, Nürnberg’teki yargılamaların BM’yi soykırım meselesine odaklamak zorunda bıraktığıyla ilgilidir.
Haberde Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Haber editöryal yorumla desteklenmektedir: “Adamların insanlığa karşı bu tür suçlar işleyebilmesi yeterince inanılmaz. Şimdi veya gelecekte meydana geldiklerinde bu suçlarla anında başa çıkacak hiçbir uluslararası mekanizmanın bulunmaması, çok daha inanılmaz.” Haberde, bu boşluğu doldurmanın yolu olarak, cesaretle tasarlanmış olan bir soykırım anlaşması gösterilmektedir. Ayrıca, söz konusu anlaşmanın ahlaki amaçlar doğrultusunda yapılan idealistik bir anlaşma olmayacağı ifade edilmekte olup, ortaya çıktığı her yerde kötülüğe karşı kolektif davranmaya bağlanan pratik bir anlaşma olması gerektiği üzerine görüş belirtilmektedir. Dahası, anlaşmanın yaşama hakkını garanti edeceği ve dolayısıyla, soykırımın uygarlığı tehdit eden uluslararası bir suç olduğu ifade edilmektedir. Öte yandan, Amerika Başkanı Truman’ın da anlaşmaya olan olumlu yaklaşımının dile getirildiği haberde, söz konusu ilginin Amerikan delegasyonunun BMGK’undaki tavrında etkili olacağına dair beklenti dile getirilmektedir. Ayrıca, BM’in bu insani önlem üzerinde hızlı hareket

	etmesi gereği zamanın önemi üzerinden vurgulanmaktadır. Bu bağlamda haber, BM’e yapılan şu çağrıyla sonlanmaktadır: “Genel Sekreter Lie, derhal tüm düşünceleri davet etme yetkisini kullanmalıdır. Bu, Genel Kurul’un, adanmış olduğu önerme (insanın onuru ve değeri) üzerine harekete geçme yolunu açacaktır.”
--	---

Haber Numarası	31
Haber Tarihi	28 Eylül 1947
Haber Çerçevesi	Kanun ve Nizam / Ortak Güvenlik
Haber Başlığı ve İçeriği	“The Nuremberg Trials Go On” (Nürnberg Duruşmaları Devam Ediyor) Haber, Nürnberg’teki savaş suçu yargılamalarının işleyişi ile ilgilidir.
Haberde Oluşumuna Yapılan Yorumlar	Norm Dair Haberde, ilk Nürnberg savaş suçu yargılamasının on iki üst düzey Nazi yöneticisinin mahkumiyeti ile sonuçlandığı belirtilmekte olup, o zamandan beri Nürnberg’in haberlerde nadiren yer aldığı ifade edilmektedir. Ancak, buna rağmen kentin, kesintisiz bir yargılama aşamasına sahne olduğu bildirilmektedir. Ayrıca haberde yargılamaların, dört işgalci güç yerine Amerikan Askeri Hükümeti’nin yetkisi altında yürütülmekte olduğu ifade edilmektedir. Ekim 1946’dan bu yana, Nürnberg’de doksan iki sanığın savaş suçundan yargılandığı ve Amerikan Askeri Hükümeti’ne bağlı savcılarının iki davayı tamamladığı bildirilmektedir. Haberde

	kullanılan resimlerin Nürnberg’deki çalışma mekanizmalarını ve prosedürlerini göstermekte olduğu belirtilmektedir.
--	--

Haber Numarası	32
Haber Tarihi	11 Ekim 1947
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“A TREATY FOR THE PEOPLE” (HALK İÇİN BİR SÖZLEŞME) Nürnberg mahkemelerindeki üst düzey Nazi mahkumiyetlerinin, dünyanın acımasız savaşlar ve insanlığa karşı işlenen suçlar için bedel ödemeye hazır olduğunu açıkça gösterdiği ifade edilmektedir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Habere göre bu mahkumiyetler aynı zamanda yeni bir uluslararası hukuk ilkesini ortadan kaldırmıştır. Dolayısıyla dünyadaki insanlar için Nürnberg’de belirtilen bu ilkenin bir yasaya dönüştürülmesi büyük öneme sahiptir. Önerilen yasa ise soykırım anlaşmasıdır. Haberde soykırım tanımı da yapılarak önerilen anlaşmanın kapsamına da yer verilmektedir. Anlaşma şartlarına göre her ülkenin soykırım suçlarını kendi mahkemelerinde yargılayabileceği ve bu tür davalar için BM’nin Uluslararası Ceza Mahkemesi üzerinde karar verebileceğini bildirmektedir. Dahası haber, anlaşma önerisinin (1) toplumsal veya önleyici (her hükümetin suçun nedenlerini araştırıp

	incelemesi) ve (2) yasal (ihlal yayılmadan önce ihlal edenleri derhal cezalandırmak) olmak üzere iki temel unsur üzerinden inşa edildiğini ifade etmektedir. Son olarak haber metninde soykırım anlaşmasının BM'nin temel insan hakları konusundaki şartı gereği bir zorunluluk olduğu belirtilmektedir: "Soykırım anlaşması bir zorunluluktur. Onsuz, Birleşmiş Milletler Şartı'nın "temel insan haklarına, insanın onuruna ve değerine olan inancını yeniden doğrulamak" konusundaki cesur sözü gerçekten de boştur."
--	--

Haber Numarası	33
Haber Tarihi	12 Ekim 1947
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	"The Unheard Cry of the World's Children" (Dünya Çocuklarının Duyulmayan Feryadı) Gertrude Samuels tarafından kaleme alınan haberde İkinci Dünya Savaşı sonrasında Avrupalı çocukların yaşamak zorunda bırakıldığı kötü koşullardan hareketle Amerika'nın bu sorunun çözümünde nasıl rol oynaması gerektiği üzerinden değerlendirmeler yapılmaktadır.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Haberde, İkinci Dünya Savaşı'nın çok sert geçtiği, çocukların ailelerinin öldürülmesinin onları sevgi ve güvenlikten alıkoyduğu ve dolayısıyla çocukların sağlık ve büyüme için sahip olması gereken temel gıdalardan mahrum bırakıldıkları belirtilmektedir. Sorunun temelinde

ise özellikle Avrupa’da Hitler’in kıtayı sömürgeleştirme stratejisinin bulunduğu ifade edilmektedir. Habere göre Winston Churchill’in isimlendiremediği soykırım tam da buydu. Ayrıca haberde, Avrupa aç çocukların kıtası ise, Uzak Doğu’nun bir trajedi sunacağı ifade edilerek en azından Avrupa’nın iyi bir yaşam standırdı bilgisine sahip olduğuna atıf yapılmaktadır. Dünya milletlerinin bu sorunun çözümüne dair ne yaptığıyla ilgili sorgulama yapılan haberde, Amerika’nın insanları hareket geçmesi ve milyonlarca genç hayat kurtarmak için bir dünya vatandaşlığı eylemine teşvik etmesi adına zaman harcayacağı belirtilmektedir. Ayrıca, Amerikan toplumunun geleneksel olarak cömert bir toplum olduğundan Amerikalıların bu çocukları yarının dünyası, medeniyetin umudu açısından görmek zorunda olduğu ifade edilmektedir. Harekete geçilmediği takdirde, Hitler’in soykırım planının başarılı olmasına hizmet edilip edilmediği sorusunun sorulmasına neden olabileceği yazılmaktadır. Bu muhtemel sorunun cevabının ise Amerikalılara bağlı olduğu ifade edilmektedir.

Haber Numarası	34
Haber Tarihi	07 Şubat 1948
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“THE “GENOCIDE” CONVENTION” (SOYKIRIM KONVANSİYONU) Haber, BMGK tarafından daha önce Ekonomik ve Sosyal Konsey’in, soykırım suçunu ilan eden ve üye devletlerin ülkelerince kabul edilmesini talep eden taslak bir sözleşmenin hazırlanması için atandığı bildirilmektedir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Haberde, anlaşma taslağında soykırım suçundan yargılamak üzere uluslararası bir mahkemenin öngörüldüğü ve bu mahkemenin çiğnenmesi durumunda Güvenlik Konseyi’nin harekete geçmesinin istenebileceği belirtilmekte olup, Güvenlik Konseyi’nin veto ya da başka bir nedenden dolayı harekete geçemediği durumlarda ise, üye devletlerin tüzük sınırları dâhilinde önlemler alabileceği ifade edilmektedir. Dahası, bu önlemlerin her zaman savaş anlamı taşımayacağı, uygar hükümetler ve halklar tarafından kınanma olarak ifade edilen manevi bir önlemin de söz konusu olabileceği bildirilmektedir. Öte yandan haberde, soykırımın aslında yüzyıllardır medeni insanlar tarafından kötü, kasıtlı bir cinayet olarak tanındığı belirtilmekte olup, ne var ki uluslararası hukukta suç olarak kabul edilmediği bildirilmektedir. Haber bu bağlamda, soykırım anlaşmasının destekçilerinin amacını, bir yasa yapılması aracılığıyla soykırım suçu işleyen hükümetin derhal aşağılık bir aktör olarak tanınması olarak

	aktarmaktadır. Haber editöryel taleple son bulmaktadır: “Milyonlarca insanın kanı gecikmiş adalet için feryad ediyor. Konseyin bu konuyla ilgili olarak çekingen davranmayacağını umuyoruz.”
--	--

Haber Numarası	35
Haber Tarihi	10 Nisan 1948
Haber Çerçevesi	Kanun ve Nizam – Ortak Güvenlik
Haber Başlığı ve İçeriği	“20 SS Men Convicted by U.S. on War Crimes” (20 SS Subayı ABD tarafından Mahkum Edildi) Haber, yargılanan yirmi iki SS subayından yirmisinin Birleşik Devletler Askeri Mahkeme tarafından suçlu bulunduğuyla ilgilidir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Haberde, cezai hükmün tüm sanıklara açıklanacağı bildirilmektedir.

Haber Numarası	36
Haber Tarihi	16 Nisan 1948
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“ ‘GENOCIDE’ IS DEBATED: Russian and Pole Differ on the Meaning of the Word” (SOYKIRIM TARTIŞILIYOR: Ruslar ve Polonyalılar Kavramın Anlamına Dair Farklı Görüşlerdeler) Haberde, Uluslararası Hukuk Uzmanları Komitesinin, soykırımın uluslararası bir suç olarak tanımlanmasına yönelik bir sözleşme hazırlığında olduğu bildirilmekte olup, soykırım kelimesinin anlamına dair uzmanlar arasında ortaya çıkan görüş farklılıkları bildirilmektedir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Sovyet temsilcisinin soykırımın, ırkların, dini veya milli güdüler dorultusunda imhasına yönelik bir eylem olduğu önerisine karşılık, Çin delegesince desteklenen Polonya delegesinin suç mağdurlarını suçun arkasında yatan motivasyonlarla karıştırdığı için Sovyet temsilcisinin soykırım tanımına yaptığı itiraz haberleştirilmektedir. Dolayısıyla bu haber, norm oluşum sürecindeki tartışmaları yansıttığı için anlamlıdır.

Haber Numarası	37
Haber Tarihi	01 Temmuz 1948
Haber Çerçevesi	Savaş
Haber Başlığı ve İçeriği	“Nazi Steel Boss Guilty of War-Crime Charges” (Nazi Çelik Patronu Savaş Suçundan Suçlu Bulundu) Haber, Alman işadamı Hermann Roechling'e karşı Fransızların hakim olduğu uluslararası bir mahkeme tarafından alınan mahkumiyet kararıyla ilgilidir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Haberde, tarihte ilk kez bir sanayicinin saldırgan savaş suçu işlemekten mahkum edildiği bildirilmektedir. Ayrıca haberde, Hitler'in çelik endüstrisinin patronu olan Roechling'in üç suçlamadan suçlu bulunduğu ve yedi yıl hapis cezasına çarptırıldığı belirtilmektedir.

Haber Numarası	38
Haber Tarihi	25 Ekim 1948
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“THE CRIME OF GENOCIDE” (SOYKIRIM SUÇU) BMGK Başkanlarından Dr. Herbert Evatt’ın, soykırım yasasının kabul sürecine durdurma ve geciktirme uygulayanlara karşı haklı sabırsızlığını ortaya koyması haberleştirilmiştir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	“BM, uluslararası hukuka, düzene ve insan değerine adanmış bir şekilde soykırım suçuna karşı bir kanunun yapılmasına nasıl itiraz edebilir? Sözleşmenin muazzam önleyici ve caydırıcı yetkileri olabilir. Birçok kişi bunun sözleşmenin en önemli değeri olduğuna inanıyor. Ancak soykırım üzerine yapılacak herhangi bir anlaşma, bu yüksek ilkeleri ve ahlaki değerleri doğru bir şekilde yansıtmak için soykırımı tüm yönleriyle ele almalıdır. Suçluyu sadece insan gruplarının yıkılmasını sağladığı için mahkum etmek yeterli değildir; çünkü, kültürel ve manevi yıkım çoğu zaman diğer suçlara yol açan ilk adımdır. Bu kurul, tahayyül ve etki gücüne sahiptir. Bu, güçlü bir soykırım anlaşması için BM’nin en büyük desteği alması ve yasaya dâhil edilmesi gerektiği anlamına geliyor.”

Haber Numarası	39
Haber Tarihi	30 Ekim 1948
Haber Çerçevesi	Savaş
Haber Başlığı ve İçeriği	“Soviet Warns On Warfare – Says It Will View ‘New Methods’ as International Crime” (Savaşla İlgili Sovyet Uyarısı – Yeni Yöntemleri Uluslararası Suç Olarak Kabul Edecekler) Haberde, BM oturumunda Sovyet delegesinin, savaşlar esnasında yeni savaş yöntemlerinin uygulanmasının ölümle cezalandırılabilir bir suç sayılacağı konusunda uyarı yaptığı bildirilmektedir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Haberde, Sovyet delegesinin Birleşmiş Milletler Sosyal Komitesi nezdinde yaptığı tartışmada Sovyetler Birliği'nin atom bombasının gelecekteki herhangi bir kullanımını Nazi Almanyası tarafından işlenen zulümlerle aynı düzeyde uluslararası bir suç olarak göreceğini açıkça belirttiği ifade edilmektedir. Ayrıca Sovyet delegesinin, Nürnberg'deki üst düzey Nazi savaş liderleri yargılamalarının yeni imha yöntemleriyle savaşan suçluları cezalandırmak için emsal teşkil ettiğini söylediği belirtilmektedir.

Haber Numarası	40
Haber Tarihi	26 Kasım 1948
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“THE GENOCIDE TREATY” (SOYKIRIM SÖZLEŞMESİ) Haber, BMGK’nun soykırımın uluslararası hukukta suç sayıldığını ve soykırım uygulayanların cezalandırılacağını ilan etmesini konu almaktadır.
Haberde Oluşumuna Yapılan Yorumlar	Norm Dair Haberde, cinayetin cezasının her yerde verildiği halde soykırımın cezalandırılmasının BM’de hala tartışılıyor olduğu, dünyanın hala bir soykırım sözleşmesine sahip olmadığı, ideal olanlardan birinin soykırımcılarla başa çıkabilecek mahkemeler kurulması olduğu belirtilmektedir. Ayrıca habere göre, uluslararası planlama ve işbirliğinin hukuk alanını da kapsayacağı; dolayısıyla zorunlu yargı yetkisine sahip ve anlaşmanın temel taşlarından olacak bir dünya mahkemesinin soykırım suçunu gerçek anlamda önleyebilecek bir güç olabileceği ifade edilmektedir. Dahası haberde, BMGK’nun anlaşmanın genel olarak kabul edilebilir konularında dünya vatandaşlarına vaatlerini yerine getirebilmesi için gerçek bir eylem talep etmesi gerektiği şu ifadelerle belirtilmektedir: “[Antlaşma] güçlü ve ilham verici bir antlaşma anlamına gelmelidir; ve şimdi [bunun] tam zamanı. Tartışmalı konular bir sonraki toplantı için ertelenebilir.”

Haber Numarası	41
Haber Tarihi	02 Aralık 1948
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“U.N. BODY APPROVES GENOCIDE BAN TEXT” (BM KURULU SOYKIRIM YASAĞI METNİNİ ONAYLADI) Haber, soykırım suçunu yasaklayan sözleşmenin tamamlandığıyla ilgilidir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Haberde, BM organlarınca soykırım suçunu yasaklayan ve bu yasağı ihlal edenlerin adalete teslim edilmesi gereğine dair sözleşmenin ancak iki yıl süren çalışmaların ardından tamamlanabildiğini belirtmektedir.

Haber Numarası	42
Haber Tarihi	02 Aralık 1948
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“Text of U.N. Convention Outlawing Genocide” (BM Soykırımı Yasaklayan Konvansiyon Metni) Soykırım Suçunu Önleme ve Cezalandırma Sözleşmesi’ne yer verilmiştir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair	Maddeler halinde verilen sözleşmeyle soykırım suçunun

Yapılan Yorumlar	uluslararası bir norm haline geldiğinin kanıtı paylaşılmıştır.
-------------------------	--

Haber Numarası	43
Haber Tarihi	03 Aralık 1948
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“GENOCIDE OUTLAWED” (SOYKIRIM YASAKLANDI) Soykırımın uluslararası bir suç olarak yasaklandığı bildirilmektedir.
Haberde Norm Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Habere göre, Nürnberg ve Tokyo Uluslararası Mahkemeleri yalnızca kendi yetki alanlarının göstergesi olarak savaş esnasında işlenen suçlarla ilgilenmişlerdir. Bu boşluk, BMGK’nun Hukuk Komitesi tarafından soykırım terimi ile doldurulmaya çalışılmıştır. Haberde, ana hatlarıyla belirtilen suçların tam olarak tanımlanmasının daha fazla dikkate alınmayı gerektirebileceği ifade edilmektedir. Ancak böyle bir sözleşmeye acil ihtiyaç olduğunun da çok açık olduğu belirtilmektedir. Çünkü soykırımın Nazilerin devrilmesiyle sonlanmadığı, Rus-Komünist rejimlerin himayesinde olan Doğu Avrupa genelinde ve özellikle Baltık ülkelerinde devam etmekte olduğu bildirilmektedir. Sözleşme’nin, ancak BM’nin en az yirmi üyesi tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe gireceği ve yalnızca onaylayan devletler için geçerli olacağı ifade edilmekte olup, yine de bu şartları zorlama yöntemlerinin

	tasarlanması gerektiği belirtilmektedir. Habere göre, ancak böyle bir sözleşmenin Genel Kurul tarafından kabul edilmesi mevcut yasal boşluğu ortadan kaldıracaktır. Haber, Kurulun kararlılıkla ve derhal hareket etmesinin umulmakta olduğu beklentisiyle sona ermektedir.
--	--

Haber Numarası	44
Haber Tarihi	10 Aralık 1948
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“U.N. VOTES ACCORD BANNING GENOCIDE” (BM SOYKIRIM YASAĞI MUTABAKATINI OYLUYOR) Soykırımın yasaklandığı bir sözleşmenin BMGK tarafından oy birliği ile kabul edildiği bildirilmektedir.
Haberde Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	Norm Dair Haberde Kurul Başkanı Dr. Herbert V. Evatt’ın sözleşmenin tüm devletler tarafından imzalanmasını ve en erken tarihte tüm Parlamentolar tarafından onaylanmasını istediği belirtilmektedir. Ayrıca, Evatt’ın, “Bugün bu insan gruplarının varlığı için uluslararası kolektif korumalar kuruyoruz. BM adına her kim olursa olsun, bu büyük organizasyonda somutlaşan evrensel vicdan adına hareket edecektir. BM’nin ve sözleşmenin uygulanmasını denetleyecek diğer organların müdahalesi tek taraflı politik düşüncelere göre değil, uluslararası hukuka göre yapılacaktır. Bu alanda, insan gruplarının kutsal varolma

	hakkına ilişkin olarak, uluslararası hukukun üstünlüğünü bugün bir kez daha ve sonsuza dek ilan ediyoruz.” şeklindeki görüşlerine de yer verilmektedir. Habere göre 10 Aralık 1948 tarihi, yaşamının onbeş yıldan fazla bir süresini insan gruplarının yok edilmesini yasaklamaya çalışan ve bunu uluslararası hukuka yazdıran, Yale Hukuk Fakültesi üyesi Dr. Raphael Lemkin'in kariyerindeki doruk noktasını belirlemiştir.
--	---

Haber Numarası	45
Haber Tarihi	10 Aralık 1948
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“TWO U.N. ACHIEVEMENTS” (BM’NİN İKİ BAŞARISI) Haber, BM’nin tarihte onurlu bir yerinin bulunduğunu garanti eden iki temel belge olan Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi ile İnsan Hakları Beyanı’nı iki önemli başarı olarak belirtmektedir. Haberde uluslararası hukukta yeni bir kavram oluşturan ve yürütülmesi için yeni bir uluslararası ceza sistemi kurmayı taahhüt eden Soykırım Sözleşmesi’nin Genel Kurul tarafından oy birliği ile kabul edildiği bildirilmektedir.
Haberde Oluşumuna	Norm Dair
	Haberde bu sözleşmenin kabulünün yalnızca Genel Kurul’a değil, aynı zamanda bazı heyetlerin kapsamı ve sonuçları

Yapılan Yorumlar	ile ilgili olarak hukuki ve teknik çekinceleri geçersiz kılan dünya kamuoyunun gücüne de bir övgü olduğu belirtilmektedir. Ayrıca haberde, dünya kamuoyunun Doğu Avrupa'daki soykırımın devam ettiğini bildiğini çok iyi bilen Sovyet bloğunun, soykırımı sadece “faşistler” tarafından işlenildiğinde soykırım suçu yapmaya çalışma propagandasını devreye sokarak anlaşmayı saptırmak için son arayışlarına girdiği belirtilmektedir. Haberde, BMGK'nun sözleşmeyi kabul etmesinin en azından kitle cinayetlerine yönelik manevi bir güç oluşturduğu belirtilmekte olup, birlikte değerlendirildiğinde hem İnsan Hakları Beyannamesi'nin hem de Soykırım Sözleşmesi'nin muazzam bir çalışmayı ve insanın daha iyi bir dünyaya doğru ilerlemesinde yeni bir kilometre taşını temsil ettiği ifade edilmektedir.
-------------------------	---

Haber Numarası	46
Haber Tarihi	20 Mart 1949
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“U.N. Portrait: Dr. Raphael Lemkin helped write the crime of genocide into the conscience and statute books of the world” (Bir BM Portresi: Dr. Raphael Lemkin soykırım suçunun dünya vicdanına ve hukuk mevzuatına kazınmasını sağladı)

		Gertrude Samuels tarafından kaleme alınan haber, Dr. Lemkin'in soykırım sözleşmesindeki önemli rolüne değinmektedir.
Haberde Oluşumuna Yapılan Yorumlar	Norm Dair	BMGK'nun Paris oturumuna başkanlık eden Dr. Herbert V. Evatt'ın Dr. Lemkin için söylediği övgü dolu sözlere yer verilen haberde, Genel Kurul tarafından "kalıcı" olarak adlandırılan iki belgeden biri (diğeri insan hakları belgesi) olan Soykırım Sözleşmesi, Lemkin'in idealinin zaferi olarak gösterilmekte olup, Lemkin'in halk için bir anlaşma yaptığı belirtilmektedir. Öte yandan, Lemkin'in Amerikan Senatosu'nun anlaşma metnine olan desteğine dair sözlerine de yer verilmiştir: "Amerika Birleşik Devletleri Senatosu onayladıysa, bunun dünyaya bir ilham kaynağı olacağını düşünüyorum."

Haber Numarası	47
Haber Tarihi	12 Nisan 1949
Haber Çerçevesi	Kanun ve Nizam – Ortak Güvenlik
Haber Başlığı ve İçeriği	"5 High Nazis Guilty of Helping Hitler to Violate Peace" (5 Üst Düzey Nazi Hitler'in Barışı İhlal Etmesine Yardımcı Olmaktan Suçlu Bulundu) Haber, 5 üst düzey Nazi yöneticisinin barışa karşı saldırgan bir savaş başlatmak, planlamak ve sürdürmek suçlarından Amerikan Mahkemesi tarafından suçlu

		bulunmalarıyla ilgilidir.
Haberde Oluşumuna Yapılan Yorumlar	Norm Dair	Habere göre sanıklar, işgal altındaki ülkeleri yağmalama, köleliğe zorlama ve Nazi suç örgütlerine üyelikle suçlanmışlardır. Ayrıca haberde, Almanya Dışişleri Bakanlığı eski sekreterinin ve başka bir sanığın, Yahudilere yönelik yapılan vahşet eylemlerine yardım etmekten suçlu bulundukları belirtilmektedir.

Haber Numarası	48
Haber Tarihi	11 Mayıs 1949
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“NEEDED: ACTION ON GENOCIDE” (SOYKIRIM ÜZERİNE EYLEM: GEREKLİ) Haber, BMGK tarafından kabul edilen Soykırım Sözleşmesi’nin, en az yirmi ülke onaylamadıkça yasalaşamayacak olmasından kaynaklanan kaygıyı dile getirmektedir. Ayrıca haber, Amerikan delegasyonuna anlaşmayı onaylaması istemesi açısından çağrı niteliğindedir.
Haberde Oluşumuna Yapılan Yorumlar	Norm Dair Haberde soykırım suçunun uluslararası hukuka eklenmesi üzere BM toplantılarında Amerikan delegasyonunca cesur ve ilham verici liderlik göstermesinin şaşırtıcı olacağı ifade edilmektedir. Habere göre hükümetler arasındaki anlaşma metninde yer alan ifadeler üzerine var olan farklılıkların

	ortadan kalkmasıyla, onaylanma için yaşanan gecikmelerin ve dolayısıyla ileri tarihli bir çalışma takvimi belirlenmesinin mantıklı açıklaması yoktur. Öte yandan habere göre sözleşmenin en iyi taraflarından biri, köleliklerin kaldırılmasını hedefleyen önleyici özelliğidir. Ayrıca, haberde Amerikan delegasyonuna atıf yapılarak sözleşmenin iki yıllık dikkatli ve zorlu çalışmanın ürünü olduğu belirtilmektedir. Dolayısıyla, anlaşmanın BM üyesi en az yirmi ülke onaylamadıkça yasalaşamayacağı belirtilmekte olup, Amerika'nın bu adımı atan ilk ülke olması hususunda telkinde bulunmaktadır: “Şimdi harekete geçelim. Geriye kalan tek şey Dışişleri Bakanlığı'nın anlaşmayı Senato'ya göndermesi.”
--	--

Haber Numarası	49
Haber Tarihi	6 Temmuz 1949
Haber Çerçevesi	İnsan Hakları
Haber Başlığı ve İçeriği	“NORSE SIGN GENOCIDE PACT: First Nation to Complete Action on United Nations Convention” (NORVEÇ SOYKIRIM PAKTINI İMZALADI: Birleşmiş Milletler Konvansiyonu Konusunda Eylemi Tamamlayan İlk Ulus) Haber, Norveç'in BM Soykırım Sözleşmesi eylemini tamamlayan ilk ülke olduğunu bildirmektedir.
Haberde Norm	Haberde, Norveç'in soykırım sözleşmesi eylemini

Oluşumuna Dair Yapılan Yorumlar	tamamlamasının, tüm ülkeler tarafından onaylanmış bir soykırım anlaşması için tek kişilik kampanya yürüten Prof. Raphael Lemkin adına önemli bir kilometre taşı olduğu belirtilmektedir. Ayrıca haberde, Lemkin'in Norveç'in sözleşmeyi onaylamasından duyduğu büyük memnuniyette dile getirilmektedir. Bu bağlamda Lemkin'in, Norveç örneğinin evrensel onaylama eylemini hızlandırmak için diğer Parlamentolara bir meydan okuma olacağını umduğunu söylediği aktarılmaktadır.
--	---

Haber Numarası	50
Haber Tarihi	23 Temmuz 1949
Haber Çerçevesi	Kanun ve Nizam – Ortak Güvenlik
Haber Başlığı ve İçeriği	“French Sentence Abetz to 20 Years – Military Tribunal Finds Hitler’s Ambassador to Paris Is Guilty of War Crimes” (Fransız Yargısı’ndan Abetz’e 20 Yıl - Askeri Mahkeme Hitler'in Paris Büyükelçisi’ni Savaş Suçundan Suçlu Buldu) Haber, Nazilerin işgali sırasında Hitler'in Paris Büyükelçisi olan Otto Abetz'in bir Fransız askeri mahkeme tarafından savaş suçlusu olarak 20 yıl hapis cezasına çarptırılmasıyla ilgilidir.
Haberde Oluşumuna Dair Norm	Haberde Büyükelçi Otto Abetz'in fotoğrafı “Nazi Üyesi Hapsedildi” (Nazi Imprisoned) başlığıyla verilmiştir.

Yapılan Yorumlar	Ayrıca haberde Abetz'in yargılanmasına, Fransa'da Nürnberg benzeri bir yargılama yaşandığı için önem atfedilmiştir. Öte yandan haberde, askeri jüri üyelerinin uzun süren savunmaları ilgi dağınıklığı ya da yorgunluk belirtisi vermeden sakince dinledikleri bildirilmektedir.
-------------------------	--

Soykırım yasağı normunun oluşum sürecinde incelenen haberlerde de görüldüğü üzere, özellikle uluslararası toplumda yeni bir kavram olarak beliren bir normun toplumda anlaşılır kılınması ve karşılık bulması sürecinde medya (NYT özelinde) önemli bir aktör olarak belirmektedir. Haberlerde genel olarak Nazi Almanyasının bıraktığı kötü mirasın sorumlularına yönelik hukuki süreçler ve uluslararası toplumun insanlığa karşı yerine getirmesi gereken sorumlulukların önemi işlenmektedir. Süreci soykırım yasağı normu ile taçlandırmak, bozulan düzenin yeniden inşasında önemli bir adım olarak düşüldüğünden haberler, söz konusu normun toplumsal kabul ve içselleştirme aşamasında işlevsel rol üstlenmektedir. Öte yandan haber analizlerinde görüldüğü üzere hedef kitle özellikle normun içselleştirilmesi sürecinde, gelişmelere dair bilgiler dışında, bulmaca-bilmece benzeri eğlenceli sınavlara tabi tutulmaktadır.

SONUÇ

Uluslararası ilişkilerin önemli parametresi olarak değerlendirilen savaş, sona erdiğinde yeni normların oluşacağı anlamına gelmektedir. Çünkü savaşlar aynı zamanda, savaş kurallarının çoğu zaman unutulduğu ve yeni suç türlerinin olduğu bir atmosfer ortamına işaret etmektedir. İkinci Dünya Savaşı'nda, bu yeni suç türlerinden biri olan ve en büyük insanlık suçu olarak adlandırılan soykırımı doğurmuştur. Soykırım yasağı normu savaşın insanlık trajedisine dönmesiyle Raphael Lemkin'in fikirleriyle olgunluğa erişen ve 1948'de BMGK'nda kabul edilmesiyle küresel boyut kazanan içselleştirilmiş bir normdur.

Soykırım yasağı normu gibi uluslararası normların oluşum ve kabul sürecine çeşitli motivasyonlar bağlamında kanaat önderleri ve baskı grupları dâhil olmakta ve normun uluslararasılaşmasına etki etmektedir. Ne var ki, norm oluşum sürecinin aşamalandırıldığı tabloda⁴²⁴ yer verilen etki mekanizmalarında modern dönemin önemli göstergelerinden biri olan ve kitle toplumuna erişim sağlayan kitle iletişim araçlarına yer verilmemiştir. Oysa kamuoyu oluşturma, normun kabulüne yönelik toplumsal konsensüs sağlama bakımından önemlidir. Bu işlev ise, medya gücü kullanılarak yerine getirilmektedir. Başka bir deyişle, eğer amaç kitle toplumu algısında normun kabulüne dair kamuoyu oluşturmak olacaksa, bu amacın gerçekleştirilmesi hususunda kullanılacak belki de en önemli araç medya olacaktır.

Normların oluşum ve uluslararasılaşma sürecinde medya etkin bir faktör müdür, değil midir? temel araştırma sorusuyla ve; bir normun oluşum ve içselleşme sürecinde medyanın etkinliği var mıdır, varsa bu etkinlik hangi düzeydedir? Medya, normların uluslararasılaşma sürecine nasıl dâhil edilmektedir? Soykırım yasağının uluslararası bir norm olarak kabul görmesinde medya rol oynamış mıdır? gibi alt sorularıyla çıkılan yolda elde edilen bulguları orta koymak adına değerlendirme yapmak gerekirse;

- Çalışmanın teorik kısmında detaylı olarak yer verilen Finnemore & Sikkink'in norm oluşum aşamaları tablosu medyaya uyarlanarak çalışmaya özgünlük kazandırılmıştır. Dolayısıyla, norm oluşum aşamaları tablo 6'da görüldüğü üzere medya ilişkisi üzerinden yeniden yapılandırılmıştır.

⁴²⁴ Bkz. Tablo 1. Norm Oluşum Aşamaları.

Tablo 6. Norm Oluşum Aşamaları ve Medya İlişkisi

	1.Aşama Normun ortaya çıkması	2.Aşama Normun yaygınlaşması	3.Aşama Normun içselleştirilmesi
<i>Aktörler</i>	• Vigilant Aktörler • Geleneksel Medya + Yeni Medya	• Kanaat Önderleri ✓ popüler kültür taşıyıcıları/ünlüler ✓ siyasi ve dini elitler ✓ bilim adamları ✓ sivil toplum örgütleri/temsilcileri ✓ katılımcı yurttaşlar ✓ medya okur yazarları • Siber uzam (ağlar)	• İlgili Hukuksal Mevzuat • İlgili denetleyici veya düzenleyici Medya Kurum ve Kuruluşları
<i>Motivasyonlar</i>	• Fedakarlık, empati, düşünsellik, sorumluluk • İzlenirlik	• Meşruiyet • İtibar • Saygınlık • Güvenilirlik	• Uygunluk • Tanınırlık
<i>Baskın Mekanizmalar</i>	• İkna Süreci • Gündem Belirleme • Öne çıkarma (priming) • Çerçeveleme (framing) • Farkındalık sağlama ve kamuoyu oluşturma	• Kanıtlama • Yankılama (evrensel değerlere yönelik) • Kamu diplomasisi • Medya diplomasisi • Propaganda • Kamu spotu • Sinema Filmleri • Televizyon programları	• Pekiştirme • Tutum Değiştirme • Tutum Güçlendirme

Kaynak: Tablo 6 yazar tarafından oluşturulmuştur.⁴²⁵

⁴²⁵ Tablonun oluşumu aşamasında katkılarından dolayı Dr. Zerrin Ayşe Öztürk’e teşekkür ederim.

Tablo 6’da görüldüğü üzere yeni bir normun ortaya çıktığı ilk aşamada, aksadığını düşündüğü herhangi bir toplumsal düzen kuralına yeniden işlerlik kazandırma sorumluluğuyla kimi vigilant aktörler harekete geçmekte ve bu hareket yeni teknolojilerin gelişmesiyle gazete, radyo, televizyon ve sinema filmlerinden yeni medya alanları üzerinden gerçekleşmektedir. Medya, normun ortaya çıkma aşamasında, hedef kitlede küresel sorunlara duyarlı olduğuna ve kendisine görev düştüğünde sorumluluk almaktan geri kalmayacağına dair bir algı oluşturma motivasyonlarının etkisiyle hareket etmektedir. Ayrıca, izlerkitleyi olabildiğince genişletme dürtüsü de diğer önemli bir motivasyon olarak gösterilebilir. Bu motivasyonlar eşliğinde okuru norm oluşumuna destek sağlamak ve ikna etmek için medya, söz konusu normun çıkış aşamasına kamuoyu oluşturma, gündem belirleme, öne çıkarma, çerçeveleme gibi mekanizmalarını devreye sokarak katkı sunmaktadır.

Normun yaygınlaşma sürecini gösteren ikinci aşamada medya, kamuoyu üzerinde etkisi olan kanaat önderlerinin görüşlerine yer vererek ve eylemlerine mecra oluşturarak normun geniş çerçevede karşılık bulmasını sağlamaktadır. Medyayı bu eyleme sürükleyen motivasyonlar, bilim adamları, politik aktörler ve sivil toplum örgütleri vb. den oluşan kanaat önderlerinin, normun oluşumuna dair toplumsal ve hatta küresel uzlaşa sağlanmasında toplum nezdinde itibar, saygınlık ve güvenilir kimliklere sahip olduklarının düşünülmesidir. Buna binaen haberlerde, normun gereğine dair kanıtlar sunma, evrensel değerlere yönelik atıflarda bulunma ve propaganda yapma gibi baskın mekanizmalar yaygınlaşma sürecine hizmet edenler olarak belirlemektedir.

Normun içselleştirilmesi sürecini ifade eden üçüncü aşamada ise, norma dair yapılan hukuksal düzenlemelerin yer aldığı mevzuat ve ilgili mevzuat doğrultusunda kurulan denetleyici mekanizmalar temel aktörler olarak işlev görmektedir. Söz konusu aktörler uygunluk ve tanınma motivasyonları gereğince izlerkitlede normun içselleştirilmesine yönelik tutum güçlendirme veya değiştirme güdülerini harekete geçirmektedir.

- Çalışmada, 1939-1949 yılları arasını kapsayan The New York Times gazetesinin arşivi taranarak soykırım yasağının toplumsal açıdan içselleştirilmesi ve uluslararası bir norm haline gelmesinde medyanın rolü analiz edilmeye çalışılmıştır. Hedefler

doğrultusunda haber metinlerinde soykırım kavramıyla birlikte soykırım kavramını çağrıştıran anahtar kelimeler tespit edilmiş ve gazetenin bu kavramlara nasıl, hangi sıklıkta yer verdiği gözlemlenmeye çalışılmıştır. Anahtar kelimeler soykırım yasağı normu çerçevesinde incelenen haberlerde sıklıkla ve genellikle aynı haberlerde yer almaları sonucu belirlenmiştir. Ayrıca soykırım suçunun, savaş suçlarıyla bağlantılı suçların karşılık gelmediği suç eylemlerini tanıma kavuşturma çabasının sonucu olması ve bu suç türlerinin soykırım suçu yasağı normunun oluşum sürecinin temelini oluşturduğuna dair sanı, analiz çerçevesinin (insanlığa karşı suçlar, kitlesel kıyım, savaş suçu gibi anahtar kelimelerle) genişletilmesini gerekli kılmıştır. Dolayısıyla haber tarama kapsamı, belirlenen on bir anahtar kelime çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

- İncelenen haberlerde, ne olması gerektiği üzerinden öneri ve görüşlere yer verilerek normatif paradigmayla bağ kurulduğu gözlemlenmiştir. Haber metinlerinin kozmopolitan/komüniteryan yaklaşımlar açısından nasıl bir görünüme sahip olduğuna dair değerlendirilmek üzere toplanan veriler, literatürden ödünç alınan savaş, insan hakları, kanun ve nizam ile ortak güvenlik çerçeveleri altında sınıflandırılmıştır. Daha açık bir ifadeyle, NYT haberlerinin soykırım yasağı normu oluşumunda oynadığı rolü ortaya koymak adına yapılan değerlendirmeler;

- ✓ Hitler yönetiminin Avrupa’da yayılmacı bir politika izlemesinin küresel çaplı bir savaşı sonuçlaması ve savaş sonrasında da Nazi yönetiminin başta Avrupalı Yahudi nüfus olmak üzere çeşitli insan gruplarını yok etmeye yönelik akıl almaz tekniklerle şiddet eylemlerine başvurduğunun öğrenilmesi, savaş çerçevesinin kullanımını;
- ✓ Soykırımın bir insan hakları normu ihlali olması insan hakları çerçevesinin kullanımını;
- ✓ Savaş ya da iç karışıklık sonucu bozulan düzenin eski haline döndürülmesi ya da daha iyi duruma getirilmesinde atılacak öncelikli adımın yeni yasal düzenlemeler yapılması olacağından söz konusu durum kanun ve nizam çerçevesinin kullanımını;
- ✓ Son olarak, uluslararası toplumun soykırım gibi tüm insanlığı ilgilendiren suçları önlemeye dair ortak bir güvenlik şemsiyesi sağlama çabası ortak güvenlik çerçevesi kullanımını;

zorunlu kılmıştır.

- Normatif paradigma penceresinden bakıldığında NYT'ın soykırım yasağı gereğini genel olarak kozmopolit bir yaklaşım benimseyerek haberleştirdiği rahatlıkla söylenebilir. Çünkü NYT soykırım yasağını (Yahudi sahipliğine rağmen) Yahudilere uygulanan sistematik şiddet üzerinden biricikleştirmemektedir. Haberler, sıklıkla soykırım kavramının mucidi Prof. Lemkin'in kavramın doğuşuna dair serüvenine, anekdotlar eşliğinde uzun ve sancılı dönemine atıflar yapılarak küresel bağlamda çeşitli örnekler ve tartışmalar üzerinden yapılmıştır. Dolayısıyla yapılan analizler sonucu anlaşılmaktadır ki NYT, okurları ile, soykırım yasağının norm oluşu sürecinde, genel olarak evrensel değerler çerçevesinde kozmopolitan yaklaşım üzerinden bağlantı kurmuştur. Haber içeriklerinde zaman zaman komüniteryan bakış açısının kimlik eksenli fikirleriyle temas kurulduğu da tespit edilmiştir. Bu durum, özellikle bazı haberlerde Amerika'ya, insan haklarına verilmesi gereken değer özelinde öncü aktör kimliği tahsis edilen haberler üzerinden okunabilmektedir. Haberlerdeki yorumlarda görüldüğü üzere, ABD'ye demokratik ve demokratikleşen ülkeler toplumu içinde vatandaşlık haklarının taşıyıcısı kimliği atfedilmektedir. Dolayısıyla, Amerikalı kimliğinin bir parçası olarak içselleştirilmiş Batı tandanslı bir insan hakları anlayışı, Amerikan toplumuna küresel sorunlara bu kimliği taşımanın sorumluluğuyla yaklaşma algısı yerleştirecektir. Öte yandan hatırlanacağı üzere Mervyn Frost trajediyi, *hayat boyunca karşılaşılan etik sorunlardan bazılarının açıkça ortaya konması* olarak tanımlar. Soykırım'da aynı zamanda etik bir problem olduğuna göre Frost, trajedilerin önlenilmesinin ancak tüm sosyal pratiklerin uyum içinde olduklarında mümkün olabileceğini ifade eder. Dolayısıyla Frost'un argümanı, komüniteryan anlayışın küresel istikrarın sağlanmasını toplumsal düzen şartına bağladığı düşünceyle örtüşmektedir. Buna binaen, savaşla yıkılan düzenin yeni normlarla tekrar sağlanmasına yönelik çabanın yansıtıldığı haberler, yine komüniteryan anlayışın uluslararası alanda toplumsal düzenin istikrar için şart koştuğu ideasıyla örtüşmektedir. İncelenen NYT haberlerinde bu idea kendini, soykırımın yasaklanmasına dair yer alan görüşlerle göstermektedir.

Sonuç olarak bu çalışmada, norm oluşum sürecinde medyanın etkin bir mekanizma olduğu NYT üzerine yapılan analiz üzerinden tespit edilmiştir. Dört temel

çerçeve üzerinden yapılan analizde soykırım suçunun özellikle en yoğun tartışıldığı dönemin, savaşın bitimine yakın yıllardan başlayarak soykırımın yasaklandığı ve hukuki güvence altına alındığı 1948 yılının sonuna değin devam ettiği dönem olduğu görülmüştür. Ayrıca, grafik 16’da görüldüğü üzere savaş, ortak güvenlik ile kanun ve nizam çerçeveleri altında sınıflandırılan haberler, savaşa dair bilgilerin yoğunlaşmaya başladığı 1944 yılından itibaren artış göstermektedir. Yine bu çerçevelere ait haberlerin savaşın sona erdiği 1945 yılında en fazla seviyeye ulaştığı görülmektedir. 1945 yılından itibaren ise savaşta yaşanan insan hakları ihlallerine karşı hukuksal güvence sağlamaya yönelik bir çabanın konuya dair NYT haberleri sayısındaki artış üzerinden rahatlıkla okunabildiği bir manzara söz konusudur.

Tezin temel araştırma sorusuna cevaben ve NYT haber analizleri sonucuna binaen medya, soykırımın suç olarak tanımlanma sürecine önemli ölçüde etki etmiştir. Bu etki özellikle sistematik hale dönen şiddet esnasında tutulan günlükler, belgeler, gazete ve radyo yayınları üzerinden sağlanmıştır. Dolayısıyla, soykırım yasağı normunun gerekliliği, uluslararasılaşması ve içselleştirilmesi hususunda toplumsal kabul görme, konsensüs sağlama ve kamuoyu oluşturma işlevleriyle medya, norm oluşum sürecinde önemli bir etkidir.

KAYNAKÇA

- Aksar, Yusuf. "The "victimized group" concept in the Genocide Convention and the development of international humanitarian law through the practice of ad hoc tribunals 1", **Journal of Genocide Research**, Vol.:5, No:2, 2003, ss. 211-224.
- Aktan, Gündüz. "Devletler Hukukuna göre Ermeni Sorunu", 2001, http://www.eraren.org/bilgibankasi/tr/index2_1_1.htm, (26.07.2019).
- Aldrich, Daniel P. "Post-Crisis Japanese Nuclear Policy: From Top-down Directives to Bottom-up Activism", **Asia Pacific Issues Working Paper**, No:103, 2012, ss. 1-12.
- Alibaba, Arzu. "Uluslararası Ceza Mahkemesinin Kuruluşu", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:49, Sayı:1-4, 2000, ss. 181-207.
- Arendt, Hannah. **Kötülüğün Sıradanlığı: Adolf Eichmann Kudüs'te**, çev. Özge Çelik, Metis Yayınları, İstanbul, 2017.
- Arı, Tayyar. **Amerika'da Siyasal Yapı Lobiler ve Dış Politika**, 4. Baskı, MKM Yayıncılık, Bursa, 2009.
- Armağan, Ahsen. "Ethics in Agenda Building Process in Press Organizations: A Behavioral Approach", **Bilig**, Spring, No:41, 2007, ss. 69-87.
- Armaoğlu, Fahir. **20. Yüzyıl Siyasi Tarihi 1914-1990 (Cilt I: 1914-1980)**, 9. Baskı, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, 1993.
- Atikkan, Zeynep & Aslı Tunç. **Blogdan Al Haberi: Haber Blogları, Demokrasi ve Gazeteciliğin Geleceği Üzerine**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2011.
- Aydın, Mustafa. "Uluslararası İlişkilerin "Gerçekçi" Teorisi: Kökeni, Kapsamı, Kritiği", **Uluslararası İlişkiler**, Cilt:1, Sayı:1, 2004, ss. 33-60.
- Ayman, Gülden. "Uluslararası İlişkilerde Ahlak ve Trajedi", **Dağarcık Türkiye**, 2013, <http://www.dagarcikturkiye.com/uluslararasi-iliskilerde-ahlak-ve-trajedi-yd-671.html>, (03.10.2016).
- Azarkan, Ezeli. "Uluslararası Hukukta İnsanlığa Karşı Suçlar", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:52, Sayı:3, 2003, ss. 275-297.

Bakan, Zerrin A. “Uluslararası İlişkiler Teorileri Arasında Normatif Teorinin Yeri ve Kapsamı”, **Avrasya Dosyası: İstihbarat Özel**, Cilt:8, Sayı:2, 2002, ss. 427-444.

Bartov, Omer. “Introduction”, **Totally Unofficial: Raphael Lemkin and the Genocide Convention**, Ed. Adam Strom & the Facing History and Ourselves Staff, The Facing History and Ourselves Staff Foundation, 2007.

Bauer, Yehuda. **Soykırımı Yeniden Düşünmek**, çev. Orhun Yakın, Phoenix Yayınevi, Ankara, 2002.

BBC News Türkçe, “Trump-Rusya İlişkisi İkinci Watergate Skandalı’na Yol Açar mı?”, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-39173820>, (18.06.2019).

Benford, Robert D. “An Insider’s Critique of the Social Movement Framing Perspective”, **Sociological Inquiry**, Vol.:67, No:4, November 1997, ss. 409-430.

Benhabib, Seyla. **Eleştiri, Norm ve Ütopya**, çev. İsmet Tekerek, İletişim Yayınları, İstanbul, 2005.

Best, Steve. “From Earth Day to Ecological Society,” **IMPACT Press**, Issue #50, April-May 2004, <http://www.impactpress.com/articles/aprmay04/best4504.html> (23.02.2017).

Beyazıt, Özgür. “La Haye Uluslararası Ceza Mahkemesine Giden Süreçte Uluslararası Ceza Yargılaması”, **TAAD**, Cilt:1, Sayı:5, 2011, ss. 309-338.

Bilgin, Nuri. **Sosyal Psikoloji Sözlüğü: Kavramlar, Yaklaşımlar**, Bağlam Yayıncılık, İstanbul, 2007.

Blum-Kulka, Shoshana & Tamar Liebes, “Frame Ambiguities: Intifada Narrativization of the Experience by Israeli Soldiers”, **Framing the Intifada: People and Media**, Ed. Akiba A. Cohen & Gadi Wolfsfeld, Ablex Pub. Corp., Norwood N.J., 1993, ss. 27-52.

Brown, Chris. “Tragedy, ‘Tragic Choices’ and Contemporary International Political Theory”, **International Relations**, Sage Publications, Vol.:21, No:1, 2007, ss. 5-13.

Cassese, Antonio. “Affirmation of the Principles of International Law Recognized by the Charter of the Nürnberg Tribunal”, **United Nations Audiovisual Library of International Law**, 2009, ss. 1-9.

Chandler, Daniel & Rod Munday. **Medya ve İletişim Sözlüğü**, çev. Babacan Taşdemir, İletişim Yayınları, İstanbul, 2018.

Chesterman, Simon. “An Altogether Different Order: Defining the Elements of Crimes Against Humanity”, **Duke Journal of Comparative & International Law**, Vol.:10, No:307, 2000, ss. 307-343.

Chyi, Hsiang Iris & Maxwell McCombs. “Media Salience And The Process Of Framing: Coverage Of The Columbine School Shooting”, **J&MC Quarterly**, Vol.:81, No:1, 2004, ss. 22-35.

Cryer, Robert, Hâkan Friman, Darryl Robinson & Elizabeth Wilmschurst. **An Introduction to International Criminal Law and Procedure**, Cambridge University Press, New York, 2010.

Çakır, Muhammet Faruk. “Ahlak ve Uluslararası İlişkiler”, **Postmodern Uluslararası İlişkiler Teorileri 2**, Der. Tayyar Arı, Dora Basım Yayın, Bursa, 2014, ss. 261-303.

Çoban, Ebru. “Uluslararası Hukukta Soykırım Suçu ve Suça Zemin Hazırlayan Toplumsal Yapılar: Ruanda Örneği”, **Uluslararası İlişkiler**, Cilt:5, Sayı:17, 2008, ss. 47-72.

Dağ, Ahmet Emin. **Uluslararası İlişkiler ve Diplomasi Sözlüğü**, Anka Yayınları, İstanbul, 2004.

Dağı, İhsan. “Normalif Yaklaşımlar: Adalet, Eşitlik ve İnsan Hakları”, **Devlet, Sistem ve Kimlik: Uluslararası İlişkilerde Temel Yaklaşımlar**, Ed. Atıla Eralp, İletişim Yayınları, İstanbul, 2013, ss. 185-226.

De Vreese, Claes H. “News Framing: Theory and Typology”, **Information Design Journal**, Vol.:13, No:1, 2005, ss. 51-62.

De Vreese, Claes H., Jochen Peter & Holli A. Semetko. “Framing Politics at the Launch of the Euro: A Cross-National Comparative Study of Frames in the News”, **Political Communication**, Vol.:18, No:2, 2001, ss. 107-122.

Denoyer, Pierre. **Modern Basın**, çev. Adnan Cemgil, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1963.

Durur, Elif Küçük. “İnşacı Yaklaşım İçinde Çerçeveleme Kuramı ve Haberin Çerçevesi”, **Atatürk İletişim Dergisi**, Sayı:2, 2011, ss. 21-31.

Emeklier, Bilgehan. “Uluslararası İlişkiler Disiplininde Epistemolojik Paradigma Tartışmaları: Postpozitivist Kuramlar”, **Bilge Strateji**, Cilt:2, Sayı:4, 2011, ss. 139-184.

Encyclopaedia Britannica. “The New York Times: American Newspaper”, 2019, <https://www.britannica.com/topic/The-New-York-Times> , (17.05.2019).

Entman, Robert M. “How the Media Affect What People Think: An Information Processing Approach”, **The Journal of Politics**, Vol.:51, No:2, 1989, ss. 347-370.

Entman, Robert M. “Framing U.S. Coverage of International News: Contrasts in Narratives of the KAL and Iran Air Incidents”, **Journal of Communication**, Vol.:41, No:4, 1991, ss. 6-27.

Entman, Robert M. “Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm”, **Journal of Communication**, Vol.:43, No:4, 1993, ss. 51-58.

Eralp, Atila. “Uluslararası İlişkiler Disiplininin Oluşumu: İdealizm-Realizm Tartışması”, **Devlet, Sistem ve Kimlik: Uluslararası İlişkilerde Temel Yaklaşımlar**, Ed. Atila Eralp, İletişim Yayınları, İstanbul, 2013, ss. 57-88.

Ersine, Toni. “Normatif UI Teorisi”, **Uluslararası İlişkiler Teorileri: Disiplin ve Çeşitlilik**, Ed. Tim Dunne, Milja Kurki & Steve Smith, çev. Özge Kelekçi, Sakarya Üniversitesi Kültür Yayınları, Sakarya, 2016, ss. 39-63.

Evans, Graham & Jeffrey Newnham. **Uluslararası İlişkiler Sözlüğü**, çev. H. Ahsen Utku, İstanbul: Gökkuş, İstanbul, 2007.

Finkelstein, Norman G. **Holokost Endüstrisi: Yahudilerin Çektiği Çilelerin İstismarı**, çev. Utku Umut Bulsun, Kırmızı Kedi Yayınevi, İstanbul, 2011.

Finnemore, Martha & Kathryn Sikkink. “International Norm Dynamics and Political Change”, **International Organization**, Vol.:52, No:4, 1998, ss. 887-917.

Fischer, Klaus P. **The History of an Obsession: German Judeophobia and the Holocaust**, The Continuum Publishing Group, New York/London, 2001.

Frost, Mervyn. **Ethics in International Relations: A Constitutive Theory**, Cambridge University Press, New York, 1996.

Frost, Mervyn. “The Ethics of Humanitarian Intervention: Protecting Civilians to Make Democratic Citizenship Possible”, **Ethics and Foreign Policy**, Ed. Karen E. Smith & Margot Light, Cambridge University Press, Cambridge, 2001.

Frost, Mervyn. “Tragedy, Ethics and International Relations”, **International Relations**, Sage Publications, Vol.:17, No:4, 2003, ss. 477-495.

Gandy, Oscar. “Beyond Agenda-Setting”, **Agenda Setting: Readings on Media, Public Opinion, and Policymaking**, Ed. David Protess & Maxwell E. McCombs, Routledge, New York, 2016, ss. 263-276.

Goldhagen, Daniel Jonah. **Hitler’s Willing Executioners Ordinary Germans and the Holocaust**, Alfred A. Knopf, New York, 1996.

Gözen, Ramazan. “İdealizm”, **Uluslararası İlişkiler Teorileri**, Der. Ramazan Gözen, 3. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul, 2016, ss. 67-119.

Gözler, Kemal. **Hukukun Temel Kavramları**, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa, 2013.

Haberman, Clyde. “Arthur O. Sulzberger, Publisher Who Transformed The Times for New Era, Dies at 86”, **The New York Times**, 29.09.2012, <https://www.nytimes.com/2012/09/30/nyregion/arthur-o-sulzberger-publisher-who-transformed-times-dies-at-86.html>, (17.05.2019).

Harris, Whitney R. “A World of Peace and Justice Under the Rule of Law: From Nuremberg to the International Criminal Court”, **15 Wash. U. Global Stud. L. Rev.**, Vol.:15, No:4, 2016, ss. 593-607.

Henig, Samantha & Lisa Tobin, **The New York Times**, www.nytimes.com, (01.09.2019).

Herman, Edward S. “Yayınlanmaya Uygun Tüm Haberler”, **Medyanın Kamuoyu İmalatı: Medyanın Tekelleşmesi, Kitlelerin Yönlendirilişi ve Zorunlu İtaat**, Ed.

Noam Chomsky et. al., çev. Adnan Köymen, Ebru Kalak, Hale Alpmen, Özge İnciler, Işıl Esendir, Chiviyazıları Yayınevi, İstanbul, 2004.

Holt, Peter M. “İdeal Hükümdar Olarak Sultan: Eyyubi ve Memluk Modelleri”, **Kanuni ve Çağı: Yeniçağda Osmanlı Dünyası**, Ed. Metin Kunt & Christine Woodhead, çev. Samet Yalçın, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 2002.

Jackson, Robert & Georg Sørensen. **Introduction to International Relations: Theories and Approaches**. Oxford University Press, New York, 2007.

Jaspers, Karl. **Suçluluk Sorunu: Almanya’nın Siyasal Sorumluluğu Üzerine**, çev. A. Emre Zeybekoğlu, İthaki Yayınları, İstanbul, 2015.

Jensen, Von. “Die Juden sind unser Unglück!”, 2002, https://www.zeit.de/2002/25/200225_a-treitschke_xml , (15.06.2019).

Jones, Adam. **Genocide: A Comprehensive Introduction**, Routledge Taylor & Francis Group, London and New York, 2006.

Iyengar, Shanto, Mark D. Peters & Donald R. Kinder. “Experimental Demonstrations of the "Not-So-Minimal" Consequences of Television News Programs”, **The American Political Science Review**, Vol.:76, No:4, 1982, ss. 848-858.

Katz, Daniel. “Attitude Formation and Public Opinion”, **The Annals of the American Academy of Political and Social Science**, Vol.:367, 1966, ss. 150-162.

Kaempffert, Waldemar. “Science in Review: Genocide Is the New Name for the Crime Fastened on the Nazi Leaders”, **The New York Times**, October 20, 1946.

Kaempffert, Waldemar. “Genocide Under the Law of Nations”, **The New York Times**, January 5, 1947.

Keohane, Robert O. & Joseph Nye. “Güç ve Karşılıklı Bağımlılığı Yeniden Ele Almak”, **Uluslararası İlişkiler Dergisi**, Cilt:12, Sayı:46, 2015, ss. 79-104.

Kirsch, Philippe. “Applying the Principles of Nuremberg in the International Criminal Court”, **6 Wash. U. Global Stud. L. Rev.**, Vol.:6, No:3, 2007, ss. 501-509.

Kuçuradi, İoanna. **İnsan Hakları: Kavramları ve Sorunları**, Türkiye Felsefe Kurumu,

Ankara, 2016.

Küçük, Mustafa. “Uluslararası İlişkiler Kuramında ‘Konstrüktivist Dönüşü’ Anlamak”, **Ege Akademik Bakış**, Cilt:9, Sayı:2, 2009, ss. 771-795.

Kühne, Thomas. **Aidiyet ve Soykırım: Hitler Toplumu 1918-1945**, çev. Arlet İncidüzen, Heretik Yayınları, Ankara, 2017.

Leff, Laurel. “A Tragic “Fight in the Family”: “The New York Times”, Reform Judaism and the Holocaust”, **American Jewish History**, Vol.:88, No:1, 2000, ss. 3-51.

Lemkin, Raphael. **Axis Rule in Occupied Europe: Laws of Occupation, Analysis of Government, Proposals for Redress**, The Lawbook Exchange LTD. Clark, New Jersey, 2005.

Lippmann, Walter. **Public Opinion**, 1922, https://wnorton.com/college/history/america-essential-learning/docs/WLippmann-Public_Opinion-1922.pdf , (09.02.2019).

Malone, Jim. “Watergate Skandalının 40. Yıldönümü”, 11.08.2014, <https://www.amerikaninsesi.com/a/watergate-skandalinin-40-yildonumu/2409689.html> , (18.06.2019).

Masami, Nakagawa, Honda Masakazu, Hirako Yoshinori & Sadamatsu Shinjiro. “Bikini: 50 Years of Nuclear Exposure”, **The Asia-Pacific Journal/Japan Focus**, Vol.:2, No:3, 2004, ss. 1-5.

Mayall, James. “Tragedy, Progress and the International Order: A Response to Frost”, **International Relations**, Sage Publications, Vol.:17, No:4, 2003, ss. 497-503.

Media Bias/Fact Check, “New York Times”, 2016, <https://mediabiasfactcheck.com/new-york-times/>, (14.05.2019).

McAdam, Doug. “Culture and Social Movements”, **New Social Movements: From Ideology to Identity**, Ed. Enrique Laraña, Hank Johnston, Joseph R. Gusfield, Temple University Press, Philadelphia, 1994, ss. 36-57.

McCombs, Maxwell E. “The Agenda-Setting Role of the Mass Media in the Shaping of Public Opinion”, University of Texas at Austin, 2011, ss. 1-21.

McCombs, Maxwell E. & Donald L. Shaw. "The Agenda-Setting Function of Mass Media", **The Public Opinion Quarterly**, Vol.:36, No:2, 1972, ss. 176-187.

McQuail, Denis & Sven Windahl. **İletişim Modelleri: Kitle İletişim Çalışmalarında**, çev. Konca Yumlu, 4. Baskı, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara, 2017.

Meyer, David S. "Framing National Security: Elite Public Discourse on Nuclear Weapons During the Cold War", **Political Communication**, Vol.:12, No:2, 1995, ss. 173-192.

Mutman, Mahmut. "İnsanlığın Kıyısında: Haklar", **Toplum ve Bilim**, Sayı: 87, 2000/2001, ss. 44-64.

Nardin, Terry. "International Political Theory and the Question of Justice", **International Affairs**, Vol.:82, No:3, 2006, ss. 449-465.

Nelson, Thomas E., Rosalee A. Clawson & Zoe M. Oxley. "Media Framing of a Civil Liberties Conflict and Its Effect on Tolerance", **The American Political Science Review**, Vol.:91, No:3, 1997, ss. 567-583.

Neuman, Stephanie G. "International Relations Theory and the Third World: An Oxymoron?", **International Relations Theory and the Third World**, Ed. Stephanie G. Neuman, St. Martin's Press, New York, 1998, ss. 1-30.

Noakes, John A. & Karin Gwinn Wilkins. "Shifting Frames of the Palestinian Movement in US News", **Media, Culture & Society**, Vol.:24, ss. 649-671.

Ortaylı, İlber. "Tiyatroda Tarihi Oyunlar Üzerinde Siyasal Bir Analiz Denemesi". **Tiyatro Araştırmaları Dergisi**, Cilt:7, Sayı:7, 2014, ss. 217-232.

Özarslan, Hüseyin. **Çerçeveleme Yaklaşımı Açısından Haber Çerçevelerinin İzler Kitle Düşünceleri Üzerindeki Etkisi**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2007.

Özçetin, Burak. **Kitle İletişim Kuramları: Kavramlar, Okullar, Modeller**, İletişim Yayınları, İstanbul, 2018.

Palabıyık, Mustafa Serdar. "100 Yıllık Tartışma Ermeni Tehcirine Hukuki Bir Bakış", **Derin Tarih**, 2015, Sayı:37. ss. 74-79.

Pogge, Thomas. **Küresel Yoksulluk ve İnsan Hakları**. çev. Güneş Kömürçüler, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2006.

Provalis Research, “What is Media Framing Analysis?”, https://provalisresearch.com/uploads/WP_FramingAnalysis.pdf (05.03.2019).

Rattansi, Ali. “Postmodern Bir Çerçeve Batı Irkçılıkları, Etniklikler ve Kimlikler”, **Batı Cephesinde Irkçılık, Modernite ve Kimlik**, Ed. Ali Rattansi ve Sallie Westwood, çev. Sevdâ Akyüz, Sarmal Yayınevi, İstanbul, 1997, ss. 25-109.

Rattansi, Ali & Sallie Westwood. “Yeni Irkçılık ve Irkçı Kimlikler”, **Batı Cephesinde Irkçılık, Modernite ve Kimlik**, Ed. Ali Rattansi ve Sallie Westwood, çev. Sevdâ Akyüz, Sarmal Yayınevi, İstanbul, 1997, ss. 9-22.

Raymond, Henry Jarvis. “A Word About Ourselves”, **The New York Times**, 18 Eylül 1851, (16.05.2019).

Reese, Stephen D. “The Framing Project: A Bridging Model for Media Research Revisited”, **Journal of Communication**, Vol.:57, No:1, 2007, ss. 148-154.

Rengger, Nicholas, “Political Theory and International Relations: Promised Land or Exit from Eden?”, **International Affairs** (Royal Institute of International Affairs 1944-), Vol.:76, No:4, 2000, ss. 755-770.

Rogers, Everett M. & James W. Dearing. “Agenda-Setting Research: Where Has It Been, Where Is It Going?”, **Communication Yearbook 11**, 1988, ss. 555-594.

Rummel, J. Rudolph. “Genocide”, 2002, <https://www.hawaii.edu/powerkills/GENOCIDE.ENCY.HTM>, (16.08.2018).

Qasim, Suhad Othman. **Savaş Suçları ve Uluslararası Ceza Mahkemesi**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Doğu Akdeniz Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Araştırma Enstitüsü, Gazimağusa, 2014.

Samuels, Gertrude. “The Unheard Cry of the World’s Children”, **The New York Times**, October 12, 1947.

Samuels, Gertrude. “U.N. Portrait”, **The New York Times**, March 20, 1949.

Severin, Werner J. & James W. Tankard. **İletişim Kuramları: Kökenleri Yöntemleri ve Kitle İletişim Araçlarında Kullanımları**, çev. Ali Atıf Bir, N. Serdar Sever, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 1994.

Schabas, William A. “Convention for the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide”, **United Nations Audiovisual Library of International Law**, 2008, http://legal.un.org/avl/pdf/ha/cppcg/cppcg_e.pdf , (21.08.2019).

Scheff, Thomas J. “The Structure of Context: Deciphering Frame Analysis”, **Sociological Theory**, Vol.:23, No:4, 2005, ss. 368-385.

Scheufele, Dietram A. “Framing As a Theory of Media Effects”, **Journal of Communication**, Vol.:49, No:1, 1999, ss. 103-122.

Scheufele, Dietram A. & David Tewksbury. “Framing, Agenda Setting, and Priming: The Evolution of Three Media Effects Models”, **Journal of Communication**, Vol.:57, 2007, ss. 9–20.

Shaw, Malcolm N. **International Law**, Six Edition, Cambridge University Press, New York, 2008.

Sönmezoğlu, Faruk, Y. Gökalp Yıldız, D. Ülke Arıboğan & Beril Dedeoğlu. **Uluslararası İlişkiler Sözlüğü**, Cem Yayınevi, İstanbul, 1992.

Stanton, Gregory H. “The Ten Stages of Genocide”, 2016, <http://genocidewatch.net/genocide-2/8-stages-of-genocide/> , 15.10.2018.

Şen, Semin T. **Uluslararası Hukukta Soykırım, Etnik Temizlik ve Saldırı**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010.

Tepeciklioğlu, Elem E. “Postkolonyal Kuram Uluslararası İlişkiler Disiplinini Dekolonize Etmek”, **Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi**, Cilt:4, Sayı:2, 2013, ss. 80-97.

Tezcan, Durmuş. “Saldırgan Savaş ve Devletlerarası Ceza Hukuku”, **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, Cilt:49, Sayı:1, 1994, ss. 349-363.

The Associated Press, “New Word ‘Genocide’ Used In War Crime Indictment”, **The New York Times**, October 22, 1945.

The Associated Press, "Editors Rate Watergate Scandal As the Biggest News Event of '74", **The New York Times**, January 2, 1975.

The New York Times, "Genocide", August 26, 1946.

The New York Times, "A Treaty for the People", October 11, 1947.

Trouillot, Michel-Rolph. **Geçmiş Susturmak: Tarihin Üretilmesi ve İktidar**, çev. Sezai Ozan Zeybek, İthaki Yayınları, İstanbul, 2015.

Tunçdemir, Cemal. "İliştirilmiş Gazetecilik (embedded journalism) Nedir?", 06.01.2014, <http://amerikabulteni.com/2014/01/06/ilistirilmis-gazetecilik-embedded-journalism-nedir/>, (14.09.2018).

United Nations Internaional Residual Mechanism for Criminal Tribunals, <http://unictr.irmct.org/en/genocide>, (23.08.2019).

United States Holocaust Memorial Museum (USHMM), "Holocaust Encyclopedia", <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/article/introduction-to-the-holocaust>, (15.06.2019).

Utnorms.wikispaces. "How Ideas Work: How Exactly Do Ideas & Norms Work?", **Norms & Ideas in Intl Relations**, <https://utnorms.wikispaces.com/How+Ideas+Work>, (26.12.2016).

Weaver, David H. "Thoughts on Agenda Setting, Framing, and Priming", **Journal of Communication**, Vol.:57, 2007, ss. 142–147.

Weaver, David H. "Medya Gündem Kurması ve Kamuoyu: Bir Bağlantı Var Mı?", çev. Zülfikar Damlapınar, **Selçuk İletişim**, Cilt:1, Sayı:1, 1999, ss.140-147.

Yalçınkaya, Haldun. "Savaşlarda Asker-Medya İlişkilerinin Geldiği Son Aşama: İliştirilmiş Gazetecilik", **Uluslararası İlişkilerde Çatışmadan Güvenliğe**, Der. Mustafa Aydın, Hans Günter Brauch, Mitat Çelikpala, Ursula Oswald Spring & Necati Pala, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2012, ss. 131-150.

Yumlu, Konca. **Kitle İletişim Kuram ve Araştırmaları**, NAM Yayınları, İzmir, 1994.

Yurdusev, A. Nuri. “‘Uluslararası İlişkiler’ Öncesi”, **Devlet, Sistem ve Kimlik: Uluslararası İlişkilerde Temel Yaklaşımlar**, Ed. Atilla Eralp, İletişim Yayınları, İstanbul, 2013, ss. 15-55.

Yükçü, Onur. “Alman Patriotizminin Dünü, Bugünü ve Almanya’da Neo-Patriotizm”, 2012, http://www.birikimdergisi.com/guncel-yazilar/428/alman-patriotizminin-dunu-bugunu-ve-almanya-da-neo-patriotizm#_edn14 , (02.08.2018).

Yüksel, Erkan. “Kamuoyu Oluşturma” ve “Gündem Belirleme” Kavramları Nerede Kesişmekte, Nerede Ayrılmaktadır?”, **Sosyal Bilimler Dergisi**, 2007/1, ss. 571-586.

Zeybek, Sezai Ozan. “Avrupa Düşüncesinin Tali Unsurları: Kölelik ve Sömürgecilik”, **İnsan ve Toplum Dergisi**, Cilt:3, Sayı:6, 2013, ss. 87-106.

Sözleşmeler:

Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide, <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CrimeOfGenocide.aspx> , (02.06.2018).

Jenosit’in Önlenmesi ve Cezalandırılması Hakkındaki Sözleşme, http://www.uhdigm.adalet.gov.tr/sozlesmeler/coktarafilsoz/bm/bm_39.pdf , (02.06.2018).

Principles of International Law Recognized in the Charter of the Nürnberg Tribunal and in the Judgment of the Tribunal 1950, **United Nations**, http://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/draft_articles/7_1_1950.pdf, (16.08.2018).

Roma Statute of the International Criminal Court, <https://www.icc-cpi.int/NR/rdonlyres/ADD16852-AEE9-4757-ABE79CDC7CF02886/283503/RomeStatutEng1.pdf> , (16.08.2018).

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), **Second Medium-Term Plan (1984-1989)**, Paris, 1983.

Updated Statute of the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia,
http://www.icty.org/x/file/Legal%20Library/Statute/statute_sept09_en.pdf
(16.08.2018).

World Health Organization Geneva. Health Consequences of the Chernobyl Accident: Results of the IPHECA pilot projects and related national programmes Summary Report, Switzerland, 1995.

Internet Kaynakları:

- <https://www.pewresearch.org/about/> (20.05.2019).
- “N.T. Times Building”,
<http://images.rarenewspapers.com/ebayimgs/5.d4.2012/image001.jpg> ,
(23.08.2019).
- <https://deacademic.com/pictures/dewiki/72/HJRaymond.jpg> , (23.08.2019).
- <http://graphics8.nytimes.com/images/2011/08/15/blogs/20110816Jones5/20110816Jones5-articleInline.jpg> , (23.08.2019).
- <https://the-new-york-times.weebly.com/names.html> , (23.08.2019).
- <https://the-new-york-times.weebly.com/reputation.html> , (23.08.2019).
- <https://the-new-york-times.weebly.com/founding-of-the-newspaper-and-owners.html> , (23.08.2019).
- <https://sarahhonig.com/2012/11/30/another-tack-murdochs-cogent-question/arthur-hays-sulzberger/> , (23.08.2019).
- “Arthur Ochs Sulzberger’s Story”, **The New Yorker**, 29.09.2012,
<https://www.newyorker.com/news/news-desk/arthur-ochs-sulzbergers-story> ,
(20/05/2019).
- United Nations International Residual Mechanism for Criminal Tribunals,
<http://unictr.irmct.org/en/genocide> , (23.08.2019).

- The New York Times, 2019, www.nytimes.com , (01.09.2019).

EK: SEÇİLMİŞ NYT HABERLERİ

Haber 1. 31 Ağustos 1944

WAR-CRIMES LIST READY

United Nations Commission Has Preliminary Roster

By Wireless to THE NEW YORK TIMES

LONDON, Aug. 30.—After ten months' work the United Nations War Crimes Commission has ready a preliminary list of German war criminals whose surrender the Allies will demand.

Although the list is "growing every day," it is still far from complete and it may not come up to some expectations because most of the evidence necessary to prepare the cases is in the hands of the people of the occupied countries, Sir Cecil Hurst, vice chairman of the Permanent Court of International Justice and chairman of the commission, said today. He explained the work, scope and limitations of the commission, of which Russia is not a member.

Sir Cecil emphasized that it was a fact-finding organization concerning itself with preparations for the swiftest possible trials of the criminals in the national courts of the countries where their crimes were committed. It has no jurisdictional power of its own, but it is considering the advisability of creating some form of inter-Allied tribunal for cases that cannot conveniently or effectively be tried before national courts.

The Allies should mete out justice to war criminals as swiftly as possible when the war ends, Sir Cecil said. He warned against the effect of dragging out the proceedings over a number of years, as after the First World War. To that end, dossiers have been completed and will be ready for presentation in court as quickly as the trials can be arranged.

Sir Cecil refused to give the names or numbers on the commission's list. He would not even admit that Hitler was on the list, though he asserted that the case against Hitler was "very complete." He explained that, "if I give the names of those who are to be tried, it would give ample opportunities to those gentlemen to make good their escape." He did not know whether Hitler, Propaganda Minister Joseph Goebbels and others in that category would be tried in an international court or disposed of by the "executive judgment" of the Allies' leaders.

The Allies' authorities, Sir Cecil said, are "very much alive to the danger that great numbers of war criminals may seek refuge in neutral countries." The present treaties of extradition do not cover war criminals, he added, but, if there were any such flight, he did not doubt that these treaties could be swiftly amended to take care of the situation and "considerable pressure" would be applied to any countries harboring the fugitives. He defined a war crime as an act committed during wartime in violation of the written and unwritten laws of war.

The New York Times

Published: August 31, 1944

Copyright © The New York Times

Grew Text on War Crimes

Special to The New York Times.
WASHINGTON, Feb. 1—The text of the statement issued by Joseph C. Grew, acting Secretary of State, on the subject of American policy toward punishment of war criminals, follows:

The Department of State welcomes the public discussion of the punishment of war criminals. This discussion has made clear the determination of our people that the guilty shall be punished. The Department of State and the Government share that inexorable determination. The final decision as to the procedures in the punishment of those guilty of war crimes will be made in consultation with the United Nations, fifteen of which are now represented on the War Crimes Commission in London.

Certain broad positions have already been taken, however, by the Allied Governments principally engaged in the fighting of the war. The declaration issued at Moscow on Nov. 1, 1943, stated that German officers and men who had been responsible for, or had taken a consenting part in, the unspeakable crimes and atrocities perpetrated by Nazi Germans in this war "will be sent back to the countries in which their abominable deeds were done, in order that they may be judged and punished according to the laws of these liberated countries and of the free Governments which will be created therein."

It was further stated in this same document that the above declaration was "without prejudice to the case of the major criminals whose offenses have no particular geographical localization and who will be punished by the joint declaration of the Governments of the Allies."

Earlier Pledges Cited

The broad position taken by our own Government in this matter has been clearly indicated by the President on numerous occasions.

On July 17, 1942, the President wrote to Dr. Stephen S. Wise:

"* * * Citizens, regardless of religious allegiance, will share in the sorrow of our Jewish fellow-citizens over the savagery of the Nazis against their helpless victims. The Nazis will not succeed in exterminating their victims any more than they will succeed in enslaving mankind. The American people not only sympathize with all victims of Nazi crimes but will hold the perpetrators of these crimes to strict accountability in a day of reckoning which will surely come."

On Aug. 21, 1942, the President declared:

"The United Nations are going to win this war. When victory has been achieved, it is the purpose of the Government of the United States, and I know it is the purpose of each of the United Nations, to make appropriate use of the information and evidence in respect to these barbaric crimes of the invaders in Europe and Asia. It seems only fair that they should have this warning that the time will come when they shall have to stand in courts of law in the very countries which they are now oppressing and answer for their acts."

Against Mass Reprisals

On Oct. 7, 1942, referring to the statement of Aug. 21, the President said:

"I now declare it to be the intention of this Government that

the successful close of the war shall include provision for the surrender to the United Nations of war criminals. With a view to establishing responsibility of the guilty individuals through the collection and assessment of all available evidence, this Government is prepared to cooperate with the British and other Governments in establishing a United Nations Commission for the Investigation of War Crimes.

"* * * It is not the intention of this Government, or of the Governments associated with us, to resort to mass reprisals. It is our intention that just and sure punishment shall be meted out to the ringleaders responsible for the organized murder of thousands of innocent persons and the commission of atrocities which have violated every tenet of the Christian faith."

On March 24, 1944, the President declared:

"In one of the blackest crimes of all history—begun by the Nazis in the days of peace and multiplied by them a hundred times in times of war—the wholesale systematic murder of the Jews of Europe goes on unabated every hour. As a result of the events of the last few days hundreds of thousands of Jews who, while living under persecution, have at least found a haven from death in Hungary and the Balkans, are now threatened with annihilation as Hitler's forces descend more heavily upon these lands. That these innocent people, who have already survived a decade of Hitler's fury, should perish on the very eve of triumph over the barbarism which their persecution symbolizes would be a major tragedy."

"It is, therefore, fitting that we should again proclaim our determination that none who participate in these acts of savagery shall go unpunished. The United Nations have made it clear that they will pursue the guilty and deliver them up in order that justice be done. That warning applies not only to the leaders but also to their functionaries and subordinates in Germany and in the satellite countries. All who knowingly take part in the deportation of Jews to their death in Poland, or Norwegians and French to their death in Germany, are equally guilty with the executioner. All who share the guilt shall share the punishment."

Proposals Worked Out

Over the past months, officers of the Department of State, in consultation with other departments, have worked out proposals for the realization of the objectives stated by the President. Pending the outcome of current discussions with our Allies on this subject, these proposals cannot be published.

I wish, however, to state categorically that these proposals are as forthright and far-reaching as the objectives announced by the President, which they are intended to implement. They provide for the punishment of German leaders and their associates for their responsibility for the whole broad criminal enterprise devised and executed with ruthless disregard of the very foundation of law and morality, including offenses, wherever committed, against the rules of war and against minority elements, Jewish and other groups, and individuals.

The New York Times

Published: February 2, 1945
Copyright © The New York Times

Haber 3. 24 Mayıs 1945

2,600 ARE INDICTED FOR WAR CRIMES

100 Japanese on Lists So Far
Compiled by United Nations
Commission in London

LONDON, May 23 (EP)—Twenty-six hundred indictments have been returned by the United Nations War Crimes Commission against enemies accused of atrocities, and up to 100 of them are against Japanese, reliable sources said today. They are the first of tens of thousands to be returned, including 27,000 or more by Poland and Czechoslovakia alone. The commission has a subcommission working in Chungking. Its task is to collect evidence against Japanese criminals. When most of the cases against German and other criminals in Europe have been completed, the commission is expected to turn its full attention to Japan.

It was believed that the final total of indictments against criminals in Europe might reach 100,000. The names of the 2,600 already indicted have been turned over to military authorities, whose job is to arrest the accused and hold them for trial. These are eight lists of criminals. The first was completed last Nov. 22. Adolf Hitler, presumed now to be dead, headed the list, and members of his Government came next. If Hitler ever turned up, the indictment would be waiting for him.

It was reported at the same time that Marshal Hermann Goering, one of the leading candidates for the noose, and Field Marshal Karl von Rundstedt, former German Commander in Chief in the west, had been brought to Great Britain, but the report was not confirmed. It was said that they had arrived separately and that Goering was held in a hotel in Windermere, northern England. Why they should be brought here was not explained.

Paris Denies Removal

PARIS, May 23 (EP)—Supreme Advanced Headquarters said tonight that, as of 6 P. M., Goering and von Rundstedt were "on the Continent."

American Plan Doubted

WASHINGTON, May 23 (EP)—Disagreement among the Allies is delaying the trials of top Germans, it was learned today.

A highly reliable source said that the other United Nations had not yet accepted the American plan to try the chief German offenders before an international military tribunal. This source was confident that agreement would be forthcoming, but he could not predict when the trials might begin.

He confirmed reports that Britain had expressed strong opposition to the American plan for a military tribunal. British officials, he said, prefer an agreement to punish German war criminals by means of political "treaty decisions" among the United Nations concerned.

Himmler, Ribbentrop Hunted

Himmler and former Foreign Minister Joachim von Ribbentrop are the principal German leaders still fugitives today. The Associated Press noted.

The list of fugitives also includes Gen. Mario Roatta, former Italian Chief of Staff; the British renegade, Lord Haw Haw; the French Gestapo terrorist, Joseph Darnand; Marcel Déat, Wilhelm Frick, and scores of lesser fry, such as the general military commissar, Capt. Ludwig Berling.

The Polish Government in London issued yesterday a detailed indictment of individuals whom it charged with war crimes. The indictment, issued through the Polish Telegraph Agency, named Hitler, Himmler and Goering, but also Field Marshal Gen. Wilhelm Keitel; Konrad Henlein, the Sudeten German leader; Hans Frank, who was German Governor General of Poland, and Robert Ley, the German Labor Front leader.

The New York Times

Published May 24, 1945
Copyright © The New York Times

Haber 4. 10 Haziran 1945

in their own countries; (3) offenders on the lists of the United Nations War Crimes Commission in London who are to be sent back to the scene of their crimes for trial. Russia is not a member of the sixteen-nation commission, which can only operate as a fact-gathering agency, and little is known about the Soviet's Extraordinary State Commission which for over a year has listed evidence against and prepared trials of Axis war criminals.

Policy on War Crimes

The American position on war criminals was made clear last week. Justice Robert H. Jackson, member of the Supreme Court and American Prosecutor on War Crimes, just back from a trip to Britain, France and Germany, proposed that (1) "a war of aggression" be recognized as a crime; (2) the United States proceed against "individuals and officials who were in authority in the Government, in the military establishment including the general staff, and in the financial, industrial and economic life of Germany." In a 5,000-word report to the White House, excoriating the Nazi regime and the "criminal characters" of such organizations as the Gestapo and Nazi SS (Elite) Guard, Justice Jackson declared that "the public has a deep sense of urgency about these trials; * * * [to free the guilty] without a trial would mock the dead and make cynics of the living." The report had President Truman's hearty approval.

Procedure Defined

Just when and how the trials will begin has not been announced. The creation of an international military tribunal to try "major criminals whose offenses have no particular geographical localization"—such as Goering and Hess—has the approval of Britain and France, and Russia seems likely to cooperate. The American plan is to indict first, place upon the accused the burden of proof in establishing extenuating circumstances, conduct the inquiry "preferably in association with others, but alone if necessary." The legal charges will range from "atrocities and offenses" against persons or property and firing on undefended localities to ill treatment of inhabitants in occupied areas, religious persecutions committed since 1933, and armed aggression.

Three other categories of war criminals are outside the scope of the proposed international tribunal. They are: (1) Offenders against military personnel who are now and will continue to be tried on the spot by military tribunals; (2) traitors, such as Norway's Vidkun Quisling and Britain's Lord Haw-Haw, who are being dealt with

The New York Times
Published: June 10, 1945
Copyright © The New York Times

WAR-CRIMES COURT MEETS FIRST TIME

Plans to Receive Indictments
Today in Room Where
Germans Doomed Foes

By TANIA LONG

As witness to the first time these
BERLIN, Oct. 9.—In a room
where the Nazis condemned many
of their political enemies to death,
eight men who had never met be-
fore constituted themselves a court
today to try the German leaders
on charges of organizing the peo-
ple of Germany in an internation-
ally criminal plot against world
peace.

The defendants, who include Ru-
dolf Hess, former deputy to Adolf
Hitler; former Foreign Minister
Joachim von Ribbentrop and for-
mer Marshal Hermann Goering,
will be accused of conspiring
against the welfare of their own
people and the well-being of man-
kind. They will also be accused
of projecting this national conspir-
acy into the international sphere
in violation of their own leaders'
pledged word at wartime in the
Atlantic-Charter Pact.

Many Precedents to Be Set

Most important of all, from the
long-term view, are the precedents
that will be established by this
tribunal. For the plain purpose
of the impending trial is to fix a
punishment for the crime of ag-
gressive war—something that has
never been even attempted.

The tribunal will meet again to-
morrow. It has declared itself
ready to accept the indictments of
war criminals and it is likely that
those will be handed up tomorrow,
if the Russian prosecuting staff,
which has been delayed in reach-
ing here, arrives. Once the indict-
ments have been handed in, it will
be a matter of four to six weeks
before the trial begins. Mean-
while, it is expected, Justice Rob-
ert H. Jackson, the chief American
prosecutor, will return home for a
brief leave. His work in prepar-
ing the case has been completed.

The eight judges who met today
are former Attorney General Fran-
cis Biddle and his alternate, Judge
John Parker of the Fourth Circuit
Court of Appeals, for the United
States; Maj. Gen. E. T. Nicholls
and his alternate, A. F. Vothhoff,
for the Soviet Union; Lord Justice
Lawrence and his alternate, Jus-
tice Hewart, for Britain; and Henri
Drozdevich de Valre and his al-
ternate, Robert Falco, for France.

Prisoners in Ignorance

While the slow pace of interna-
tional legal procedure grinds away,
happened somewhat by language
and other difficulties, the prison-
ers, now in a Nuremberg jail, are
ignorant of the events that are
bringing nearer the day when they
will stand before the world to
plead for their lives. The only in-
terruptions to the monotonous
routine of this prison life are fre-
quent interrogations conducted by
Col. John Harlan Allen and his
staff. The majority of the prison-
ers appear to enjoy these interroga-
tions, which give them a chance
to talk, argue and explain, and
they are hurt when several days
pass without them.

Many also write letters feverish-
ly, to the prosecutors, the judges,
former associates and imagined
friends abroad. Robert Ley, former
leader of the Labor Front who was
in charge of collections for the
Volkswagen—the German people's
car that Adolf Hitler promised to
his faithful—recently wrote to
Henry Ford, asking him for a job
when the trial was over.

Give Mutual Interests

He had, he said, always admired
Mr. Ford's technical abilities and
had learned much from him in
planning the Volkswagen. In view
of their mutual interests, he wrote,
he would like to work for Mr.
Ford. After all, he added, he had
done nothing more in the past few
years than engage in anti-Semitic
activities.

Besides writing voluminous let-
ters and planning and repainting
their defenses, the prisoners read
an endless series of Western ad-
venture stories and cheap novels
provided by the prison library.
Each of the twenty-four leading
Germans in the first list of crim-
inals to be tried is kept in strict
military confinement in a six-by-
twelve-foot stone cell, leaving it
only for interrogation and a daily
twenty-minute exercise period in
the prison court.

Even at exercise, he is not al-
lowed to talk with his fellow-
prisoners. Usually the prisoners are
taken out six at a time or by twos;
in the latter case they are kept
fifty feet apart. While the prison-
ers are out of doors, no one is
allowed to approach the windows
of the prison or the courtyards,
which give on the courtyard. The
guards have orders to shoot at
anyone seen looking out and have
already done so. The precau-
tionary measure was taken to prevent
anyone from throwing a bomb at
the prisoners or otherwise harming
them.

In general, the military and
naval chiefs maintain a dignified
composure lacking in such Nazi
party leaders as Rudolf von
Schönberg, who acts like a fright-
ened rabbit, and Fritz Sauckel, who
argues his innocence to his guards.

The New York Times

Published October 10, 1945
Copyright © The New York Times

New Word 'Genocide' Used In War Crime Indictment

By The Associated Press.

LONDON, Oct. 21—An article in The Sunday Times said today that last week's United Nations indictment against German war criminals had brought a new word into the English language—genocide—and that it has been coined by a Duke University professor.

The word occurs in count 3 in which it is stated that all twenty-four defendants "conducted deliberate and systematic genocide, viz., the extermination of racial and national groups, against the civilian populations of certain occupied territories."

The article said that it had been coined by Prof. Raphael Lemkin of Duke, who is now in London, from the ancient Greek word "genos," meaning race or tribe, and the Latin "cidere," meaning to kill.

The New York Times

Published: October 22, 1945

Copyright © The New York Times

'For Crimes Against Humanity'

The head of the War Crimes Commission discusses the legal basis for bringing war criminals to justice.

WAR inevitably involves the slaughter of millions of combatants and noncombatants, incalculable suffering of civil populations, widespread devastation and misery and wholesale destruction of the means of peaceful and happy existence. It outrages my sense of justice if the authors of such evils can be regarded as other than criminals.

I do not say that there may be a just war when a nation indeed is compelled, in order to save its most vital interests or its existence, to take up arms in self-defense. The right of self-defense is one of the most fundamental rights. The only mode of self-defense may sometimes be to seem to anticipate the aggressor's at-

By LORD WRIGHT
Chairman, United Nations War Crimes Commission

tack. There is thus always involved the issue whether a particular war is a just or an unjust war.

But the attacks of the Germans and the Japanese were not merely ostentatiously aggressive and unprovoked—they were declared to be aimed at securing domination in the respective hemispheres. No question, so far as I can see, was left whether they were aggressive and unjust.

But apart from the major crime of preparing and initiating the war there

may be particular offenses against the rules of war which have been laid down in various international conventions to which civilized nations have adhered. The most important is The Hague Convention of 1907 for the conduct of war on land. This has been followed by others which are aimed at humanizing, to some extent, operations of warfare, expressly aimed at the protection of both belligerents and non-belligerents, the latter particularly in occupied territories. Prisoners of war have also been the subject of conventions.

We are proud that we live in our countries under the rule of law. We are proud of our rights and of the legal machinery for enforcing them. Let it be established

now that there is a rule of law among nations even in the launching and conduct of war and that there is legal machinery available, wherever it is necessary, to vindicate that rule. Let us sweep away the pseudo-legal or legalistic rules that have no basis in the common conscience of mankind, which is convinced that there is a common law of nations and a legal machinery to enforce it so that it has teeth.

The agreement of Aug. 8, arrived at under the leadership of Justice Jackson, between the four powers declaring the law and the procedure for the punishment of the major criminals marks a great historic event. This covers in principle the case of the major criminals—that is, the individuals implicated as actual perpetrators of atrocious breaches of the laws of war and also of those concerned in the perpetration of crimes by directing or furthering them.

THE actual perpetrators are sometimes described as minor criminals—for instance, the soldier who bayonets to death the helpless prisoner of war or rapes or slaughters women and children—while those who are responsible for giving orders such as to refuse quarter or to massacre the inhabitants of a village, if not major criminals, may be men in the middle positions of authority like generals or local governors or commandants. Major criminals may be proved to be responsible not only for launching the war but for determining that its conduct should be accompanied by atrocities as a matter of general policy.

The war crimes committed by the Japanese do not substantially differ from those committed by the Nazis. I should hesitate to decide between these two classes of criminals which should be awarded the palm of criminality, but it follows that the methods of punishment which have been adopted in the Western theatres of war should be applied in the Eastern theatre, though with such variations and differences as allow for the differences in the area over which the military operations extended and the differences in the constitution of interventions of the military forces employed.

The declarations consistently made by the United Nations War Crimes Commission of its intention to punish war crimes apply equally to the war crimes of the Japanese; and in the ultimatum issued at Potsdam on July 26 the United Kingdom, the United States and China declared, "Stern justice will be meted out to all war criminals, including those who have visited cruelties on our prisoners." With this object in mind the United Nations War Crimes Commission has made suggestions in its advisory capacity to the different nations which are members of the commission.

THE proposals are necessarily somewhat general because the authorities on the spot must obviously be responsible for the details of their application, and the recommendations themselves do not contain entirely new proposals. They embody, with appropriate changes, proposals made by the War Crimes Commission for the European theatre of war which have, since they were made, been supplemented by experience with the measures taken by the military authorities in the theatre and by the most important and fundamental provisions contained in the inter-Allied agreement—the Jackson agreement—made on Aug. 8 for the prosecution and punishment of major war criminals of the European. (Continued on Page 31)

At the bar of international justice—German prisoners (above) and Japanese prisoners (below) on trial.

The New York Times
Published October 28, 1945
Copyright © The New York Times

Haber 7/2. 28 Ekim 1945

'For Crimes Against Humanity'

(Continued from Page 8)
Axis. Experience which is already being gained in the Western Theatre of war is helpful in determining the plans and details for the punishment of war crimes in the Eastern Theatre.

The United Nations War Crimes Commission has plenary jurisdiction, so far as its powers go, over both the Western Theatre of war and the Eastern Theatre of war. The Moscow declaration distinguishing the case of the major and minor criminals applies equally to the Eastern Theatre of war. Experience has shown that a great part of the responsibility not only for apprehending accused persons but for detective work on obtaining evidence and identifying criminals will fall upon the military forces, the armies of occupation of the Allied military control.

THIS will be the case in the Eastern Theatres. It is also clear from experience that the most appropriate tribunal for the trial of war crimes is the International Military Tribunal. This was the type of tribunal adopted in the Jackson agreement, and though its actual constitution may vary at different times and places, it is adaptable for the trial, as the case may be, of the crimes against peace and humanity—to adopt the phrase of the Jackson agreement—and the more specific war crimes such as breaches of the different conventions. In-

deed, already some trials have been initiated in the Far East, e.g., General Yamashita, the Commander in Chief of the Japanese forces in the Philippines, is being prosecuted by an American military court and the Australians are preparing for various prosecutions.

There is no reason to think that the determination of the United Nations in the Eastern Theatres to punish war crimes will fail or slacken.

IN the recommendations to which I have already referred, which were adopted by the commission and have been submitted to member Governments, provision was made for proceedings against those Japanese who were responsible for the plans and policies which resulted in crimes and atrocities. They were to be surrendered to or apprehended by the United Nations for trial before an international military tribunal.

Such individuals were to include those in authority in the Government, in the military and police establishments, in the secret societies and other criminal associations and in the financial and economic offices of Japan, and their culpability was to be determined on the basis of the common civilized standard of what constituted war criminality; moreover, the proposals advised that the persons to be

charged should be detained by the rule that all who participate in the formulation or execution of a criminal plan involving multiple crimes are liable for each of the offenses and are responsible for the acts of each other.

The commission also advised that Japanese holding key positions in the civil, military or economic life of Japan, though they did not devise or set in motion plans which resulted in the action taken nor direct the carrying out of such plans, should be surrendered to or apprehended by the United Nations for trial before an international military tribunal. Among persons who, the commission advised, should be held guilty of mass criminality toward the nationals of many of the United Nations were those in charge of prisoner-of-war and civil internment camps where the people of many nations have been starved, tortured, murdered or otherwise atrociously maltreated.

THIS last category may be distinguished from the third category consisting of the actual perpetrators of atrocities. The commission also advised the establishment and maintenance in Japan of a central war crimes agency by the military authorities adequately staffed with investigators, detectives, lawyers and other experts to investigate war crimes, to collect evidence and to transmit that evidence to

Lord Wright.

the commission in London or any subcommission established in the East. The agency was also to establish a scheme for the registration of Japanese war criminals and, further, the commission recommended establishing and maintaining a war crimes evidence center to which would be sent all evidence of war crimes.

The commission also recommended that the agency should arrange for the apprehension of Japanese war criminals and the notifying of the United Nations War Crimes Commission and its subcommission and the Governments of all criminals so apprehended. It was also proposed that

a central war crimes prosecution office should be established and maintained in Japan with an adequate staff in order to prepare cases and present them to an international military tribunal.

The International Military Tribunal contemplated was to be appointed by the Supreme Commander or the appropriate control council. It was advised by the commission that the laws to be applied by the tribunal should be the laws and customs of war and generally the law in respect to crimes against peace and crimes against humanity defined in the Jackson agreement.

THE actual scheme has not yet been worked out; that will be done by the respective Governments concerned, but though much must be left to the military commands or councils operating in the different areas, certain general features are practically certain to be adopted—for instance, the system of a central war crimes agency and a central war crimes prosecution office and a system of military tribunals.

I am almost disposed to attach more importance to the practical substance of the means of achieving a result than to meticulous precision in fixing the details, and I think the practical and experienced military and other officials who will be concerned with the carrying out of the punishment of war criminals in the East may be trusted to adopt the practical machinery best suited for that purpose. The great thing is to get the job done.

Haber 8. 30 Kasim 1945

WAR-CRIMES COURT SEES HORROR FILMS

Motion Pictures of German
Concentration Camps Are
Displayed as Evidence

By RAYMOND DANIELL
By Wireless to THE NEW YORK TIMES

NUREMBERG, Germany, Nov. 29.—Tearing away the sanctimonious mask behind which the German leaders had cloaked their evil acts and intentions, the American prosecution presented today before the International Military Tribunal a one-hour nightmare in motion pictures depicting the fear and terror and the nameless horror of the concentration camps that the prosecution charges, were an integral part of their hold on the German people.

Subsequent proof will show, Comdr. James Donovan of the American prosecuting staff said, that every one of the defendants knew of the indescribable horrors of the concentration camps where men and women were driven mad and slaughtered wantonly in thousands. Commander Donovan charged further that these blots on the map where the Germans tortured their victims and used them as guinea pigs for pseudo-scientific experiments were the creation and the special charge of the Elite Guard, the Security Police and the Gestapo, the quasi-military organizations of Nazism that were specifically named in the indictment as criminal organizations.

Meticulous records of telephone conversations between Hermann Goering and other German leaders at the time of the Austrian crisis were introduced as proof of their duplicity. By using the records, which, except for the Germans' methodical efficiency, would have been lost, the prosecution recreated those hectic days of 1938 when the world hung fearfully between peace and threatened war. The secret conversations revealed officially for the first time the difference between the Germans' professed peaceful intentions and their real warlike aims.

There were also lighter moments, such as the record of Goering's talk with Joachim von Ribbentrop in London, where the then Foreign

HESS HAS NOT FORGOTTEN HOW TO EAT

The accused Nazi war criminal has a vegetable stew served him on an Army mess kit in Nuremberg.

Associated Press Radiophone

Minister was trying to soft-soap charged, Germany got an im- proved strategic position that made Czechoslovakia's case hope- less, incorporated several Austrian divisions under German command and gained food and ready cash. A few days later, the German Cabinet ordered the transfer of the assets of the National Bank of Austria to the Reichsbank, of which Hjalmar Schacht was the president.

Transcripts of telephone conver- sations between Berlin and Vienna at that time showed how false was the picture that the Germans pre- sented in justification of their ac- tion. The famous telegram in which Seyss-Inquart was supposed to have asked the German Govern- ment for troops to restore order in Austria was branded by Goering's own words as a fake. The tran- scripts disclosed that its text had been dictated by Goering to Vien- na, word for word. At first Goe- ring directed that Seyss-Inquart send the message that he dictated but finally he said that even the

was not necessary if he would just send word that he agreed.

The appeal was false from start to finish. Not only was the text dictated in Berlin but Goering was anyone could see. There were told at the time that all was quiet in Vienna except for Nazi organ- izations that, at German dictation, had started demonstrations. Goer- ing not only dictated the supposed message but ordered that Ernst Kaltenbrunner, a defendant in this trial who is too ill to attend, be made Minister of Security in charge of police and that Goering's brother-in-law be made Minister of Justice.

All pretext that the Austrian adventure was dictated by human- itarian concern was stripped away by the documents, presented by the prosecution without a protest from the defense. It was demonstrated that, when he sent his troops across the first frontier, Adolf Hitler had his fingers crossed. He al- most bubbled over with joy when Prince Philip of Hesse, his Am- bassador to Rome, told him that the late Benito Mussolini, then up to his neck in the conquest of Ethiopia, would not intervene. For that concession, Hitler burred over the telephone that he would stand by Mussolini, even if the whole world were against him.

British a Tougher Problem

British public opinion was a tougher problem. To assuage the British masses von Ribbentrop was sent to London and von Neu- rath took over his duties at the Foreign Office. The prosecution, by means of Goering's own rec- ords, showed that, on the very day when German troops were invest- ing Austria, Goering, whom Hitler had left behind in Berlin to run things while he was enjoying the perquisites of his first military conquest, was telling von Ribben- trop what line to take.

Notwithstanding the fact that a communiqué was issued by Hitler saying that the invasion of Austria had been undertaken because the Austrian Government had not met Germany's ultimatum, Goering told von Ribbentrop that this was idle gossip and that the only ultimatum had been delivered by the Austrian people and their representatives. The new Austrian Government headed by Seyss-Inquart had ap- pealed for German help in restor- ing order, Goering told von Rib- bentrop to advise the British. Germany's case, he said, could be proved by documents.

Most of the persons in the court room had probably seen at least one concentration camp soon after its liberation. But the showing of

the film taken at twelve such camps, with horror piled on horror and mounting in dreadfulness as it went along, was almost more than anyone could bear. There were mutters of "Oh God—Oh God!" and "Why can't we shoot the swine now?" from the audience of sol- diers, officers and correspondents. The tribunal itself was so moved that, when the film ended and the light came on, the judges walked out rigidly and the preside of the court forgot to announce the ad- journment until tomorrow morn- ing.

Defendants Mostly Calm

The coolest and most collected spectators were the prisoners, whose rapt expressions were illumi- nated by the dimmed lights along the front of the dock. All but Schacht followed every scene of the film, leaning forward to get a better view. From the very first, Schacht ostentatiously turned his back to the screen and sat with his head high in defiance, staring at nothing.

Rudolf Hees, however, who had refused to give any attention to the proceedings so far, really came alive and peered at the film with intense interest. Except for one occasion when he muttered some- thing to himself, however, he showed no more emotion than did his co-conspirators, almost all of whom sat through the terrible hour with less expression than the spec- tators watching a dull newsreel. The only other prisoner affected by the gruesome photographs was von Ribbentrop, who watched the first third of the film and then turned away and closed his eyes for most of the remainder, taking only an occasional glance at the screen as if urged to it by some horrible fascination.

Almost with a gasp of relief the audience greeted the end of prob- ably the most horrible hour that they had ever spent. It had been too appalling even for tears. Most of the audience remained silent for a few minutes, too stunned to express emotion. But one soldier remarked: "God, this makes me feel like killing the first German I meet."

The New York Times

Published: November 30, 1945
Copyright © The New York Times

Thirty Thousand New Words

A language expert considers the words and phrases born during the war that are likeliest to survive.

By Dr. JAMES F. BENDER

Consultant, The National Institute for Human Relations

THE American and English languages during World War II grew by an estimated 5,000 or more words and phrases annually. Many of those are doomed to an early obsolescence; which ones will survive long

enough to find their way into the standard dictionaries is anybody's guess. The examples presented here seem both interesting and useful enough to be remembered; a few, though dating from before 1939, became popular later.

baka (Japanese, "stupid" or "foolish"); term given to kamikaze planes and pilots by Allied soldiers, particularly Americans.

banzai (Japanese, "ten thousand years"); the victory cry of Japanese warriors.

bazooka: portable rocket gun.

blackout: (1) total darkness enforced at night to minimize the effectiveness of air raids; (2) fainting resulting from

flakship: battleship, because it shoots rapid-fire shells (flak) at aircraft.

fortress Europe (from German, *Festung Europa*): armed Europe, especially middle Europe, as dominated by Hitler Germany.

foxhole: slit trench.

genocide: extermination of racial and national groups.

GI Jane: feminine equivalent of GI Joe; also *GI Jill* and *GI Josephine*.

GI Joe: American soldier (the initials originally meant "Government issue" or "general issue" and were attached to "Joe" to identify the common soldier whose predecessor in World War I was the "dough-boy"; GI Joe has more recently been referred to as "general inductee" Joe, and the army of occupation refers to former privates in the German Army as "GI Krauts").

gung ho (Chinese motto broadly meaning "all for one and one for all"); adopted by [Lieut. Evans] Carlson's Raiders.

half-track: vehicle with wheels in front and track assembly in the rear; often miscalled by civilians "armored car."

Herrenvolk (German, "master people"); so used by Americans and English in disparagement of Nazi claims to superiority.

hog caller: portable loudspeaker.

Issei: Japanese who immigrated to the United States before the war.

jeep: a command car; an open-tonneau touring model used chiefly by staff officers in the field; often confused by civilians with reconnaissance truck.

jeepable: describing rough roads impassable except by jeep.

kamikaze (Japanese, "divine wind"); Japanese suicide plane and pilot.

Kibei: Japanese born in the United States and educated in Japan.

LVT: landing vehicle tracked; a

cargo and personnel carrier often called by armed personnel *trac*, *amphtrac*, *water buffalo*, *alligator*; sometimes misnamed "tank" by civilians.

Mae West: brassiere-like life preserver.

Molotoff cocktail: bottle of gasoline thrown at tank to set it on fire; first used in Russo-Finnish war.

Nisei: Japanese born and educated in the United States.

Bazooka

dive-bombing, and, later, fainting from other causes.

Blitzkrieg (German, "lightning war"); the highly mechanized warfare of modern times together with its tactics.

blockbuster: large, highly effective bomb.

bottleneck: an impasse in production or movement of men or matériel.

bushido (Japanese): code of honor, particularly of warriors.

buzz bomb: robot bomb (q. v.).

chowmobile: trailer-type canteen pulled by a tractor and serving hot meals.

coronado: a special military unit of approximately 584 men; originally a hit-and-run raider on horseback in the Boer War.

condition: to train; to inure.

convey: line of supply; more recently, an armed escort.

denazify: referring to the educational program of occupation forces to orient the Germans away from Hitlerian doctrines.

drafttee: one conscripted for military service.

duck: amphibious truck, not to be confused with LVT.

Dunkirk: any bloody retreat.

ear wadens: ear plugs.

ersatz (German, "substitute" or "synthetic"); widely used on the fighting and home fronts to signify materials of inferior quality; more recently applied to people, e. g., "The heroine called him an ersatz gentleman."

factory buster: bomb larger than a blockbuster.

A Mae West

non-fraternization: pertaining to ban imposed on Allied occupation forces to prevent association with the enemy, especially women.

Panzer: German word referring to tanks; often erroneously used by civilians as a synonym for "armored."

parapooch: dog dropped by parachute for military and combat purposes.

piggy-back: large plane that carries a smaller one.

peep: small jeep.

Polly plane: aircraft fitted with loudspeaker to announce messages to ground forces.

robblitz: severe bombardment by robot bombs.

robot bomb: catapulted or flying bomb directed on its course by a gyroscope within it; also robomb.

salvo: release of a rack of bombs at once.

seep: amphibious peep.

seafu: muddled, disordered.

stick: release of bombs one at a time in a line to straddle a target.

task force: naval unit detached from the fleet and assigned to a specific mission.

V-mail: letters reduced in size by photography to expedite handling.

walkie-talkie: portable radio apparatus to send and receive messages.

wheel: important person (from the phrase "a cog in the wheel").

Herrenvolk (1945)

The New York Times

13,582 Germans on List For War Crimes Trials

By The Associated Press.

LONDON, April 1—The United Nations War Crimes Commission said today 603 Germans had been added to the list of war criminals and slated for arrest.

Today's roster, the twenty-eighth to be issued, boosted the total of listed war criminals to 13,582.

The New York Times

Published: April 2, 1946

Copyright © The New York Times

JACKSON TO SUM UP AT NUREMBERG TODAY

NUREMBERG, Germany, July 24 (U.P.)—Prosecution staffs of the Nuremberg war crimes trials will open three days of final arguments tomorrow, it was announced today, with the chief American prosecutor, Justice Robert Jackson, summing up the United States case against the German war leaders in a three-hour speech.

Following the summing-up the defense of six indicted Nazi organizations will open, for which witnesses have been requested by defense attorneys.

The highlight of today's hearing was a plea by Heinz Fritz, lawyer for Germany's best-known broadcaster, Hans Fritzsche, that his client could not be convicted because there was no international law to cover broadcasting.

The international tribunal, ruling on the petitions for witnesses, today approved a request to question Dr. Hermann Rauschnigg, German refugee and author of the book "The Voice of Destruction," in defense of the Nazi SS (Elite Guard) organization.

The defense's petition to call Dr. Rauschnigg from the United States was denied, but it was ruled that questions could be submitted to him and the answers introduced as testimony.

The defense said Dr. Rauschnigg was wanted to testify that SS troops were unaware of Adolf Hitler's criminal intentions, as charged in a mass indictment of the SS.

The New York Times

Published: July 25, 1946

Copyright © The New York Times

**Who's
Who?**

FIFTEEN NEWS QUESTIONS

**What's
What?**

1. What is wrong with the following statement: Draft peace treaties for Bulgaria, Finland, Austria, Hungary, Italy and Rumania are being discussed at the Peace Conference now meeting in Paris.
2. Secretary Byrnes last week said that nations "must hang together or they will hang separately." Whom was he paraphrasing?
3. It has been generally recognized that the spokesman of the small nations at the Paris conference is Dr. Herbert V. Evatt of New Zealand. Find the error.
4. Only two of the representatives of the Big Four at the Paris conference are the heads of their respective Governments. Can you name them?
5. When Congress finished up on Friday night, did it recess? adjourn? formally terminate the Seventy-ninth Congress?
6. At the meeting of the Moslem League council of action in Bombay last week some members shouted: "Sindabad!" Does that mean: (a) a separate Moslem state; (b) revolution; (c) general protest strike?
7. Charles de Gaulle, in a speech last week, quoted a French writer, the author of "Democracy in America," who more than 100 years ago said, "Two great peoples starting at different points, go forward toward the same end: these are the Russians and the Americans." Who was the writer?
8. Robert Hannegan arrived in Stockholm last week for official discussions. Would you say these discussions are revolving about: (a) airmail problems; (b) a new U. S.-Swedish trade agreement; (c) Sweden's possible entrance into the U. N.?
9. George Bernard Shaw last week asserted that if the General Medical Council consisted solely of medical practitioners Britain's new health plan was in danger of being wrecked. Can you name one of his plays in which he more amply shows his disregard of the medical profession?
10. Two unusual words were in the news last week—"genocide," used in connection with the Nuremberg trials, and "demographic," used to describe a proposed U. N. commission. What does each word mean?
11. Chinese Government and Communist troops last week were reported to be battling near the Great Wall of China. The length of the Great Wall is about (a) 1,500 miles, (b) 2,500 miles, (c) 3,500 miles. Which?
12. "The Poor Man's Plymouth Rock" was in the news last week. What is it and why the name?
13. A call for war against Ambrosia Trifida was issued last week by health authorities. Do you know what Ambrosia Trifida is?
14. Last week a woman met death opening a suitcase of explosives which her husband had told her not to touch. Can you identify the following women whom literature records as having suffered through inquisitiveness—Pandora, Lot's wife, Princess Elsa of Brabant?
15. In 1933 he knocked out Jack Sharkey to become the world's heavyweight champion and then lost the title the following year to Max Baer. Last week he arrived in this country for a six-month wrestling and refereeing tour. Can you name him?

Answers will be found on Page 6

The New York Times
 Published: August 4, 1946
 Copyright © The New York Times

ANSWERS TO QUESTIONS ON PAGE 2

1. The treaty with Austria will not be discussed at the Conference.
2. Benjamin Franklin, who said, at the signing of the Declaration of Independence: "We must all hang together, or assuredly we shall all hang separately."
3. Dr. Evatt is the delegate from Australia.
4. Prime Minister Clement Attlee of Great Britain and Premier-President Georges Bidault of France.
5. Congress adjourned sine die.
6. (b) Revolution.
7. Alexis de Tocqueville, 1805-1859, French liberal politician and writer. Minister of Foreign Affairs for a short time.
8. Postmaster General Robert Hannegan went to Sweden to discuss (a) airmail problems.
9. "The Doctor's Dilemma."
10. (a) "Genocide" is a coined word to describe the mass extermination of populations; (b) "demographic" refers to the statistical study of populations.
11. (b) 2,500 miles.
12. New York's Aquarium in Battery Park was once an immigration station which admitted 8,000,000 persons to this country.
13. Ambrosia Trifida is the Latin for ragweed, the plant whose pollen causes the majority of hay fever cases.
14. Pandora, in Greek mythology, opened a box out of which came all man's troubles. Lot's wife, in the Bible, took a forbidden look behind her while fleeing from the destruction of Sodom and was turned into a pillar of salt. Princess Elsa of Brabant, in German legend, lost her husband, Lohengrin, by asking his name, which she had been forbidden to do.
15. Primo Carnera.

GENOCIDE

A new word cropped up in the Nuremberg trials. It is "genocide." Sir Hartley Shawcross and Sir David Maxwell-Fyfe used it to castigate the twenty-one German leaders who are on trial; Prof. Raphael Lemkin of Duke University, adviser on foreign affairs to our War Department, coined and defined it. There is need of the term. For lack of it Justice Jackson could dwell only on its implications in his historical opening address. Similarly Winston Churchill could say in his broadcast of August, 1941, merely that "we are in the presence of a crime without a name."

By genocide Professor Lemkin means the biological and cultural destruction of national, religious and other entities. "Mass murder" is not good enough because it says nothing about motives. "Denationalization" is no better because it has no connotation of biological destruction. So Lemkin coined genocide, a hybrid composed of the Greek "genos" (race, clan) and the Latin suffix "cide" (killing). We have parallels in "tyrannicide," "patricide" and "homicide."

Genocide is no new phenomenon, nor has it been utterly ignored in the past. Both Czarist Russia and Rumania were rebuked by this country for pogroms which were either officially instigated or condoned. The massacres of Greeks and Armenians by the Turks prompted diplomatic action without punishment. If Professor Lemkin has his way genocide will be established as an international crime, which like piracy is punishable in any country regardless of the defendant's nationality.

This new principle in international law is necessary, for no state would prosecute a crime instigated and committed by itself. The Eighth International Conference of American States, for example, provides that any persecution on account of racial or religious motives is international in character. By implication genocide has already been recognized as a distinct crime, with a distinct technique and distinct consequences. It now remains to incorporate the term in international law, which is what Professor Lemkin has already half accomplished. By charging the defendants in the Nuremberg trial with genocide the United Nations place them in the position of world enemies. A justification of their motives and deeds on national or other grounds is impossible, and if it were possible, the war would have been fought in vain. It now remains to include the term in the sentence.

The New York Times

Published: August 25, 1946
Copyright © The New York Times

Haber 14. 26 Eylül 1946

DECIDING THE FATE OF THE GERMAN WAR CRIMINALS AT NUREMBERG

Members of the court of the International Military Tribunal, who will announce their decision on Monday, during session yesterday. Left to right, around table: Robert Falco, France; a French interpreter; Henri Donnedieu de Vabres, France; John J. Parker, United States; Francis Biddle, United States; Chief Justice Sir Geoffrey Lawrence, Great Britain; Justice Sir Norman Birkett, Great Britain; Maj. Gen. Iola T. Nikitchenko, Russia; a Soviet interpreter, and Lieut. Col. A. K. Volchko, Russia.

The New York Times Radiophoto (Frankfurt Bureau)

WAR CRIME VERDICT SET FOR TUESDAY

Nuremberg Court to Review
Cases Monday—Executions
May Follow in 15 Days

NUREMBERG, Germany, Sept. 25 (P)—The International Military Tribunal will begin handing down its judgments in the world's first international war crimes trial next Monday at 10 A. M. [4 A. M. New York time], it was announced today.

The entire first day will be taken up with a review of the evidence presented in more than nine months against twenty-two top Nazis and seven Nazi organizations, according to tentative plans. Judgments will be announced on Tuesday, Oct. 1, followed by the sentencing of the individuals. This may take more than one day.

No sentences will be handed down against the organizations. The verdicts on the organizations will be used in the later trials of individual members of the organizations.

The Russian-controlled Berlin newspaper Neues Deutschland, official organ of the Soviet-backed Socialist Unity party, today attacked reports that the Nuremberg executions would be carried out in private.

"The people want to know for certain that at the latest one week from now none of the twenty-one destroyers of Germany is alive," the paper said. It demanded that Germany greet the expected death verdicts "joyfully with a country-wide ringing of bells."

MUNICH, Germany, Sept. 25 (P)—The Allied Control Council has ordered that any of the twenty-one Nazi defendants in Nuremberg sentenced to death shall be executed on the fifteenth day after pronouncement of sentence, it was learned authoritatively today.

The New York Times

Published: September 26, 1946
Copyright © The New York Times

Haber 15. 29 Eylül 1946

DECISION AT NUREMBERG

Tomorrow and the day following will reveal one of the most significant and far-reaching judgments ever handed down by a court of law. The international tribunal which has been trying twenty-one representatives of the Nazi regime in Germany will render its decision.

This judgment will fall into three parts—a review of the evidence, the court's opinion on the evidence and the actual verdicts. A momentary interest attaches to the verdicts, for they will decide the fate of the various defendants. But these unhappy men, once powerful leaders of a conspiratorial movement which shook the world, have become mean and inconsequential figures against the background of the greater issues their fate involves. Their individual crimes and the degree of their individual guilt, which might have been decided in a military court, are no longer of any importance. Their combined crime overshadows them.

The tribunal at Nuremberg is an ordered attempt to establish aggressive warfare as an international crime against humanity. From the beginning of civilization such aggressions have been so recognized in the eyes of history. The issue at Nuremberg is an effort to have it so recognized in the law of nations. If the principle of individual responsibility for national decisions against the peace of the world is incorporated into law, humanity will have moved forward to a firmer base of stability. Men of good-will and law-abiding nations will have a new and potent weapon for peace.

It is notable that the Nuremberg trials represent the only issue of the war on which the four great Allies, Britain, the United States, Russia and France, have acted so far in complete harmony. This is bound to add weight and solemnity to the findings of the court. They may provide a new Magna Carta for the peoples of the earth.

The New York Times

Published: September 29, 1946

Copyright © The New York Times

Counts in the War Crimes Trial And How Each Defendant Fared

By The Associated Press.

NUREMBERG, Germany, Oct. 1—Following is the list of counts at issue in the war crimes trials here, the defendants, the counts on which they were found guilty (G) or innocent (I) and their fate:

COUNT 1—Conspiracy to commit acts named in the three other counts.

COUNT 2—Crimes against the peace, namely. planning, preparing, initiating or waging aggressive war.

COUNT 3—War crimes, namely: violations of the laws or customs of war.

COUNT 4—Crimes against humanity, namely: murder, extermination, enslavement, deportation or other inhumane acts against any civilian population, before or during the war; or persecutions, political, racial or religious.

(Where there is no symbol in the table, the defendant was not charged.)

Defendant.	Count 1.	Count 2.	Count 3.	Count 4.	Sentence.
Hermann Goering	G	G	G	G	Hanging
Rudolf Hess	G	G	I	I	Life
Joachim von Ribbentrop.....	G	G	G	G	Hanging
Wilhelm Keitel	G	G	G	G	Hanging
Ernst Kaltenbrunner	I	..	G	G	Hanging
Alfred Rosenberg	G	G	G	G	Hanging
Hans Frank	I	..	G	G	Hanging
Wilhelm Frick	I	G	G	G	Hanging
Julius Streicher	I	..	..	G	Hanging
Walther Funk	I	G	G	G	Life
Hjalmar Schacht	I	I	..	..	Acquitted
Karl Doenitz	I	G	G	..	10 Years
Erich Raeder	G	G	G	..	Life
Baldur von Schirach.....	I	..	..	G	20 Years
Fritz Sauckel	I	I	G	G	Hanging
Alfred Jodl	G	G	G	G	Hanging
Franz von Papen	I	I	..	..	Acquitted
Arthur Seyss Inquart	I	G	G	G	Hanging
Albert Speer	I	I	G	G	20 Years
Constantin von Neurath	G	G	G	G	15 Years
Hans Fritzsche	I	..	I	I	Acquitted
Martin Bormann	I	..	G	G	Hanging

The New York Times

Published: October 2, 1946

Copyright © The New York Times

SCIENCE IN REVIEW

Genocide Is the New Name for the Crime Fastened on the Nazi Leaders

By WALDEMAR KAESOFFERT

Ten high officials and generals of the Hitler regime were hanged last week. They were not executed for mere murder or persecution but for crimes against humanity which are old but for which there was no name. That name cropped up during the Nuremberg trials.

On June 26, 1946, Sir David Maxwell-Fyfe addressed these words to Constantin von Neurath, one of the Nazis on trial:

"Now, defendant, you know that in the indictment in this trial we are charging you and your fellow defendants, among many other things, with genocide."

Sir Hartley Shawcross, Attorney General of Great Britain at Nuremberg, also used the term "genocide" several times in his summation. The concept appeared last November in Article III of the indictment. The court at that time charged the defendants with conducting "deliberate and systematic genocide—viz., the extermination of racial and national groups—against the civilian populations of certain occupied territories in order to destroy particular races and classes of people and national, racial or religious groups, particularly Jews, Poles, Gypsies and others." Genocide was also applied in different forms to the Czechs, the Yugoslavs, the Poles, the Belgians, the Dutch and the Norwegians. The techniques included sterilization, castration and the prevention of "undesirable" marriages.

Origin of the Word

Genocide is a word coined by Prof. Raphael Lemkin of Duke University, adviser on foreign affairs to the War Department, to designate the criminal purpose of the Hitler regime. "Mass murder" is inadequate, because no motive is implied. "Denationalization" is no better because it does not cover racial extermination and because it means to most of us loss of citizenship or country. Populations have been "germanized," "italianized" and "magyarized," but only in the sense that a conqueror has imposed his will on another people without actually destroying them. Besides Germany made no attempt to "germanize" Jews and Poles. A new word was needed to define the particular crimes of which the leading Nazis were found guilty.

Professor Lemkin hit on "genocide" by drawing on his knowledge of languages and biology. There was the Greek word "genes" and the Latin "gens," meaning "race" or "clan." And there was the Latin suffix "cide," which means killing, as we see in "suicide," "patricide," "homicide." On its face "genocide" means the crime of destroying national, racial, cultural or religious groups.

Attempts at the wholesale extermination of a population and the transmutation of its culture had been made before and after Rome reduced Carthage to ruins. The wars waged by the Crusaders and Mohammedans of old were largely wars of extermination. The Turks in their time did their best to destroy the Armenians. It was to identify such crimes that Professor Lemkin coined the word genocide. That the language needed the term Winston Churchill realized. In his broadcast address of August, 1941, he said that "we are in the presence of a crime without a name."

Cultural Debt of Nations

In arriving at the word genocide Professor Lemkin was impressed by the cultural debt that every nation owes to other nations. "If the peoples doomed by Germany, such as the Jews, had not been permitted to create the Bible, or to give birth to a Spinoza or an Einstein," he said, "and if the Poles had not had the opportunity to give to the world a Copernicus, a Chopin, a Curie, or the Czechs a Husa, or a Dvorak, or the Greeks a Plato and a Socrates, or the Russians a Tolstoy and a Shostakovich," every nation would have been the loser.

Since genocide is an international crime it must be dealt with by interna-

tional law. For centuries piracy has been an international crime. More recently trade in narcotics, counterfeiting and the traffic in slaves have been placed in the same category. All these crimes may be punished by any country.

In Professor Lemkin's formulation genocide is the result of a conspiracy. It should be punishable not only by an international court but by the courts of any country to which a defendant may have escaped. Like a pirate or a counterfeiter he would not be treated by such a country as a political refugee, so that he would not be immune to extradition if a demand for his apprehension were made by an international court. States, too, may be convicted of genocide, if Professor Lemkin has his way. He thinks that a prohibition of genocide should be included in treaties of peace soon to be signed.

Haber 18. 26 Ekim 1946

23 GERMAN DOCTORS INDICTED BY U. S.

Face War Crimes Trial Next
Month for the Murders of
Thousands in Prison Camps

NUREMBERG, Germany, Oct. 25 (AP)—Indictments charging murder of "hundreds of thousands of human beings" by euthanasia and brutal medical experiments were filed today against twenty-three German doctors held for action by special United States military courts.

The medical experiments were performed upon inmates of concentration camps. The euthanasia program was aimed at eliminating "unuseful eaters"—the crippled, the incurably ill and the insane—among the German people.

The doctors will be brought to trial next month in the first of a series of war crimes prosecutions that Brig. Gen. Telford Taylor said would result in the arraignment of 250 to 500 former Nazi military, industrial, financial and government leaders.

The trials are expected to last through 1947. No four-power participation is involved, such as in the recent trials of the twenty-five top Nazi leaders by the International Military Tribunal.

General Taylor said officials of I. G. Farben, huge chemical and industrial combine, and "someone" from the Krupp munitions works would be among the defendants. He said Friedrich (Fritz) Thyssen, pre-war armaments and munitions lord, is "under study like anyone else," but other official sources indicated Thyssen would escape trial because he was not in Germany during the war.

Among the indicted doctors were Karl Brandt, one of Adolf Hitler's personal physicians, and a woman, Hertha Oberhauser, on the staff of the Ravensbrück concentration camp. All are charged on three counts: conspiracy to commit atrocities, participation in war crimes against enemy nationals and participation in crimes against humanity involving German civilians and nationals of occupied countries.

Ten also are accused of being members of the SS (Elite Guard), which was found by the International Military Tribunal to be a criminal organization.

Denazification Plan Studied

Special to The New York Times.
FRANKFURT ON THE MAIN, Germany, Oct. 25.—The Signatures of Denazification from three Leaders in the United States zone and German delegates from the British zone met at Bad Homburg today to study means of coordinating denazification in the two zones. They will be acting under an Allied Control Council law prescribing uniform principles for all Germany. Representatives from the French and Russian zones, who had been invited, did not appear.

The delegates from the British zone were anxious to work out a system of denazification by German tribunals on the order of the plan now in operation in the United States zone. The Allied Control Council law, while agreeing on the definition of the five classes of Nazi political offenders, left open all questions of procedure, and whether they should be prosecuted by Allied military courts, German courts or otherwise.

They also were concerned with the question of what to do about the long list of offices and memberships in Nazi organizations attached to the law, which at British insistence were designated only as being subject to "careful investigation." A similar list in the law already in effect in the United States zone specifically requires the persons affected to be prosecuted as major offenders or as activists, militarists or profiteers.

There never has been four-power agreement on the automatic arrest categories. According to the latest official estimates there now are 45,000 Germans in United States zone internment camps who have not yet been turned over to German authorities for trial by denazification tribunals. The population of camps in the British zone is believed to be somewhat smaller.

The Russians have divulged nothing about the number they hold but maintain that discussion of the denazification procedure for internees is irrelevant as far as they are concerned since all their internees already have been tried. United States denazification officials say they have not been able to find out how they were tried.

The New York Times

Published October 25, 1946
Copyright © The New York Times

Haber 19. 05 Kasım 1946

GENOCIDE BEFORE THE U. N.

The International Military Tribunal which sentenced the Nazi leaders to death has clarified international law on all crimes connected with aggressive war and has provided standards of punishment for them. But by the nature of its jurisdiction it was unable to deal with one crime which is the particular achievement of the "rebarbarization" process deliberately initiated by the Nazis and the Japanese for their own purposes. This is the crime of genocide, which means the extermination of national, racial, ethnical or religious groups, either by outright massacre or deportation or by their cultural, political or economic destruction.

In a sense, this is no new development, for history knows many instances of genocide, from the massacre of St. Bartholomew to the massacres of the Armenians. But the Nazis put genocide on such a scientific basis and expanded it to such monstrous proportions that it can no longer be dealt with within the framework of regulations for protection of minorities, such as the League of Nations attempted to enforce.

For that reason, three of the nations represented in the General Assembly of the United Nations have proposed a resolution asking the Assembly to draw the attention of its Social and Economic Council to this crime and inviting it to study the possibilities of declaring genocide an international crime and assuring international cooperation for its prevention and the proper punishment of its perpetrators. The difficulty in coping with this crime, which also kept the Nuremberg Tribunal from dealing with it, is that it is so often committed within the exclusive domestic jurisdiction of some state and without any necessary or obvious connection with aggressive war. But inasmuch as the atomic bomb is forcing a new consideration of international jurisdiction and control, superior to any national jurisdiction, there is no inherent reason why international law should not be expanded to include so dastardly a crime as genocide. We hope that the American delegation will study the problem and lend the resolution its support.

The New York Times

Published: November 5, 1946
Copyright © The New York Times

Genocide as Practiced by Nazis

Proceedings will soon begin at Nuremberg to establish the guilt or innocence of Nazi physicians who inoculated prisoners in concentration camps with various diseases and in other ways shocked public opinion throughout the world. No doubt the defendants will plead that they were engaged in important scientific research for the benefit of society. For this reason it is important to charge the defendants with genocide, a term which was coined by Professor Raphael Lemkin of Duke University to designate the crime of which Goering and his colleagues were convicted.

The term was used in the indictment of the Nazi leaders and also during their examination. Adopting Professor Lemkin's reasoning the delegates of Cuba, India and Panama have defined genocide as "a denial of the right of the existence of entire human groups in the same way as homicide is the denial of the right to live for individual human beings." That the outrages perpetrated in the name of science in the concentration camps fall within this definition there can be no doubt in the light of the evidence.

Experiments With "Dumb Cane"

In October, 1941, Professor Pokorny, a dermatologist and syphilologist, wrote to Himmler (document 035) that since "the enemy must not only be conquered but exterminated" it was important to consider the work that a Dr. Madous had been doing in permanently sterilizing male and female animals by the injection or oral administration of a drug obtained from the juice of a plant which used to be known as *Caladium seguinum*, a name which has given place to *Dieffenbachia seguine*. "Dumb cane" is the popular name. From the juice calcium oxalate crystals have been isolated which can paralyze the speech organs.

Until Madous conducted his researches it was apparently not known

that the juice affected the sex organs. "The thought alone that the three million Bolsheviks now in German captivity could be sterilized, so that they would be available for work but precluded from propagation, opens up the most far-reaching perspectives," wrote Pokorny. He suggested that Madous should not be permitted to publish any more on the subject "because the enemy is listening too," that the plant be cultivated in greenhouses; that immediate experiments should be made on human beings to establish the dosage and duration of treatment; that chemical research be conducted to isolate the effective ingredient of the plant juice, so that synthetic production could be undertaken.

Prisoners for Research

A second document, numbered 0010 and dated June 1, 1943, states that the Fuehrer's commissioner general, SS Brigade Leader Professor Dr. Brandt, had asked that prisoners be placed at his disposal for research on the cause of contagious jaundice (hepatitis epidemica) in which he was interested. A third document, numbered 0065 of June 23, 1946, contains an affidavit by SS General Oswald Pohl which states that medical experiments were conducted by order of Himmler and that Himmler and Pohl had gone to Munich to observe them.

A fourth document (number 008) issued by the SS Institute for Practical Scientific Research for Military Purposes refers to a new kind of spotted fever serum "which is already in preparation, so that further experiments could be undertaken as soon as more suitable persons are available." It was suggested that "the experiments could be carried out in different concentration camps." So far as we have been able to ascertain nothing ever came of these various proposals. Nevertheless, there is no doubt of a criminal intent to commit genocide.

W. K.

Words in the News

By JAMES F. BENDER

Here, modeled after standard college vocabulary tests, is a word questionnaire based on expressions which should be familiar to every conscientious newspaper reader. All the words and phrases have become current in the fields of politics, war, diplomacy and labor. Answers below.

A. Underline the word defined.

(1) An about face or abrupt change in diplomatic policy is a _____.

(a) démarche (b) plebiscite (c) coup d'état (d) revolution (e) putsch.

(2) The Chinese motto broadly meaning "all for one and one for all" and adopted by Carson's Raiders in World War II is _____.

(a) hara-kiri (b) gung ho (c) wai-wai (d) jai alai (e) hubba hubba.

(3) Spreading jobs by limiting work or output with the purpose of preventing unemployment is _____.

(a) featherbedding (b) kick-backing (c) wildcatting (d) bargaining (e) rubber stretching.

(4) Extermination of racial and national groups is _____. (a) paracide (b) omnicide (c) genocide (d) hecatomb (e) pyre.

(5) One who tries to apply an abstract political theory with little or no regard for practical considerations is a _____. (a) demagogue (b) doctrinaire (c) démenti (d) diatriber (e) malcontent.

B. Four of each set of five words below are related. Which are not?

(1) (a) Bushido (b) kamikaze (c) baka (d) banzai (e) amah.

(2) (a) Evzone (b) sapper (c) sniper (d) Maquis (e) jeep.

(3) (a) radar (b) isotope (c) transponder (d) walkie-talkie (e) co-axial cable.

(4) (a) Esperanto (b) Babel (c) Ilo (d) Novial (e) Volapük.

(5) (a) Blitzkrieg (b) Herrenvolk (c) Generalissimo (d) Panzer (e) Fuehrer.

C. Match the appropriate letters and numbers.

(1) Yellow dog. (a) Separate nation sought by Moslems in India.

(2) Pairing. (b) Refers to a contract excluding the hiring of union members.

(3) Pakistan. (c) An agreement between two members of a legislative body on opposite sides of an issue that in case of absence of one the other will refrain from voting.

(4) Zaibatsu. (d) Big business clans of Japan.

(5) Issei. (e) Japanese who immigrated to the United States before World War II.

D. Supply the best word to complete the statement.

(1) A _____ is a concerted action taken to withhold business from a person or group.

(2) An _____ curtain implies strict censorship and limitation of travel.

(3) _____ is the term applied to the official ways of diplomatic courtesy and deportment.

(4) A _____ session of a peace conference is one attended by all those representatives entitled to be present.

(5) A Government report on any subject, especially a publication by the British Foreign Office, is known as a _____.

ANSWERS

A. 1-a; 2-b; 3-a; 4-c; 5-b.

B. (1) They are all Japanese words except (e). (2) They are all warriors except (e). (3) They all refer to radio except (b). (4) They are all artificial languages except (b). (5) They all refer to Nazi Germany except (e).

C. 1-b; 2-c; 3-a; 4-d; 5-e.

D. 1-boycott; 2-iron; 3-protocol; 4-plenary; 5-White Paper.

The New York Times

Published: December 1, 1946
Copyright © The New York Times

NEW WORLD CODE SOUGHT

U. N. Committee Favors Guide in War Crimes Trials

Special to THE NEW YORK TIMES.

LAKE SUCCESS, N. Y., Dec. 4

—The principles applied in the Nuremberg and Tokyo war crimes trials should be taken into consideration in the United Nations' development of international law, it was tentatively decided here today.

Subcommittee 1 of the General Assembly's legal committee accepted an American-Chinese resolution providing that the charter and judgment of both the Nuremberg military tribunal and the international military tribunal for the trial of major war criminals in Tokyo be considered in the general codification of "offenses against peace and security" into an international criminal code.

The subcommittee also decided that fourteen jurists should be appointed by the General Assembly to study methods of codifying and progressively developing international law.

The New York Times

Published: December 5, 1946

Copyright © The New York Times

Genocide an International Crime With Individual Roots, U. N. Finds

Legal Committee Resolution Asks Nations to Enact Laws and Economic Council to Draft Convention Against Offense

Special to THE NEW YORK TIMES.

LAKE SUCCESS, N. Y., Dec. 9.—The crime of genocide is a violation of international law for which even "private individuals" may be punished, the Legal Committee of the United Nations General Assembly decided here today.

The decision was contained in the committee's unanimous approval of a resolution proposed by a subcommittee. The resolution, noting that "genocide is a denial of the right of existence of entire human groups, as homicide is the denial of the right to live of individual human beings," asserts:

"Genocide is a crime under international law which the civilized world condemns and for the commission of which principals and accomplices, whether private individuals, public officials or statesmen, and whether the crime is committed on religious, racial, political or any other grounds, are punishable."

Asks Nations for Laws

The resolution invites member states of the United Nations to enact legislation against genocide and proposes that the Economic and Social Council draft an international convention against the crime.

Charles Fahy, United States member, who was rapporteur of the subcommittee, reported:

"The question of whether or not the responsibility of states should be mentioned in the resolution was considered; but it was the sense of the subcommittee that because of special problems in that connection the question of fixing state responsibility, as distinguished from the responsibility of private individuals, public officials or statesmen, was a matter more properly to be considered at such time as a convention on the subject of genocide is prepared."

Dr. Ricardo J. Alfaro, Foreign

Minister of Panama, praised the resolution for its reaffirmation of the principle that individuals, as well as states, are "subject to international law."

Aleksander Rudzinski, Polish member, urged that the Economic and Social Council note "the propagation and dissemination of hatred against national or racial and religious groups as a preparatory step in the effectuation of the crime," when it drafts a convention against genocide.

Calls It 'Policy-Making' Organ

The Russian representative, Alexander A. Lavrishev, expressed pleasure in the assignment of the task to the Economic and Social Council, since it is the "policy-making" organ of the United Nations.

The Legal Committee, in a brisk session, also approved the report of another subcommittee recommending that the United Nations take into account the principles applied by the Nuremberg and Tokyo military tribunals in the development and codification of international law.

The Legal Committee likewise accepted the Security Council's report prescribing conditions under which Switzerland may become a party to the statute of the International Court of Justice.

Despite Soviet objections to consideration without further discussion of the transfer of non-political League of Nations activities to the United Nations, the Legal Committee voted that the matter raised no legal questions for the committee's concern.

Mr. Lavrishev had contended that the transfer of such activities involved the "automatic" acceptance of twenty-year-old international agreements and conventions, which were out of keeping with the present international situation.

The New York Times

Published: December 10, 1946
Copyright © The New York Times

'Great Advances' of Nuremberg Trials Discussed at Final Session of Historians

The American Historical Association ended its sixty-first annual meeting here yesterday after four days of sessions in which sixty-nine papers on historical studies were read. Twelve hundred historians attended.

Twenty-three papers were read yesterday, ranging from a discussion of "Eretria's Early Empire" to "Eastern and Western Orientation in Recent German Politics." The attention of most of the historians was focused, however, on a panel discussion of "Criminal Responsibility for Aggressive Wars."

Philip C. Jessup, Professor of International Law at Columbia, said two "great advances" have been registered by the trial of war criminals and the reaffirmation of the principles on which they were tried. They were:

"1. The states of the world have relinquished their historic freedom to wage war for the vindication of what they unilaterally assert are their rights. It must not be forgotten that the restrictions on the use of force which the charter of the United Nations imposes constitute an important milestone in this gen-

eral progress despite the procedural defects of the United Nations system.

"2. International law has been brought home to the individual. The individual can no longer hide behind legal screens of sovereignty, acts of state and superior command."

Herbert Wechsler, who was technical adviser to Robert H. Jackson, the American member of the International Military Tribunal at Nuremberg, reviewed the legal aspects of the trial. He described the trials as "the assumption of an irrevocable obligation—to build a world of just law that shall apply to all, with institutions strong enough to carry it into effect."

E. Wilder Spaulding, acting chief of the division of publications of the State Department, reported that a "surprisingly large number of recent books" on foreign relations have been issued recently that never cite official sources "except as quoted in THE NEW YORK TIMES." He added that the department published "thousands of pages" each year as official documents on foreign relations and urged historians to use them more.

The New York Times

Published: December 31, 1946
Copyright © The New York Times

Genocide Under the Law of Nations

On Dec. 11, 1946, the General Assembly of the United Nations unanimously adopted a resolution in which it defined genocide as "the denial of the right of existence of entire human groups" and called upon member States to legislate against it. The resolution was drafted by Prof. Raphael Lemkin of Duke University, an authority on international law, who served on the staff of the chief prosecutor of the United States during the Nuremberg trials. As far back as 1933 Professor Lemkin submitted to the International Conference for the Unification of Criminal Law a draft of a measure which was to permit the apprehension of a genocidist in any country regardless of jurisdiction or the offender's nationality. At that time Professor Lemkin had not coined the term.

Importance of Resolution

The adoption of the resolution is important. Genocide as a method of extinguishing whole cultural groups could not be legally recognized as a crime at Nuremberg. In the trial of Goering, Hess and others the court had to limit its decision to massacres committed during the war and in connection with it. There was no legal basis for punishing many genocidal acts committed in Germany, Poland, Czechoslovakia and elsewhere. Now that genocide is officially recognized as a crime, defendant representatives of a guilty nation can no longer plead that ex post facto laws may not be applied to them. If the members of the United Nations pass appropriate legislation such incidents as the pogroms of Czarish Russia and the massacres of Armenians and Greeks by Turkey would be punishable as genocide.

What form the punishment should

take is still to be determined. Professor Lemkin is convinced that individual criminals will be treated as pirates have usually been treated in the past. In other words, each country will try the indicted man in its own courts. Even if he pleads that he was a prime minister who acted in behalf of the state, he cannot claim immunity. In fact, the decision in the Nuremberg trials introduced the principle of individual criminal responsibility for acts committed in the name of the state.

Legislative Problem

To implement the resolution by legislation may not be so difficult as some imagine. Professor Lemkin believes that the primary legislative problem is the "adaptation of the existing criminal provisions to the protection of specific groups." The courts of the country affected must have the right to conduct trials, even if the criminal acts are committed abroad. This is important, because, as Professor Lemkin points out, only thus will it be possible to solidify international opinion for the protection of persecuted groups. To achieve the purpose little more is necessary than to add genocide to "the list of international crimes that now includes piracy, the white slave trade and traffic in narcotics."

The resolution is a revolutionary development in international law which affects both the relationship of citizens to their specific states and the relationship of a particular state to the United Nations. The right to exterminate entire groups which prevailed before the resolution was adopted is gone. From now on no government may kill off a large block of its own subjects or citizens of any country with impunity.

W. K.

The New York Times

Published: January 5, 1947
Copyright © The New York Times

JUSTICE JACKSON HONORED

Gets Medal for Merit for Work on War Crimes Pact and Trial

Special to THE NEW YORK TIMES.

WASHINGTON, Feb. 7 — Supreme Court Justice Robert H. Jackson received today the Medal for Merit for his "outstanding services" to the United States as chief of counsel in the prosecution of Axis war criminals in the Nuremberg trials.

The presentation was made at the War Department by Secretary of War Robert P. Patterson.

"Mr. Justice Jackson, as chief of counsel for the United States for the prosecution of Axis criminality," the citation said, "played a leading role in the establishment of the agreement signed in London on Aug. 8, 1945, by the United States, Great Britain, France and the Union of Soviet Socialist Republics, and subsequently adhered to by nineteen other nations, which stands as a major contribution to the establishment of a peaceful world order."

Reviewing his role in the Nuremberg preparation and trial, the citation added that "by these noteworthy achievements Mr. Justice Jackson has made a contribution of singular importance to all peace-loving peoples of the world, thereby reflecting great credit upon himself and upon the United States."

The New York Times

Published: February 8, 1947

Copyright © The New York Times

U. N. ASKED TO MAKE GENOCIDE A CRIME

The Consultative Council of Jewish Organizations has urged that the United Nations Economic and Social Council adopt a convention on genocide, making the latter act a crime under international law, the American Jewish Committee made known yesterday.

The Consultative Council includes, in addition to the American Jewish Committee, the Alliance Israelite Universelle of France and the Anglo-Jewish Association of Great Britain.

Punishment of rulers and public officials who "fail to employ every lawful means to prevent and punish" genocide has been advocated in the organization proposals.

It was also suggested that the preamble of the draft convention be amended to include in the definition of genocide "the intentional destruction of a group of human beings, whether the crime is committed on religious, racial, political or any other grounds."

The convention for the prevention and punishment of genocide will be presented to the United Nations General Assembly when it convenes at Flushing Meadow in September.

The New York Times

Published: July 30, 1947

Copyright © The New York Times

U. N. URGED TO SPEED ITS BAN ON GENOCIDE

Special to THE NEW YORK TIMES.

LAKE SUCCESS, N. Y., July 31
—Immediate action by the United Nations to outlaw genocide and to prevent or punish the mass destruction of racial, religious, national and political groups, was urged here today by the World Jewish Congress.

In a memorandum presented to the Economic and Social Council today, the World Jewish Congress urged the United Nations to adopt speedily the convention on genocide, which has been submitted to member Governments.

The Congress, which has branches in fifty-seven countries, also recommended that "final action" on genocide should be taken at the coming session of the General Assembly in September.

As a recognized non-Governmental organization that has consultative status before the Economic and Social Council, the World Jewish Congress pleaded in its memorandum that the "earliest possible" action be taken for the establishment of international machinery to prevent and punish "this foul crime against humanity."

The New York Times

Published: August 1, 1947

Copyright © The New York Times

Haber 29. 12 Agustos 1947

THE CRIME OF GENOCIDE

Genocide—the word coined by the Polish scholar and Nuremberg trials adviser, Prof. Rafael Lemkin, to identify the crime of annihilating national, racial or religious groups—goes to the heart of the United Nations Charter. If the Charter, which reaffirms “faith in fundamental human rights, in the dignity and worth of the human person,” means anything, it means that genocide, once and for all, must be recognized as an international crime. To many Americans, genocide, like shortages and the war, has already slipped into some vague limbo of history. To Europeans, its terrifying results are all too evident—the common graves of the massacred millions of former German-occupied countries, the emaciated faces of systematically underfed children, the sterilized men and women of “inferior” races, the D.P.’s in their miserable assembly centers, the looted museums and national treasures.

The United Nations now has a singu-

lar opportunity to show the world that it intends to back up its devotion to the “worth of the human person”—every human person. The Social and Economic Council has just finished considering an international treaty, drafted with the assistance of Professor Lemkin, defining genocide as “a criminal act,” empowering the U. N. to intervene to stop it, providing punishment for offenders, establishing an international court to try the criminals. Member governments have been asked for their comments. What is paramount is that there be no obstacles in bringing this treaty to the immediate attention of the General Assembly when it convenes in the next few weeks. President Truman has endorsed it in principle, and the American delegates are expected to press for prompt action. The prestige of the United Nations as a force devoted to good depends upon unanimous and speedy adoption of the genocide treaty.

The New York Times

Published: August 12, 1947

Copyright © The New York Times

FOR A "GENOCIDE" TREATY

The trial and convictions in Nuremberg of fifteen Germans for atrocities committed in concentration camps sharply focuses the question of genocide for the United Nations. That men could commit such crimes against humanity is unbelievable enough. That there is still no international machinery for dealing instantly with those crimes when they occur, now or in the future, is far more unbelievable.

Boldly designed to deal with the situation is the genocide treaty, soon to be considered by the General Assembly. This is no idealistic convention made for moralizing purposes. It is a practical treaty, drawn by practical men, which would bind nations to act collectively against the evil wherever it showed up in the world. The term genocide—the "rebarbarization" process practiced by the Nazis and Japanese—means the annihilation of national, racial, religious or ethnical groups whether by massacre, deportations (such as slave labor) or cultural destruction. Simply stated, the treaty would guarantee the right to live. Under its terms genocide is an international crime threatening civilization, punishable wherever the criminals are apprehended.

The treaty has been circulated to U. N. governments which have been asked for their comments. President Truman has expressed his interest, and the American delegation is expected to take an active lead in pressing for its prompt consideration in the General Assembly. But if the U. N. is to move quickly on this humanitarian measure, time is of the essence. Secretary General Lie should exercise his vested power of "calling in all comments" immediately. This would pave the way for action by the General Assembly on the proposition to which it is dedicated—"the dignity and worth of the human person."

The New York Times

Published: August 23, 1947

Copyright © The New York Times

The Nuremberg Trials Go On

A YEAR ago this week the first Nuremberg war crimes trials culminated in the conviction of twelve top Nazis. Since then Nuremberg has figured only rarely in the news. But despite the lack of publicity the ancient city has been the scene of an unbroken succession of trials involving field marshals and generals, industrial magnates and others.

Trials are conducted under the jurisdiction of the American Military Government instead of the four occupying powers, as in the case of Goering and company. A staff of seventy-five attorneys and some 800

interpreters, clerks and technicians keep the court house's several trial rooms crowded, although today there are few visitors and newsmen.

Since last October, ninety-two accused war criminals have been tried, or brought to trial, in Nuremberg's court house. Before the end of another summer it is expected that a total of 225 persons charged with war crimes or crimes against humanity will have been tried in sixteen separate court actions, leaving only the lesser criminals—those who carried out, rather than issued, orders—to be prosecuted.

So far the AMG prosecutors have completed two cases. The first was

that against former Field Marshal Milch, German Air Force leader, who was convicted of recruiting slave labor and sentenced to life imprisonment. Last month Hitler's personal physician, Karl Brandt, and fourteen others were found guilty of making medical experiments on concentration camp inmates. Among the cases in progress are those of twenty-four directors of the huge I. G. Farben enterprises, and of former Field Marshal List and eleven other field marshals and generals accused of the wholesale murder of war prisoners.

The pictures on these pages show some of the machinery and procedures at Nuremberg today.

PROSECUTOR — Brig. Gen. Telford Taylor.

RECORDER—Though all testimony in the war crimes trials is taken down by stenographers, proceedings are recorded mechanically to avoid error. Here a soldier checks the apparatus.

EVIDENCE—A prosecution aide prepares a chart to show the political activities of I. G. Farben directors now on trial. The wall chart shows when each man joined the Nazi party.

DOCUMENTS—An American soldier examines transcripts of a day's court proceedings. They are a fraction of the mass of documents which comprises the record of the trials to date.

SECURITY—Special passes of workers in the court house are checked at the beginning and end of each day's work. At the barrier is a U. S. soldier; the guard in black is a Salt DP.

The New York Times

Published: September 28, 1947
Copyright © The New York Times

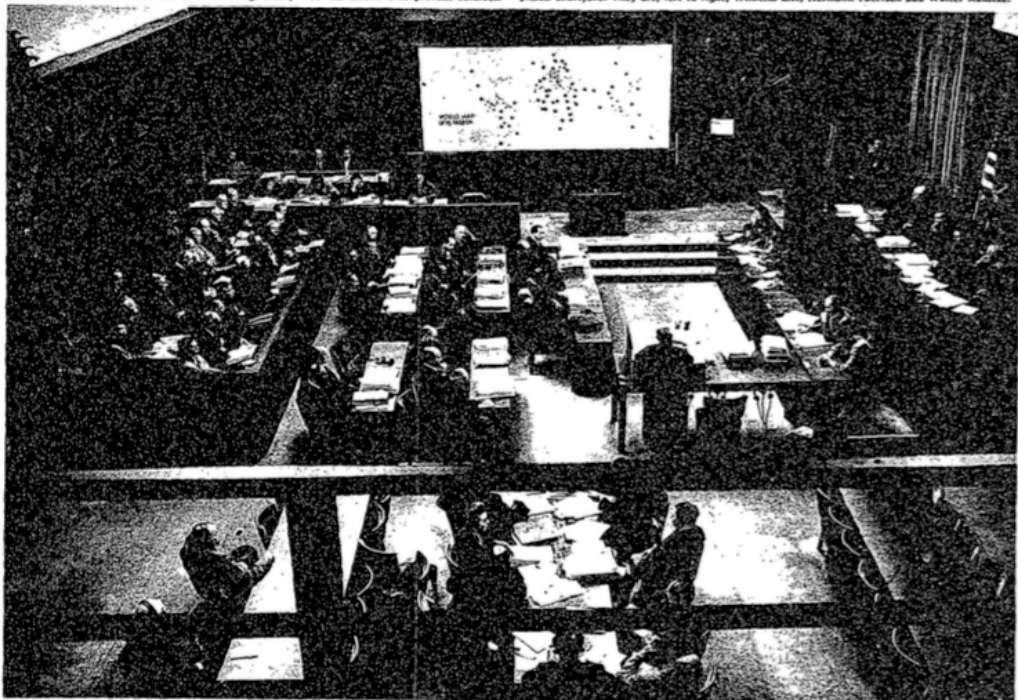
Haber 31/2. 28 Eylül 1947

CELL BLOCK—A prison guard (a Baltic DP) keeps patrol in an upper gallery of the prison where the accused are confined at Nuremberg. Heavy wire was installed to prevent suicides.

PRISONERS—During their exercise period, three former Wehrmacht generals walk in the prison courtyard. They are, left to right, Wilhelm List, Hermann Foertsch and Walter Kammer.

COURTROOM—Trials of five different groups are currently before the judges. Largest of the groups is the "high command" of the I. G. Farben chemical empire, charged with planning aggression, crimes against humanity and other counts. Here the accused, at left, face the American judges. On the wall in the center is a map of Farben's worldwide interests.

The New York Times
Published: September 28, 1947
Copyright © The New York Times

A TREATY FOR THE PEOPLE

Just a year ago the convictions of top Nazis at the Nuremberg trials demonstrated that the world was grimly prepared to make men pay for their aggressive wars and crimes against humanity. Those ringleaders not only paid with their lives or chose suicide; they symbolized for both victor and vanquished a new tenet of international law—that individual men as well as the state must be held to account for evil acts against society. And therefore we found that international law had been brought home to the individual.

Thus it is of the highest importance to the people of the world that this principle enunciated at Nuremberg be drafted into a working law. Such a proposed law is the genocide treaty. Genocide is a term coined to fit the monstrous crime practiced before the second World War and perfected by the Nazis and the Japanese—the destruction of entire human groups in concentration camps, crematoriums, forced labor battalions and experimental operations. Under the terms of the proposed treaty, each country could try genocide criminals in its own courts. For flagrant cases, the U. N. may decide upon an International Criminal Tribunal. The treaty's two basic elements are (1) social or preventive—each government pledged to seek out, study and control the causes of the crime; (2) legal—punishing the violators promptly before the infection can spread. Above all, the U. N. will be empowered to intervene anywhere in the world on behalf of persecuted peoples.

The genocide treaty is a must. Without it, the bold promise of the U. N. Charter—"to reaffirm faith in fundamental human rights, in the dignity and worth of the human person"—is empty indeed. Yet, the General Assembly's Legal Committee has now deferred action, for "study" of its terms. One member calls it "utterly unrealistic." Others deplore the "continued postponement." The fear among many international lawyers and laymen is that technical arguments and time-consuming debates may delay its early presentation to the General Assembly. Veterans of the

League of Nations uneasily recall the Geneva committees where members argued minor points, neglecting the broad moral issues—"perfumed coffin" committees they were called. This is not the time to quibble about points. The U. N. should tell it to the world—with a treaty.

The New York Times

Published: October 11, 1947
Copyright © The New York Times

The Unheard Cry of the World's Children

By GERTRUDE SAMUELS

WASHINGTON.
THIRTY million children in Europe and 30 to 60 million children in the Near and Far East—children on two-thirds of the face of the earth—are in dire need of help. They are living in caves made out of rubble, in areas where every dwelling has been destroyed by fire, in patched-up buildings and in wartime dugouts. Their faces—old, emaciated, green from deficiency diets—show the nature of the enemy. Thousands are mutilated for life, without arms, hands, legs, and lacking even the artificial limbs to replace them. Nearly all bear the deeper

GERTRUDE SAMUELS is a member of the Sunday staff of The Times. To gather material for this article she interviewed Red Cross and former UNRRA workers returned from overseas and officials of the U. S. Children's Bureau and the U. N.

wounds of the spirit—the result of broken families, lost faith and hunger.

These children don't complain. No one has ever seen them gather in angry, self-pitying mobs before some ambassador's house or military government headquarters with hunger placards. In fact, like the proverbial children, they aren't—diplomatically speaking—heard at all. But they are terrifyingly there—for all to see who want to see.

Their greatest problem is food. Some of the problem derives from the military war which, like any war, turns countries into battlefields and destroys farms, villages and cities. That military phase of World War II took a grim toll. It not only mutilated children, it killed their families, robbing them of love and security; it cut into their means of existence, taking the basic foods, especially milk, which children must have for health and growth.

The other phase of the problem, particularly in Europe, stems directly from

the amazing Hitler-Hauschofer strategy to "colonize the continent" for Germany. This is the "crime without a name," as Winston Churchill called it in his broadcast of August, 1941, for which a name has since been coined—genocide.

GENOCIDE, which comes from the Greek word *genos* (race, tribe) and the Latin *cide* (killing), was the plan to win the peace even though the war be lost—by annihilating whole populations, whether of national, racial or religious character and so change the demographic picture of Europe in favor of Germany. This took several forms. In the case of the Jews of Europe and their children, it almost succeeded. That was by direct extermination in the gas chambers and crematoriums. In the case of the occupied countries, particularly eastern Europe and western Russia, the philosophy of Hitler, Goering, Keitel, Hauschofer was expounded by Heinrich Himmler in October, 1943:

"What the nations can offer in the way of good blood of our type, we will take. If necessary, by kidnapping their children and raising them here with us. Whether nations live in prosperity or starve to death interests me only in so far as we need them as slaves for our Kultur. * * *

Thus in all the former occupied countries where the enemy looted the food stores and underfed the young, malnutrition and disease had a six-year start before the end of the war.

As the Nuremberg indictment summed it up: "[The defendants] conducted deliberate and systematic genocide. * * * While German babies and children waxed fat and healthy on balanced diets and German women faithfully carried on their 'Kinder, Küche, Kirche' role, enduring weakness ate away at the rest of Europe's child reserves.

This was the children's problem facing the Allies as their liberating armies went into Europe—a problem which they met

The New York Times

Published: October 12, 1947
Copyright © The New York Times

"THE SURVIVORS"
exhibition of her work at the St. Etienne Galleries in New York. She died two years ago at 78, after a long career in art directed against war, oppression and tyranny.

with imagination, trained workers, and with cash in the form of body-building supplies and medicines—from the International Red Cross, from the voluntary welfare agencies aided by the National War Fund, and from UNRRA.

TO the occupied countries, UNRRA became a holy word and often meant the difference between life and death. It was never enough, but it did reach part of the children, and it did slow off epidemics. Now UNRRA is closed down. But the need is not only greater than ever—it is a matter of weeks to a crisis.

Perhaps the most crucial areas are Italy and those which were marked for death by the Nazis—Greece, Poland, Rumania. Most of their children can never remember what milk looks like. Hundreds of thousands are orphans who never had a chance. I saw some of this among the United Nations children in the miserable displaced persons camps of Germany this year. The children of the eastern European nations are, if anything, a hundred times worse. Here, from the grave, Hitler continues to win his demographic war.

Thirty millions in Europe, twice that many in Asia, make their appeal to us for aid.

In Greece, in a desperate plan to save pre-tubercular children (those who could not survive the winter without contracting T. B.) doctors helped by the Australian Red Cross have been going on milk or horseback into the mountains, picking out children here and there and accreting them to rest camps for three-week periods. Such a camp was England's Nest at Karyones, northwest of Athens where the more fortunate children, trudging through the mountains for miles to fourteen hours, clad in rags and wearing pieces of old tires for shoes, for the first time saw what civilization could be like.

ONCE child, Kosta, 9½ years, his father shot by the Germans, his mother dead of T.B., made the journey with his grandmother. Washed down in a primitive shower, his head shaved, Kosta was treated for body sores and put into new clothes made from flour sacks. In the three weeks, Kosta gained in height and weight.

Now, say leading pediatricians, virtually no children can have even this care, because there is no food for them.

Now will Greek children get their one 600-calorie supplementary meal? They can continue to meet in the rubble-heaped graveyards which serve as their schoolrooms—for how long as the living?

In Italy, children are dying because they lack a few drops of cod liver oil, milk and a minimum of nourishing food. Thousands of babies live in old, battle-scarred barracks which have walls but no floors, easy prey for T. B., rickets and scurvy. For the lack of milk, they are fed on bread ground in water. This brings another scourge—hunger edema, their bodies swelling with water under the skin. Hundreds carried to the Pediatric Clinic of the University of Rome are affected in the corners; these children will be nearly totally blind for life. "Yet a few drops of cod liver oil . . ." goes the plea.

In Poland, nearly 5 million children,

200,000 of them orphans, lack every basic necessity of life. These are the children of the "inferior" race who were serfs of the "Herrenvolk." They are the children who witnessed an appalling human tragedy.

THEIR reward for having survived is the near-fulfillment of Hitler's genocide strategy. They live in many areas in dark, subterranean dwellings under the rubble of the cities, cravenly dependent on outside help, their "potato fat" stomachs signifying the lack of milk, eggs, fresh fruits, bread.

A child-feeding center at Lodz gives a recent picture. Beginning at 11:30, about 1,000 children, aged 6 to 14 years, lined up for their main meal—a soup made of cabbage, potatoes and water. Observers from the United States Children's Bureau and UNRRA were "heavily struck" by their weary, ragged, stunted appearance. It was shocking to talk with Lodz and Jerry in the line, who looked about 7 years old, and discover that they were actually (Continued on Page 58)

Cry of the World's Children

(Continued from Page 13)
13 years old." Is Hitler to have his way with the Polish children?

THE most desperate need in the whole picture—from England where children are at least getting a school lunch, to Poland, Italy, Rumania, Ryeberusia—in milk. The simple truth is that children of all ages need milk for growth and development. Moreover, to be of real value it should meet the nutritional standards of

Far East presents a stranger tragedy. At least before the war Europe knew a decent living standard. In the East traditional poverty and starvation are still complicated by war. In all China, there are two children's hospitals to care for roughly 200 million children. Chinese children need everything—milk, food, cod liver oil, medicines, clothes, shoes—and, equally important, some show by the rest of the world of human understanding. In the famine area of Honan province last fall, children lay down in the streets and died and were buried in common ditches. Today the dying are seen on the streets of Shanghai.

CHILDREN carried into the Shanghai Public Hospital for Children (the other is in Peking) die within twenty-four hours of T. B. meningitis. Fifty per cent of the cases are malnutrition—"but how can we afford to buy even milk? One pound of milk powder costs one United States dollar or 60,000 Chinese dollars." Short, orphaned, abandoned children clutch the only possessions they have left—a sandal or a wash cloth.

In the primitive villages of India, their mud huts and spare water supply, children often live on a plate of boiled rice a day.

One custom near Bombay, provisioned by voluntary agencies, served seven villages in a vain attempt to reach the children with one nourishing meal a day. "No whatever the United Nations can do for India will at least be a start."

This is the extent of the children's problem. What are the nations of the world doing about it? After faltering starts, four efforts are being made:

- (1) Nations are themselves doing what they can.
- (2) There is the substantial effort of existing voluntary agencies.
- (3) UNESCO, the educational and cultural agency of U. N., will project a campaign against illiteracy and try to promote understanding among nations.
- (4) The International Children's Emergency Fund is beginning to operate. This last has the widest attention because it, above all, was expected to fill the immediate need. The U. N. member nations have badly let it down.

WHEN ICEF was formed last December, composed of representatives of twenty-eight countries including the Big Five, the original aim was to reach at least 20 million infants and adolescents in the war-devastated areas with a 6-cent-a-day meal. Enthusiasm for the plan was tremendous (Continued on Following Page)

Cry of the World's Children

(Continued from Preceding Page)
dous, a budget of \$450,000,000 was set for the first year of which the United States—as a nation blessed with surpluses and undamaged by war was expected to contribute \$100,000,000.

What happened to the Emergency Fund is what has happened to many another humanitarian plan—it sickened of a disease called lack of interest and support. At this writing, UNRRA has transferred \$5,000,000 to the Fund; the United States has contributed \$15,000,000, and Canada \$5,000,000; France has promised to contribute 6 per cent of what the United States offers. Latin-American countries may contribute \$20,000,000. The probability is that the most the Fund can ultimately expect from U. N. members is \$70,000,000. Meantime the money in hand is only enough to supply a daily ration for one year of 3 cents worth of powdered milk, cocoa, fats and fish to 4,155,000 children in all the world. No medicines, basic foods, clothes or shoes are now contemplated.

SO hopeless is the situation that many feel that if governments refuse to respond to the need the people of the world must. The chief spokesman for this point of view is Aake Ording, Norwegian member of the Secretariat. Through his efforts the U. N. "Appeal for Children" is taking shape. It will take time for the international machinery to start moving, for national committees to be formed, for a campaign to stimulate the people into an act of world citizenship to save millions of young lives.

On a given day, in a given month, every adult in the world will be asked to give one day's pay or its equivalent in potatoes, wheat, fruit,

rice, milk, cows. Much of the money raised will go directly to the Children's Emergency Fund. As Mr. Ording sees it: "The practical and emotional possibilities for good are tremendous. What use is the best of all worlds if the children don't exist?"

However, the earliest that the "Appeal for Children" can get under way is in 1948. But the crisis is now. And the biggest question is: How can this terrible gap be bridged?

IT must be done in two ways. First, the Children's Emergency Fund must be immediately strengthened by its U. N. members with large-scale grants. Second, the voluntary agencies must triple their efforts which, while UNRRA existed, found them contributing supplies equal to 30 per cent of the whole UNRRA program. They cannot do this without the people, and the fervent hope is that the American public will respond to the need for strengthening their services and to the coming U. N. "Appeal."

Americans would seem to have no choice but to respond. As a nation, we are traditionally generous—and this is one catastrophe which has a personal meaning for everyone who loves children. Equally important, we are forced to see these children in terms of tomorrow's world—the hope or the threat of civilization.

Are they to have the chance to nourish their bodies and minds on the good foods of life, or are their broken bodies to breed a generation of neurotics? In short, are we to let Hitler's genocide plan succeed? The means are in the hands of nations with well-stocked larders. The answer depends largely on us.

The New York Times

Published: October 12, 1947

Copyright © The New York Times

THE "GENOCIDE" CONVENTION

More than a year ago the United Nations General Assembly adopted a resolution declaring "genocide" a crime and assigning the Economic and Social Council to draw up a draft convention on the subject for Assembly approval and adoption by member governments. This item is on the agenda for the meetings now going on at Lake Success. The long delay is explainable but scarcely defensible. Genocide, in the words of Dr. Raphael Lemkin, "is the deliberate destruction of human groups, racial, religious, national, linguistic, political." It is wicked, deliberate murder, and has been so recognized for centuries by civilized people. Yet it has not been a crime in international law.

It is the intent of the backers of the genocide convention that there shall be a law, and that a government which commits genocide shall instantly be recognized as the vile agency it is. It is no longer to be maintained that any government has the right to do what it will with groups of people living wholly within its boundaries. Offenses against such groups are offenses against mankind. A new Hitler's crimes would not merely arouse horror. They would arouse some kind of action.

What kind of action is the most difficult question involved. An international court is contemplated. If this court were defied, the Security Council might be asked to act. If, because of the veto or for some other reason, it failed to act, member governments could still take measures within the Charter limits. These measures would not necessarily mean war. They would mean that the offending government and those who willingly abetted it stood condemned by civilized governments and peoples. The blood of many millions cries out for this belated justice. We hope the Council, in dealing with this matter, will not be timid.

The New York Times

Published: February 7, 1948

Copyright © The New York Times

20 SS Men Convicted By U. S. on War Crimes

Special to THE NEW YORK TIMES.

NUREMBERG, Germany, April 9—All twenty-two defendants in the mass murder trial of SS officers were found guilty today by a United States Military Tribunal, twenty of them on all counts.

The court ordered the immediate release of the youngest defendant, Matthias Graf, who as a second lieutenant in the SS was also the lowest in rank. Graf, convicted only on the count of membership in the SS, was found to have been expelled for disinterest and non-attendance and transferred under compulsion to an espionage agency. The time he already had served in prison was held adequate punishment.

Felix Ruehl, erstwhile captain in the SS and member of the Gestapo, was judged not guilty on counts 1 and 2—crimes against humanity and war crimes.

Sentence will be pronounced tomorrow on him and on all other defendants.

The New York Times

Published: April 10, 1948

Copyright © The New York Times

'GENOCIDE' IS DEBATED

**Russian and Pole Differ on the
Meaning of the Word**

Special to THE NEW YORK TIMES.

LAKE SUCCESS, N. Y., April 15—A seven-nation committee of international law experts began drafting today a convention to outlaw genocide—only to run into an impasse over the definition of genocide as an international crime.

P. D. Morozov, Soviet representative on the committee, introduced a new concept: that genocide is an act directed toward the destruction of human groups for racial, religious or national motives. The Soviet recommendation was supported by both the French and Lebanese delegates.

In opposition to the Soviet proposal, however, Prof. Alexander Rudzinski, Polish delegate, supported in part by the Chinese delegate, argued that the Russian recommendation was erroneous since it confused the victims of the crime with the motives behind it.

The New York Times

Published: April 16, 1948

Copyright © The New York Times

Nazi Steel Boss Guilty Of War-Crime Charges

By The Associated Press.

BADEN, Germany, June 30—
For the first time in history, an industrialist was convicted today of waging aggressive war.

The judgment was by a French-dominated international court against Hermann Roechling, 75-year-old German steel magnate, who had held an iron grip over the Saar through two world wars.

Roechling, boss of Hitler's steel-making industry, was convicted on three counts and sentenced to seven years' imprisonment.

In Nuremberg today Alfred Krupp pleaded before a United States war crimes court that his big munitions company only "did its duty in the war and we are conscious of no violations of the laws of humanity." He spoke for eleven other officials of the company as well as for himself in the defendants' final appeal.

The New York Times

Published: July 1, 1948

Copyright © The New York Times

THE CRIME OF GENOCIDE

I strongly urge that the United Nations not allow the situation to drift on in this way any longer. It is two years since the Assembly first asked for a genocide convention, and I feel that the Assembly at its meeting in Paris should * * * adopt a final convention.

That old and respected veteran of United Nations business, Dr. Herbert V. Evatt of Australia, thus recently made clear his own justifiable impatience with those who have practiced double-talk, stall and delay on the crucial subject of a law against genocide. His views are widely shared in the Assembly by many who have watched with distress the draft convention treated like a second-class subject.

What is genocide? It is the deliberate destruction of racial, national and religious groups because of racial or national intolerance, the aims being to wipe out not only families and communities of people but also to destroy spiritual and cultural life on a mass scale. Indeed, this latter has often preceded the human destruction by wiping out churches, museums, libraries and books. This monstrous crime, which history shows long antedates Hitler, has been called "the crime without a name" for which a name was coined—genocide, from *genos*, meaning tribe or race; *cide*, meaning killing. The point is, How can the United Nations, dedicated to international law and order and the worth of the human person, find even one objection to putting a law against this crime on its books?

The convention could have tremendous preventive and deterrent powers. Many believe that this is its most important value. But any convention on genocide, to reflect accurately these high principles and moral values, must consider genocide in all its aspects. It is not enough to condemn the crime only as it brings destruction of human groups, cultural and spiritual destruction often being a first step which leads to the other crimes. A watered-down convention, which some delegates appear to favor, could wind up with little practical value. This Assembly has the power and the duty to act with imagination and forcefulness. A strong genocide convention, demonstrating that the United Nations means business, should receive the fullest support and be enacted into law.

The New York Times

Published: October 25, 1948

Copyright © The New York Times

SOVIET WARNS ON WARFARE

Says It Will View 'New Methods'
as International Crime

PARIS, Oct. 29 (AP)—The Soviet Union warned today it would consider the waging of "new methods of warfare" an international crime punishable by death.

Soviet delegate Alexei Pavlov did not mention the atomic bomb or new types of fighting such as germ warfare by name in his discussion before the United Nations Social Committee. However, he clearly indicated that the Soviet Union would regard any future use of the atomic bomb as an international crime on a level with the atrocities committed by Nazi Germany.

The trials of top Nazi war leaders in Nuremberg established a precedent for punishing and executing "criminals who wage war with new methods of destruction," he said.

The New York Times

Published: October 30, 1948

Copyright © The New York Times

THE GENOCIDE TREATY

It seems incredible that, while punishment for homicide is taken for granted everywhere, punishment for genocide—the mass destruction of racial, national and religious groups—is still being argued about in the United Nations. Three years after the adoption of a Charter which affirms “faith in fundamental human rights,” the world still has no genocide convention. Yet as far back as Dec. 11, 1946, the General Assembly declared that genocide is a crime under international law, that genocidists are punishable. Ignoring these high principles and the appalling tragedies that befell civilian populations before, during and since the last war—to cite but recent history—the Legal Committee of the U. N. is now reported ready to recommend that, rather than try genocidists before an international tribunal, they simply be handed over to their own state courts like ordinary criminals, and that the International Court of Justice be the final arbiter in interpreting the pact.

This is reminiscent of the technique which League of Nations veterans remember with alarm—of burying an “undesirable” proposal under years of talk, red tape and legal hairsplitting. One ideal, of course, would be state or national courts which could deal with genocidists—and in time—but history has bitterly proved the uselessness of depending on that practice. International thinking, planning and cooperation surely extend to the field of jurisprudence. And obviously, only the force of world judgment, through a world tribunal with compulsory jurisdiction, can have the real preventive powers which are to be the cornerstones of the treaty.

Another stumbling block to action on the treaty is the proposed protection of “political” groups, which has brought objections from such widely divergent camps as Argentina, Brazil and the Soviet bloc.

The Assembly should demand real action now on the generally acceptable issues of the treaty, so that before this session ends it can deliver on its promises to the people of the world. As a French delegate put it last April, when the convention was then being argued at Lake Success, the question is whether “to try to please everyone and so do nothing but express pious hopes, or to try instead to do the best we can.” The “best” should mean a strong, inspiring treaty—and the time is now. The controversial issues can be put over for the next Assembly.

The New York Times

Published: November 26, 1948
Copyright © The New York Times

U. N. BODY APPROVES GENOCIDE BAN TEXT

Assembly Vote on Outlawing
the Crime Is Due This Week
— Soviet Bloc Abstains

*Text of genocide convention
approved by committee, Page 12.*

PARIS, Dec. 1 — A convention outlawing the crime of genocide and providing specific processes for bringing violators to justice was completed here this afternoon by the Legal Committee of the General Assembly after two years' work by various United Nations bodies.

The convention will be open for signature immediately upon approval by the General Assembly. The approval is expected Friday and the Secretariat hopes to hold a ceremony on the first signatures before the end of the week. The instrument will come into force ninety days after twenty signatory countries have ratified it.

The convention writes into international law a prohibition on genocide—destruction in whole or in part of a national, ethnical, racial or religious group—as well as complicity in genocide and conspiracy to incitement or attempt to commit genocide.

Biological as well as physical destruction of human groups was foreseen in the document that defines genocide as killing or causing serious bodily or mental harm to members of a group, deliberately inflicting conditions of life calculated to bring about destruction, sterilization or other measures intended to prevent births within the group or forcibly transferring children from one group to another.

A four-step recourse is provided to signatories who consider themselves victims of attempts at geno-

Continued on Page 12, Column 5

The New York Times

Published: December 2, 1948
Copyright © The New York Times

U. N. BODY FINISHES PACT ON GENOCIDE

Continued From Page 1

cide. They may appeal to national courts, to the International Court of Justice, to any competent organ of the United Nations that in the case of colonial peoples might mean the Trusteeship Council, and finally to a special international penal tribunal whose establishment is envisaged in the convention.

Asylum to persons charged with genocide, whether private individuals, public officials or responsible rulers, is forbidden and contracting parties pledge themselves to extradite persons indicted under the convention for trial.

The Legal Committee agreed to the convention in final form without a dissenting vote, 30 to 0. The eight abstentions included the six members of the Soviet bloc and Britain.

Two other resolutions were

adopted by the Legal Committee. The first asks a newly established International Law Commission to study the desirability and possibility of setting up the special international judicial organ for trial of persons charged with genocide and suggests that one way this might be done would be to create a criminal chamber of the International Court of Justice. This proposal was adopted 27 to 5 with 6 abstaining.

The other resolution, adopted 29 to 0 with 7 abstentions, recommended that the colonial powers among parties to the convention take necessary measures as soon as possible to extend provisions of the convention to their dependent territories.

The New York Times

Published: December 2, 1948
Copyright © The New York Times

Text of U. N. Convention Outlawing Genocide

PARIS, Dec. 1.—Following is the text of the genocide convention adopted today by the United Nations Legal Committee.

Convention on Prevention and Punishment of the Crime of Genocide

THE CONTRACTING PARTIES,
Having considered the declaration made by the General Assembly of the United Nations in its Resolution 96 (I) dated 11 December 1948 that genocide is a crime under international law, contrary to the spirit and aims of the United Nations and condemned by the civilized world;
Recognizing that at all periods of history genocide has inflicted great losses on humanity; and
Being convinced that, in order to liberate mankind from such an odious scourge, international co-operation is required;
Have agreed as hereinafter provided:

ARTICLE I

The contracting parties confirm that genocide, whether committed in time of peace or in time of war, is a crime under international law which they undertake to prevent and to punish.

ARTICLE II

In the present convention genocide means any of the following acts committed with intent to destroy, in whole or in part, a national, ethnical, racial or religious group, as such:

- (A) Killing members of the group;
- (B) Causing serious bodily or mental harm to members of the group;
- (C) Deliberately inflicting on the group conditions of life calculated to bring about its physical destruction in whole or in part;
- (D) Imposing measures intended to prevent births within the group;
- (E) Forcibly transferring children of the group to another group.

ARTICLE III

The following acts shall be punishable:

- (A) Genocide;
- (B) Conspiracy to commit genocide;
- (C) Direct and public incitement to commit genocide;
- (D) Attempt to commit genocide;
- (E) Complicity in genocide.

ARTICLE IV

Persons committing genocide or any of the other acts enumerated in Article III shall be punished, whether they are constitutionally responsible rulers, public officials or private individuals.

ARTICLE V

The contracting parties undertake to enact, in accordance with their respective constitutions, the necessary legislation to give effect to the provisions of the present convention and, in particular, to provide effective penalties for persons guilty of genocide or any of the other acts enumerated in Article III.

ARTICLE VI

Persons charged with genocide or any of the other acts enumerated in Article III shall be tried by a competent tribunal of the State in the territory of which the act was committed, or by such international penal tribunal as may have jurisdiction with respect to such contracting parties as shall have accepted the jurisdiction of such tribunal.

ARTICLE VII

Genocide and the other acts enumerated in Article III shall not be considered as political crimes for the purpose of extradition.

The contracting parties pledge themselves in such cases to grant extradition in accordance with their laws and treaties in force.

ARTICLE VIII

Any contracting party may call upon the competent organs of the United Nations to take such action under the Charter of the United Nations as they consider appropriate for the prevention and suppression of acts of genocide or any of the other acts enumerated in Article III.

ARTICLE IX

Disputes between the contracting parties relating to the interpretation, application or fulfillment of the present conven-

tion, including those relating to the responsibility of a State for genocide or any of the other acts enumerated in Article III, shall be submitted to the International Court of Justice at the request of any of the parties to the dispute.

ARTICLE X

The present convention, of which the Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall bear the date of —.

ARTICLE XI

The present convention shall be open until 31 December, 1949, for signature on behalf of any member of the United Nations and of any non-member state to which an invitation to sign has been addressed by the General Assembly.

The present convention shall be ratified, and the instruments of ratification shall be deposited with the Secretary General of the United Nations.

After 1 January, 1950, the present convention may be acceded to on behalf of any member of the United Nations and of any non-member state which has received an invitation as aforesaid.

Instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

ARTICLE XII

Any contracting party may at any time, by notification addressed to the Secretary General of the United Nations, extend the application of the present convention to all or any of the territories for the conduct of whose foreign relations that contracting party is responsible.

ARTICLE XIII

On the day when the first twenty instruments of ratification have been deposited the Secretary General shall draw up a protocol, verbal and transmit a copy of it to each member of the United Nations and to each of the non-member states contemplated in Article XI.

The present convention shall

come into force on the ninetieth day following the date of deposit of the twentieth instrument of ratification or accession.

Any ratification or accession effected subsequent to the latter date shall become effective on the ninetieth day following the deposit of the instrument of ratification or accession.

ARTICLE XIV

The present convention shall remain in effect for a period of ten years dating from its coming into force.

It shall thereafter remain in force for successive periods of five years for such contracting parties as have not denounced it, at least six months before the expiration of the current period. Denunciation shall be effected by a written notification ad-

dresssed to the Secretary General of the United Nations.

ARTICLE XV

If, as a result of denunciations, the number of parties to the present convention should become less than sixteen the convention shall cease to be in force as from the date on which the last of those denunciations shall become effective.

ARTICLE XVI

A request for the revision of the present convention may be made at any time by any contracting party by means of a notification in writing addressed to the Secretary-General.

The General Assembly shall decide upon the steps, if any, to be taken in respect of such request.

ARTICLE XVII

The Secretary-General of the United Nations shall notify all members of the United Nations and the non-member states contemplated in Article XI of the following:

- (A) Signatures, ratifications and accessions received with Article XI;
- (B) Notifications received in accordance with Article XII;
- (C) The date upon which the present convention comes into force in accordance with Article XIII;
- (D) Denunciations received in accordance with Article XIV;
- (E) The abrogation of the convention in accordance with Article XV;
- (F) Notifications received in accordance with Article XVI.

ARTICLE XVIII

The original of the present convention shall be deposited in the archives of the United Nations.

A certified copy of the convention shall be transmitted to all members of the United Nations and to the non-member states contemplated in Article XI.

ARTICLE XIX

The present convention shall be registered by the Secretary-General of the United Nations on the date of its coming into force.

GENOCIDE OUTLAWED

The international tribunals of Nuremberg and Tokyo have dealt only with crimes committed in execution of, or in connection with, aggressive war, which was the criterion of their jurisdiction. They have thus left the door open to a repetition in times of ostensible peace of the most ghastly of these crimes—namely, the extermination of whole religious, racial or national groups, such as the Nazis began with their persecution of the Jews and climaxed with the murder of millions of all nationalities and races in their death camps and crematories.

An attempt to fill this gap has now been made by the Legal Committee of the General Assembly of the United Nations, which has proposed for adoption by the Assembly an international convention outlawing such crimes at all times under the generic term of "genocide." This term, first advanced in connection with the Nuremberg trial by Dr. Raphael Lemkin, a member of the American War Crimes Office, and included in the indictment of the Nazi leaders, would comprise such crimes as killing members of national, ethnical, racial or religious groups, or causing serious bodily or mental harm to them, or inflicting on them conditions of life calculated to bring about their physical destruction, or depriving them of or kidnapping their children. Those guilty of such crimes are to be punished by national or international tribunals without benefit of asylum, whether they be rulers and public officials or private individuals.

The exact definition of the crimes outlined may require further consideration, lest the convention defeat itself by becoming too vague. But the urgent need of such a convention is only too evident. For genocide has not stopped with the overthrow of the Nazis. It is being continued throughout Eastern Europe under the aegis of the Russo-Communist regimes, and especially in the Baltic states, which have already filed formal charges on that score with the United Nations. The convention would come into force only when it has been ratified by at least twenty members of the United Nations, and would be effective only for the states ratifying it. Methods of enforcing it have still to be devised. But the mere adoption of such a convention by the General Assembly would remove the present legal vacuum and strengthen a new moral force which is already making itself felt, since the Russian bloc, while abstaining from voting for the convention, did not dare to oppose it. It is to be hoped that the Assembly will act promptly and decisively.

The New York Times

Published: December 3, 1948

Copyright © The New York Times

HIS IDEA ADOPTED

Dr. Raphael Lemkin
Associated Press

U. N. VOTES ACCORD BANNING GENOCIDE

Assembly Ballot Unanimous—
Evatt Urges All Nations to
Ratify Convention

—Special to THE NEW YORK TIMES.

PARIS, Dec. 9.—A convention outlawing genocide was adopted unanimously by the General Assembly this afternoon. The convention now is open for signature. [The text of the genocide convention was published in THE NEW YORK TIMES of Dec. 2.]

The Soviet bloc and Britain, which abstained when a final vote was taken on the document in the Assembly's Legal Committee, switched and voted in favor today to make the final result 56 to 0 and no abstentions.

Costa Rica, El Salvador and South Africa were absent when the ballot was taken.

After announcing the result of the roll call, Dr. Herbert V. Evatt, Assembly President, urged that the convention be signed by all states and ratified by all Parliaments at the earliest date. He told the Assembly that endeavors occasionally were made in past centuries "to preserve human groups from destruction through so-called humanitarian interventions undertaken by one nation acting usually alone."

"This was diplomatic action, and Governments that undertook such interventions were frequently accused of pursuing other than humanitarian aims," he added.

"Today we are establishing international collective safeguards for the very existence of such human groups," Dr. Evatt said. "Whoever will act in the name of the United Nations will do it on behalf of universal conscience as embodied in this great organization. Intervention of the United Nations and other organs which

will have to supervise application of the convention will be made according to international law and not according to unilateral political considerations. In this field relating to the sacred right of existence of human groups we are proclaiming today the supremacy of international law once and forever."

Dr. Evatt told the Assembly that this was an epoch-making event in the development of international law. Formerly basic human rights had been protected by international conventions enacting penal sanctions against evils such as piracy, slave trade and traffic in women and children.

Before the final vote the Assembly rejected by fairly large margins five Soviet amendments to the convention. These would have inserted a reference to nazism and fascism in the preamble, added an article on "cultural genocide," deleted reference to an international penal tribunal envisaged in the convention to try cases involving genocide, inserted prohibition of organizations inciting to racial, national or religious hatred, and added a clause on application of the convention in colonies.

Following the vote on the convention as a whole two accompanying resolutions were adopted. These ask the International Law Commission to study the question of establishing an International Penal Tribunal, possibly as a criminal chamber of the International Court of Justice at the Hague, and call on signatory states to extend provisions of convention to their dependent territories.

The convention will come in force ninety days after parliaments of twenty signatory states have ratified their adherence.

Today marked the climax in the career of Dr. Raphael Lemkin, member of the Yale Law Faculty, who has devoted more than fifteen years of his life trying to have a ban on the destruction of human groups written into international law. Even coining of the word genocide to express the concept of killing entire groups is attributed to him.

The New York Times

Published: December 10, 1948
Copyright © The New York Times

TWO U. N. ACHIEVEMENTS

Like most other deliberative bodies, the General Assembly of the United Nations has run into a log jam in its closing hours. This situation has been further aggravated by the setting of a definite date for adjournment. As a result, many things that should and could have been done with wiser management will remain undone, and some things that are done will not be done as well as they might have been. Despite these human shortcomings, however, the Assembly's Paris session has two achievements to its credit which, above any action it may take on the transient disputes of the moment, assure it of an honored place in history. These two achievements are the completion of years of work on two fundamental documents—the Convention on Prevention and Punishment of the Crime of Genocide, and the Declaration of Human Rights.

The Genocide Convention, which establishes a whole new concept in international law and undertakes to establish a new international penal system for its enforcement, has been finally adopted by the General Assembly by unanimous vote. Born of universal revulsion against the horror camps and death chambers of the Nazis, the convention is designed to protect national, ethnical, racial or religious groups against extermination and to provide for the punishment of those guilty of this crime by national or international tribunals not only in connection with aggressive war, as at Nuremberg, but also in times of peace, when governments committing genocide might try to hide behind the shibboleths of national sovereignty.

The adoption of this convention is a tribute not only to the General Assembly but also to the force of world opinion, which overrode the legal and technical reservations entertained by some delegations regarding its scope and implications, and forced Soviet Russia and its satellites to fall into line. Knowing full well that the world is aware of their continued genocide throughout Eastern Europe, the Soviet bloc sought to the last to pervert the convention in the interest of their propaganda by attempting to make genocide a crime only when committed by "fascists," not by themselves. And true to the stand which Russia has taken in the matter of atomic energy control, the Soviet bloc attempted at the last moment to eliminate any provision for an international tribunal as likely to infringe on the "sovereign rights" of states.

What effect the adoption of the convention will now have on Russo-Communist practices remains to be seen. For though adopted by the Assembly, it will not go into effect until it has been ratified by at least twenty nations. Even then its enforcement is likely to depend on the creation of an international tribunal for the trial of crimes of genocide, which the International Law Commission has been asked to prepare. But the action of the Assembly has at least created a moral force against mass murder.

The Declaration of Human Rights has already been adopted by the Assembly's Social Committee and is now being debated in the plenary session of the Assembly itself, with every prospect that it will be adopted, despite Soviet opposition, before adjournment. Taken together, this Declaration and the Genocide Convention represent a monumental work and a new milestone in man's progress toward a better world.

The New York Times

Published December 10, 1948
Copyright © The New York Times

U. N. Portrait

Dr. Raphael Lemkin helped write the crime of genocide into the conscience and statute books of the world.

By GERTRUDE SAMUELS

Lake Success.

DURING the Paris session of the U. N. General Assembly, its President, Dr. Herbert V. Evatt, strode down a corridor to grasp the hand of a tall stooped man whose cavernous eyes gave the impression of one who is determined but spent.

"He is a great fighter," Dr. Evatt said to us, standing by the man. "And we will help him win."

The "great fighter" was Dr. Raphael Lemkin, a professor on leave from Yale Law School, who for fifteen years has dedicated his life to a cause which he refused to let nations sidestep. That cause—which, with Dr. Evatt's outspoken and skilled support, has just been brought to a triumphant conclusion—is an international convention on genocide. Now for the first time in international law, mass murder

is called a crime, with individuals — "whether they are constitutionally responsible rulers, public officials, private individuals" — held accountable and punishable.

This was the crime which, as Winston Churchill had put it, had no name and for which Lemkin coined one. For genocide (which comes from the Greek word *genos*, meaning race or tribe, and the Latin *cide*, killing) means the annihilation of human groups within a nation for national, ethnic, racial or religious reasons. One of the two documents called "durable" by the Assembly (the other is

"Great Fighter"

the Declaration of Human Rights), the genocide treaty is a triumph of one man's ideal over cynicism.

THE story of Lemkin's crusade for suffering humanity goes back to 1933, when he was a public prosecutor in his native Warsaw. A liberal thinker who had studied philology at the Universities of Leuven and Heidelberg before taking up law, he was shocked into changing the course of his life by two cases of mass murder that occurred in 1933. One was the destruction of 600 Christians in Iraq. The other was Hitler's plan to annihilate European Jewry (which was eventually to cost Lemkin several members of his family). He began then to write about this crime against national groups. When the Polish Foreign Office, which was flirting with Hitler, brought pressure, he gave up his post and returned to private practice. His long drive had just begun; the League of Nations, on whose Legal Committee he served, showed no interest in his recommendations.

When the Nazis invaded Poland, Lemkin, wounded in the Battle of Warsaw, had the ironic satisfaction of having himself proved right in purges which took the lives of millions of his countrymen, and fleeing to a forest with guerrilla friends, he subsisted on potatoes and leaves for six months. Eventually he es-

caped to Lithuania and to Sweden, where he taught at the University of Sweden and quietly went on with his work—compiling evidence of what the Nazis were doing to minorities in occupied Europe.

"It seemed incredible and intolerable," he said, "that such crimes which long antedated Hitler—they go back to Rome's destruction of Carthage, and in recent history to the extermination of the Armenians—should go unpunished." For, as he wrote: "In enforcing the New Order, the Germans prepared, waged and continued a war not merely against states and their armies but against peoples. . . . Because the imposition of this policy of genocide is more destructive for a people than injuries suffered in actual fighting, the German people will be stronger than the subjugated peoples after the war, even

if the German Army is defeated. In this respect genocide is a new technique of occupation aimed at winning the peace even though the war itself is lost."

Crimes like these began to haunt him. And when in 1941 he came to the United States via Russia, Japan and Canada to teach law at Duke University, he went on studying, compiling, demanding to be heard.

His historical evidence against the Nazis went into a book called "Axis Rule in Occupied Europe," brought out in 1944 by the Carnegie Endowment for International Peace, which offered it "as a con-

tribution toward the restoration of peace based upon justice." Then, pitting his idealism and faith against the "international realists" who now sat in the new United Nations, many of whom deplored "this dreamer, this Polish fanatic," and argued that the only answer to genocide was war, Lemkin patiently explained that the essence of a genocide treaty was its preventive factors; that a law to make individuals accountable, with asylum denied in all countries, was obviously preferable to no law. To interviewers, he would persist: "You ask many questions. But what will you do about genocide?"

APPOINTED adviser to the United States prosecutor at the Nuremberg trials, Lemkin was bitterly disappointed when Nazis were absolved from crimes against humanity which they had committed in peacetime (1933-39). And later, when his efforts failed to persuade the Paris peace conference to include genocide as an international crime, his health broke.

In 1946 the General Assembly was meeting at Lake Success and he left his sickbed to get back to his lonely and bedeviled cause. To keep his work free of political taint, he did it voluntarily—haunting Government delegations to sponsor his resolution, enlisting the support of nongovernmental organizations, writers and promi- (Continued on Page 22)

The New York Times

Published: March 20, 1949

Copyright © The New York Times

(Continued from Page 20)
nent humanitarians. And then, as though responding to a powerful trend in public opinion, the General Assembly on Dec. 11, 1946 supported a resolution that genocide is indeed a crime under international law.

Lemkin had his wedge, and it was all he needed. With two associates, he wrote the draft treaty. Then ensued a two-year battle, all uphill, with the Legal Committee reversing itself and all but losing the treaty in postponements and fine points, with Great Britain and the Soviet Union opposing it in principle, with strong supporters being weakened by political maneuverings.

BUT public opinion—and Lemkin—had their way. Last December he had his "treaty for the people" unanimously approved by the Assembly.

Lemkin is a changed man since his return from Paris. The flawless manners and fluency are more assured, he holds himself more erect, the blue eyes behind his glasses now reflect his wise smile. But the 47-year-old scholar, who speaks nine languages and has used them all to make his ideal known, will tell you that it is only a partial victory.

"True, the Assembly has adopted the convention," he declares. "But I do not want a still-born baby. I have already visited several capitals in Europe in connection with the treaty's ratification. At least twenty nations must ratify before it becomes law. So I consider my work far from finished."

"I THINK it would be an inspiration to the world if the United States Senate showed the way and ratified it first," he went on. "It's a funny thing that some people still believe that Dachau, Auschwitz, Buchenwald are manufactured war propaganda. And there are some lawyers who think, in spite of all the years of study and argument and final decision by the United Nations—with America's full participation and approval—that this country still must hesitate and study some more. Fortunately, those doubters and legal hair-splitters appear to be greatly outnumbered by those who are more horrified by genocide, and want to stop it. The convention must become a living force in world society."

And then? Lemkin, a bachelor who again teaches international law at Yale University, gave a laugh.

"When I have the time, I would like to indulge several moods. It would feel good to get back to my bad painting hobby again, or fishing, or just visiting old friends. I am also working on a book on genocide. But it is fine to return to the young people again. I must confess I have missed them. They are my greatest satisfaction. They too," he reflected, "have to understand genocide."

The New York Times

Published: March 20, 1949
Copyright © The New York Times

5 HIGH NAZIS GUILTY OF HELPING HITLER TO VIOLATE PEACE

Baron Weizsaecker Among
Those Found to Have Planned
and Waged Aggressive War

3 LESSER MEN CONVICTED

Reading of 800-Page Verdict
at Last of Nuremberg Trials
to Take Through Thursday

By JACK RAYMOND
Special to The New York Times

NUREMBERG, Germany, April 11.—Baron Ernst von Weizsaecker, former State Secretary in the German Foreign Office, and four other defendants in the monstrous case, which is the last of the Nuremberg war trials, were found guilty by the American court today of having committed crimes against the peace—that is, inflicting, planning and waging an aggressive war.

Weizsaecker and one other defendant in the judgment read thus far were found guilty also of aiding in atrocities against Jews, with Weizsaecker specifically convicted of "aggravating" the lot of the Jews in France and participating in the deporting of 6,000 Jews to the Auschwitz death camp.

His contention that he helped the Jews was scorned by the court, which attributed the instances he cited to a desire to protect Germany from a harmful reaction abroad. The conviction on the aggressive warfare count was the first in the twelve trials conducted here by the United States since the International Military Court at Nuremberg convicted Hermann Goering and other makers of Nazi high policy.

Weizsaecker Doubly Guilty

Dr. Ernst Weizsaecker, chief of the political division of the Foreign Office, who served as German Ambassador to China and commander to the German Embassy in London, was found guilty with Weizsaecker on both counts of aggressive and anti-Semitic atrocities.

Wilhelm Keppeler, State Secretary and Hitler's first chief economic adviser, Dr. Hans Heinrich Lammers, Reichminister and Chief of the Reich Chancellery, which in effect was a sort of Vice Chancellor to Hitler, and Paul Rosen, deputy to Goering in the "guns instead of butter" four-year plan, were all found guilty of waging aggressive war.

Lammers also was convicted as participation in the mistreatment of prisoners of war. Pronounced guilty with him were Gustav Adolf Steingracht van Moly, of, State Secretary in the Foreign Office and member of Joachim von Ribbentrop's personal staff; Karl Ritter, ambassador for special assignments, and Gottlieb Berger, lieutenant general in the Waffen SS and the last German chief of prisoner of war affairs.

The court dismissed the charges against all twenty-one defendants that they participated in a common plan and conspiracy to wage aggressive war. There was an indication today also that a dissenting opinion might ultimately be presented by one of the judges. As he took his turn in reading the judgment, Judge Leon W. Pomeroy, formerly of the Iowa Supreme Court, stressed he was doing so only to help in the physical burden.

Sentences Expected Thursday

Judge William C. Christianson, formerly of the Supreme Court of Minnesota, presided. The third man in the tribunal, which has been studying the evidence since Nov. 8, 1945, is Judge Robert T. Maguire, prominent attorney from Portland, Ore. The decision on the indictment is 800 pages long and its reading is expected to last through Thursday, when the sentences will be pronounced. The trial began on Nov. 1, 1945, with the filing of the eight-count indictment.

Four of the defendants were absent today. Steingracht, who entered Nuremberg City Hospital Friday, was declared to have typhoid fever. Wilhelm Stubbart, former State Secretary in the Ministry of the Interior, and Keppeler are ill with heart ailments, the former critically so. Walter Blumhagen, SS brigadier general and chief of foreign intelligence, who had his gall bladder removed two days ago, is not expected to live much longer.

The guilt of Weizsaecker on the aggressive warfare charge was re-

Continued on Page 6, Column 2

5 HIGH NAZIS GUILTY AS WAR PLANNERS

Continued From Page 1

stricted to his activities in the invasion and conquest of Czechoslovakia. Keppeler was pronounced culpable in the wars on Austria and Czechoslovakia. Woermann on Poland and Lammers on Czechoslovakia, Poland, Norway, the Netherlands, Belgium, Luxembourg and Russia, the court exonerating him only of the Nazi Anschluss with Austria. Koerner was closely identified by the court with Goering's entire program of aggressive warfare since the early days of the Nazi regime.

Atrocities Decision Not All Read
The court had not tonight finished reading the decision on the atrocities count. The defendants also were accused of plunder and spoliation of occupied countries, enforcement of slave labor and membership in Nazi criminal organizations. The charge of committing atrocities against German nationals was previously dismissed in each case.

Weizsaecker, who was Ambassador to the Vatican when the war ended, sat slumped in the chair formerly occupied by Goering, wearing the first Nuremberg trial. Gray haired, rather distinguished looking, the 65-year-old defendant clasped headphones to his ears as he listened intently to the German version of the decision. He did not move or otherwise display any emotion as he heard himself convicted.

Although the court conceded Weizsaecker "continuously discouraged Ribbentrop's penchant for aggressive war," a "radically different" attitude was attributed to him after the Munich pact.

"The reason for that we think is obvious," the court declared. "Before Munich he feared that France and England would take up arms in defense of Czechoslovakia and that if they did so, Germany would suffer defeat. After Munich he felt this danger to Germany had vanished and he looked with complacency if not approval on the future fate of Czechoslovakia."

He was "not a mere bystander," the court continued, for he himself conducted the diplomatic negotiations "with full knowledge of the facts."

"Silent disapproval is not a defense to action," the court emphasized.

In discussing atrocities against the Jews, the court decision described at great length the Nazi program of extermination, recalled that 6,000,000 Jews had been wiped out by it and condemned the German Foreign Office's "important part in these horrors" with the following statement:

"There is no excuse or justification for any man who took a conscious or consenting part in the measures which constituted these abominable and atrocious crimes,

GERMANS WHO HAVE BEEN CONVICTED OF WAR CRIMES

Baron Ernst von Weizsaecker

Dr. Ernst Woermann

Wilhelm Keppeler

Dr. Hans H. Lammers

Paul Koerner

The New York Times

and it is immaterial whether they originated or executed them, or merely implemented them, justified them to the world or gave aid and comfort to their perpetrators."

In discussing Weizsaecker's own participation in this program, the court cited with some sarcasm instances in which he initiated various memoranda in connection with anti-Semitic plans, including the deportation of 6,000 Jews from France.

The court denied defense contentions that Weizsaecker stayed in office with the ultimate idea of resisting Hitler.

"One cannot give consent to or implement the commission of murder because by so doing he hopes eventually to be able to rid society of the chief murderer," the court

stated. "The first is a crime of imminent actuality, while the second is but a future hope."

Rise of Nazi Regime Recorded

In beginning the recital of the judgment, which is three times longer than any presented in the nearly four years of war crimes trials in Germany, the court noted many original documents presented and asserted "the record here presents more fully and completely than in any other case the story of the rise of the Nazi regime, its program and its acts."

The court rejected the defense claim that the Soviet-German treaty disclosed that the Soviet Union was just as guilty as Germany of waging aggressive war. "It has never been suggested that

Germany actually waged war in self-defense, the court declared "the robber or murderer cannot claim self-defense in attacking the police to avoid arrest." Lord Wright of Dursley, chairman of the United Nations War Crimes Commission, was present today.

a law duly passed becomes ineffective when it transpires that one of the legislators whose vote enacted it was himself guilty of the same practice or that he himself intended in the future to so violate the law," the court said. To the defense assertion that subsequent to the initial hostilities

The New York Times

Published: April 12, 1949
Copyright © The New York Times

NEEDED: ACTION ON GENOCIDE

The convention on genocide that was approved by fifty-five nations in Paris last December still awaits action by this Government. This is amazing in view of the bold and inspiring leadership by our delegation in U. N. meetings to write this crime into international law. Now that differences among governments on the wording of the treaty have been ironed out, there is no logical explanation for delays, or for the captious and the cautious to waste time on "further study." The last step is at hand—ratification. Because of our example, other countries are marking time, waiting for our leadership.

The crime of genocide, which antedated Hitler but under the Nazi regime developed its full infamy, is the killing of national, ethnic, religious human groups—a crime that the treaty says is "condemned by the civilized world." It lists under Article III five acts that are punishable: genocide; conspiracy to commit genocide; direct and public incitement to commit genocide; attempt to commit genocide; complicity in genocide. It would hold responsible the guilty persons "whether they are constitutionally responsible rulers, public officials, private individuals." Its great good also lies in its preventive character, aiming at the abolition of all serfdoms. It was the end product, as the American delegation pointed out, pressing for its adoption in Paris, "of two years of careful and arduous work."

The pact cannot become law until at least twenty members of the U. N. have ratified it. Let America be the first. Let us act now. All that remains is for the State Department to send the treaty to the Senate. Nineteen and more nations are waiting for the country that took the initiative in Paris to show the same vision now.

The New York Times

Published: May 11, 1949

Copyright © The New York Times

NORSE SIGN GENOCIDE PACT

First Nation to Complete Action
on United Nations Convention

Special to THE NEW YORK TIMES.

LAKE SUCCESS, July 5—Norway has ratified the United Nations genocide pact to become the first country to complete action on the international convention outlawing mass extinction of peoples and groups, it was announced here today.

In a unanimous action by its Parliament, the Norwegian Government has authorized King Haakon to issue an official decree of ratification, which will be deposited with the United Nations within a few days.

Norway's action was hailed as a significant milestone by Prof. Raphael Lemkin of Yale University, who has waged a one-man campaign to get a genocide pact approved and ratified by all countries. Declaring that he welcomed the ratification with great joy, Professor Lemkin expressed the hope that Norway's example would be a "challenge" to other Parliaments to speed action for universal ratification.

The New York Times

Published: July 6, 1949

Copyright © The New York Times

NAZI IMPRISONED

Otto Abetz
Was Nazi French Office Head

FRENCH SENTENCE ABETZ TO 20 YEARS

Military Tribunal Finds Hitler's
Ambassador to Paris Is
Guilty of War Crimes

By LANSING WARREN
Special to The New York Times

PARIS, July 22—Otto Abetz, who was Hitler's Ambassador in Paris during the Nazi occupation, was sentenced to twenty years at hard labor as a war criminal by a French military tribunal late today.

In their verdict, which was more severe than had been expected, the military jurors set aside the charge that Abetz, who is 61, had been the instigator of the murder of former Interior Minister Georges Mandel and based their sentence chiefly on his guilt in connection with arrests and deportations of superior officers in the French Army. The court, recognizing that there were some mitigating circumstances.

Some of Abetz's property and suitably gold pieces found in his possession were ordered confiscated in the judgment.

Reading the verdict, in accordance with military procedure, only after the court had gone, Abetz remained calm, congratulating his lawyer, Maître René Floriot, and signing his application for an appeal.

There were sixty-four questions asked of the jury. About half were answered in the affirmative. The jury was swayed by the eloquence of M. Floriot's pleading or by technical points of law that might have weighed more heavily in a civil court. The jurors were all active combat officers of the French Resistance.

Abetz also, among top-ranking officials of the occupation in France, was captured and brought to trial and in that sense the case was France's Rosenberg trial. His long period of imprisonment, during which French letter findings could, was a countervailing factor in his favor.

For three hours this afternoon in the stifling courtroom, M. Floriot answered point by point all of the long list of individual accusations in the complaint and concluded with an eloquent peroration on behalf of his client, whom he presented as a pacifist idealist.

Throughout the long plea, which

Continued on Page 3, Column 5

The New York Times
Published July 23, 1949
Copyright © The New York Times

FRENCH SENTENCE ABETZ TO 20 YEARS

Continued From Page 1

started in mid-afternoon yesterday, the military jurors, one of them disfigured with facial wounds, listened impassively without giving the slightest sign of either interest or fatigue.

The New York Times
Published: July 23, 1949
Copyright © The New York Times

TEŞEKKÜR

Akademik özgürlük sağlayarak bilginin peşinde koşmamı öğütleyen tez danışmanım Prof. Dr. Güliz ULUÇ'a; tezimin özellikle analiz kısmında büyük destek sağlayan Dr. Öğr. Üyesi Zerrin Ayşe ÖZTÜRK'e; tez savunma jürimde yer alan Prof. Dr. Zühal ÖZEL SAĞLAMTİMUR, Prof. Dr. Ahsen ARMAĞAN ve Prof. Dr. Aslı TUNÇ hocalarıma; araştırma görevlisi arkadaşlarıma ve sevgili aileme çok teşekkür ederim.

ÖZGEÇMİŞ

İlk, Orta ve Lise öğrenimini Ankara’da tamamlamıştır. 2011 yılında Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü’nden lisans, 2013 yılında ise “Toplumsal Algının Şekillendirilmesi Sürecinde Medyanın Ahlaki Panik Üretiminin Örnek Olaylarla İncelenmesi” başlıklı tezi ile Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Genel Gazetecilik A.B.D.’nden yüksek lisans derecesi almıştır. 2012 yılından beri Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü’nde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır.